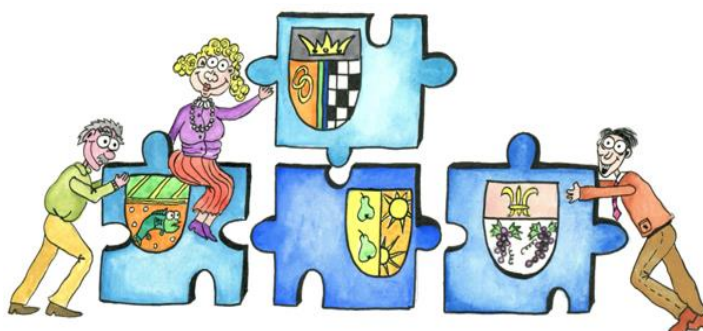

STRATEGIE ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU ORP POLIČKA V OBLASTI PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVY A ZÁKLADNÍHO ŠKOLSTVÍ, SOCIÁLNÍCH SLUŽEB, ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ A CESTOVNÍHO RUCHU A REKREACE

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

OBSAH

1	ÚVOD	4
1.1	ZÁKLADNÍ INFORMACE O STRATEGII	4
1.2	STRUČNÁ INFORMACE O MĚSTECH A OBCÍCH SPRÁVNÍHO OBVODU	5
1.3	KONTEXT VZNIKU A EXISTENCE STRATEGIE	5
1.4	ÚČEL STRATEGIE – PROČ BYLA ZPRACOVÁNA	6
1.5	UŽIVATELÉ STRATEGIE – KOMU STRATEGIE SLOUŽÍ	6
1.6	VYBRANÉ RELEVANTNÍ VÝZNAMNÉ STRATEGICKÉ DOKUMENTY	6
2	PROFIL (ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA) ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU A SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA	8
2.1	PROFIL ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU	8
2.1.1	Identifikace správního obvodu	8
2.1.2	Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	19
2.1.3	Aktéři regionálního rozvoje	22
2.2	SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU	23
3	TÉMA 1.: PŘEDŠKOLNÍ A ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	24
3.1	ANALYTICKÁ ČÁST: DEFINICE A ANALÝZA ŘEŠENÝCH PROBLÉMŮ	24
3.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	24
3.1.2	Popis předškolního a základního vzdělávání ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	25
3.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy	51
3.1.4	SWOT analýza oblasti	55
3.1.5	Souhrn výsledků analýz	56
3.2	NÁVRHOVÁ ČÁST PRO OBLAST PŘEDŠKOLNÍHO A ZÁKLADNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	56
3.2.1	Struktura návrhové části	56
3.2.2	Vize a problémové oblasti (okruhy)	58
3.2.3	Popis cílů v jednotlivých oblastech	60
3.2.4	Indikátory	61
3.3	PRÁVIDLA PRO ŘÍZENÍ STRATEGIE	62
3.3.1	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie	62
3.3.2	Systém změn Strategie	64
3.3.3	Akční plán	64
3.4	ZÁVĚR, POSTUP ZPRACOVÁNÍ	65
3.4.1	Shrnutí	65
3.4.2	Popis postupu tvorby Strategie	65
3.5	PŘÍLOHY	65
4	TÉMA 2.: SOCIÁLNÍ SLUŽBY	66
4.1	ANALYTICKÁ ČÁST: DEFINICE A ANALÝZA ŘEŠENÝCH PROBLÉMŮ	66
4.1.1	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	66
4.1.2	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	67
4.1.3	Analýza rizik a další potřebné analýzy	83
4.1.4	SWOT analýza oblasti	87
4.1.5	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	88
4.2	NÁVRHOVÁ ČÁST PRO OBLAST SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	89
4.2.1	Struktura návrhové části	89
4.2.2	Vize a problémové oblasti (okruhy)	90
4.2.3	Popis cílů v jednotlivých oblastech	94
4.2.4	Indikátory	97
4.3	PRÁVIDLA PRO ŘÍZENÍ STRATEGIE (IMPLEMENTAČNÍ PRÁVIDLA)	98
4.3.1	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie	98
4.3.2	Systém změn Strategie	100

4.3.3	<i>Akční plán</i>	100
4.4	ZÁVĚR, POSTUP ZPRACOVÁNÍ	101
4.4.1	<i>Shrnutí</i>	101
4.4.2	<i>Popis postupu tvorby Strategie</i>	101
5	TÉMA 3.: ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	102
5.1	ANALYTICKÁ ČÁST: DEFINICE A ANALÝZA ŘEŠENÝCH PROBLÉMŮ	102
5.1.1	<i>Vymezení a zdůvodnění řešeného problému</i>	102
5.1.2	<i>Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj</i>	104
5.1.3	<i>Analýza rizik a další potřebné analýzy</i>	122
5.1.4	<i>SWOT analýza oblasti</i>	126
5.1.5	<i>Souhrn výsledků analýz (analytické části)</i>	126
5.2	NÁVRHOVÁ ČÁST PRO OBLAST ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ.....	127
5.2.1	<i>Struktura návrhové části</i>	127
5.2.2	<i>Vize a problémové oblasti (okruhy)</i>	129
5.2.3	<i>Popis cílů v jednotlivých oblastech</i>	132
5.2.4	<i>Indikátory</i>	136
5.3	PRÁVIDLA PRO ŘÍZENÍ STRATEGIE (IMPLEMENTAČNÍ PRAVIDLA)	138
5.3.1	<i>Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie</i>	138
5.3.2	<i>Systém změn Strategie</i>	139
5.3.3	<i>Akční plán</i>	140
5.4	ZÁVĚR, POSTUP ZPRACOVÁNÍ A KONTAKTY.....	140
5.4.1	<i>Shrnutí</i>	140
5.4.2	<i>Popis postupu tvorby Strategie</i>	141
6	TÉMA 4.: CESTOVNÍ RUCH A REKREACE	142
6.1	ANALYTICKÁ ČÁST: DEFINICE A ANALÝZA ŘEŠENÝCH PROBLÉMŮ	142
6.1.1	<i>Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu</i>	142
6.1.2	<i>Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti</i>	148
6.1.3	<i>Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu</i>	158
6.1.4	<i>SWOT analýza oblasti</i>	165
6.1.5	<i>Souhrn výsledků analýz</i>	166
6.2	NÁVRHOVÁ ČÁST PRO OBLAST VOLITELNÉHO TÉMATU.....	166
6.2.1	<i>Struktura návrhové části</i>	166
6.2.2	<i>Vize a problémové oblasti (okruhy)</i>	168
6.2.3	<i>Popis cílů v jednotlivých oblastech</i>	170
6.2.4	<i>Indikátory</i>	173
6.3	PRÁVIDLA PRO ŘÍZENÍ STRATEGIE (IMPLEMENTAČNÍ PRAVIDLA)	174
6.3.1	<i>Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie</i>	174
6.3.2	<i>Systém změn Strategie</i>	176
6.3.3	<i>Akční plán</i>	176
6.4	ZÁVĚR, POSTUP ZPRACOVÁNÍ	177
6.4.1	<i>Shrnutí</i>	177
6.4.2	<i>Popis postupu tvorby Strategie</i>	177
6.5	PŘÍLOHY	178
7	ZÁVĚR, KONTAKTY	180
8	PŘÍLOHY	182
8.1	SEZNAM ZKRATEK	182
8.2	SEZNAM TABULEK	183
8.3	SEZNAM GRAFŮ.....	186
8.4	SEZNAM MAP	186
8.5	SEZNAM SCHÉMAT.....	186

1 Úvod

1.1 Základní informace o Strategii

Tab. 1: Základní informace o Strategii

Název	<i>Strategie území správního obvodu ORP Polička v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu a rekreace</i>
Kategorie	<i>Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a cestovního ruchu a rekreace)</i>
Řešené území	<i>Správní obvod ORP Polička</i>
	<i>Počet obyvatel správního obvodu: 19 706 (k 1. 1. 2014)</i>
	<i>Počet obcí ve správním obvodu: 20</i>
	<i>Rozloha správního obvodu: 27 269 ha</i>
Názvy obcí správního obvodu	<i>Města: Bystré, Polička; Městys: Svojanov Obce: Borová, Březiny, Hartmanice, Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Nedvězí, Oldřiš, Pomezí, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Široký Důl, Telecí, Trpín</i>
Zadavatel	<i>Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje mezi-obecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"</i>
Gestor tvorby	<i>Město Bystré</i>
Koordinátor tvorby	<i>Mgr. Tomáš Lorenc</i>
Rok zpracování	<i>2014 – 2015</i>
Schvalovatel	<i>Shromáždění starostů SO ORP Polička</i>
Forma a datum projednání / schválení	<i>-</i>
Číslo a datum aktualizace	<i>Zatím neproběhla aktualizace</i>
Související legislativa	<i>Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích; Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje; Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání; Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů</i>
Doba realizace	<i>2015 – 2024</i>
Odpovědnost za implementaci	<i>-</i>
Kontext vzniku	<i>Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Projekt na území SO ORP Polička realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Bystré a se zapojenými obcemi v rámci SO. Strategie byla zpracována v období od 1. 12. 2013 až 28. 2. 2015 realizačním týmem ve složení: Mgr. Tomáš Lorenc, Petra Martinů, DiS., Leona Šudomová, Monika Křížová, DiS., Bc. Jiřina Marečková</i>
Stručný popis řešeného problému a obsahu	<i>V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):</i>
	<i>1. předškolní výchovy a základního školství</i>
	<i>2. sociální služby</i>
	<i>3. odpadové hospodářství</i>
	<i>4. cestovní ruch a rekreace (volitelná)</i>

1.2 Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 20 obcí, z toho 2 mají statut města a 1 statut městyse.

Tab. 2: Obce SO ORP Polička dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci	Znak	Údaje o obci
	Název obce: Borová Počet obyvatel: 973 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Polička Počet obyvatel: 8894 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Březiny Počet obyvatel: 151 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Pomezí Počet obyvatel: 1231 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Bystré Počet obyvatel: 1603 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Pustá Kamenice Počet obyvatel: 322 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Hartmanice Počet obyvatel: 288 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Pustá Rybná Počet obyvatel: 171 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Jedlová Počet obyvatel: 1044 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Sádek Počet obyvatel: 530 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Kamenec u Poličky Počet obyvatel: 556 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Stašov Počet obyvatel: 246 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Korouhev Počet obyvatel: 815 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Svojanov Počet obyvatel: 380 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Květná Počet obyvatel: 403 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Široký Důl Počet obyvatel: 401 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Nedvězí Počet obyvatel: 198 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Telecí Počet obyvatel: 419 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>
	Název obce: Oldřiš Počet obyvatel: 655 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>		Název obce: Trpín Počet obyvatel: 426 Zapojení do tvorby Strategie: <i>ano</i>

Znaky obcí Březiny a Pustá Rybná jsou nahrazeny znakem Pardubického kraje, neboť uvedené obce vlastní znak nemají. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2014.

1.3 Kontext vzniku a existence Strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "**Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností**". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Polička realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s městem Bystré a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem a město Bystré je gestorem tvorby Strategie. Koordinátorem Strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Mgr. Tomáš Lorenc. Dokument byl zpracován v období od 1. 12. 2013 až 28. 2. 2015 realizačním týmem ve složení: **Mgr. Tomáš Lorenc, Petra Martinů, DiS., Leona Šudomová, Monika Křížová, DiS., Bc. Jiřina Marečková.**

1.4 Účel Strategie – proč byla zpracována

Účelem Strategie je vymezit a **definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP Polička**, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5 Uživatelé Strategie – komu Strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům Strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6 Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny relevantní významné strategických dokumenty včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty týkající se SO ORP Polička. U obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové.

Tab. 3: Relevantní významné strategické dokumenty

	Stát	Kde jej lze získat (odkaz)
1	Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 - 2020	www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Koncepce-Strategie/Strategie-regionalniho-rozvoje-CR-2014-2020
2	Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR (2010)	http://www.mzp.cz/cz/strategie_udrzitelneho_rozvoje
3	Plán odpadového hospodářství ČR 2015 - 2024	www.socr.cz/clanek/plan-odpadoveho-hospodarstvi-cr-2015-2024/
4	Strategie rozvoje nakládání s odpady v obcích a městech ČR 2011	www.smocr.cz/cz/publikace/aktualizovana-strategie-rozvoje-nakladani-s-odpady-v-obcich-a-mestech-cr.aspx
5	Akční plán environmentální vzdělávání, výchova a osvěta v ČR (2010 - 2012 s výhledem do 2015)	eagri.cz/public/web/mze/poradenstvi-a-vyzkum/publikace-a-dokumenty/akcni-plan-ministerstva-zemedelstvi-2009.html
6	Strategie prevence kriminality v České republice 2012 - 2015	www.mvcr.cz/clanek/program-prevence-kriminality-na-rok-2012.aspx
7	Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2010 - 2014	www.vlada.cz/cz/ppov/vvzpo/dokumenty/zprava-o-plneni-opatreni-narodniho-planu-vytvoreni-rovných-prilezitosti-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-na-obdobi-20102014-v-roce-2013-121181/
8	Národní strategie protidrogové politiky na období 2013 - 2015	www.vlada.cz/cz/ppov/protidrogova-politika/strategie-a-plany/akcni-plan-realizace-narodni-strategie-protidrogove-politiky-na-obdobi-2013-az-2015-104714/
9	Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020	databaze-strategie.cz/cz/msmt/strategie/strategie-vzdelavaci-politiky-ceske-republiky-do-roku-2020?typ=struktura
10	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v ČR 2011 - 2015	www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009
11	Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí 2013 - 2017	databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/narodni-akcni-plan-podporujici-pozitivni-starnuti-2013-2017
12	Národní koncepce podpory rodin s dětmi (2008)	databaze-strategie.cz/cz/mpsv/strategie/narodni-koncepce-podpory-rodin-s-detmi-2008?typ=download
13	Koncepci státní politiky cestovního ruchu v České republice na období 2014 - 2020	www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR-%281%29

	Kraj	
14	Program rozvoje Pardubického kraje 2012 – 2016	www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje
15	Aktualizovaná koncepce environmentální vzdělávání, výchova a osvěta Pardubického kraje (2008)	www.pardubickykraj.cz/aktualizovana-koncepce-environmentalniho-vzdelavani-vychovy-a-osvety
16	Koncepce prevence kriminality 2013 – 2016	www.pardubickykraj.cz/prevence-kriminality
17	Krajský plán vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2012 – 2015	www.pardubickykraj.cz/krajsky-plan-vyrovnavani-prilezitosti-pro-osoby-se-zdravotnim-postizenim-na-obdobi-2012-2015
18	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2012 – 2015	www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-2012-2015
19	Akční plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje (2013)	www.pardubickykraj.cz/akcni-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-pk
20	Střednědobá koncepce zdravotnictví Pardubického kraje (2010)	www.pardubickykraj.cz/koncepce-oz/60892/strednedoba-koncepce-zdravotnictvi-pardubickeho-kraje
21	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávání soustavy v Pardubickém kraji 2012 - 2016	www.pardubickykraj.cz/pro-verejnost/69615/dlouhodoby-zamer-2012
22	Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji na období 2010 - 2015	www.vychodni-cechy.org/cs/ke-stazeni/cat_view/41-dokumenty
	Mikroregiony, města a obce	
23	Integrované strategie rozvoje území MAS Poličko z.s. 2014 – 2020 (pracovní verze)	www.maspolicsko.cz/187-p-r-i-p-o-m-i-n-k-o-v-a-n-i-pracovniho-navrhu-integrované-strategie-rozvoje-uzemi-mas-sdruzeni-pro-rozvoj-policka-o-s
24	Strategický plán Mikroregionu Poličko 2011 – 2020	mikroregion.policka.org/o-regionu/plan-rozvoje
25	Územně - analytické podklady SO ORP Polička (aktualizace 2012)	www.policka.org/detail/2902/mestsky-urad/uzemni-planovani/Uzemne-analyticke-podklady-a-technicka-infrastruktura-ORP-Policka/
26	Strategický plán rozvoje Kraje Smetany a Martinů	(dostupné v pdf verzi, nevyvěšené)
27	Strategický plán města Bystré 2011 - 2015	www.bystre.cz/rozvojove-projekty/dokumenty/strategicky-plan-mesta
28	Strategický plán rozvoje města Poličky 2014 – 2020	www.policka.org/detail/2115/mestsky-urad/info-z-odboru/Strategicky-plan-rozvoje-Mesta-Policky-pro-obdobi-2014-2020/
29	Komunitní plán sociálních služeb města Poličky a částí Střítež, Modřec, Lezník 2013 – 2016	www.policka.org/detail/8198/mestsky-urad/info-z-odboru/Komunitni-plan-socialnich-sluzeb-2013-2016/

Z hlediska věcného rámce fungování meziobecní spolupráce je klíčovým dokumentem **Strategie regionálního rozvoje ČR na období 2014 – 2020**, kde je zakotveno opatření „9.2 Podpora meziobecní a regionální spolupráce“ jako jeden z hlavních nástrojů regionální politiky ČR. To vše v prioritní oblasti „Veřejná správa a spolupráce“.

Další výše zmíněné strategické dokumenty tvoří tematicky laděné rámce strategie. V tomto smyslu by mělo dojít k provazování jednotlivých dokumentů ve vertikálním směru, kdy mají velké republikové a krajské cíle (nejvyšší úroveň) ústít v jednotlivé regionální či obecní aktivity (nejnižší úroveň). Nutno podotknout, že řada národních a krajských koncepcí je již na hranici své životnosti (některé jsou již zastaralé). Jelikož tato Strategie je časována až do roku 2024, bude nutné zohlednit v průběhu doby nové vize a cíle klíčových národních a krajských koncepcí.

2 Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

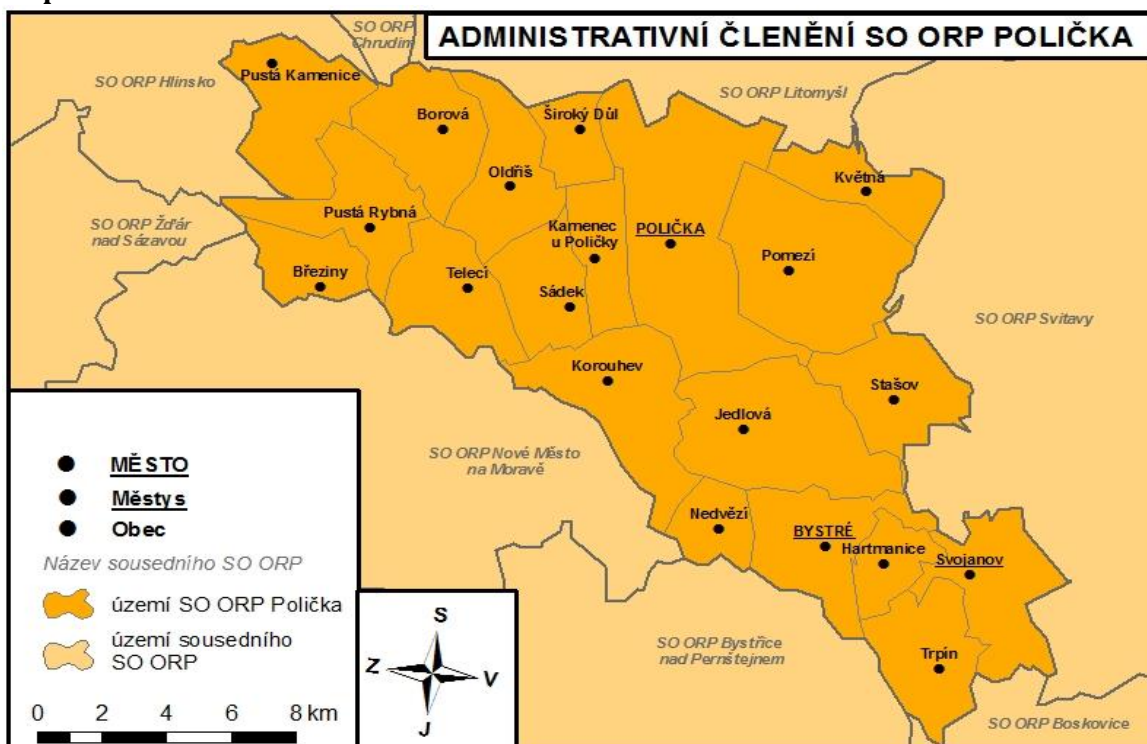
2.1 Profil území správního obvodu

2.1.1 Identifikace správního obvodu

Území správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Polička je **situováno při jižní hranici Pardubického kraje**. Po svém obvodu **sousedí s dalšími 8 SO ORP** (Hlinsko, Chrudim, Litomyšl, Svitavy, Boskovice, Bystřice nad Pernštejnem, Nové Město na Moravě, Žďár nad Sázavou). Dle typologie venkova spadá do oblasti *Vnitřní periferie* = tradiční venkovská oblast ve středních a vyšších nadmořských výškách s velkou vzdáleností od krajských center. **Reliéf převážně vrchovinný** - západní a jižní část vyplňují Žďárské vrchy a Nedvědícká vrchovina (600 až 750 m n. m.), je rozčleněný říčními údolími Svratky, Desné, Křetínky a dalších menších vodních toků. Severní a východní část tvoří zvlněné plošiny. (500 až 600 m n. m.). **Do západní části území zasahuje CHKO Žďárské vrchy**. Formy osídlení SO ORP jsou přizpůsobeny místním podmínkám a mají především údolní řetězovou či rozptýlenou dvorcovou formu. Vesnice se nacházejí relativně velmi blízko sebe. Intravilány obcí jsou většinou liniové - podél vodního toku a některé přesahují délku až 6 km. Typickým prvkem ve zdejší kulturní krajině jsou tzv. stavení poličského typu.

Administrativně je území SO ORP Polička složeno z **20 obcí**, z nichž 2 mají statut města a 1 statut městyse. **Rozloha 27 269 ha** je z velké většiny tvořena zemědělskou půdou. **Počet obyvatel k 1. 1. 2014 byl 19 706**. Z toho je 45 % soustředěno ve městě Polička, které je pro okolní obce a jejich obyvatele centrum pracovního uplatnění, sportu, kultury, zdravotních a sociálních služeb, nákupů a komerčních služeb obecně. Ekonomická situace území se od roku 2009 postupně zlepšuje a s tím souvisí i snižující se **míra nezaměstnanosti, která nyní osciluje velmi nízko, okolo 6 až 7 %** (v závislosti na ročním období). Město Polička se též po 4 roky umísťuje na nejvyšších příčkách v Pardubickém kraji v soutěži *Město pro byznys*. **V roce 2014 anketu dokonce vyhrálo!**

Mapa 1: Administrativní členění území SO ORP Polička

2.1.2 Stručná charakteristika území správního obvodu

A) Obyvatelstvo a obce

Tab. 4: Charakteristika území SO ORP Polička

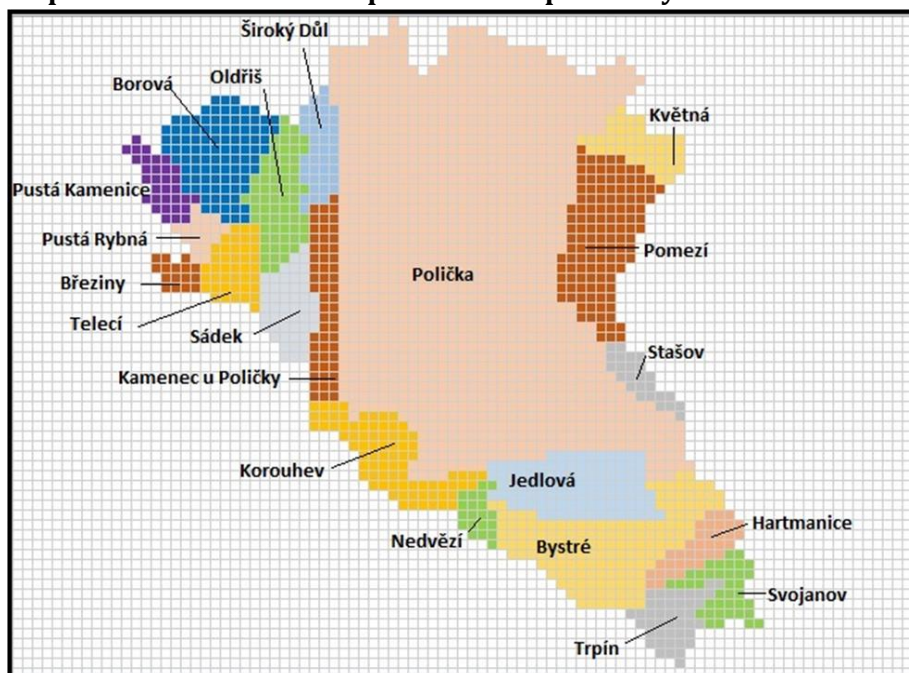
OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	20	20	20	20	20	20	20	20
Počet částí obcí	34	34	34	34	34	34	34	34
Počet katastrálních území	29	29	29	29	29	29	29	29
Počet obcí se statutem města	2	2	2	2	2	2	2	2
Počet obcí se statutem městyse	0	1	1	1	1	1	1	1
POZEMKY								
Výměra celkem (ha)	27 264	27 264	27 264	27 264	27 265	27 267	27 269	27 269
Zemědělská půda (ha)	16 286	16 279	16 238	16 224	16 210	16 219	16 210	16 197
Lesní pozemky (ha)	8 702	8 708	8 722	8 730	8 737	8 747	8 763	8 791
Zastavěné plochy (ha)	291	291	292	293	296	296	297	297
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	71,0	71,2	71,3	71,2	71,6	71,6	72,2	72,1

Zdroj dat: Český statistický úřad

Nabytím účinnosti novely zákona o obcích (obecním zřízení) dne 1. 7. 2006 získala statut městyse dřívější obec Svojanov (obec nesla statut městyse již před rokem 1954).

Ve střednědobém sledování vývoje využití půdy dochází ke **snížování podílu ploch zemědělských pozemků** na celkové ploše pozemků, naopak pomalu **se rozrůstá plocha lesních pozemků** a nepatrně i zastavěné plochy (nová výstavba rodinných domů, zaplňování průmyslové zóny v Poličce). **Lesy a lesní pozemky tvoří téměř 1/3 celkové rozlohy území.** Přibližně 99 % lesů tvoří lesy hospodářské. Na přibližně 40 % plochy lesních pozemků hospodaří stát prostřednictvím státního podniku Lesy ČR, obce a města na 25 % plochy lesních pozemků, jiné právnické osoby na 5 %. Fyzické osoby hospodaří na přibližně 30 % plochy lesních pozemků.

Mapa 2: Anamorfovaná mapa území dle počtu obyvatel k 1. 1. 2014

Zdroj dat: Český statistický úřad

Alternativní vizualizaci území SO ORP Polička (skrze počet obyvatel) představuje anamorfovaná mapa (Mapa č. 2), kde jeden čtvereček představuje 10 obyvatel. Zde naplno vystupuje význam a **populační dominance města Poličky** oproti zbylým obcím a městům.

Tab. 5: Demografický vývoj v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2012

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		19 369	19 419	19 445	19 407	19 528	19 536	19 689	19 671
v tom:	muži	9 613	9 634	9 618	9 593	9 679	9 680	9 771	9 757
	ženy	9 756	9 785	9 827	9 814	9 849	9 856	9 918	9 914
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	3 176	3 129	3 047	2 971	2 961	2 959	3 025	3 033
	15 - 64	13 393	13 454	13 554	13 522	13 546	13 510	13 501	13 376
	65 +	2 800	2 836	2 844	2 914	3 021	3 067	3 163	3 262
Průměrný věk (celkem)		39,3	39,4	39,6	39,9	40,2	40,4	40,6	40,9
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		88,2	90,6	93,3	98,1	102,0	103,6	104,6	107,6
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	1 684	1 669	1 616	1 558	1 557	1 550	1 534	1 536
	15 - 64	6 809	6 818	6 847	6 874	6 897	6 872	6 940	6 881
	65 +	1 120	1 147	1 155	1 161	1 225	1 258	1 297	1 340
Průměrný věk		37,6	37,8	38,1	38,3	38,5	38,8	39,1	39,4
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		66,5	68,7	71,5	74,5	78,7	81,2	84,6	87,2
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	1 492	1 460	1 431	1 413	1 404	1 409	1 491	1 497
	15 - 64	6 584	6 636	6 707	6 648	6 649	6 638	6 561	6 495
	65 +	1 680	1 689	1 689	1 753	1 796	1 809	1 866	1 922
Průměrný věk		40,9	41,1	41,2	41,5	41,8	42,0	42,1	42,4
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		112,6	115,7	118,0	124,1	127,9	128,4	125,2	128,4
Migrace									
Celková		-54	50	26	-38	121	8	43	-18
Přirozená		-22	-3	18	33	10	28	11	-25
Stěhováním (mechanická)		-32	53	8	-71	111	-20	32	7

Zdroj dat: Český statistický úřad

Demografický vývoj území od roku 2005 byl charakteristický rostoucím počtem obyvatel. Tento růst byl způsoben kladným rozdílem migračního salda spolu s vysokým počtem narozených (od roku 2003 do roku 2011 byly v hlavním reprodukčním období ženy narozené v éře tzv. Husákových dětí). **Od roku 2012 dochází ke stagnaci počtu obyvatel.** Na druhé straně **obyvatelstvo začíná významně a velmi rychle stárnout** (nejen absolutně ve vyjádření průměrného věku, ale i relativně v poměru obyvatel 65+ a 0 - 14 let). Zhruba na stejné úrovni zůstává počet obyvatel tzv. ekonomicky aktivních ve věku 15 - 64 let.

Významně se na demografickém vývoji ve SO ORP Polička podepsal rok 2008 a s ním spojená celosvětová ekonomická krize, která poukázala na zranitelnost regionu skrze nebývalou emigraci z území (velmi pravděpodobně to byla emigrace za prací do ekonomicky silnějších či ekonomicky stálějších regionů).

Graf 1: Reálný a prognózovaný populační vývoj v území SO ORP Polička

Zdroj dat: Vlastní výpočty na základě dat Českého statistického úřadu

Tab. 6: Reálný a prognózovaný populační vývoj v území SO ORP Polička do roku 2030

Věková kategorie	2013	2020		2030		Výsledek s variačním rozpětím	
		Varianta A	Varianta B	Varianta A	Varianta B	2020	2030
0 až 4	1 063	912	960	745	806	936 (±24)	776 (±30)
5 až 9	1 004	1 037	1 048	842	895	1 042 (±6)	869 (±26)
10 až 14	966	1 050	1 050	939	987	1 050 (±5)	963 (±24)
15 až 19	1 132	950	950	1 054	1 065	950 (±5)	1 060 (±6)
20 až 24	1 335	1 039	1 039	1 055	1 055	1 039 (±5)	1 055 (±5)
25 až 29	1 282	1 345	1 345	967	967	1 345 (±5)	967 (±5)
30 až 34	1 438	1 271	1 271	1 033	1 033	1 271 (±5)	1 033 (±5)
35 až 39	1 708	1 350	1 350	1 347	1 347	1 350 (±5)	1 347 (±5)
40 až 44	1 309	1 633	1 633	1 295	1 295	1 633 (±5)	1 295 (±5)
45 až 49	1 272	1 532	1 532	1 347	1 347	1 532 (±5)	1 347 (±5)
50 až 54	1 182	1 197	1 197	1 597	1 597	1 197 (±5)	1 597 (±5)
55 až 59	1 331	1 196	1 196	1 477	1 477	1 196 (±5)	1 477 (±5)
60 až 64	1 387	1 244	1 244	1 151	1 151	1 244 (±5)	1 151 (±5)
65 až 69	1 096	1 273	1 278	1 097	1 102	1 276 (±5)	1 099 (±5)
70 až 74	696	1 042	1 053	1 037	1 053	1 047 (±5)	1 045 (±8)
75 až 79	621	704	718	936	958	711 (±7)	947 (±11)
80 až 84	503	402	416	637	660	409 (±7)	649 (±11)
85 až 89	271	302	314	315	334	308 (±6)	325 (±9)
90 až 94	63	108	114	88	98	111 (±5)	93 (±5)
95+	12	13	14	19	20	14 (±5)	20 (±5)
Celkem	19 671	19 599	19 721	18 976	19 247	19 660 (±61)	19 112 (±136)

Zdroj dat: Vlastní výpočty na základě dat Českého statistického úřadu

Zpracovaná demografická prognóza pro území SO ORP Polička **do roku 2020 počítá se stagnací celkového počtu obyvatel**, s tím že **v pozdějších letech bude obyvatel ubývat** v důsledku velmi nízkého počtu narozených. Migrační saldo je kalkulováno jako trvale kladné. Významné změny se budou odehrávat v jednotlivých věkových kategoriích, kdy bude velmi významně růst počet obyvatel nad 65 let (do roku 2030 až o 1000 obyvatel) a na druhé straně lze očekávat velmi významné snížení počtu dětí do 10 let (až o 25 %). Lze však očekávat, že **tyto změny nedopadnou na všechny obce stejnou měrou**. Je evidentní, že obce a města bez zřejmé prorodinné politiky za posledních 10 let, se zhoršenou možností pracovního uplatnění v blízkém okolí a s regresivní věkovou strukturou, budou mít demograficky velmi citelné problémy. Tyto změny se pak nutně odrazí v jednotlivých typech služeb a aktivit (předškolní a základní vzdělávání, fungování spolků a sportovních klubů, zdravotnictví, sociální služby).

B) Občanská a technická vybavenost území SO ORP Polička

Tab. 7: Stručná charakteristika školství v území SO ORP Polička

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	15	75 %	Borová, Bystré, Hartmanice, Jedlová, Korouhev, Květná, Oldřiš, Polička, Pomezí, Pustá Kamenice, Sádek, Svojanov, Široký Důl, Telecí, Trpín
Počet obcí se ZŠ jen 1. stupeň	8	40 %	Oldřiš, Borová, Jedlová, Korouhev, Květná, Široký Důl, Pustá Kamenice, Sádek
Počet obcí se ZŠ 1. i 2. stupeň	4	20 %	Bystré, Polička, Pomezí, Telecí
Počet středních škol:	3	5 %	
- obory gymnázií	1	5 %	Gymnázium Polička
- obory středních odborných škol a praktických škol	2	5 %	Střední škola obchodu a služeb Polička, SOŠ a SOU Polička (škola má střední odbornou školu i střední odborné učiliště)
- obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	0	0 %	-
Počet základních uměleckých škol	2	10 %	Základní umělecká škola, Bystré; Základní umělecká škola Bohuslava Martinů, Polička
Počet konzervatoří	0	0 %	-
Počet jazykových škol	0	0 %	-
Počet vyšších odborných škol	0	0 %	-
Počet vysokých škol	0	0 %	-

Zdroj dat: Český statistický úřad

Školy a školská zařízení jsou v současnosti ve stabilizovaném stavu. V budoucnu se ale budou muset vypořádat s razantním úbytkem žáků. V první řadě se tento nový stav dotkne mateřských škol (okolo roku 2018), v pozdější době dalších navazujících škol. V minulosti se z důvodu nedostatečného počtu žáků uvažovalo i o omezení (zrušení) Gymnázia v Poličce. Dnes a v blízké budoucnosti bude situace z hlediska gymnazistů (počtu potenciálních žáků) příznivá. Problémy nastanou až okolo roku 2030 (v případě čtyřletého Gymnázia).

Dle Tab. č. 8 je většina obcí standardně vybavena zařízením pro kulturu a volný čas. Zařízení „vyšší kategorie“ (divadlo, zimní stadion, krytý plavecký bazén) jsou přítomna v populačně větších obcích a městech.

Tab. 8: Stručná charakteristika oblasti kultura a sport v území SO ORP Polička

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Veřejná knihovna vč. poboček	24	100 %
Stálá kina	2	10 %
Divadlo	2	10 %
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	4	15 %
Galerie (vč. poboček a výstavních sál)	3	10 %
Kulturní zařízení ostatní	20	85 %
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	1	5 %
Koupaliště a bazény	5	15 %
- z toho kryté	1	5 %
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	35	80 %
Tělocvičny (vč. školních)	17	50 %
Stadiony otevřené	1	5 %
Stadiony kryté	0	0 %
Zimní stadiony kryté i otevřené	1	5 %
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem nebo správcem)	20	45 %

Zdroj dat: Český statistický úřad, vlastní šetření

Tab. 9: Charakteristika soukromého a veřejného zdravotnictví v území SO ORP Polička

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení
Sdružená ambulantní zařízení	0	0 %
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení	0	0 %
Ambulantní zařízení	0	0 %
Detašované pracoviště ambulantního zařízení	0	0 %
Samostatná ordinace (detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	11	30 %
Samostatná ordinace (detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	9	30 %
Samostatná ordinace (detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	11	15 %
Samostatná ordinace (detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	3	10 %
Zařízení lékárenské péče	5	10 %
Nemocnice	1	5 %
Odborné léčebné ústavy	0	0 %
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	5 %
Ostatní lůžková zařízení	0	0 %

Zdroj dat: Český statistický úřad, vlastní šetření

Služby lékařských zařízení se významně koncentrují do větších sídel – Polička a Bystré. Kromě nich jsou detašovaná pracoviště (otevřeno 1x až 2x týdně) ještě v 5 dalších obcích. Zejména jde o praktického lékaře pro dospělé a praktického lékaře pro děti a dorost. Zdravotní péči lůžkovou poskytuje v území *Poličská nemocnice s.r.o.* Nemocnice provozuje 120 lůžek následné péče a 15 lůžek sociálních. Akutní lůžková péče je poskytována v nemocnicích ve Svitavách, Litomyšli a Novém Městě na Moravě.

Lékárny jsou zavedeny ve městech Polička a Bystré, pohotovostní služba lékárny je ve Svitavách. Rychlá lékařská pomoc (RLP) má výjezdové stanoviště v Poličce. Rychlá zdravotnická pomoc (RZP) má výjezdové stanoviště ve Svitavách.

C) Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tab. 10: Ekonomická aktivita obyvatel území SO ORP Polička

2011		Celkem	Muži	Ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		9 029	5 033	3 996	
Z toho	zaměstnaní	8 236	4 545	3 691	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	6 549	3 415	3 134
		zaměstnavatelé	243	182	61
		pracující na vlastní účet	1 052	770	282
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	296	139	157
		ženy na mateřské dovolené	173	0	173
	nezaměstnaní	793	488	305	
Ekonomicky neaktivní celkem		9 810	4 283	5 527	
z toho	nepracující důchodci	4 794	1 951	2 843	
	žáci, studenti, učni	3 194	1 634	1 560	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		523	312	211	

Zdroj dat: Český statistický úřad

Tab. 11: Vzdělanostní struktura území SO ORP Polička s územně nadřazenými celky

2011	SO ORP Polička	Pardubický kraj	ČR
Bez vzdělání (%)	0,5	0,4	0,4
Základní vč. neukončeného (%)	16,9	15,2	15,1
Střední vč. vyučení (bez maturity) (%)	32,9	31,2	28,3
Úplné střední (s maturitou) (%)	21,6	23,0	23,2
Nástavbové studium (%)	2,2	2,4	2,4
Vyšší odborné vzdělání (%)	1,4	1,2	1,1
Vysokoškolské (%)	7,0	8,5	10,7

Zdroj dat: Český statistický úřad

Tab. 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území SO ORP Polička

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	917	841	750	682	529	534	848	926	794
z toho (%):	16,2	16,1	17,6	16,3	18,0	18,5	11,1	9,4	11,0
Občané se zdravotním postižením	149	135	132	111	95	99	94	87	87
z toho (%):	11,5	10,7	9,5	8,9	6,8	7,5	11,2	8,4	10,5
Absolventi	105	90	71	61	36	40	95	78	83
z toho (%):	38,7	33,3	33,2	29,9	23,1	18,2	15,7	21,8	25,1
osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	355	280	249	204	122	97	133	202	199
Volná pracovní místa	99	64	59	136	214	84	27	53	46
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	9,3	13,1	12,7	5,0	2,5	6,4	31,4	17,5	17,3
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	9,7	8,9	7,6	6,9	5,3	5,4	8,7	9,7	8,4

Zdroj dat: Český statistický úřad (rok 2012 není k dispozici)

U nezaměstnanosti (Tab. č. 12) lze vysledovat trend, který je v posledních pěti letech pozitivní. Dokonce v roce 2013 **míra nezaměstnanosti osciluje okolo 6 až 7 %**. Nejvyšší míra nezaměstnanosti se vyskytuje na východě a jihovýchodě území, kde v některých obcích převyšuje 10 %. **Velmi negativním faktorem je zastoupení nízkého procenta vysokoškolsky vzdělaných lidí** v území SO ORP (Tab. č. 11) v poměru k celému Pardubickému kraji a ČR. To koresponduje i s nabídkou práce (uplatněním) pro vysokoškolsky vzdělané lidi (zveřejňována portálem MPSV), která je v území SO ORP Polička velmi omezená. To pravděpodobně souvisí i se stagnující/zvyšující se mírou nezaměstnaných absolventů (většinou dnes mají vyšší vzdělání).

Tab. 13: Charakteristika trhu práce v území SO ORP Polička

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	3 627	3 711	3 755	3 753	3 687	3 751	3 545	3 585	3 677	3 762
Fyzické osoby celkem	3 104	3 169	3 195	3 185	3 112	3 138	2 911	2 939	3 031	3 093
z toho zemědělstí podnikatelé	403	414	432	413	410	416	130	124	124	127
vyjádření v %	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Právnícké osoby celkem	523	542	560	568	575	613	634	646	646	669
z toho obchodní společnosti	146	155	169	172	179	182	192	203	208	216
vyjádření v %	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ekonomické činnosti (%)										
Zemědělství, lesnictví a rybníkářství	14,0	14,1	14,7	14,5	14,8	14,8	8,2	8,0	8,1	8,2
Průmysl celkem	16,2	16,0	16,6	16,8	16,6	16,7	17,5	17,0	16,8	16,5
Stavebnictví	11,7	11,8	12,0	12,3	12,6	12,3	13,7	13,6	13,5	13,6
Velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	30,8	30,2	29,0	28,7	28,3	27,5	26,9	26,9	26,2	25,7

Zdroj dat: Český statistický úřad

Struktura ekonomických subjektů odkazuje na významné změny související s ekonomickou krizí v roce 2008, kdy došlo **k podstatné selekci počtu subjektů v primárním sektoru** výroby (zemědělství, lesnictví, rybníkářství). Mezi roky 2008 a 2009 došlo i k celkovému poklesu ekonomických subjektů. Z hlediska služeb (velkoobchod, maloobchod) **dochází k postupné koncentraci** a upevňování pozic silnějších „hráčů“.

D) Doprava

Územím prochází **páteří komunikace - silnice I/34** ve směru Svitavy – Polička – Hlinsko s četností 4 200 až 5 900 vozidel denně. Poličkou dokonce projíždí denně až 8 900 vozidel. Z hlediska napojení regionu na nadřazený dopravní systém je významná zejména silnice II/360, která propojuje města Polička a Litomyšl, kde navazuje na silnici I/35. **Osobní automobilová doprava je klíčovým dopravním prvkem** pro styk regionu s okolím.

V oblasti železniční dopravy leží SO ORP Polička **stranou hlavních železničních koridorů** a jiných významných tratí. Nejbližší možné napojení na koridor je možné ve Svitavách, kam cestující přivádí **neelektrifikovaná jednokolejná železniční trať 261 ve směru Svitavy - Žďárec u Skutče** (většina vlaků končí již v Pusté Kamenici), která prochází 7 obcemi (Květná, Pomezí, Polička, Sádek, Oldřiš, Borová a Pustá Kamenice).

Autobusovou dopravu v území zajišťuje zejména společnost *Zlatovánek s.r.o.* Společně s dalšími dopravci (např. *ARRIVA VÝCHODNÍ ČECHY a.s.*, *ZDAR a.s.*, *ČSAD Ústí nad Orlicí a.s.*, *AZ BUS & TIR PRAHA s.r.o.*) zabezpečuje i spojení mimo region (Litomyšl, Svitavy, Hlinsko, Pardubice, Brno, Praha, Ústí nad Labem, Luhačovice). Okrajové části Poličky a její místní části obsluhuje MHD Polička. **Dopravní obslužnost veřejnou dopravou obcí SO ORP Polička v dopoledních a odpoledních hodinách je dobrá. Ve večerních hodinách a ve dnech pracovního volna je velmi omezená nebo není zajištěna vůbec**, což se nepříznivě projevuje v oblastech zaměstnanosti (nemožnost dojíždění na směny), cestovního ruchu či kulturního života obyvatel (neschopnost dopravit se do místních center). Vlastnictví osobního automobilu v domácnosti (v některých případech i dvou) je k zachování mobility v necentrálních obcích prakticky nezbytností. Významně se objevuje fenomén „car-sharingu“, kdy se místní domlouvají na společných cestách do zaměstnání a za kulturou a eliminují tak negativní aspekty hromadné dopravy (vysoká cena jízdného, vlakové zastávky mimo intravilán obce, pomalost veřejné dopravy, čekací doba při přestupu, neexistence kvalitního spoje v daný čas na dané místo).

E) Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Těžební lokality se nalézají v jižní části obce Stašov - dva lomy (Stašov I a Stašov II). Aktivní těžba probíhá pouze v lomu Stašov II. Rula těžená v tomto lomu je využívána jako kámen pro stavbu dopravních komunikací. Tento areál má negativní vliv na kvalitu životního prostředí – hlučnost, prašnost, provoz dopravních prostředků. Dříve se v okolí města Bystré těžil vápenc a v okolí městyse Svojanov amfibolit. V rámci SO ORP Polička je evidováno větší množství potenciálních ložisek různých nerostů, ale chráněná ložisková území prozatím nejsou vymezena.

Tab. 14: Největší zaměstnavatelé v území SO ORP Polička

Název firmy/subjektu	Převažující obor činnost	Adresa sídla	Kategorie počtu zaměstnanců
Ravensburger Karton, s.r.o.	výroba hraček a společenských her	Střítežská 47, Polička, 572 01	500 - 999
ZŘUD - Masokombinát Polička, a.s.	potravinářství - zpracování a distribuce masa, kromě drůbežního (řeznictví, uzenářství)	Kamenec u Poličky 300, 572 23	250 - 499
Poličské strojírný, a.s.	strojírenská výroba, speciální výroba (munice), ekologická likvidace zbraní a výbušnin, vývoj munice a trhací techniky	Polička, 572 12	250 - 499
THT, s.r.o.	výroba mobilní hasící techniky, výroba automobilů pro technické a ekologické zásahy, výroby kontejnerů, výroba armatur a požárního příslušenství	Starohradská 316, Polička, 572 01	250 - 499
KOH-I-NOOR PONAS, s.r.o.	konstrukce a výroba vstřikovacích a vyfukovacích forem pro lisování plastových dílů, výroba výlisků použitím technologie vstřikování termoplastů	Starohradská 47, Polička, 572 01	200 - 249
Poličská nemocnice, s.r.o.	zdravotní a sociální péče	Eimova 294, Polička, 572 01	100 - 199
AGRICOL, s.r.o.	zpracování mléka, výroba mléčných výrobků a sýra	T. Novákové 521, Polička, 572 01	100 - 199
PÁSEK - stavební firma, s.r.o.	stavební firma	Starohradská 400, Polička, 572 01	100 - 199
FLÍDR, s.r.o.	kovoobráběčství a zámečnictví, lisování plastů, aj.	Široký Důl 200, 572 01	100 - 199
AGRO VYSOČINA BYSTRÉ, a.s.	zemědělská výroba - živočišná výroba (chov skotu a prasat) rostlinná výroba (pěstování obilovin, olejnin, technických plodin, výroba krmných směsí), pekárenská výroba	Moravská 389, Bystré, 569 92	100 - 199
AGRONEA, a.s. Polička	zemědělství ve velkovýrobě, živočišná a rostlinná výroba	Hegerova 170, Polička, 572 01	100 - 199

Zdroj dat: ARES

Celkově z dat za SO ORP Polička lze z ekonomického hlediska říci, že se jedná o území, kde je **převaha subjektů v oblasti spotřebního průmyslu, potravinářského průmyslu a obchodu**. Relativně vysoký podíl ekonomické aktivity je stále soustředěn v primárním sektoru – zemědělství a lesnictví. Největší průmyslové závody jsou umístěny především do Poličky a jejího nejbližšího okolí (Tab. č. 14). V území se nachází 4 velké podniky (v roce 2007 jich bylo 5) a 24 firem střední velikosti (23 v roce 2007). Novým zaměstnavatelem od roku 2015 s více než 100 zaměstnanci bude firma *MILACRON Czech Republic s.r.o.*, která dokončí výstavbu nového výrobního areálu v průmyslové zóně v Poličce.

Dostupnost základního zboží denní potřeby (smíšené zboží) zajišťuje *Jednota Svitavy*, která působí ve 14 obcích území SO ORP Polička a několik dalších soukromých maloobchodů. K dispozici jsou i supermarkety (*Tesco*, *2x Penny Market*) v Poličce a market *Qanto* v obci Borová. Další **specializované služby vyššího řádu** (odvětvové prodejny, bankovníctví, pojišťovnictví aj.) jsou dostupné v Poličce a částečně ve městě Bystré.

F) Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Ve SO ORP Polička je jedna řízená skládka tuhého komunálního odpadu v Bystrém, kterou provozují *TS Města Bystré, s.r.o.* Pro ukládání nadměrného odpadu slouží v území 4 sběrné dvory (Borová, Bystré, Polička, Široký Důl). V území převažuje skládkování odpadu (62,5 % tvoří skládkovaný SKO). Na území je zavedena separace odpadů formou ukládání do kontejnerů na tříděný odpad (sklo, papír, plast, částečně oděvy a kovy) a svoz plastů do igelitových pytlů. Svoz odpadu zajišťují 4 firmy - *LIKO Svitavy a.s.* (vše), *TS Města a.s. Bystřice nad Pernštejnem* (SKO, tříděný odpad), *TS Města Bystré s.r.o.* (nebezpečný odpad) a *AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.* (vše).

Zemědělství má zde **vhodné podmínky pro živočišnou i rostlinnou výrobu**. Živočišná výroba je zaměřena na produkci masa, mléka, vajec a rostlinná výroba na pěstování obilí, brambor, řepky olejky, kukuřice a jetele. Na území působí jak velká zemědělská družstva, tak i individuální soukromí zemědělci. Území SO ORP je charakteristické **vysokým podílem lesních ploch** v jižní, jihovýchodní a jihozápadní části (celkem 32,3 % území). Rozloha lesních ploch se neustále zvyšuje např. zalesňováním méně produktivních zemědělských pozemků. Dominantní postavení mají monokultury smrku ztepilého (79 %) a borovice lesní (8 %).

Do západní části území **zasahuje Chráněná krajinná oblast (CHKO) Žďárské vrchy** (obce Březiny, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Telecí a části obcí Borová, Oldřiš, Sádek). Ve vymezené oblasti se nachází dvě přírodní památky spadající pod správu CHKO (*přírodní rezervace Damašek* – rašelinné louky, *přírodní park Rybenské Perničky* – skalní útvar, *přírodní rezervace Čtyři palice* – skalní útvar) a několik památných, státem chráněných stromů např. *Lukasova lípa* (Telecí), *Drašarova lípa* (Březiny). V území se také vyskytují evropsky významné lokality zařazené do soustavy chráněných území *Natura 2000*. Konkrétně v obci Borová (půdní prostor kostela sv. Markéty), kde má své letní sídlo vrápenec malý, údolí Svatky v okolí obce Březiny. Chráněnou lokalitou je také *přírodní park Údolí Křetínky*, díky výskytu nerostů.

Z hlediska vlivu lidské činnosti na životní prostředí se území SO ORP Polička vyznačuje **velmi nízkou mírou znečištění** (v porovnání s jinými oblastmi Pardubického kraje). Ovzduší v území je znečištěné z lokálních topenišť (především v zimě), drobné průmyslové a řemeslné výroby a zemědělství. U zemědělských družstev je to především amoniak (NH₃). Největší únik zaznamenává *Drupork Svitavy a.s.* (výroba Korouhev) s přibližně 17 547 kg/rok a *Agronea a.s. Polička* (živočišná výroba Pomezí) s 14 175 kg/rok. V porovnání s jinými zemědělskými podniky jde o malé množství (v jiných místech Pardubického kraje dochází k úniku až 40 000 kg/rok).

Úniky ostatních látek do ovzduší, vody, půdy a přenosy v odpadech jsou v území zanedbatelné v kontextu celého Pardubického kraje. Úniky oxidu uhlíku, oxidu dusíku, oxidu síry a těžkých kovů do ovzduší jsou evidovány minimálně (pouze malá množství jsou evidována u firmy *ZŘUD Masokombinát Polička a.s.* – hodnoty v jednotkách tisíc kg/rok). To je oproti jiným

znečišťovatelům zanedbatelné množství (*Elektrárna Opatovice, Elektrárna Chvaletice, Paramo a.s., Synthesia a.s., Holcim a.s.* – hodnoty ve stovkách milionů kg/rok).

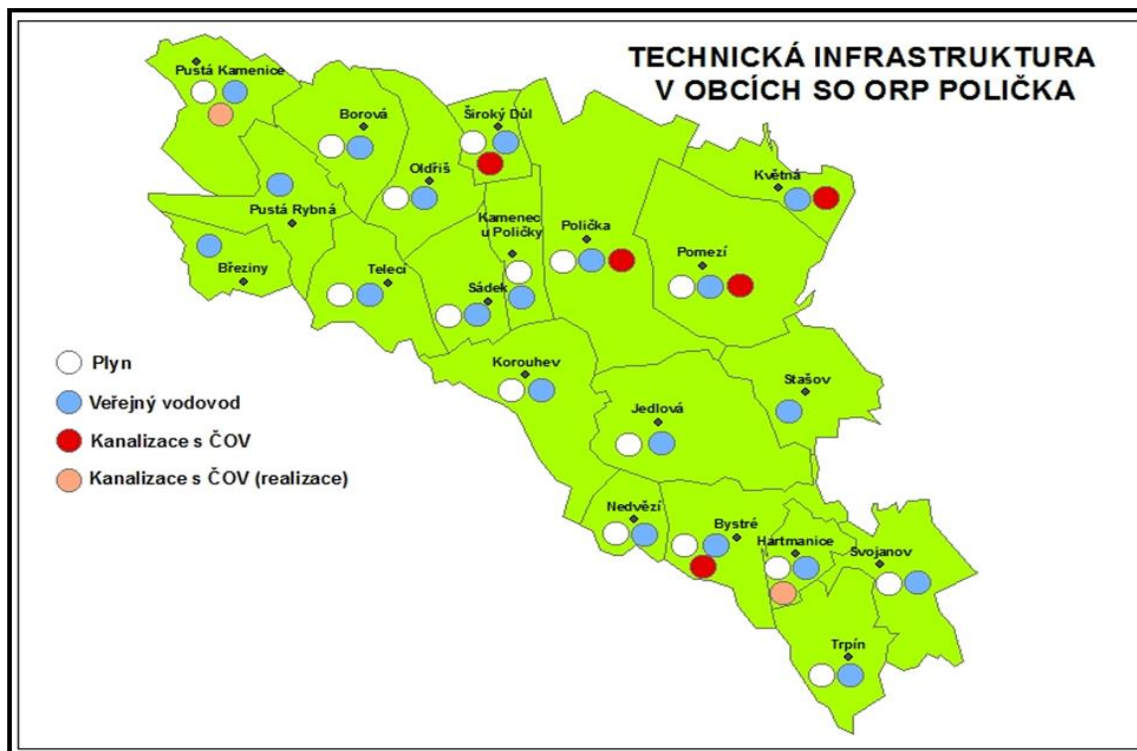
G) Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelnými pohromami)

Pokrytí území technickou infrastrukturou je na dobré úrovni. Obce jsou dnes ve fázi, kdy **řeší především problém nakládání s odpadními vodami** (kanalizace + ČOV). I přes podporu z evropských a národních programů jsou přípravy a realizace těchto akcí pro obce velmi finančně zatěžující (vysoké náklady způsobuje i nesoustředěná zástavba).

Na území SO ORP Polička není žádný regionálně významný zdroj elektrické energie. Územím prochází přenosové vedení 400 kV v majetku firmy *ČEPS, a.s.* Transformovna 400/110 kV se nachází v okrese Ústí nad Orlicí (Krasíkov). Oblast Poličska je napájena z transformovny 110/35 kV Česká Třebová a transformovny 110/35 kV Hlinsko. Transformovna 35/6 kV Polička slouží k napájení jednotlivých obcí. Území **v současnosti nedisponuje dostatečným množstvím elektrické energie k rozvoji zejména místních podniků**. V územním řízení je stavba nového vysokonapěťového koridoru 110 kV z Hlinska do Poličky, kde bude stát nová transformovna. Předpokládaným rokem dokončení stavby je 2017 až 2018.

Zásobování pitnou vodou je dostatečné, neboť všechny obce mají vybudovaný vlastní vodovod, byť třeba nepokrývá všechny nemovitosti. V současné době je na území SO ORP Polička plynofikováno 16 obcí z 20 (plynofikovány nejsou pouze obce Březiny, Květná, Pustá Rybná, Stašov).

Mapa 3: Přítomnost technické infrastruktury v obcích SO ORP Polička

Zdroj dat: Vlastní šetření

Vytápění (zásobování teplem) probíhá v obcích **především z lokálních topenišť**. Centrální vytápění je pouze v obci Květná (panelový dům s 24 byty), v Bystrém a v Poličce, kde několik soustav vytápí 30 % budov. Informace k občanům se dostávají převážně pomocí

místního rozhlasu (rozhlas nemá pouze Pustá Rybná), dále pomocí webových stránek obcí a měst a prostřednictvím místních tištěných periodik.

Protipovodňová opatření na vodních tocích ve většině případů provádí správci vodních toků. **Nově je zpracován digitální povodňový plán pro SO ORP Polička**, díky kterému byla stanovena záplavová území, aktivní záplavové zóny a nastaven systém koordinace při reálné hrozbě. V terénu byl proti povodním vybudován poldr v Poličce, zkapacitněno koryto vodních toků v obci Březiny a v Poličce, zpevněna hráz požární nádrže v Pusté Kamenici, zkapacitněno koryto řeky Křetíny ve Svojanově, upraven jez v katastrálním území Předměstí (Svojanov), upraven soutok řeky Svatky a Bílého potoka v Lačnově (Korouhev).

H) Rekreace, památky a cestovní ruch

Území SO ORP Polička má **vhodné terénní a klimatické podmínky pro rekreaci**. Ve SO ORP se nachází několik atraktivit cestovního ruchu, které mají krajský nebo celostátní význam. Jedná se především o historické jádro Poličky s městskou památkovou zónou, městskou památkovou zónou Bystré, CHKO Žďárské vrchy a hrad Svojanov.

V Poličce nalezneme městské muzeum a galerii, městskou galerii, Centrum Bohuslava Martinů a Tylův dům. Městské muzeum provozuje a zpřístupňuje městské hradby a rodnou světničku Bohuslava Martinů. Své působiště zde mají divadelní kluby a spolky (*Divadelní spolek Tyl*) a hudební tělesa (*Dechová hudba Poličanka* aj.). Město Bystré je známé svou barokní radnicí, renesančním zámkem Bystré a v neposlední řadě kostelem sv. Jana Křtitele a Panny Marie Karmelské. Turisticky hojně navštěvovaný je hrad Svojanov. Území v okolí Poličky patří do turistické oblasti Českomoravské pomezí. Turistická informační centra se nacházejí v Poličce, Bystrém a ve Svojanově.

Bohaté společenské vyžití nabízí město Polička, kde se pořádá **řada kulturních akcí regionálního (i nadregionálního) významu** - hudební festivaly *Polička Jazz*, *Polička 555*, *Martinův fest*, *Poličské rockování*, *Colour meeting*. V dalších obcích území se uskutečňují také kulturní akce (na hradě Svojanov – např. *Divadelní loutkářská pout'* nebo tradiční *Svojanovské léto*). V Bystrém je to *Řezbářské sympozium* nebo *Kultura evropského venkova* a v Borové *Formanský den*. Tradiční jsou i maškarní průvody, poutě, sjezdy rodáků, taneční zábavy a plesy, pálení čarodějnic, chovatelské výstavy, ve spolupráci se školami jsou pořádány školní besídky a vystoupení žáků, setkání harmonikářů a mnohé další).

2.1.2 Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

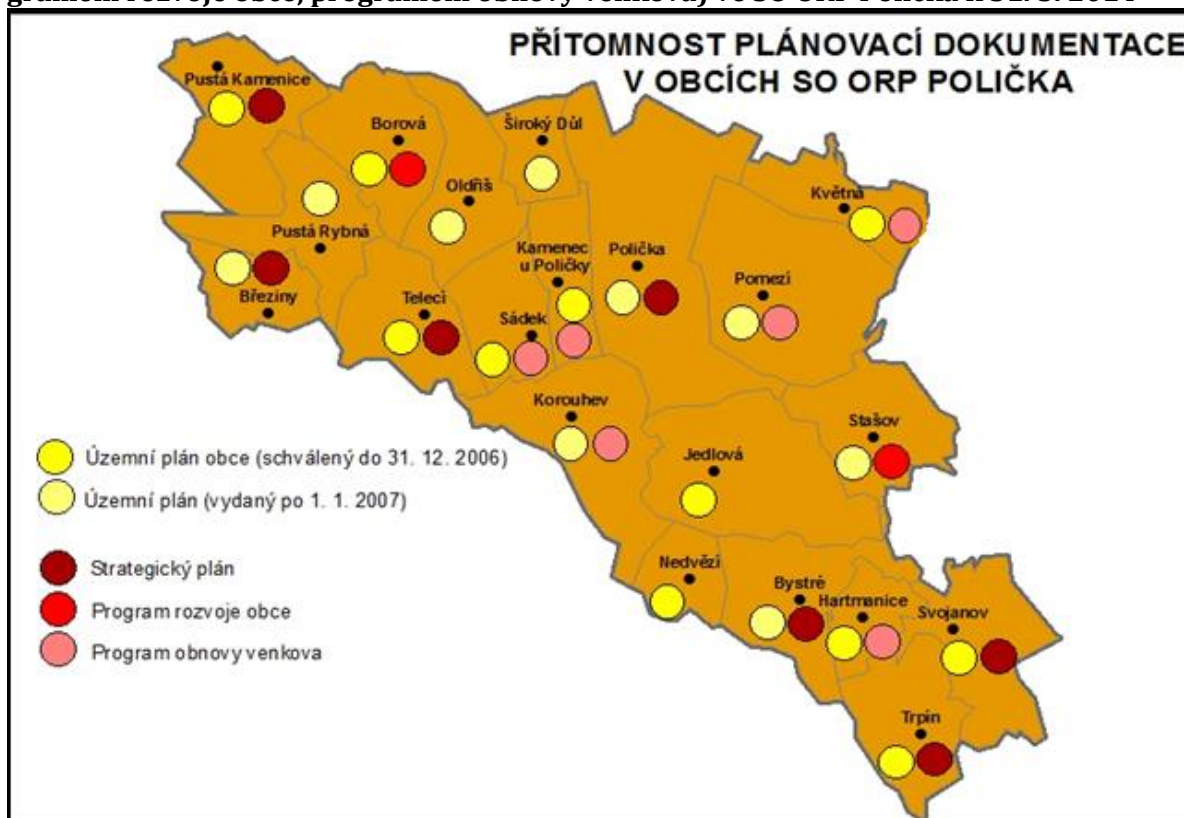
Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. 15: Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	16	80 %	ÚZEMNÍ PLÁN OBCE (schválený do 31. 12. 2006) - Borová, Jedlová, Květná, Nedvězí, Hartmanice, Telecí, Trpín; ÚZEMNÍ PLÁN (vydaný po 1. 1. 2007) - Březiny, Bystré, Korouhev, Oldřiš, Polička, Pomezí, Pustá Rybná, Stašov, Široký Důl
Počet obcí s plánem v přípravě	4	20 %	Kamenec u Poličky, Pustá Kamenice, Sádek, Svojanov
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)	15	75 %	STRATEGICKÝ PLÁN: Březiny, Bystré, Polička, Pustá Kamenice, Svojanov, Telecí, Trpín; PROGRAM ROZVOJE OBCE: Borová, Stašov; PROGRAM OBNOVY VENKOVA: Hartmanice, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Pomezí, Sádek

Zdroj dat: Vlastní šetření

Mapa 4: Vyznačení obcí se zpracovaným územním a strategickým plánem (případně programem rozvoje obce, programem obnovy venkova) ve SO ORP Polička k 31. 3. 2014

Zdroj dat: Vlastní šetření

Všechny obce a města v řešeném území mají zpracovaný územní plán. Z hlediska strategického plánování jsou dokumenty dostupné v 15 z 20 obcí a měst. Tyto skutečnosti jsou velmi pozitivní, neboť i představitelé v malých obcích jsou si vědomi nutnosti systematických plánovaných kroků na poli rozvoje území.

Se Zásadami územního rozvoje Pardubického kraje (ZÚR PK) je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří:

- a. Územně analytické podklady ÚAP: <http://www.pardubickykraj.cz/uzemne-analyticke-podklady/74780/>,
- b. Plán regionálního ÚSES Pardubického kraje: <http://www.pardubickykraj.cz/uzemni-studie/37104/plan-regionalniho-uses-pardubickeho-kraje>,
- c. Generel cyklodopravy Pardubického kraje: <http://www.pardubickykraj.cz/uzemni-studie/31496/generel-cyklodopravy-pardubickeho-kraje>,
- d. Regionální surovinová politika - Pardubický kraj: <http://www.pardubickykraj.cz/uzemni-studie/31495/regionalni-surovinova-politika-pardubicky-kraj>
- e. Studie potenciálního vlivu výškových staveb a větrných elektráren na krajinný ráz území Pardubického kraje: <http://www.pardubickykraj.cz/studie-potencialniho-vlivu-vyskovych-staveb-a-vetrnych-elektren-na-krajinny-raz>

Tab. 16: Limity území SO ORP Polička vycházející z územního plánování

LIMITY ÚZEMÍ					
Ochrana přírody a krajiny	Ochrana technické infrastruktury	Ochrana nerostných surovin	Ochrana před záplavami	Ochrana dopravní infrastruktury	Ochrana zemědělského půdního fondu
<u>Chráněná krajinná oblast</u> 1. zóna CHKO 2. zóna CHKO 3. zóna CHKO Přírodní park Národní přírodní rezervace Přírodní rezervace Přírodní památka Ochranné pásmo národní přírodní rezervace, přírodní rezervace a přírodní památky NATURA 2000 – evropsky významná lokalita Památný strom Významný krajinný prvek registrovaný <u>Významný krajinný prvek ze zákona</u> Lesní plochy Lesní plochy v zastavěném území obce Vodní plochy Lokální biokoridor Regionální biokoridor Nadregionální biocentrum Ochranné pásmo nadregionální biokoridoru ÚSES Ochranné pásmo lesa	Vodojem Čerpací stanice Úpravna vody Vodovodní řád včetně ochranného pásma Čistírna odpadních vod Kanalizační stoka Elektrická stanice Elektrické vedení vysokého napětí (35 kV) Elektrické vedení vysokého napětí (400 kV) Elektrické vedení - ochranné pásmo Plynovod - technologický objekt včetně o.p. Plynovod - technologický objekt bezpečnostní pásmo ST a VT plynovod včetně o.p. Plynovod bezpečnostní pásmo Plynovod – katodová ochrana Plynovod katalogová ochrana - ochranné pásmo Elektrické komunikační zařízení Ochranné pásmo Elektrického komunikačního zařízení Pátevní komunikační vedení včetně ochranného pásma Radioreleová trasa Radioreleová trasa včetně o.p.	Chráněné ložiskové území Dobývací prostory Poddolovaná území (plochy) Sesuvné území a území jiných geologických rizik (vymezeno bodově) Sesuvné území a území jiných geologických rizik (plocha) Ochrana podzemních a povrchových vod Chráněná oblast přirozené akumulace vod Zdroje povrchové a podzemní vody Ochranná pásma vodních zdrojů Zranitelná oblast	Záplavové území Aktivní zóna záplavového území Ochrana staveb - Bezpečnostní pásmo Poličských strojíren 3. pásmo 4. pásmo 5. pásmo Obrana státu Objekt důležitý pro obranu státu Ochranné pásmo objektu důležitého pro obranu státu	Silnice I. třídy Silnice II. třídy Silnice III. třídy Ochranné pásmo silnic I, II. a III. třídy Železniční dráha Vlečka Železniční dráha a vlečka - ochranné pásmo Letiště Ochranné pásmo letiště – s výškovým omezením staveb Ochrana památek Památková chráněná území Nemovitá národní kulturní památka Nemovitá kulturní památka	I. a II. třída ochrany zemědělské půdy Investice do půdy za účelem zvýšení úrodnosti - odvodnění Ekologická zátěž Kontaminovaná místa

Zdroj dat: Územně analytické podklady SO ORP Polička

Území SO ORP Polička je součástí rozvojové osy č. 6 (osa krajského významu) Svitavy - Polička, která kromě měst v jejím názvu do sebe integruje i přilehlá území. V rámci této osy by mělo docházet k posilování obslužné funkce Poličky; respektování prvků přírodních, kulturních a civilizačních hodnot území a dotváření krajiny s cílem zvýšit její estetické hodnoty a ekologickou stabilitu.

Hierarchicky se **Polička řadí mezi "významná nižší centra"**, jejichž **hlavním úkolem je rozvíjet obslužné funkce** (školství, zdravotnictví, kultura) pro své spádové území, v některých případech i pro širší území; rozvíjet bydlení pro udržení populačního potenciálu města; rozvíjet ekonomické aktivity vytvářející podmínky pro rozvoj obslužných funkcí a nabídku pra-

covních příležitostí i pro své spádové území; zlepšovat dostupnost středních center; chránit kulturní a přírodní hodnoty a využít je pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu.

SO ORP Polička spadá do územní působnosti **euoregionu Glacenzis**. Úzké vazby do Evropy jsou patrné ve městě **Bystré**, které **je součástí projektu Kultura evropského venkova**. Město Polička má zahraniční partnery ve městech Westerveld, Ebes, Hohenems, Meilen. Město Bystré má partnerské město Hohenems. Obec Trpín má partnerskou obec Palkonya.

2.1.3 Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. 17: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Polička	1	Pracovní a obslužné centrum pro okolní obce, navíc centrum cestovního ruchu.
Obec Borová	1	Obec, která se během posledních 10 let významně rozvinula.
Město Bystré a městys Svojanov	2	Město a městys s významnými historickými aspekty a potenciálem cestovního ruchu.
Pardubický kraj	1	Správa komunikací 2. a 3. třídy, zřizovatel středních škol v Poličce a Dětského domova v Poličce, Speciálních škol, Domova na zámku v Bystrém, provozovatel Zdravotnické záchranné služby v Poličce, vyhlášovatel grantů a dotací z POV.
Česká republika	1	Zadávání úkolů pro přenesenou působnost státní správy.
Kontaktní pracoviště Úřadu práce Polička	1	Zprostředkování zaměstnání, nabídka rekvalifikací, pomoc v hmotné nouzi, příspěvek na péči.
Mikroregion Poličsko	1	Ústřední forma spolupráce obcí na Poličsku, realizované jsou projekty především z grantů Pardubického kraje.
MAS Sdružení pro rozvoj Poličska	1	Přestavuje významnou možnost pro obce, města, ekonomické a neziskové subjekty k čerpání financí z programu LEADER.
Zaměstnavatelé	mnoho	Každý, byť drobný zaměstnavatel, je v regionu velmi důležitý!
Školy	18	Pro každou obec či město je její škola (základní, střední, speciální) klíčovou organizací a podle představitelů obcí je její zachování prvotním úkolem pro každou obec.
Svazek obcí AZASS	1	Zastřešující organizace pro zdravotní a sociální služby (vznikla na základě spolupráce obcí a měst).

Zdroj dat: Vlastní šetření

2.2 Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tab. 18: SWOT analýza území SO ORP Polička

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> • fungující meziobecní spolupráce - Svazek obcí AZASS, DSO Mikroregion Poličsko, DSO Kraj Smetany a Martiňů • fungující systém zdravotních a sociálních služeb • aktivní angažovanost místních obyvatel ve spolcích a sportovních klubech • relativně nízká nezaměstnanost oproti jiným SO ORP Pardubického kraje • nízká cena práce související s nižší kvalifikací pracovníků • relativně kvalitní a pestré životní prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> • periferní situace území (mimo hlavní dopravní trasy, okraj Pardubického kraje) • slabá regionální identita (identita regionu jako celku) a nejednotný krajinný ráz • nízká úroveň vyplácených mezd a s tím spojená koupěschopnost obyvatel • nemotivující systém nakládání s odpady všeho druhu • omezená spolupráce soukromého a veřejného sektoru v oblasti cestovního ruchu a rekreace • kapacitní nenaplňnost škol (i dnes v období silných ročníků)
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> • seriózní zapojení obcí a měst do projektu Podpora meziobecní spolupráce • vyvažující a koncepční politika Pardubického kraje • získávání finančních prostředků z národních a evropských struktur • založení regionální značky a marketingového brandu pro území SO ORP Polička • příliv soukromých jak domácích, tak zahraničních investic • usazení mladých kvalifikovaných osob (či jejich příliv z okolí) 	<ul style="list-style-type: none"> • vylidňování území a s tím spojená změna věkové struktury obyvatel • zvyšování finančních částek za likvidaci odpadu všeho druhu (konec skládkování) • dlouhotrvající nastavení nevýhodných podmínek pro zemědělství • nesystematičnost práce organizátora regionální dopravy • zvyšování podílu rekreačních objektů a nezáměr o revitalizaci starých objektů • růst spotřeby neobnovitelných energetických zdrojů (plýtvání energiemi)

Zdroj dat: Vlastní šetření

Výsledný kříž SWOT analýzy představuje současný stav a možné budoucí vlivy, které mohou významně do území zasáhnout. Z výše uvedených prvků je patrná zranitelnost regionu, která vychází z jeho povahy (periferní umístění, méně kvalifikované obyvatelstvo, potřeba méně kvalifikované pracovní síly, nízké průměrné mzdy, absence významnějších komerčních turistických atraktivit, nízká spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti cestovního ruchu a rekreace). Tato zranitelnost se plně projevila v roce 2008, kdy došlo k emigraci z území.

SO ORP Polička stojí před důležitými úkoly, které pramení právě ze snižování počtu obyvatel a změny struktury obyvatelstva (řešení důležitých otázek ohledně mateřských škol, resp. později základních škol; neméně také otázky spojené s významným stárnutím obyvatel). Podstatnou otázkou také je, kam se směsným komunálním odpadem z území po roce 2024, pokud skutečně dojde k zákazu skládkování nevytríděného SKO. Naopak pozitivem a významnou nadějí do budoucna může být aktivní občanská angažovanost a schopnost umně nastavit meziobecní spolupráci např. v oblasti sociálních a zdravotních služeb.

3 Téma 1.: Předškolní a základní vzdělávání

3.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítají do rozvoje regionálního vzdělávání a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu žáků ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol, nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě škola jako komunitní centrum zde sehrává velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení, včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany. Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

3.1.1.1 Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2 Popis předškolního a základního vzdělávání ve správním obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj

Na území SO ORP Polička zajišťuje předškolní vzdělávání **20 mateřských škol v celkem 15 obcích**. Z toho 6 mateřských škol je součástí sloučeného zařízení MŠ + ZŠ. Všechny mateřské školy jsou zřízeny obcemi. **Na území nejsou žádné jesle** ani obdobné zařízení, které by poskytovalo denní péči o děti ve věku do 3 let.

Základní vzdělávání zajišťuje **7 samostatných základních škol a 6 sloučených zařízení MŠ + ZŠ zřízených 12 obcemi, 2 ZUŠ zřízené obcemi**. Dále nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola v Bystrém s odloučeným pracovištěm v Poličce zřízené krajem. Soukromé ani církevní základní školy a mateřské školy se na území SO ORP nenacházejí.

Z celkem 20 obcí je v 12 obcích minimálně jedna základní škola a v 15 obcích minimálně jedna mateřská škola. Pouze v 5 obcích se nenachází žádné školy a školská zařízení.

Počty škol a školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Polička

Tab. 19: Přítomnost škol a školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Polička 2013

SO ORP Polička	Celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
Borová	2	1	1	0	0	0	0	0
Březiny	0	0	0	0	0	0	0	0
Bystré	4	1	1	1	0	1	0	0
Hartmanice	1	1	0	0	0	0	0	0
Jedlová	2	1	1	0	0	0	0	0
Kamenec u Poličky	0	0	0	0	0	0	0	0
Korouhev	1	1	1	0	0	0	0	0
Květná	1	1	1	0	0	0	0	0
Nedvězí	0	0	0	0	0	0	0	0
Oldřiš	2	1	1	0	0	0	0	0
Polička	10	5	2	1	1	1	0	1
Pomezí	3	2	1	0	0	0	0	0
Pustá Kamenice	1	1	1	0	0	0	0	0
Pustá Rybná	0	0	0	0	0	0	0	0
Sádek	1	1	1	0	0	0	0	0
Stašov	0	0	0	0	0	0	0	0
Svojanov	1	1	0	0	0	0	0	0
Široký Důl	1	1	1	0	0	0	0	0
Telecí	1	1	1	0	0	0	0	0
Trpín	1	1	0	0	0	0	0	0
Celkem škol	32	20	13	2	1	2	0	1

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Ve sledovaném období školních let 2005/2006 – 2012/2013 byla **v roce 2012 nově otevřena Mateřská škola Široký Důl**. Z původní Základní školy Široký Důl vznikla sloučená organizace ZŠ a MŠ Široký Důl. Jinak obecně nedochází za posledních 9 let k významným změnám z hlediska počtu hlavních školních zařízení (tím jsou myšlena vzdělávací zařízení).

Sloučená zařízení jsou MŠ + ZŠ - počítáno jako 1 zařízení. V Pomezí se nacházejí 2 budovy základní školy s jedním ředitelstvím. V jedné je pouze 1. stupeň a v druhé pouze 2. stupeň - počítáno jako 1 základní škola s 1. a 2. stupněm. Jiná zařízení jsou ve městech Polička (ZUŠ, SVČ, SZŠ) a Bystré (ZUŠ, SZŠ).

Speciální základní škola Polička nemá ředitelství, je odloučeným pracovištěm Speciální základní školy Bystré.

Tab. 20: Rozložení škol podle velikostní kategorie obcí ve SO ORP Polička v roce 2013

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Polička	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	Celkem
Počet obcí	2	9	5	3	0	1	0	0	0	0	20
Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	0	2	0	2	0	0	0	0	4
Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	3
Počet MŠ	0	3	2	4	0	5	0	0	0	0	14
Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	4	2	0	0	0	0	0	0	0	6
Počet jiných zařízení	0	0	0	2	0	3	0	0	0	0	5

Zdroj dat: Český statistický úřad**Tab. 21a: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2012/2013**

Typ školy, zařízení	Průměrný přepočtený počet úvazků pracovníků		
	Celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
Mateřské školy	81,1	59,6	21,5
Základní školy	147,1	114,0	33,1
Základní umělecké školy	24,7	22,2	2,5
Gymnázia	37,2	27,9	9,3
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	17,3	14,7	2,6
Školní družiny a kluby	15,0	15,0	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,9	4,9	1,0
Zařízení školního stravování	50,4	0,0	50,4
Celkem rok 2012/2013	378,6	258,3	120,3

Zdroj dat: Výkazy MŠMT**Tab. 21b: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2011/2012**

2011/2012			
Mateřské školy	76,6	55,3	21,3
Základní školy	149,7	116,2	33,5
Základní umělecké školy	24,1	20,7	3,4
Gymnázia	36,6	27,3	9,3
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	16,0	13,4	2,6
Školní družiny a kluby	14,9	14,8	0,1
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,1	4,4	1,7
Zařízení školního stravování	51,3	0,0	51,3
Celkem rok 2011/ 2012	375,2	252,0	123,2

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 21c: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2010/2011

2010/2011			
Mateřské školy	78,1	55,9	22,2
Základní školy	149,0	114,2	34,8
Základní umělecké školy	20,9	18,2	2,7
Gymnázia	38,2	27,9	10,3
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	15,0	15,0	0,0
Školní družiny a kluby	14,9	14,9	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,0	5,0	1,0
Zařízení školního stravování	53,0	0,0	53,0
Celkem rok 2010/2011	375,2	251,1	124,1

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT***Tab. 21d: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2009/2010**

2009/2010			
Mateřské školy	76,2	53,7	22,5
Základní školy	148,8	112,9	35,9
Základní umělecké školy	20,5	17,9	2,6
Gymnázia	37,2	26,7	10,5
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	18,7	16,7	2,0
Školní družiny a kluby	16,4	16,4	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	6,0	5,0	1,0
Zařízení školního stravování	52,7	0,0	52,7
Celkem rok 2009/2010	376,5	249,3	127,2

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT***Tab. 21e: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2008/2009**

2008/2009			
Mateřské školy	73,3	51,5	21,8
Základní školy	153,0	115,6	37,4
Základní umělecké školy	22,0	19,4	2,6
Gymnázia	-	-	-
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	18,0	18,0	0,0
Školní družiny a kluby	16,8	16,8	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,5	4,4	1,2
Zařízení školního stravování	54,0	0,0	54,0
Celkem rok 2008/2009	342,7	225,6	117,0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 21f: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2007/2008

2007/2008			
Mateřské školy	73,4	51,3	22,1
Základní školy	161,5	122,5	39,0
Základní umělecké školy	20,7	18,1	2,6
Gymnázia	-	-	-
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	17,8	17,8	0,0
Školní družiny a kluby	17,2	17,2	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,3	3,2	2,1
Zařízení školního stravování	55,7	0,0	55,7
Celkem rok 2007/2008	351,5	230,1	121,5

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT***Tab. 21g: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2006/2007**

2006/2007			
Mateřské školy	72,8	50,7	22,1
Základní školy	165,6	127,3	38,3
Základní umělecké školy	20,5	17,9	2,6
Gymnázia	-	-	-
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	17,3	17,3	0,0
Školní družiny a kluby	17,2	17,2	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	5,6	4,2	1,4
Zařízení školního stravování	54,4	0,0	54,4
Celkem rok 2006/2007	353,5	234,5	118,9

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT***Tab. 21h: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2005/2006**

2005/2006			
Mateřské školy	69,8	49,5	20,3
Základní školy	169,7	129,9	39,9
Základní umělecké školy	20,0	17,6	2,4
Gymnázia	-	-	-
Mateřské školy pro děti se SVP	0,0	0,0	0,0
Základní školy pro žáky se SVP	18,0	18,0	0,0
Školní družiny a kluby	18,6	18,6	0,0
Střediska pro volný čas dětí a mládeže	4,9	4,0	0,9
Zařízení školního stravování	54,3	0,0	54,3
Celkem rok 2006/2007	355,4	237,6	117,9

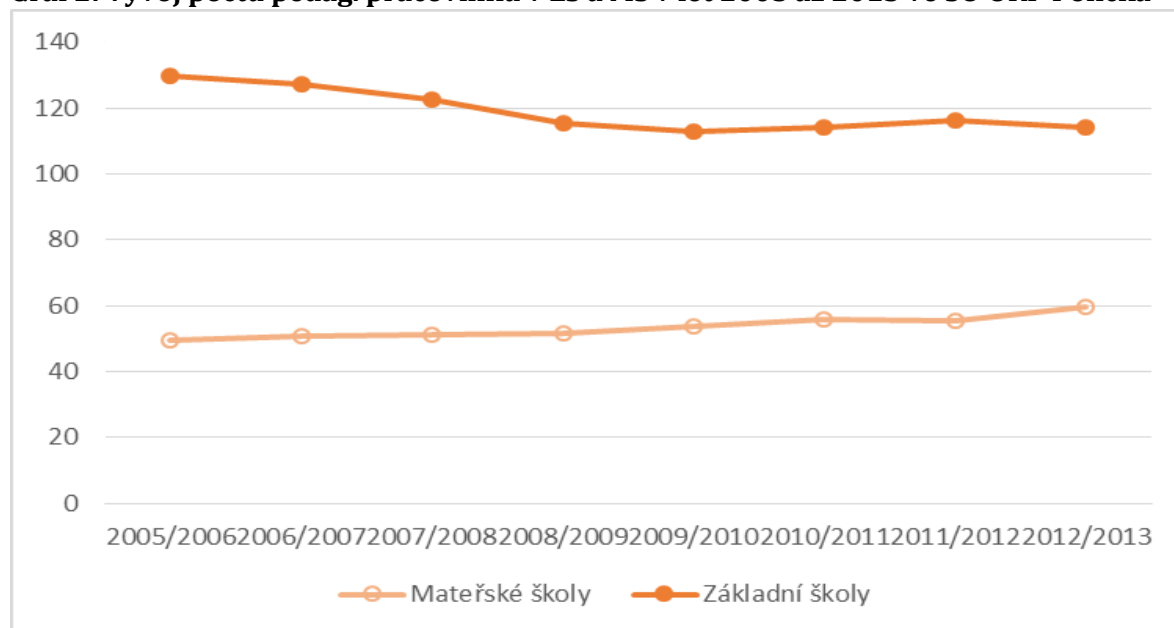
Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Vlivem nárůstu počtu dětí v mateřských školách ve sledovaném období **stoupá počet pedagogických pracovníků v MŠ** cca o 10 úvazků (cca 20 %). Počet nepedagogických pracovníků zaznamenal jen nepatrné navýšení o cca 1 úvazek (cca 5 %).

S klesajícím počtem žáků na základních školách, **klesají počty pedagogických úvazků o 16 úvazků** (cca 11 %). Závažnější je však úbytek počtu úvazků nepedagogických pracovníků

o cca 7 úvazků (18 %). Snížení počtu úvazků zaznamenala také zařízení školního stravování o cca 4 úvazky (cca 8 %). U SVČ jsou dostupné přepočtené úvazky pouze u interních pracovníků. Většina pracovníků je externích a jsou evidováni pouze jako fyzické osoby. U základních škol pro žáky se SVP (Speciální základní škola Bystré s odloučeným pracovištěm v Poličce) jsou dostupná data o úvazcích nepedagogických pracovníků od školního roku 2011/2012. Do této doby fungovaly obě školy samostatně a měly různé zřizovatele (obec, kraj). U Gymnázia v Poličce jsou dostupné informace od roku 2009/2010. Jde však o úvazky na celou školu. Úvazky pedagogů na nižším stupni Gymnázia nelze oddělit.

Graf 2: Vývoj počtu pedagog. pracovníků v ZŠ a MŠ v let 2005 až 2013 ve SO ORP Polička

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Základní vzdělávání

Tab. 22: Počet ZŠ dle jejich zřizovatele za SO ORP Polička 2012/2013

Za SO ORP Polička	Počet základních škol		
	Celkem	Úplné	Neúplné
Obec	13	5	8
Kraj	3	2	1
Církev	0	0	0
Soukromá ZŠ	0	0	0
Celkem	16	7	9

Zdroj dat: Výroční zpráva školy, Výkazy MŠMT

Z hlediska rozložení škol podle jejich zřizovatele nedochází za posledních 9 let k žádným změnám. Školy jsou zřizovány ve většině případů obcemi, pouze Gymnázium v Poličce a Speciální základní školy v Poličce a ve městě Bystré jsou zřizovány a financovány Pardubickým krajem.

Tab. 23: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích v území SO ORP Polička 2012/2013

SO ORP Polička	Počet škol celkem	z toho					
		Jednotřídní	Dvoutřídní	Trojtrídní	Čtyřtrídní	Pětitrídní	Vícetrídní
Borová	0	0	0	0	0	0	0
Březiny	0	0	0	0	0	0	0
Bystré	1	0	0	0	0	0	1
Hartmanice	0	0	0	0	0	0	0
Jedlová	1	0	0	1	0	0	0
Kamenec u Poličky	0	0	0	0	0	0	0
Korouhev	1	0	1	0	0	0	0
Květná	1	1	0	0	0	0	0
Nedvězí	0	0	0	0	0	0	0
Oldřiš	1	0	0	1	0	0	0
Polička	1	0	0	0	0	0	1
Pomezí	0	0	0	0	0	0	0
Pustá Kamenice	1	1	0	0	0	0	0
Pustá Rybná	0	0	0	0	0	0	0
Sádek	1	0	0	1	0	0	0
Stašov	0	0	0	0	0	0	0
Svojanov	0	0	0	0	0	0	0
Široký Důl	1	1	0	0	0	0	0
Telecí	1	0	0	0	0	0	1
Trpín	0	0	0	0	0	0	0
Celkem škol	10	3	1	3	0	0	3

Zdroj dat: Výroční zprávy škol

ZŠ Borová byla v předcházejících letech malotřídní školou, ve školním roce 2012/2013 však měla všech 5 tříd 1. stupně. ZŠ Telecí měla v daném roce celkem 6 tříd 1. a 2. stupně. Speciální základní školy v Poličce a Bystrém měly ve školním roce 2012/2013 po 6 třídách.

ZŠ zřizované v území SO ORP Polička

Tab. 24: Vývoj atributů ZŠ zřizovaných obcemi a krajem v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013

Školní rok	Počet ZŠ	Samost. ZŠ	Počet běžných tříd	Počet speciálních tříd	Počet žáků	Úv. pedag.	Počet žáků na 1 pedag.	Počet žáků na třídu	Počet žáků na školu
2012/2013	15	7	85	12	1640	128,7	12,7	19,3	109,3
2011/2012	15	8	83	12	1659	128,4	12,9	20,0	110,6
2010/2011	15	8	82	10	1656	127,0	13,0	20,2	110,4
2009/2010	15	8	80	12	1684	129,7	13,0	21,1	112,3
2008/2009	15	8	69	12	1727	133,0	13,0	25,0	115,1
2007/2008	15	8	82	12	1842	135,8	13,6	22,5	122,8
2006/2007	15	8	87	11	1910	139,3	13,7	22,0	127,3
2005/2006	15	8	92	12	1953	141,0	13,9	21,2	130,2

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 25: Školy a školská zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Polička 2012/2013

Název obce	Počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
Borová	1	1	0	1	0	1
Březiny	0	0	0	0	0	0
Bystré	2	2	0	2	1	0
Hartmanice	0	0	0	0	0	0
Jedlová	1	1	0	1	0	1
Kamenec u Poličky	0	0	0	0	0	0
Korouhev	1	1	1	1	1	2
Květná	1	1	1	1	1	1
Nedvězí	0	0	0	0	0	0
Oldřiš	1	1	0	1	0	1
Polička	3	3	0	3	1	7
Pomezí	1	1	0	1	0	0
Pustá Kamenice	1	1	1	1	2	0
Pustá Rybná	0	0	0	0	0	0
Sádek	1	1	1	1	1	1
Stašov	0	0	0	0	0	0
Svojanov	0	0	0	0	0	0
Široký Důl	1	1	1	1	1	0
Telecí	1	1	1	1	1	1
Trpín	0	0	0	0	0	0
Celkem	15	15	6	15	9	15

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

V Tab. č. 24 jsou uvedena data včetně 2 krajských škol: 2 pracoviště Speciální základní školy v Bystrém a v Poličce. Údaje za speciální školy celkové průměrné hodnoty počtu žáků na třídu a počtu žáků na 1 pedagoga mírně zkreslují. Na jeden pedagogický úvazek ve speciální škole připadá cca 4 až 5 žáků, ve třídě je průměrně 6 žáků. Tab. č. 24 nezahrnuje nižší stupně Gymnázia v Poličce, kde se ve 4 třídách vzdělává cca 120 žáků. Pedagogické úvazky na nižším stupni gymnázia nelze z celkových úvazků vygenerovat. Došlo by k nepřesnému výpočtu průměrné hodnoty počtu žáků na 1 pedagoga. Ve sledovaném období **klesá počet žáků i pedagogických úvazků a také počet tříd**. Nejde však o přímou úměru. Pedagogické úvazky i počty tříd klesají menší měrou než počty žáků, což má za následek snížení průměrného počtu žáků na jednoho pracovníka o 1,2 žáka a také snížení průměrného počtu žáků ve třídě o 1,9 žáka.

Jiná zařízení (škola – typ zařízení): ZŠ Na Lukách Polička - tělocvična, dětské hřiště, sportovní hřiště, dopravní hřiště; ZŠ Masarykova Polička - tělocvična, venkovní sportovní areál; Gymnázium Polička - sportovní hala; Borová - venkovní sportovní areál; Telecí - tenisový kurt; Sádek – tělocvična; Jedlová - venkovní hřiště; Korouhev - malá tělocvična, školní asfaltové hřiště; Květná - malá tělocvična; Oldřiš – tělocvična.

Tab. 26: Počty tříd a žáků v ZŠ ve školním roce 2012/2013 ve SO ORP Polička (bez Speciálních škol v Poličce a Bystrém a nižšího stupně Gymnázia)

SO ORP Polička	Počet škol	Počet tříd	Počet žáků	Průměrný počet žáků na školu	Průměrný počet žáků na třídu
Název obce					
Borová	1	5	43	43,0	8,6
Březiny	0	0	0	0,0	0,0
Bystré	1	19	268	268,0	14,1
Hartmanice	0	0	0	0,0	0,0
Jedlová	1	3	43	43,0	14,3
Kamenec u Poličky	0	0	0	0,0	0,0
Korouhev	1	2	27	27,0	13,5
Květná	1	1	13	13,0	13,0
Nedvězí	0	0	0	0,0	0,0
Oldřiš	1	3	39	39,0	13,0
Polička	2	44	882	441,0	20,0
Pomezí	1	9	151	151,0	16,8
Pustá Kamenice	1	1	8	8,0	8,0
Pustá Rybná	0	0	0	0,0	0,0
Sádek	1	3	35	35,0	11,7
Stašov	0	0	0	0,0	0,0
Svojanov	0	0	0	0,0	0,0
Široký Důl	1	1	15	15,0	15,0
Telecí	1	6	50	50,0	8,3
Trpín	0	0	0	0,0	0,0
Celkem	13	97	1574	121,1	16,2

Zdroj dat: Výkazy MŠMT**Tab. 27: Počet úplných a neúplných ZŠ v území SO ORP Polička**

SO ORP Polička	Počet škol	Počet úplných škol (1. i 2. stupeň)	Počet neúplných škol	SO ORP Polička	Počet škol	Počet úplných škol (1. i 2. stupeň)	Počet neúplných škol
Název obce				Název obce			
Borová	1	0	1	Polička	3	3	0
Březiny	0	0	0	Pomezí	1	1	0
Bystré	2	2	0	Pustá Kamenice	1	0	1
Hartmanice	0	0	0	Pustá Rybná	0	0	0
Jedlová	1	0	1	Sádek	1	0	1
Kamenec u Poličky	0	0	0	Stašov	0	0	0
Korouhev	1	0	1	Svojanov	0	0	0
Květná	1	0	1	Široký Důl	1	0	1
Nedvězí	0	0	0	Telecí	1	1	0
Oldřiš	1	0	1	Trpín	0	0	0
Celkem					15	7	8

Zdroj dat: Výroční zprávy škol

Tab. 28: Údaje o pracovnících ZŠ ve školním roce 2012/2013 v území SO ORP Polička

SO ORP Polička		Přepočtení na plně zaměstnané	
		Celkem	z toho ženy
Celkem učitelé		114,3	87,4
v tom vyučující	na 1. stupni	57,9	52,5
	na 2. stupni	56,4	34,9

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 29: Ostatní pedagogičtí pracovníci ZŠ ve šk. roce 2012/2013 v území SO ORP Polička

SO ORP Polička		Fyzické osoby		Přepočtení na plně zaměstnané	
		Celkem	z toho ženy	Celkem	z toho ženy
Asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	5	4	2,1	1,7
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	0	0	0	0
Psychologové		0	0	0	0
Speciální pedagogové		1	1	0,5	0,5
Výchovní poradci		6	6	-	-

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním postižením působí v ZŠ Jedlová, Bystré, Polička - Masarykova ZŠ a ZŠ Telecí. Asistenti pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním a psychologové na našich školách nejsou. Speciálního pedagoga zaměstnává ZŠ Masarykova Polička. Výchovní poradci působí v ZŠ Pustá Kamenice, Telecí, Bystré, Polička - ZŠ Na Lukách a Masarykova ZŠ. Jsou to osoby výhradně z řad učitelů.

Tab. 30: Počet absolventů ZŠ v území SO ORP Polička

Žáci, kteří ukončili školní docházku (v ročníku)	2005/2006		2006/2007		2007/2008		2008/2009		2009/2010		2010/2011		2011/2012		2012/2013		
	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	
v tom	1. -5.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	6.	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	7.	0	2	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	
	8.	1	2	5	3	1	0	3	0	1	1	6	1	2	0	3	2
	9.	216	9	227	4	200	31	240	32	193	33	183	8	151	0	172	4
	10.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	5.	30	0	27	0	31	0	26	0	22	0	27	0	24	0	25	0
	7.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Žáci 1. roč. s odkladem PŠD	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

ZŠ Masarykova Polička uvádí ve třech po sobě jdoucích letech (2008, 2009, 2010) žáky, kteří ukončili školní docházku v 9. ročníku speciálních tříd, avšak žádné speciální třídy ve všech sledovaných letech nevykazuje. Data jsou uvedena v takové podobě, jaká uvádějí výkazy MŠMT.

Tab. 31: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve SO ORP Polička

	Celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
Ředitelství celkem	1	1	0	0	0
- z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
Mateřská škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0
Základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
Základní škola při zdravotnickém zařízení	0	0	0	0	0
Základní škola praktická	1	1	0	0	0
Základní škola speciální	2	2	0	0	0
Přípravný stupeň základní školy speciální	2	2	0	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Na území SO ORP Polička je pouze Speciální základní škola Bystré, kde se vzdělávají žáci se středním či těžkým stupněm postižení. Součástí této školy je odloučené pracoviště v Poličce, kde se nachází jak ZŠ speciální, tak i ZŠ praktická pro žáky s lehčím stupněm postižení. V rámci ZŠ Speciální funguje i přípravný ročník. Zřizovatelem školy je Pardubický kraj.

Základní údaje o ZŠ (1 i 2 stupeň) v obcích SO ORP Polička

Tab. 32a: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2012/2013

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	18,5	89 %	
- jinými subjekty (krajem)	17,8	11 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	18,2		

Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ

Tab. 32b: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2011/2012

2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,2	89 %	
- jinými subjekty (krajem)	17,9	11 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	18,6		

Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ

Tab. 32c: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2010/2011

2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	19,3	89 %	
- jinými subjekty (krajem)	18,7	11 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	19,0		

Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ

Tab. 32d: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2009/2010

2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,0	89 %	
- jinými subjekty (krajem)	18,3	11 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	19,2		

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ***Tab. 32e: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2008/2009**

2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,7	89 %	
- jinými subjekty (krajem)	18,1	11 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	19,4		

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ***Tab. 32f: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2007/2008**

2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,9	90 %	
- jinými subjekty (krajem)	17,8	10 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	19,4		

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ***Tab. 32g: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2006/2007**

2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,9	91 %	
- jinými subjekty (krajem)	18,1	9 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	19,5		

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ***Tab. 32h: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2005/2006**

2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,5	91 %	
- jinými subjekty (krajem)	17,9	9 %	nižší ročníky Gymnázia v Poličce a Speciální základní škola Bystré, Polička
Průměrný počet žáků celkem	19,2		

Zdroj dat: Výkazy MŠMT, výroční zpráva ZŠ

Vlivem úbytku žáků **klesá i průměrný počet žáků ve třídách**. Průměrný počet žáků ve třídách se za sledované období snížil o 2 žáky. Průměrná hodnota počtu žáků ve třídách ZŠ zřizovaných krajem je vypočtena ze dvou extrémních případů. Jde o průměr počtu žáků

ve třídách nižších ročníků Gymnázia v Poličce (30 žáků/třída) a Speciální základní školy Bystré, Polička (6 žáků/třída).

Tab. 33: Kapacita a naplněnost ZŠ v území SO ORP Polička ve školním roce 2012/2013

Název ZŠ	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Volná místa %
Základní škola Bystré	350	268	82	23,4
Základní škola Masarykova Polička	1 044	597	447	42,8
Základní škola Na Lukách Polička	650	285	365	56,2
Základní škola Oldřiš	60	39	21	35,0
Základní škola Borová	75	43	32	42,7
Základní škola Pomezí	200	151	49	24,5
Základní škola Jedlová	56	43	13	23,2
Základní škola a Mateřská škola Korouhev	50	27	23	46,0
Základní škola a mateřská škola Květná	20	13	7	35,0
Základní škola a Mateřská škola Pustá Kamenice	30	8	22	73,3
Základní škola a Mateřská škola Sádek	80	35	45	56,3
Základní škola a mateřská škola Široký Důl	50	15	35	70,0
Základní škola a mateřská škola Telecí	120	50	70	58,3
Speciální základní škola Bystré (+ část v Poličce)	100	66	34	34,0
Celkem za SO ORP	2 885	1 640	1 245	44,3

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Průměrná volná kapacita škol podle Tab. č. 33 je 44,3 %. Nedobře jsou na tom velké městské základní školy v Poličce. Nejhorší je situace však v malotřídních venkovských školách v obcích Pustá Kamenice, Široký Důl, Telecí a Sádek, kde není kapacita naplněna ani z 50 %. Na nižším stupni Gymnázia v Poličce se kalkuluje se 100% obsazeností (30 žáků ve třídě), neboť se jedná o výběrovou školu. Celkem navštěvuje tuto školu (její nižší stupeň) zhruba 120 žáků. Celková kapacita základních škol v území a Gymnázia je 3 005 žáků.

Tab. 34: Očekávaný vývoj počtu žáků v území SO ORP Polička

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita - počet žáků)	Počet žáků / kapacita (%)
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2012	3 005	-	-
Znamý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	-	-	-
Znamý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	-	-	-
Počet žáků k 30. 9. 2012	1 760	1 245	58,6
Předpokládaný počet žáků v ZŠ ke konci roku 2018	1 848	1 157	61,4
Předpokládaný počet žáků v ZŠ ke konci roku 2023	1 908	1 097	63,4

Zdroj dat: Výkazy MŠMT, Český statistický úřad

Do Tab. č. 34 jsou zahrnuty i kapacity a počty žáků Gymnázia v Poličce (120 žáků) ve věku do 15 let a Speciální základní školy v Bystrém (i pobočka Polička). Údaje o pravděpodobném počtu žáků vycházejí z vlastní prognózy demografického vývoje v SO ORP Polička vytvořené koordinátorem Projektu MOS za SO ORP Polička Mgr. Tomášem Lorencem. Předpokládaným žákem je myšleno dítě ve věku od 7 do 15 let žijící v SO ORP Polička.

Základní údaje o MŠ v obcích SO ORP Polička

Tab. 35a: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2012/2013

Zřizovatel	Počet MŠ	Počet dětí celkem	Počet běžných tříd	Počet dětí v běžných třídách	Počet speciálních tříd	Počet dětí ve speciálních tříd.
2012/2013						
Obec	20	777	34	777	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	20	777	34	777	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 35b: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2011/2012

2011/2012						
Obec	19	713	31	713	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	713	31	713	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 35c: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2010/2011

2010/2011						
Obec	19	709	31	709	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	709	31	709	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 35d: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2009/2010

2009/2010						
Obec	19	688	30	688	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	688	30	688	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 35e: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2008/2009

2008/2009						
Obec	19	692	29	692	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	692	29	692	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 35f: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2007/2008

2007/2008						
Obec	19	675	29	675	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	675	29	675	0	0

*Zdroj dat: Výkazy MŠMT***Tab. 35g: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2006/2007**

2006/2007						
Obec	19	668	29	668	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	668	29	668	0	0

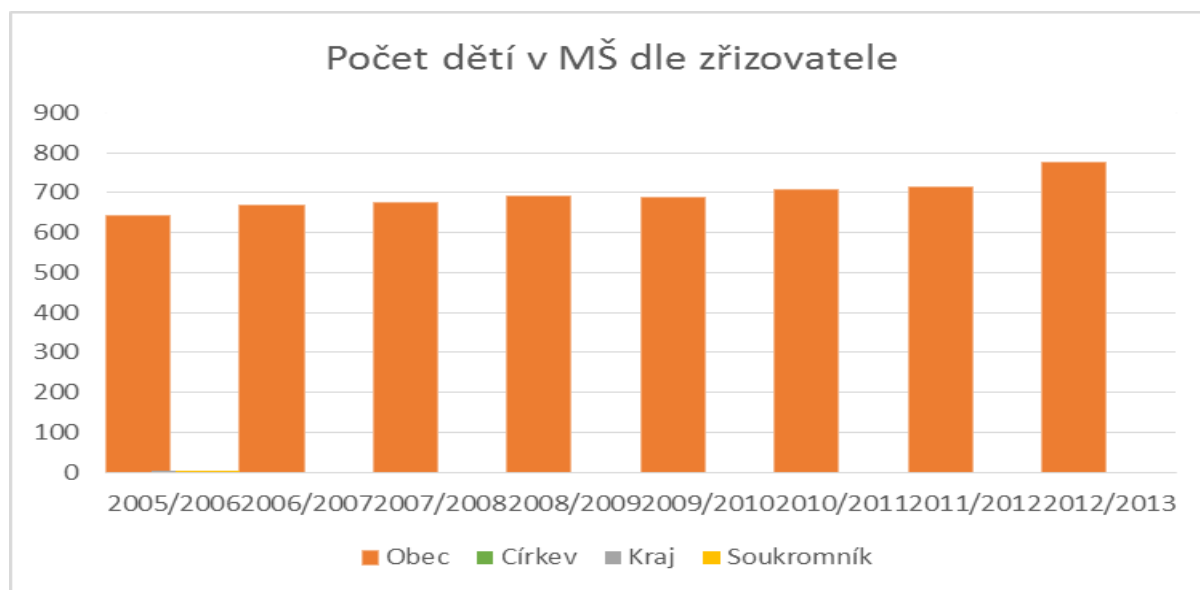
*Zdroj dat: Výkazy MŠMT***Tab. 35h: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2005/2006**

2005/2006						
Obec	19	642	28	642	0	0
Kraj	0	0	0	0	0	0
Církev	0	0	0	0	0	0
Soukromník	0	0	0	0	0	0
Celkem	19	642	28	642	0	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Ve školním roce 2012/2013 byla otevřena MŠ Široký Důl, která byla sloučena se stávající ZŠ do jedné právnické osoby. **Počet dětí v MŠ ve sledovaném období vzrostl o 135 dětí. Počet tříd se zvýšil o 6.** Souvisí to s tzv. generací druhých Husákových dětí. Rostoucí trend bude okolo 2017 zastaven a počty dětí v mateřských školách budou postupně velmi významně klesat.

Graf 3: Vývoj počtu dětí v MŠ dle zřizovatele v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013

Tab. 36: Vývoj atributů MŠ zřizovaných obcemi a krajem v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013

Školní rok	Počet MŠ	Samost. MŠ	Počet běžných /spec. tříd	Počet dětí	Úv. pedagoga	Počet dětí na 1 pedag. úvazek	Počet dětí na třídu	Počet dětí na školu
2012/2013	20	14	34	777	59,6	13,0	22,9	38,9
2011/2012	19	14	31	713	55,3	12,9	23,0	37,5
2010/2011	19	14	31	709	55,9	12,7	22,9	37,3
2009/2010	19	14	30	688	53,7	12,8	22,9	36,2
2008/2009	19	14	29	692	51,5	13,4	23,9	36,4
2007/2008	19	14	29	675	51,3	13,2	23,3	35,5
2006/2007	19	14	29	668	50,7	13,2	23,0	35,2
2005/2006	19	14	28	642	49,5	13,0	22,9	33,8

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Ve sledovaném období má počet dětí i pedagogických úvazků vzestupnou tendenci, přičemž počet dětí v MŠ se během období zvýšil o 135 dětí a pedagogické úvazky o 10,1 úvazku. Počet úvazků pedagogů a také počet tříd roste úměrně počtu dětí, tudíž v celém období dochází jen k nepatrným rozdílům počtu dětí na 1 pedagogický úvazek a počtu dětí na třídu.

Tab. 37: Vývoj počtu pedagogů v MŠ zřizovaných obcemi a krajem v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013

Školní rok	Přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	Nekvalifikovaných (%)
2012/2013	59,6	4,4	7,3
2011/2012	55,3	2,6	4,7
2010/2011	55,9	3,0	5,3
2009/2010	53,7	2,4	4,4
2008/2009	51,5	2,8	5,4
2007/2008	51,3	2,8	5,4
2006/2007	50,7	4,5	8,8
2005/2006	49,5	3,7	7,4

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Se vzrůstajícími počty dětí v **MŠ stoupá počet pedagogických pracovníků**. Z celkového počtu pedagogických pracovníků je průměrně 6,1 % bez kvalifikace. Největší podíl nekvalifikovaných pedagogů byl v roce 2006/2007 – 8,8 %. Nejmenší podíl nekvalifikovaných pedagogů byl v roce 2009/2010 – 4,4 %.

Tab. 38: Popis MŠ v SO ORP Polička v školním roce 2012/2013

Název MŠ	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Naplněnost (%)
Mateřská škola Borová	60	48	12	80,0
Mateřská škola Kvítek Bystré	75	75	0	100,0
Mateřská škola Hartmanice	20	16	4	80,0
Mateřská škola Jedlová	38	28	10	73,7
Základní škola a Mateřská škola Korouhev	34	25	9	73,5
Základní škola a mateřská škola Květná	18	16	2	88,9
Mateřská škola Oldřiš	25	25	0	100,0
Mateřská škola Čtyřlístek Polička	100	100	0	100,0
Mateřská škola Polička, Hegerova 427	25	24	1	96,0
Mateřská škola Luční Polička	155	140	15	90,3
Mateřská škola Polička, Palackého nám.	50	50	0	100,0
Mateřská škola Rozmarýnek Polička	45	45	0	100,0
I. Mateřská škola Pomezí 283	30	30	0	100,0
II. Mateřská škola Pomezí 102	30	28	2	93,3
Základní škola a Mateřská škola Pustá Kamenice	16	16	0	100,0
Základní škola a Mateřská škola Sádek	40	35	5	87,5
Mateřská škola Starý Svojanov	45	21	24	46,7
Základní škola a mateřská škola Široký Důl	15	15	0	100,0
Základní škola a mateřská škola Telecí	35	28	7	80,0
Mateřská škola Trpín	25	12	13	48,0
Celkem	881	777	104	88,2

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Průměrná naplněnost MŠ na území SO ORP je 88,2 %, přičemž naplněnost městských MŠ je téměř 100%. Vzhledem k předpokládanému demografickému vývoji bude docházet k pozvolnému úbytku dětí, tudíž není žádoucí rozšiřovat kapacity MŠ.

Tab. 39: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v SO ORP Polička

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet dětí)	Počet dětí / kapacita (%)
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2012	881	-	-
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	-	-	-
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023	-	-	-
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2012	777	104	88,2
Předpokládaný počet dětí v MŠ ke konci roku 2018	806	75	91,5
Předpokládaný počet dětí v MŠ ke konci roku 2023	741	140	84,1

Zdroj dat: Český statistický úřad, Výkazy MŠMT

Údaje o pravděpodobném počtu dětí v MŠ vychází z vlastní prognózy demografického vývoje ve SO ORP Polička vytvořené koordinátorem projektu za SO ORP Polička Mgr. Tomášem

Lorencem. Zatímco u roku 2013 je vyobrazen reálný počet dětí, v letech 2018 a 2023 je kalkulováno s dětmi ve věku od 3 do 6 let žijícími v území SO ORP Polička. Minimálně **5 % dětí však do mateřských škol nechodí po celou dobu 3 let**, tudíž naplněnost mateřských škol bude nižší.

Zařízení pro péči o děti do 3 let na území SO ORP Polička nejsou. Na území fungují **2 mateřská centra**, která nemají pevně stanovenou kapacitu. Informace o kapacitě Rodinného centra Bysteráček je orientační na základě sdělení předsedkyně centra - 20 dětí. Centrum pro rodinu MaTami má 54 členů. MaTami poskytuje 2x týdně možnost hlídání dětí.

Ostatní školní zařízení - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Tab. 40: Školní družiny a školní kluby v území SO ORP Polička v roce 2012/2013

ŠD a ŠK zřizované	Počet oddělení	Počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	Celkem
2012/2013				
Krajem	2	8	14	22
Obcemi	21	529	39	568
Církví	0	0	0	0
Soukromou osobou	0	0	0	0
Celkem	23	537	53	590

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Všechny základní školy zřízené obcemi v území SO ORP Polička **mají minimálně 1 oddělení školní družiny**. Ve školním roce 2012/2013 má Základní škola Masarykova Polička 4 oddělení ŠD, ZŠ Na Lukách Polička 3 oddělení, ZŠ Bystré 3 oddělení a ZŠ Pomezí 2 oddělení, ostatní školy mají po 1 oddělení. **Speciální základní škola v Bystrém družinu neprovozuje**. Na odloučeném pracovišti Speciální základní školy v Poličce funguje školní družina s kapacitou 22 žáků, která je zpravidla naplněna. Zřizovatelem je Pardubický kraj.

Od školního roku 2011/2012 se Speciální základní škola v Poličce stává odloučeným pracovištěm Speciální základní školy v Bystrém. Od školního roku 2010/2011 je jejím zřizovatelem Pardubický kraj. Školní družina funguje pouze na odloučeném pracovišti v Poličce.

Všechna oddělení školních družin a klubů v roce 2006 až 2010 byla součástí základních škol zřízených obcemi.

Ve sledovaném období od školního roku 2005/2006 do roku 2012/2013 **se zvýšil počet zapsaných účastníků o 56**. Navýšení počtu účastníků se týká především účastníků 2. stupně. Zde došlo k navýšení počtu o cca 35 účastníků. Počty oddělení školních družin se pohybují mezi 22 - 23 odděleními. Rozdíly vznikají rušením či rozšiřováním oddělení na ZŠ Masarykova Polička a ZŠ Na Lukách Polička.

Tab. 41: Údaje o ped. pracovnících ŠD a ŠK v území SO ORP Polička za šk. rok 2012/2013

ŠK a ŠD zřizované	Vychovatelé			Ostatní pedagogičtí pracovníci		
	Interní		Externí	Interní		Externí
	Počet	z toho ženy	Počet	Počet	z toho ženy	Počet
Krajem	2	2	0	0	0	0
Obcemi	22	20	1	15	11	1
Církví	0	0	0	0	0	0
Soukromou osobou	0	0	0	0	0	0
Celkem	24	22	1	15	11	1

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Základní umělecké školy

Tab. 42: Počet ZUŠ podle zřizovatelů a dle obcí SO ORP Polička za školní rok 2012/2013

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Bystré	0	1	0
Polička	0	1	0
Celkem	0	2	0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 43: Údaje o pedag. pracovnících ZUŠ v SO ORP Polička za školní rok 2012/2013

ZUŠ v obcích	Pracovníci celkem	
	Fyzické osoby	Přepočtené osoby
Bystré	10	5,6
Polička	22	15,9
Celkem	32	21,5

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 44: Přehled SVČ podle zřizovatele v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013

Název obce	z toho zřizovaných		
	Krajem	Obcemi	Jiným zřizovatelem
Polička	0	1	0
Celkem	0	1	0

Zdroj dat: statistická ročenka MŠMT, Výkazy MŠMT

Jediné středisko volného času se nachází ve městě Polička - SVČ Mozaika Polička.

Tab. 45: SVČ zřizované obcemi v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013

Název obce	Počet zájmových útvarů (kroužků)	Počet účastníků			
		Žáci, studenti VOŠ	Děti	Ostatní	Celkem
Polička	56	399	110	112	621
Celkem	56	399	110	112	621

Zdroj dat: Statistická ročenka MŠMT, Výkazy MŠMT)

Údaje za rok 2012/2013 jsou za SVČ Mozaika Polička

Tab. 46: Údaje o pracovnících SVČ v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013

SVČ v ORP	Pedagogičtí pracovníci				Ostatní pracovníci			
	Celkem	Interní		Externí	Celkem	Interní		Externí
		Fyzický stav	Přepoč. stav	Fyzický stav		Fyzický stav	Přepoč. stav	Fyzický stav
Polička	43	6	5,1	37	4	2	1	2
Celkem	43	6	5,1	37	4	2	1	2

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Tab. 47: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v území SO ORP Polička ve školním roce 2012/2013

Školní jídelny zřizované	Pracovníci celkem	
	Fyzické osoby	Přepočtené osoby
Krajem	0,0	0,0
Obcemi	65,0	50,4
Církví	0,0	0,0
Soukromé	0,0	0,0

Zdroj dat: Výkazy MŠMT)

Tab. 48: Školní jídelny zřizované obcemi v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013

	Počet ŠJ a výdejen	Počet stravovaných žáků	z toho v		Cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Borová	1	90	48	42	150
Březiny	0	0	0	0	0
Bystré	2	330	74	256	490
Hartmanice	1	16	16	0	23
Jedlová	1	68	28	40	90
Kamenec u Poličky	0	0	0	0	0
Korouhev	1	52	25	27	70
Květná	1	28	16	12	30
Nedvězí	0	0	0	0	0
Oldřiš	1	64	25	39	130
Polička	7	1 297	379	918	2 120
Pomezí	1	194	58	136	270
Pustá Kamenice	2	28	20	8	96
Pustá Rybná	0	0	0	0	0
Sádek	1	69	35	34	95
Stašov	0	0	0	0	0
Svojanov	1	21	21	0	45
Široký Důl	1	30	15	15	0
Telecí	1	78	28	50	150
Trpín	1	12	12	0	40
Celkem	24	2 362	800	1 562	3 799

Zdroj dat: Statistická ročenka MŠMT, Výkazy MŠMT

Cílová kapacita je uvedena pouze u vývařoven, není uvedena u výdejen. Na území SO ORP Polička je **celkem 20 vývařoven a 4 výdejny** (MŠ Palackého, MŠ Hegerova Polička, ZŠ a MŠ Pustá Kamenice, ZŠ a MŠ Široký Důl). Kromě dětí z MŠ a žáků ze ZŠ se v jídelnách stravují i zaměstnanci a ostatní strávníci. Z 24 školních jídelen na území SO ORP je 22 součástí školního zařízení. 2 školní jídelny jsou samostatné subjekty zřízené obcemi – ŠJ Rumunská v Poličce a ŠJ Pomezí.

Financování

Tab. 49: Celkové provozní výdaje na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaná obcemi v území SO ORP Polička (tis. Kč)

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	13 943	13 601	13 775	14 870	16 273	16 079	15 551	13 925
ZŠ (jen 1. stupeň)	0	0	1 385	1 955	1 702	1 606	1 983	1 587
Sloučené organizace ZŠ + MŠ	13 943	13 601	15 160	16 825	17 975	17 685	17 534	15 512
MŠ	6 137	6 822	7 938	9 260	6 966	6 808	7 544	8 348
Jiné	3 014	3 188	3 828	4 875	3 067	3 533	3 902	2 971

Zdroj dat: Vlastní šetření – sběr dat na území SO ORP Polička, Ministerstvo financí

Provozní výdaje obcí na MŠ a ZŠ mají z hlediska sledovaného období **vzestupnou tendenci**. V rámci sledovaného období došlo k vlně nárůstu, která dosáhla **maxima v roce 2009**, kdy provozní výdaje vzrostly oproti roku 2005 o cca 32 %. V letech 2010 a 2011 se provozní výdaje se pozvolna snižují. Provozní výdaje na MŠ mají v rámci celého období také **vzestupnou tendenci**, ovšem opět zde **významnou roli hraje rok 2009**, kdy došlo k významnému zabrzdění tempa růstu z předchozích let.

U jiných zařízeních (ZUŠ, SVČ, ŠJ, ŠD, ŠK) jsou data pro Tab. č. 49 převzata z poskytnutých informací Ministerstva financí - výdaje obcí. Výsledná data vznikla součtem položek 51xx (provozní náklady) + 5331 (poskytnuté neinvestiční příspěvky příspěvkovým organizacím zřízených obcí) příslušného paragrafu. Vývoj výdajů má podobný charakter jako u předchozích kategorií, kdy zlomovým rokem je rok 2009.

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školách a školských zařízeních zřizovaných obcemi v území SO ORP Polička

Tab. 50: Vývoj nákladů ze stát. rozpočtu ve SO ORP Polička v letech 2006 až 2013 (tis. Kč)

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mzdové prostředky celkem	70 104	74 955	76 652	75 628	74 434	73 781	79 458	81 046
z toho	platy	69 857	74 497	76 029	74 895	73 821	78 742	80 065
	ostatní osobní náklady	247	458	623	733	613	716	981
Související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	27 907	29 939	30 144	29 213	27 974	27 158	28 711	30 404
Neinvestiční výdaje celkem	98 012	104 894	106 796	104 841	102 408	100 939	108 169	111 450

Zdroj dat: Vlastní šetření – sběr dat na území SO ORP Polička

Zdrojem dat jsou roční výkazy Příspěvků na přímé náklady na vzdělávání v SO ORP Polička. Od počátku sledovaného období **vzrostly celkové neinvestiční výdaje ve školách a školních zařízeních o 13 %**, přestože počet úvazků pracovníků ve školách a školních zařízeních má klesající tendenci. Největší nárůst zaznamenaly ostatní osobní náklady, které od počátku období vzrostly čtyřnásobně.

Tab. 51: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání ve školním roce 2012/2013 v SO ORP Polička

Druh školy, školského zařízení	Přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
Předškolní vzdělávání	27 876 000	41 731	443
Základní školy	69 031 000	39 972	940
Gymnázia	0	0	0
Stravování MŠ, ZŠ	2 726 000	3 265	44
Školní družiny a kluby	0	0	0
Základní umělecké školy	9 474 000	13 457	72
Využití volného času	2 343 000	3 773	74
Speciální základní školy	0	0	0

Zdroj dat: Sběr dat na SO a KÚ (* jednotkou výkonu je myšleno dítě/žák/strávník)

U sloučených organizací MŠ + ZŠ jsou uvedeny pouze přímé náklady za celou organizaci. Sloučené organizace a počty dětí (žáků) v nich jsou uvedeny v řádku základní školy. U předškolního vzdělávání jsou tedy uvedeny jen údaje za samostatné MŠ - celkem 668 dětí z celkových 819. Zbývajících 151 dětí ve sloučených MŠ je uvedeno v rámci základních škol. Nepodařilo se získat údaje zvlášť za školní družiny a jídelny. V řádku stravování jsou vedeny pouze 2 samostatné školní jídelny (Polička, Pomezí). Žádná školní družina ani klub samostatně nefungují.

Tab. 52: Financování z RUD v obcích SO ORP Polička v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Borová	725 400	1 278 272
Březiny	0	0
Bystré	2 776 800	2 965 278
Hartmanice	156 000	214 963
Jedlová	569 400	993 325
Kamenec u Poličky	0	335 555
Korouhev	468 000	1 076 420
Květná	234 000	681 490
Nedvězí	0	0
Oldřiš	491 400	1 389 416
Polička	9 928 000	14 887 261
Pomezí	1 583 400	2 598 405
Pustá Kamenice	202 800	497 843
Pustá Rybná	0	0
Sádek	530 000	595 697
Stašov	0	0
Svojanov	156 000	174 838
Široký Důl	296 400	607 469
Telecí	639 600	624 835
Trpín	124 800	530 679
Celkem	18 882 000	29 451 746

Zdroj dat: www.rozpočetobce.cz

Data obsahují provozní výdaje obcí na MŠ a ZŠ. Obec Kamenec u Poličky nemá MŠ ani ZŠ, ale finančně přispívá na MŠ a ZŠ v obci Sádek, kam dojíždějí děti (žáci) z Kamence. Obec Telecí v roce 2013 měla nižší provozní výdaje než obdržené finanční prostředky z RUD. Důvodem může být pravděpodobně velmi úsporný provoz obou zařízení.

Tab. 53: Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Polička týkající se ZŠ do roku 2024

Obec	Název a popis investice	Odhadovaný rok	Orientační částka	Poznámka
Celkem			56 430 000	
Borová	ZŠ je vyřešena		0	
Bystré	Celková rekonstrukce staré školní budovy, vybudování propojovací haly, šaten, oprava tělocvičny, rekonstrukce venkovních ploch	2016-2018	42 000 000	ve fázi zpracování PD
Jedlová	Zateplení jídelny a spojovací chodby	2014	2 500 000	
	Přestavba kotelny na tělocvičnu	2018	3 500 000	
	Rekonstrukce povrchu hřiště	2015	350 000	
Korouhev	Vybudování skladových prostor ZŠ	2015	500 000	
Květná	ZŠ je vyřešena		0	
Oldřiš	Zateplení budovy, podlaha v tělocvičně	2015	2 500 000	
	Školní kuchyně - vzduchotechnika	2015	300 000	
Polička	ZŠ Masarykova - zateplení budovy, výměna otvorových prvků, realizace podkrovní vestavby učeben, zřízení výtahů pro postižené			
Pomezí	Zateplení budov, výměna střešní krytiny			
Pustá Kamenice	Částečná vnitřní rekonstrukce	2015	280 000	podána žádost o dotaci
Sádek	Rekonstrukce střechy, oprava budovy	2017	2 000 000	
Telecí	Výstavba venkovního sportovního hřiště	2018	1 000 000	
Široký Důl	Výstavba nové jídelny	2015	1 000 000	
	Přístavba tělocvičny	2014		již v realizaci

Zdroj dat: Vlastní šetření - rozhovory s představiteli obcí

Analýza dopravní dostupnosti pro dojíždějící žáky do základních škol v území SO ORP Polička

Doplňková analýza byla zpracována na základě požadavku, který vzešel z 1. oficiálního setkání představitelů obcí 18. 6. 2014 v rámci Projektu. Ten spočívá v analytickém **zhodnocení a celkovém prověření možnosti pořízení a provozování školního autobusu** v rámci spolupráce obcí. Analýza je založena především na dopravní obslužnosti jednotlivých spádových obcí formou veřejné hromadné dopravy, a to v klíčových intervalech – ranní interval (6:00 až 8:00) a odpolední interval (12:00 až 18:00). Dále je pracováno i s obcemi, které jsou geograficky blízké spádové škole, ale prozatím do řešených škol zpravidla 1. směrem nespádují. Při zavedení školního autobusu je zde předpoklad rozšíření spádové oblasti právě o žáky z těchto nových obcí – zvýrazněny zelenou barvou. Kalkulovány jsou zastávky pouze v intravilánu obce.

Počty žáků, kteří připadají v úvahu z jednotlivých spádových obcí, jsou orientační a pocházejí povětšinou z výročních zpráv jednotlivých škol z minulých let. Předpokládáme, že odchylky počtu žáků pro školní rok 2014/2015 nebudou příliš významné. U některých obcí (nebo jejich místních částí) se počty dojíždějících žáků získat nepodařilo. U nových spádových obcí byly určeny odhadem ze SLDB 2011.

Dopravní spoje byly zjištěny dle jízdních řádů platných pro září 2014, tj. školní rok 2014/2015.

Základní školy v Poličce (ZŠ Masarykova Polička, ZŠ Na Lukách) – naplněnost škol 52,1 %.

Tab. 54: Dopravní obslužnost obcí spadujících do základních škol v Poličce

Obec	Počet žáků	Ranní spoje do Poličky	Odpolední spoje z Poličky	Geografická spádovost
Borová	36	6.32; 7.14; 7.24	12.00; 12.31; 12.43; 13.31; 14.10; 14.31; 14.50; 15.31; 16.05; 16.31; 17.10; 17.32	1. směr
Jedlová	10	6.11; 7.21	12.35; 13.40; 14.10; 14.30; 14.33; 15.33; 16.33; 16.40; 17.35	1.-2. směr
Kamenec u Poličky	15	6.19; 7.13; 7.16	12.38; 13.45; 14.38; 15.05; 15.38; 16.38; 17.50	1. směr
Korouhev	34	6.07; 7.04; 7.30; 7.37	12.40; 14.10; 14.40; 15.40; 16.55; 17.10; 17.40	1. směr
Květná	21	6.06; 6.18; 6.36; 7.01; 7.17; 7.26	13.10; 13.30; 13.40; 14.10; 14.30; 14.40; 15.10; 15.30; 16.20; 16.30; 17.10; 17.31	1. směr
Oldřiš	28	6.19; 7.19	12.31; 13.31; 14.31; 15.31; 16.31; 17.32	1. směr
Lezník (Polička)	-	7.20	14.35; 14.50; 15.35; 16.15; 17.50	1. směr
Střítež (Polička)	-	7.06	12.55; 13.25; 14.35; 15.05; 16.35	1. směr
Modřec (Polička)	-	7.26	12.35; 14.30; 15.05; 16.40	1. směr
Pustá Kamenice	3	6.03; 7.03;	12.31; 13.31; 14.31; 15.31; 16.31	2. směr
Pustá Rybná	2	6.49	12.38; 14.38; 16.38	2. směr
Sádek	11	6.15; 7.10; 7.12	12.38; 13.45; 14.38; 15.05; 15.38; 16.38; 17.50	1. směr
Stašov	6	6.19; 7.15	12.35; 14.45; 15.50; 16.40	2. směr
Široký Důl	10	6.13; 6.29; 6.59	12.55; 13.25; 14.10; 14.35; 15.45; 16.35; 17.35	1. směr

Zdroj dat: www.idos.cz

Dopravní dostupnost do základních škol v Poličce je výborná, a to i pro obce, které nemají poličské základní školy jako geograficky nejbližší (Pustá Rybná -> ZŠ Telecí, Pustá Kamenice -> ZŠ Krouna, Stašov -> ZŠ Pomezí). Kombinace vlakových a autobusových spojů spolu dohromady tvoří velmi početný dopravně obslužný systém. Příjezdy ranních nejzazších spojů do Poličky se pohybují v rozmezí od 7:15 až po 7:50, tudíž výuka může bez problémů začít v 8:00.

Pro žáky z Oldřiše a Pusté Kamenice dojíždějící do základních škol v Poličce jsou vhodná pouze vlaková spojení a těch je také dostatek. Časově vyhovující autobusové spoje do obcí nezajíždí nebo pouze do jejich místních částí. 1. směrem dojíždějí pro žáky z Pusté Kamenice je základní škola v Krouně (okres Chrudim), kam mají žáci geograficky blíže. Četnost spojů do Krouny je srovnatelná s četností spojů do Poličky.

Nejlepší dopravní spojení do poličských škol mají žáci z Borové. V odpoledních hodinách mají k dispozici v rozmezí šesti hodin 6 autobusových a 6 vlakových spojů. Obdobně časté jsou i odpolední spoje z Poličky do Květné.

Kapacitní naplněnost základních škol v Poličce je průměrná, ovšem z hlediska demografického vývoje v Poličce (žáci z Poličky v těchto školách tvoří podstatnou část) lze očekávat od roku 2018 významný propad počtu žáků, kteří budou přicházet od tohoto data do prvních ročníků.

Zřízení a provozování školních autobusů by bylo v případě poličských škol nadbytečné a velmi technicky i finančně složité.

Základní škola Pomezí – naplněnost školy 75,5 %**Tab. 55: Dopravní obslužnost obcí spadujících do základní školy v Pomezí**

Obec	Počet žáků	Ranní spoje do Pomezí	Odpolední spoje z Pomezí	Geografická spádovost
Květná	1	6.36; 7.26	13.17; 14.17; 15.17; 16.06; 17.17	2. směr
Rohozná	15	6.11; 7.07	12.45; 14.55; 16.00; 16.50	1. směr
Stašov	17	6.19; 7.15	12.45; 14.55; 16.00; 16.50	1. směr

Zdroj dat: www.idos.cz

Dopravní spojení žáků do základní školy v Pomezí je také výborné, neboť se jedná pouze o jeden až dva spádové směry. Drobný problém spočívá v odpoledních odjezdech spojů z Pomezí mezi 12:50 až 14:40, kdy nejedí žádný spoj ve směru Stašov a Rohozná. S tímto faktem ovšem lze kalkulovat při stavbě rozvrhu výuky. Začátek výuky lze stanovit již na 7:45 po příjezdu žáků z Květné.

Jelikož je Pomezí jedna z nejméně imigračně atraktivních obcí, nelze očekávat přílišné změny v kapacitní naplněnosti školy.

Zřízení a provozování školního autobusu by bylo v případě pomezské školy zcela nadbytečné.

Základní škola Bystré – naplněnost školy 76,6 %**Tab. 56: Dopravní obslužnost obcí spadujících a do základní školy v Bystrém**

Obec	Počet žáků	Ranní spoje do Bystrého	Odpolední spoje z Bystrého	Geografická spádovost
Hartmanice	35	7.01	14.04; 14.54; 16.54	1. směr
Jedlová	26	6.45; 7.44	12.06; 13.11; 13.16; 15.11; 16.08; 16.12; 16.35; 17.06	1. - 2. směr
Nedvězí	13	6.47	13.10; 14.25; 15.20	1. směr
Svojanov	20	6.48	12.00; 13.15; 14.25; 14.29; 15.03; 17.10	1. směr
Nyklovice	18	7.05	12.40; 14.40; 16.19; 17.56	1. směr
Polom (Sulkovec)	5	6.50 (přestup, 6 min. čekání);	12.40 (přestup, 3 min. čekání); 14.40	1. směr
Sulkovec	6	6.53 (přestup, 6 min. čekání);	12.40 (přestup, 3 min. čekání); 14.40	1. směr
Ubušíněk	5	6.42 (přestup, 6 min. čekání);	12.40 (přestup, 3 min. čekání)	1. - 2. směr

Zdroj dat: www.idos.cz

Dopravní dostupnost základní školy v Bystrém je o něco horší než v předchozích dvou případech. Z hlediska počtu spojů u spádových obcí ze SO ORP Polička lze hodnotit spojení jako kvalitní, drobná komplikace je u odpoledního odjezdu do Hartmanic před 14:00 a na Svojanov mezi 15:10 až 17:00 (po 15:10 nezajíždí již autobus do místní části Starý Svojanov). Několik žáků ze Starého Svojanova možná právě proto dojíždí do základní školy ve Vítějevsí. Četnost dopravního spojení do Vítějevsí je na obdobné úrovni jako do Bystrého. Geograficky je však Vítějeves mnohem blíže. Žáci z obce Trpín, která leží nejjižněji z celého území SO ORP Polička, jezdí do základní školy Olešnice (kraj Jihomoravský). Tato vazba je již historická a geografická vzdálenost do Olešnice je také mnohem menší než do Bystrého. Dopravní spojení v ranních hodinách je lepší, odpolední srovnatelně kvalitní.

Prvním problémem je dopravní dostupnost pro žáky z obcí z kraje Vysočina (Sulkovec, Ubušíněk), které musí v Nyklovicích přesezat (1 ranní spoj z přestupem) a v odpoledních hodinách mají značně omezenou možnost se dostat zpět domů (2 odpolední spoje, 1 s přestupem). Po 15:00 je to prostřednictvím veřejné hromadné dopravy prakticky vyloučeno.

Druhá komplikace spočívá v časování příjezdu žáků do Bystrého. Autobusy přijíždějí v rozmezí od 6:55 do 7:15. Začátek výuky je stanoven již na 7:30. Hlavní důvod lze spatřit v dojezdu autobusů č. 680845 4 (Bohuňov -> Polička) a č. 680840 6 (Olešnice -> Polička) č. 840303 6 (Dalečín -> Bystřice nad Pernštejnem – navazuje na spoj v Nyklovicích) do cílových stanic před 8:00 (studenti do středních škol, senioři k lékaři). Zbylé spoje končí v Bystrém.

Z hlediska kapacitní naplněnosti je škola v regionu nejvíce zaplněná, ovšem v budoucnu lze očekávat pokles žáků, neboť jak město Bystré, tak obce spádové k jeho škole nejsou demograficky příliš růstové.

Zřízení a provozování školního autobusu by mělo v případě bysterské školy své opodstatnění, a to v případě provozování školního autobusu pro obce Ubušínek, Sulkovec, Polom (Sulkovec) a Nyklovice tak, aby se žáci vyhnuli přestupům a zlepšilo se jejich dopravní spojení odpoledne. Kapacita autobusu by měla být okolo 35 míst.

Pro začátek vyučování v 8:00 by však bylo nutné posunout odjezdy autobusů z Bohuňova a Olešnice, které by pak ovšem nestihly přijet do Poličky před 8:00. Posun autobusů končících v Bystrém (svázející žáky z obce Nedvězí a Jedlové) by byl také nutnou součástí.

Základní škola Telecí – naplněnost školy 41,7 %

Tab. 57: Dopravní obslužnost obcí spadujících do základní školy v Telecích

Obec	Počet žáků	Ranní spoje do Telecího	Odpolední spoje z Telecího	Geografická spádovost
Březiny	9	6.36	12.57; 14.57; 16.57	1. směr
Pustá Rybná	7	6.49	12.57; 14.57; 16.57	1. směr
Krásné	5	6.41	12.57; 14.57; 16.57	2. směr
Spělkov	0	6.20 (přestup, 18 min. čekání)	12.57 (přestup, 40 min. čekání); 14.57 (přestup, 23 min. čekání)	2. směr
Borovnice	12	-	14.11 (přestup, 21 min. čekání); 15.36 (přestup, 40 min. čekání); 16.03 (přestup, 73 min. čekání)	2. směr
Lačnov (Korouhev)	0-1	6.35	12.58; 14.11; 15.36; 16.03; 17.24	2. směr
Daňkovice	11	6.17 (přestup, 18 min. čekání)	12.57 (přestup, 40 min. čekání); 14.57 (přestup, 23 min. čekání)	2. směr

Zdroj dat: www.idos.cz

Dopravní dostupnost základní školy v Telecích není příliš dobrá, neboť ranní autobusy přijíždí do Telecího již těsně po 7:00 a odpolední autobusy zpět jedou v intervalu dvou hodin.

Základní škola Telecí je jednou z 5 úplných základních škol na území SO ORP Polička a je momentálně nejméně naplněnou úplnou základní školou na území. Její volná kapacita je přibližně 60 %. Do ZŠ Telecí dojíždějí žáci z Březin (9), Pusté Rybné (7) a z Krásného (1). Možnost navýšení počtu žáků skýtají obce geograficky blízké (ovšem v kraji Vysočina), jejichž žáci v současné době dojíždějí do ZŠ Sněžné, ZŠ Jimramov, ZŠ Křižánky a ZŠ Svatka. Stávající dostupnost a četnost spojů pro žáky ze Spělkova, Borovnice, Daňkovic a Lačnova je i přes geografickou blízkost obce Telecí velmi nekvalitní.

Zřízení a provozování školního autobusu by mělo v případě telecké školy své významné opodstatnění, a to v případě provozování školního autobusu pro všechny obce v Tab. č. 57, čímž by se dosáhlo pozdějšího začátku vyučování. V případě, že by byl ve spádových obcích o školní autobus zájem, zvýšila by se naplněnost základní školy v Telecích. Kapacita autobusu by měla být okolo 25 míst.

Jednalo by se však pouze o dočasné řešení, neboť potenciální spádující obce do základní školy v Telecích jsou velmi malé (většinou do 200 obyvatel, mladí obyvatelé zde spíše ubývají, slabé ročníky do škol teprve přijdou), a tak je velmi pravděpodobné, že i v budoucnu bude mít škola problém převýšit naplněnost 50 %.

3.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tab. 58: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti předškolního a základního vzdělávání v území SO ORP Polička

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	kvalitní pedagogové, nízký počet žáků ve třídách, kvalitní zázemí školy, dobrá dopravní dostupnost zařízení, nízké výdaje na spolufinancování mimoškolních aktivit, dobré studijní výsledky dětí, velký rozsah mimoškolních aktivit pořádaných školou	neadekvátní požadavky na kvalitu výuky/ zázemí šk. zařízení, neochota podílet se na nákladech spojených s nadstavbovými aktivitami, nezájem o aktivity školy/ prospěch dětí, nedostatečná komunikace se školou	osobní komunikace, elektronická komunikace, telefonní kom., webové stránky, sociální sítě, místní periodika	společná setkání za účelem výměny zkušeností, jednotné formulování požadavků
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	dostatečně široká nabídka šk. zařízení, dostatečná kapacita vybraného zařízení, dostupnost informací o zařízení / kvalitní komunikace se zástupci zařízení, kvalitní pedagogové, nízký počet žáků ve třídách, kvalitní zázemí školy, dobrá dopravní dostupnost zařízení, nízké výdaje na spolufinancování aktivit	nízký zájem, absence vhodného dopravního spojení = umístění žáka do jiné školy, neadekvátní požadavky na kvalitu výuky/ zázemí šk. zařízení, neochota přispívat na nadstavbové aktivity,	propagační letáky, osobní komunikace, webové stránky, místní periodika, sociální sítě	Prověření nabídky informačních zdrojů
Děti v MŠ a žáci v ZŠ	kvalitní výuka, dobrá dopravní dostupnost, kvalitní zázemí školy, dobré vztahy, velký výběr zájmových kroužků	neochota navštěvovat zařízení, nízká míra spolupráce s pedagogy, nedostatečná příprava na výuku, vandalismus, šikana, nezájem o mimoškolní aktivity, absence vhodného dopravního spojení = umístění žáka do jiné školy	osobní komunikace, sociální sítě	-
Pedagogové a další zaměstnanci	dobré platové podmínky, přijatelná pracovní doba, dobré vztahy, zvyšování kvalifikace, kvalitní materiální zázemí	nízká kvalita výuky, nedostatečná kvalifikace, nízký počet kvalifikovaných uchazečů o zaměstnání	osobní komunikace	porovnat nabídky jednotlivých zařízení, využívat možností zvyšování kvalifikace
Vedení škol a školských zařízení	kvalifikovaný pedagogický sbor, velký počet žáků/ zájemců, dostatečná kapacita zařízení, kvalitní materiální zázemí, dobré vztahy, dostatek finančních prostředků na provoz a mzdy, investice ze strany zřizovatele, zvyšování kvalifikace pedagogů, čerpání dotačních prostředků na vzdělávání, zájem žáků o školní i mimoškolní aktivity, kvalitní a rozsáhlá propagace školy, odpovědné rozpočtování, dobrá dopravní dostupnost pro dojíždějící žáky	neschopnost zajistit kvalifikované pedagogy, neefektivní využívání poskytnutých finančních příspěvků na provoz, nezájem o budování dobrých vztahů ve škole, úzká nabídka mimoškolních aktivit, nedostatečná komunikace s rodiči, nedostatečná propagace školy, nečerpání dostupných dotačních prostředků, malá podpora pedagogů v dalším vzdělávání	osobní komunikace, webové stránky, místní periodika, propagační letáky, propagační akce, výroční zprávy	stanovení priorit a cílů, rozdělení úkolů, určení odpovědných osob, spolupráce s okolními MŠ, kde jsou budoucí potenciální žáci

Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	kvalifikovaný pedagogický sbor, velký počet žáků/ zájemců, dostatečná kapacita zařízení, kvalitní materiální a technické zázemí, dobrý stav školní budovy, energeticky úsporná budova, nedoplácet mzdy pedagogům a provozním zaměstnancům, efektivně vynaložené náklady na provoz školy, úspora provozních finančních prostředků, dostatek finančních prostředků na investice (dotace, vlastní rozpočet), dobré dopravní spojení pro dojíždějící žáky, propagace školy, odpovědné rozpočtování, zvýšit podporu ze strany kraje, státu	neodpovědné rozpočtování, nedostatečná kontrola efektivit vynakládaných prostředků na provoz, neochota doplácet na mzdy, neschopnost zajistit žákům vhodné dopravní spojení, neschopnost zajistit finanční prostředky na investice, nízká podpora aktivit škol, nedostatečná propagace školy, nezáměr o zachování školy v obci	osobní komunikace, místní periodika, webové stránky, propagační akce	stanovení priorit a cílů, rozdělení úkolů, určení odpovědných osob,
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	dostupnost kvalitní školy v okolní obci, vhodné dopravní spojení pro žáky	nezáměr o dopravní spojení žáků, nedostatečná komunikace se zřizovatelem školy	společná setkání	-
Ostatní zřizovatelé (mimo obce)	kvalifikovaný pedagogický sbor, velký počet žáků/ zájemců, dostatečná kapacita zařízení, kvalitní materiální a technické zázemí, dobrý stav školní budovy, energeticky úsporná budova, efektivně vynaložené náklady na provoz školy, úspora provozních a finančních prostředků, dostatek finančních prostředků na investice (dotace, vlastní rozpočet), dobré dopravní spojení pro dojíždějící žáky, propagace školy, odpovědné rozpočtování, zvýšit podporu ze strany kraje, státu	neodpovědné rozpočtování, nedostatečná kontrola efektivit vynakládaných prostředků na provoz, neschopnost zajistit žákům vhodné dopravní spojení, neschopnost zajistit finanční prostředky na investice, nízká podpora aktivit škol, nedostatečná komunikace se zástupci místní samosprávy	webové stránky propagační letáky, místní periodika	stanovení priorit a cílů, rozdělení úkolů, určení odpovědných osob,
Partneri škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)	spolupráce a koordinace aktivit, propagace aktivit školy, prosazování společných zájmů, kvalitní a smysluplné partnerské aktivity, vzájemný prospěch	nezáměr spolupracovat, špatná komunikace, absence vhodných partnerů, nejasný smysl partnerských aktivit, nestejná míra prospěchu pro všechny partnery	společná setkání, webové stránky, místní periodika, propagační letáky, akce	-
Představitelé obcí SO ORP	dostatečný počet škol a školských zařízení na území, rovnoměrné rozmístění šk. zařízení odpovídající kapacitou poptávce v místě, dobrá dopravní dostupnost, kvalifikovaní pedagogové, dobrý technický stav budov, energeticky úsporné budovy, nízké náklady na provoz, zajištění prostředků na investice, spolupráce a koordinace při prosazování společných zájmů, zvýšit podporu ze strany kraje / státu	nezáměr o spolupráci, vytváření konkurenčního prostředí, neschopnost definovat společné cíle	společná setkání	definovat možnosti spolupráce a společné cíle, zajištění koordinátora společných aktivit, zajištění koordinátora při prosazování společných cílů

Kraje	zvýšit podporu ze strany státu, efektivní vynakládání prostředků na přímé výdaje, úspora mzdových prostředků, motivování vedení škol/ zřizovatelů ke zvyšování kvalifikace pedagogů	nevhodně navržené normativy na ZŠ a MŠ, nedostatečná komunikace s ORP	společná jednání, tisk	-
Stát	dostatečná kapacita šk. zařízení, motivování vedení škol/ zřizovatelů ke zvyšování kvalifikace pedagogů, dobře zpracované dotační programy pro zřizovatele a školy	nedostatek finančních prostředků na mzdy, nevhodně navržený republikový normativ, změny RUD v neprospěch zřizovatelů, změny legislativy v neprospěch zřizovatelů či zařízení, špatně zpracované dotační programy pro zřizovatele a školy, nedostatek dotačních programů	-	-

Zdroj dat: Vlastní šetření

Na území SO ORP Polička bylo definováno 12 cílových skupin. Interními cílovými skupinami jsou především: 3. Děti v MŠ a žáci v ZŠ, 4. Pedagogové a další zaměstnanci, 5. Vedení škol a školských zařízení a 6. Zřizovatelé. Očekávání těchto výše uvedených cílových skupin se v mnohém prolínají. **Společným očekáváním a zájmem všech je především důraz na kvalitu výuky žáků a výchovu dětí.** Každá ze skupin má svá specifická rizika vycházející z jejich jednotlivých očekávání a nelze je tudíž příliš paušalizovat. Opatření či způsob komunikace s jednotlivými cílovými skupinami je nastaveno na tyto jednotlivé skupiny. Obecně se však dá říci, že čím víc bude komunikace mezi jednotlivými aktéry, tím lépe.

Tab. 59: Analýza rizik – registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání v území SO ORP Polička

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	2	5	10	odpovědné rozpočtování, cenový marketing nakupovaných služeb	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	4	4	16	využití dotačních programů na investice do vzdělávání	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	1	5	5	odpovědné rozpočtování státu	Stát
Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	1	2	2		Obce daného území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	4	12	zlepšení podmínek pro mladé rodiny-zatraktivnění obce, podpora bydlení pro rodiny	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	2	4	8	finanční podpora školních autobusů, komunikace s provozovateli veřejné hromadné dopravy	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	4	2	8	definování společných zájmů a cílů, rozšíření spolupráce ve stávajících svazcích	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	2	4	8	kvalitní spolupráce s KÚ, připomínkování, poskytnutí zpětných vazeb	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	3	3	9	využití dotačních programů na investice do vzdělávání	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	4	4	16	minimalizovat negativní dopad reforem na kvalitu výuky	Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	4	3	12	využití dotačních programů na investice do vzdělávání, využití financí z vlastního rozpočtu	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	3	12	využití dotačních programů na investice do vzdělávání, využití financí z vlastního rozpočtu	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	4	8	vhodně nadefinované požadavky na posty ve vedení školy, intenzivní komunikace zřizovatele s vedením školy	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	3	4	12	zajištění aprobovaných pedagogů, zajištění dalšího vzdělávání pedagogů, spolupráce s jinými školami (příklady dobré praxe), porovnávání získaných vědomostí žáků s žáky jiných škol	Konkrétní ZŠ, MŠ

Zdroj dat: Vlastní šetření

Na území SO ORP Polička bylo v rámci analýzy rizik definováno 14 rizik. Hodnota rizika je součinem dvou veličin: pravděpodobnosti (P) a dopadu (D). V rámci SO ORP Polička se jeví jako nejpravděpodobnější rizika s největším dopadem: a) nedostatek financí na investice a vybavení, b) reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku, c) nízká kvalita výuky, d) nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj), e) špatný technický stav budov ZŠ, MŠ, f) zastaralé či nevyhovující vybavení. Jako nejméně pravděpodobná rizika se jeví: a) nedostatek financí na platy, b) špatné rozmístění školních zařízení na území. Nositeli rizika jsou především obce zřizující školy a školská zařízení a ostatní obce.

3.1.4 SWOT analýza oblasti

Tab. 60: SWOT analýza v oblasti předškolního a základního vzdělávání v území SO ORP Polička

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> • povinná školní docházka • dostatečná kapacita zařízení • rovnoměrné rozmístění škol a školských zařízení • nízký počet žáků ve třídách většiny škol • malé školy - rodinný přístup • investice zřizovatelů do škol - zateplení, půdní vestavby • zájem zřizovatelů o zachování školy v obci • společné projekty škol • nízká míra kriminality a agresivního chování • 2 ZUŠ v regionu • velká atraktivita ZUŠ pro žáky 	<ul style="list-style-type: none"> • nevyužitá kapacita škol • neochota ke změnám • špatný technický stav některých budov • nedostatek finančních prostředků na investice • chybějící zázemí ve školách - častá absence tělocvičny • zastaralé vybavení a pomůcky • nerevitalizované venkovní areály škol • absence technických oborů středních škol a učilišť • požadavky na spolufinancování aktivit rodiči • absence bezbariérových přístupů do škol • provozní doba MŠ • absence jeslí • malá aktivita učitelů v nadstavbových aktivitách
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> • dostupnost školy • dostatek dětí a žáků ve školách • motivace učitelů • rozvoj zájmové činnosti • zvyšování kvalifikace pedagogů • dostatečná kapacita školních zařízení • zvyšování kvality výuky • změny legislativy k lepšímu • vhodně navržené dotační programy • posílení finančních toků na provoz a projekty • společné partnerské projekty • investice do budov ke snížení ener. náročnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek finančních prostředků na provoz, investice a platy • malá atraktivita základní či mateřské školy pro potenciální žáky či děti • nedostatek žáků - rušení malých škol • nezájem rodičů • neochota vedení škol ke změnám • neschopnost komunikace vedení zařízení se zřizovatelem • odchod absolventů z regionu • absence cílů vedení škol a zřizovatelů • odchody kvalifikovaných učitelů • dopravní nedostupnost školy

Zdroj dat: Vlastní šetření

SWOT analýzou byly definovány silné a slabé stránky předškolního a školního vzdělávání. Do budoucna byly identifikovány možné příležitosti i hrozby. Nejsilnější stránkou v oblasti předškolního a základního vzdělávání na území SO ORP Polička je dostatečný počet a odpovídající rozmístění škol a školských zařízení, existence 2 ZUŠ na území, jejichž žáci tvoří téměř polovinu všech žáků základní škol SO ORP Polička.

Nejslabší stránkou je především nedostatek žáků v základních školách. 3 školy na území mají méně než 20 žáků, z nichž jedná má méně než 10 žáků. Další výraznou slabou stránkou je nedostatek finančních prostředků na investice do škol. Významnou hrozbu představuje postupný úbytek dětí v mateřských školách od roku 2017. Tato demografická vlna bude časem postupovat i do dalších školních zařízení.

3.1.5 Souhrn výsledků analýz

V rámci SO ORP Polička tvořeného 20 obcemi je v 15 obcích minimálně 1 zařízení předškolního vzdělávání. Ve 12 obcích se nachází celkem 16 zařízení zajišťující základní vzdělávání. Kromě 13 klasických základních škol zřizovaných obcemi jsou zde 2 pracoviště Speciální základní školy v Bystrém a v Poličce zřízené krajem a nižší ročníky Gymnázia v Poličce taktéž zřízené krajem. Rozmístění i kapacita školních zařízení na území je dostatečná.

Většina základních škol má **vysoké procento volných kapacit**. 5 ZŠ má více než 50 % volné kapacity. Z výsledků místního šetření však vyplývá, že všechny zřizující **obce mají velký zájem na zachování základní školy v obci** i za cenu vysokých doplateků na provoz, popř. mezd ze svých rozpočtů. Nedostatek financí a nedostatek žáků řeší základní školy spojováním ročníků do tříd. 8 základních škol na území je malotřídních, z toho 3 školy pouze jednotřídní, 1 dvoutřídní, 3 trojtřídní a 1 šestitřídní (nepočítány speciální školy).

Po přestupu dětí z populačně silných ročníků, které dosud navštěvují MŠ, budou kapacity ZŠ i nadále dostačující. Z hlediska potřeby investic zřizovatelů do škol jsou na území pouze 2 obce se ZŠ, které považují svá školní zařízení za vyřešená. Většina zřizovatelů plánuje investice do budov např. kompletní rekonstrukce staré budovy ZŠ Bystré, výstavba tělocvičny v ZŠ Jedlová, zateplení budovy, výměna otvorových prvků a realizace podkrovní vestavby v ZŠ Masarykova v Poličce, rekonstrukce budovy a střechy ZŠ a MŠ Sádek, zateplení budov a výměna střešní krytiny ZŠ Pomezí, výstavba venkovního sportovního hřiště v ZŠ a MŠ Telecí, přístavba tělocvičny a výstavba školní jídelny v ZŠ a MŠ Široký Důl, zateplení budovy a rekonstrukce podlahy v tělocvičně ZŠ Oldřiš.

Mateřské školy **jsou naplněny v mnohem větší míře**. Pouze 2 MŠ na území mají více než 50 % volné kapacity. 16 MŠ je naplněno nad 80 %, z toho je 8 MŠ naplněno na 100 %. Dle prognózy demografického vývoje se **počty dětí v MŠ budou postupně snižovat**, tudíž lze předpokládat, že stávající kapacity budou v horizontu 15 let dostatečné.

Na území SO ORP Polička se nachází **2 základní umělecké školy**, jejichž kapacita je naplněna. Dochází k převisu poptávky žáků nad nabídkou škol. Základní umělecké školy jsou pro žáky **velice atraktivní**, svoji činnost neustále prezentují a propagují, čímž dochází k velice kladnému vnímání těchto škol obyvateli regionu. Žáci jsou motivováni k dalšímu růstu.

Speciální základní škola má sídlo v Bystrém a své odloučené pracoviště v Poličce. Do Bystrého dojíždějí žáci z širokého okolí, především ale klienti z Domova na zámku v Bystrém, kteří mají středně těžký stupeň zdravotního či mentálního postižení. V Poličce je v rámci speciální školy i škola praktická, kterou navštěvují žáci s lehčím postižením. Také zde funguje přípravný ročník ZŠ. Pro žáky s lehčím zdravotním postižením, které navštěvují základní školy, je v rámci celého území zaměstnáno 5 asistentů pedagoga.

Na území je jediné **středisko volného času Mozaika**, které se nachází v Poličce.

3.2 Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání

3.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma "Předškolní a základní vzdělávání", na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školního a předškolního vzdělávání.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školního a předškolního vzdělávání.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy), následně zpracovaných „*Nástinů opatření*“ a s ohledem na definovanou vizi, byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena ze zástupců měst a obcí, ředitelů mateřských a základních škol a pracovníka odboru školství území SO ORP Polička. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školního a předškolního vzdělávání.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k jejich realizaci. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

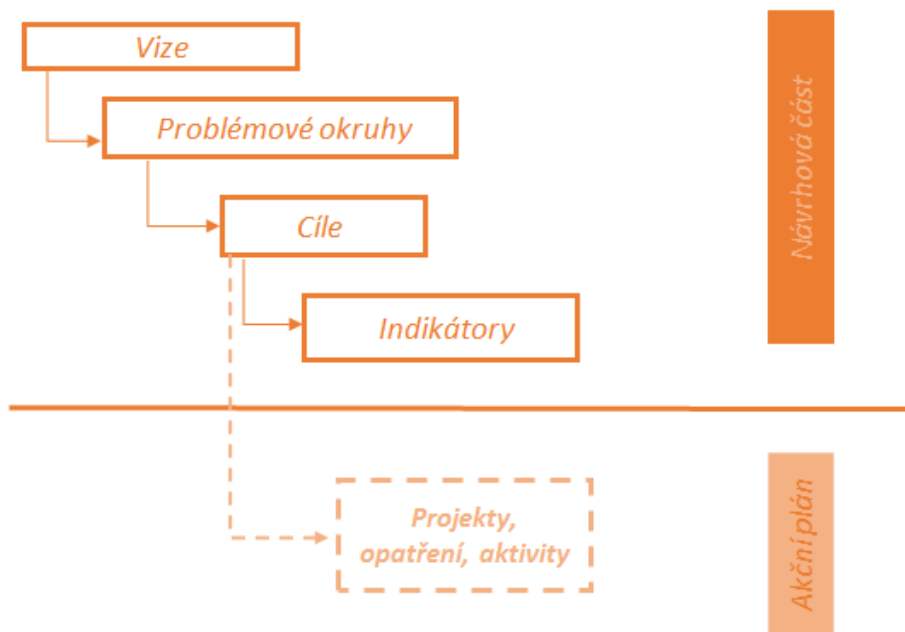
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školního a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných „*Nástinů opatření*“. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

3.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Předškolní a základní vzdělávání“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

V roce 2024 naplno funguje ve SO ORP Polička meziobecní spolupráce, díky níž je dosaženo efektivního jednání a příznivých výsledků při rozvoji regionu. K jeho přednostem patří koordinovaný a propracovaný systém sociálních služeb jdoucí napříč všemi cílovými skupinami a se zastoupením všech regionálních poskytovatelů. Oblast předškolního a základního vzdělávání disponuje technickým vybavením, které odpovídá požadavkům moderního vyučování. Společné projekty škol zvyšují kvalitu výuky a možnost pracovního uplatnění absolventů. Efektivní systém odpadového hospodářství nabízí širokou paletu nádob pro třídění odpadu (včetně bioodpadu), místní si jsou plně vědomi jeho výhod a jsou motivováni ke třídění. Cestovní ruch má pevnou oporu v historických jádrech měst a nabídka je vhodně doplněna zázemím pro aktivní trávení volného času v přírodě. Obce se podílejí na společné propagaci regionu.

Předškolní a základní vzdělávání	Problémový okruh 1: <i>Nízká spolupráce mateřských škol</i>	
	Cíl 1: <i>Zavést střídavý prázdninový provoz mateřských škol</i>	Cíl 2: <i>Podporovat a rozvíjet spolupráci mateřských škol</i>

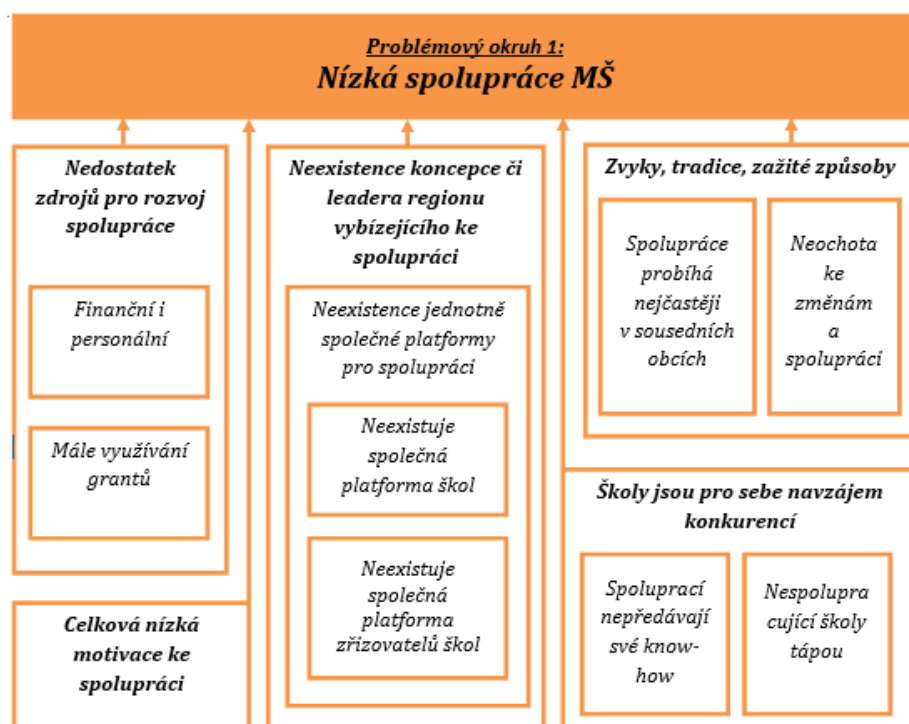
Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

Problémový okruh 1: „Nízká spolupráce mateřských škol“

Z místního šetření v obcích SO ORP Polička vyšla najevo častá nespokojenost rodičů s nedostatečným prázdninovým provozem mateřských škol v obcích. Mateřské školy jsou během prázdnin i 6 - 7 týdnů zavřeny. V rámci poličských mateřských škol je dle dostupných informací během letních prázdnin zavedena spolupráce mezi mateřskými školami, které střídavě zabezpečují provoz MŠ pro poličské děti.

Mezi mateřskými školami mimo Poličku tato spolupráce dle dostupných informací neprobíhá, přestože mnoho rodičů o prázdninách řeší problém se zajištěním hlídání dětí. Jednotlivé MŠ nabízí prodloužení provozu o prázdninách o několik týdnů v případě, že je ze strany rodičů dostatečný zájem. Podstatná část rodičů však hlídání dětí o prázdninách zajištěno má. Poptávka z jedné obce tudíž není často dostatečná, aby bylo pro MŠ výhodné zajišťovat provoz. Mohlo by být výhodou, kdyby sousedící mateřské školy spolupracovaly při střídavém pokrytí prázdninového provozu tak, aby bylo zajištěno hlídání dětí alespoň po dobu 1 měsíce prázdnin.

V rámci fokusní skupiny bylo potvrzeno, že legislativa nebrání tomu, aby byly krátkodobě přijímány děti trvale zapsané v jiné MŠ. Přítomné ředitelky MŠ mají s touto praxí zkušenost. V případě nutnosti umístit dítě o prázdninách do jiné MŠ si rodiče vyjednají přijetí individuálně a je jim zpravidla vyhověno. Ve městě (Polička) je koordinace provozu jednotlivých MŠ již tradiční a osvědčená. **Pracovníci MŠ se nebrání koordinaci letního provozu v rámci meziobecní spolupráce za předpokladu, že bude dostatečný zájem**, přihlášení dětí bude závazné a pracovníkům MŠ bude umožněno v dostatečné míře vybrat dovolenou. Poptávka zájmu (jak z hlediska zřizovatelů, tak z hlediska rodičů dětí) na prázdniny v roce 2015 by měla být zcela určitě uskutečněna.

3.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Nízká spolupráce mateřských škol
Cíl 1	Zavést střídavý prázdninový provoz mateřských škol
Popis cíle	<p>Na území SO ORP Polička je 20 mateřských škol v 15 obcích. Z místního šetření v obcích vyšla najevo častá nespokojenost rodičů s nedostatečným prázdninovým provozem mateřských škol v obcích. Mateřské školy jsou během prázdnin 6 až 7 týdnů zavřeny. V mnoha případech je ze strany zaměstnanců MŠ nabízeno otevření o prázdninách v případě, že bude mezi rodiči dostatečný zájem. MŠ a jejich zřizovatelé mají provedenou kalkulaci provozních nákladů a z ní stanovený nejnižší možný počet dětí v MŠ. Během prázdnin však často není tohoto nejnižšího počtu dosaženo a jednotlivé MŠ zůstávají o prázdninách uzavřeny déle, než je nezbytně nutné. Situaci by mohla vyřešit spolupráce sousedících mateřských škol při střídavém pokrytí prázdninového provozu tak, aby bylo zajištěno hlídání dětí ze zapojených obcí alespoň po dobu 1 měsíce prázdnin.</p>
Hlavní opatření	<p>A. 1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • analýza současné legislativy v oblasti předškolního vzdělávání <p>B. 1 Komunikace mezi zřizovateli a řediteli MŠ na území</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjištění zájmu o vzájemnou spolupráci • vymezení spolupracujících MŠ především s ohledem na vzdálenost <p>B. 2 Ekonomicko-personální analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření finanční analýzy, která určí, zda dojde ke změně výše provozních nákladů v závislosti na délce provozu MŠ o prázdninách • stanovení minimálního počtu MŠ, které jsou společně schopny finančně a personálně zajistit dostupnost MŠ během celých prázdnin při dodržení podmínky o minimální dojezdové vzdálenosti <p>C. 1 Analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • průzkum zájmu mezi rodiči dětí, kteří by měli zájem využít provozu MŠ v sousední obci o prázdninách <p>C. 2 Harmonogram a propagace spolupráce</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření harmonogramu prázdninového provozu spolupracujících MŠ • zajištění informovanosti rodičů o těchto možnostech
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Množství spolupracujících MŠ (počet) Množství spolupracujících MŠ při zajištění střídavého prázdninového režimu (počet)</p>
Správce cíle	Starosta obce Telecí

Problémový okruh 1	Nízká spolupráce mateřských škol
Cíl 2	Podporovat a rozvíjet spolupráci mateřských škol
Popis cíle	K řešení problému nedostatečného prázdninového provozu mateřských škol významně přispěje i fakt, že mateřské školy naváží spolupráci i v jiných oblastech. Pro realizaci střídavého prázdninového provozu by mohla být největší překážkou nedostatečná komunikace a bariéry mezi jednotlivými pracovníky MŠ. Zájem o využití sousední MŠ ze strany rodičů by mohl být negativně ovlivněn tím, že děti odmítnou pobývat v pro ně cizím prostředí, mezi pedagogy a dětmi, které dosud neznaly. Rozvoj spolupráce, vzájemné setkávání a výměna zkušeností přispěje k odstranění komunikačních bariér mezi zaměstnanci MŠ. Prostřednictvím společných akcí se děti seznámí s prostředím sousedních MŠ, poznají se s jinými dětmi a pedagogy. Toto řešení by mohlo předejít případným problémům při adaptaci dětí na nové prostředí, popř. jeho odmítnutí.
Hlavní opatření	<p>A. 1 Analýza současného stavu</p> <ul style="list-style-type: none"> analýza současného stavu spolupráce mezi MŠ na území SO ORP Polička <p>B. 1 Komunikace mezi zřizovateli a řediteli MŠ na území</p> <ul style="list-style-type: none"> zjištění zájmu o vzájemnou spolupráci vymezení spolupracujících MŠ především s ohledem na možnou spolupráci během zajištění střídavého prázdninového provozu <p>C. 1 Definování spolupráce mezi MŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> stanovení možných témat spolupráce MŠ vytvoření harmonogramu aktivit <p>C. 1 Ekonomická a právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> uzavření partnerských dohod o spolupráci - nastavení podmínek spolupráce vytvoření finančního rozpočtu spolupráce definování finančních zdrojů k pokrytí nákladů na připravované aktivity
Název indikátorů k hodnocení cíle	Množství spolupracujících MŠ (počet) Množství společně uspořádaných akcí (počet)
Správce cíle	Starosta obce Telecí

3.2.4 Indikátory

Problémový okruh 1	Nízká spolupráce mateřských škol		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet spolupracujících MŠ		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Referent MÚ Polička pro oblast školství		
Roky	2013	2013	2013
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Měřítkem plnění cíle je počet MŠ, které spoluorganizují prázdninovou výuku nebo se účastní společných akcí a aktivit.		
Metodika a výpočet	Součet počtu MŠ		
Zdroj čerpání dat	Informace z odboru vnitřních věcí MÚ Polička		

Cíl 1	Zavést střídavý prázdninový provoz mateřských škol		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Množství spolupracujících MŠ při zajištění střídavého prázdninového režimu		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Referent MÚ Polička pro oblast školství		
Roky	2013	2018	2024
Plán		2	4
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Měřítkem plnění cíle je počet MŠ, které budou spolupracovat prázdninovým režimu		
Metodika a výpočet	Součet MŠ spolupracujících při prázdninovém provozu		
Zdroj čerpání dat	Informace z odboru vnitřních věcí MÚ Polička		

Cíl 2	Podporovat a rozvíjet spolupráci mateřských škol		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Množství společně uspořádaných akcí MŠ		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Referent MÚ Polička pro oblast školství		
Roky	2013	2018	2024
Plán		2	3
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Měřítkem plnění cíle je počet společných akcí, společných forem výuky a aktivit, které budou pořádány mateřskými školami.		
Metodika a výpočet	Součet počtu společných akcí		
Zdroj čerpání dat	Informace z odboru vnitřních věcí MÚ Polička		

3.3 Pravidla pro řízení Strategie

3.3.1 Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie

Pro řízení Strategie bude ustaven **manažer Strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou Strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer Strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování Strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení Strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Místostarostka města Polička
Starosta města Bystré
Starosta obce Telecí
Starosta obce Květná

Pro řízení Strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1	Zavést střídavý prázdninový provoz mateřských škol	Starosta obce Telecí
2	Podporovat a rozvíjet spolupráci mateřských škol	Starosta obce Telecí

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet spolupracujících mateřských škol	Referent MÚ Polička pro oblast školství
2	Množství spolupracujících mateřských škol při zajištění střídavého prázdninového režimu	Referent MÚ Polička pro oblast školství
3	Množství společně uspořádaných akcí mateřských škol	Referent MÚ Polička pro oblast školství

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 Souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer Strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer Strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. -2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2 Systém změn Strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, postupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

3.4 Závěr, postup zpracování

3.4.1 Shrnutí

Návrhová část obsahuje pouze **1 problémový okruh**, který se týká užší spolupráce mateřských škol v území SO ORP Polička. Užší spoluprací se rozumí nastavení partnerství mezi zařízení předškolní výchovy v podobě zajištění jejich střídavého prázdninového režimu a také na účasti či na pořádání společných akcí, kde se mohou mezi sebou děti lépe poznat a překonat tak bariéru např. při navštěvování mateřské školy v sousední obci o prázdninách. Důležitým faktorem také může být lehčí přestup z mateřské do základní školy, kde si děti budou již lépe známy ze společných akcí mateřských škol v určité části území SO ORP Polička.

Pro oblast předškolního a základního vzdělávání jsou stanoveny **3 indikátory** (1 indikátor výsledku a 2 indikátory výstupu). Gestorem cílů byl ustanoven **starosta obce Telecí**. Gestorem indikátorů byl ustanoven **referent MÚ Polička pro oblast školství**.

3.4.2 Popis postupu tvorby Strategie

Návrhová část byla zpracovávána od počátku srpna roku 2014. Prvotně byla vytvořena realizačním týmem vize území SO ORP Polička pro rok 2024, která byla poté rozeslána k verifikaci představitelům obcí z území.

V průběhu měsíce září 2014 byly realizačním týmem zpracovány problémové okruhy, které byly ověřeny a doplněny prostřednictvím jednání účastníků fokusních skupin, která proběhla 6. – 7. října v Bystrém. Každá z utvořených fokusních skupin čítala zhruba 5 až 7 členů.

Následně realizační tým v měsíci říjnu zpracoval návrh cílů, se kterými byli představitelé obcí v kostce seznámeni na zasedání DSO Mikroregion Poličsko dne 26. 11. 2014 v Poličce. Zde byl vznesen návrh na doplnění jednoho z problémových okruhů a jednoho z cílů.

V listopadu byly dále zpracovány jednotlivé indikátory k jednotlivým cílům. Určení gestorů cílů a gestorů indikátorů probíhalo až počátkem prosince roku 2014. Dne 18. 12. 2014 byla finální podoba Souhrnného dokumentu odeslána SMO ČR k připomínkování.

3.5 Přílohy

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s *Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy* – odborem přípravy *Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání* - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) - specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu anebo konektivita celých škol.

4 Téma 2.: Sociální služby

4.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s problémy financování těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

4.1.1.1 Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci

prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

- vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2 Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Ve SO ORP Polička, který pokrývá území 20 obcí, je zpracován **Komunitní plán sociálních služeb**, ovšem pouze pro město Polička a její místní části – Modřec, Lezník a Strítež pro období 2013 - 2016. Dalším dokumentem je Komunitní plán sociálních služeb Svazku obcí AZASS a Plán rozvoje sociálních služeb Svazku obcí AZASS vypracovaný v roce 2006.

Na celém území SO ORP Polička funguje **Svazek obcí AZASS**, který byl založen v roce 1998 jako sdružení, posléze se transformoval na svazek obcí, a to za účelem poskytování sociálních služeb. Je zaměřen především na oblast sociálních služeb pro seniory. Dalším významným aktérem na území je **Domov na zámku Bystré**, který poskytuje pobytové sociální služby pro osoby se zdravotním a mentálním postižením, chráněné bydlení a podporu samostatného bydlení. V Poličce je významným poskytovatelem sociálních služeb **Oblastní charita Polička**, která nabízí široké spektrum sociálních služeb i pro okolní obce. V Květné funguje dům na půl cesty **Květná zahrada z.ú.** Tato organizace v roce 2013 zahájila činnost zařízení pro děti a mládež vyžadující okamžitou pomoc. Dalšími organizacemi, jejichž služby souvisí se sociální oblastí, jsou např.: **Pontopolis o.s.** – jejich cílem je integrace menšin do společnosti, **Dětský domov v Poličce**, **Cantes o.s.** – nabízí canisterapii svým klientům, **Speciální základní škola Bystré** (a její odloučené pracoviště v Poličce) – jejími žáky jsou osoby se zdravotním a mentálním postižením.

Tab. 61: Počet typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci SO ORP Polička

Počet obcí	20
Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	1
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	0
Celkem	12

Zdroj dat: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Denní stacionář - Oblastní charita Polička, **Týdenní stacionář** - Domov na zámku Bystré, **Domov pro seniory** - DPS Bystré, domov důchodců Polička – provozovatel Svazek obcí AZASS, **Domovy pro osoby se zdravotním postižením** - Domov na zámku Bystré, **Chráněné bydlení** - Domov na zámku Bystré, **Dům na půl cesty** - Květná zahrada z.ú., **Nízkoprahová denní centra** - Oblastní charita Polička, **Sociální poradny** - Oblastní charita Polička, **Sociálně terapeutické dílny** - Oblastní charita Polička, **Centra sociálně rehabilitačních služeb** – Svazek obcí AZASS, Oblastní charita Polička.

Poskytovatelé sociálních služeb působící na území SO ORP Polička

Oblastní charita Polička – církevní organizace, poskytuje sociální služby – denní stacionář, nízkoprahové denní centrum, sociální poradnu, sociálně terapeutické dílny, sociálně rehabilitační služby, asistenční služby, pečovatelské služby, SAS pro rodiny s dětmi. Od září 2013 funguje společnost oblastní charity OTACHAR s.r.o., která zaměstnává osoby se zdravotním postižením. Od října 2014 funguje v rámci Oblastní charity Polička domácí hospicová péče.

Svazek obcí AZASS (Areál Zdravotních a Sociálních Služeb) – svazek obcí založený za účelem poskytování zdravotních a sociálních služeb – 2 domovy pro seniory, sociálně rehabilitační služby, LDN, pečovatelské služby, středisko sociální integrace, SAS pro seniory.

Domov na zámku Bystré – ústav sociální péče – domov pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, týdenní stacionář, podpora samostatného bydlení.

Květná zahrada z.ú. – dům na půl cesty, Květináč - zařízení pro děti potřebující okamžitou pomoc, sociální firma.

Pontopolis o.s. - jeho cílem je zvýšit povědomí o národnostních menšinách a odlišných kulturách, pomáhá cizincům žijícím v regionu začlenit se do společnosti a pochopit českou kulturu.

Cantes o.s. - nabízí služby v oblasti canisterapie - týmy jsou složeny pouze z dobrovolníků. Spolek spolupracuje se zařízeními působícími na území SO ORP.

Domov Bystré - pečovatelská služba ve městě Bystrém a okolí.

Na čtyřech ZŠ (ZŠ Masarykova Polička, ZŠ Bystré, ZŠ Jedlová a ZŠ Telecí) jsou zaměstnáni asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním postižením. Na ZŠ Masarykova je zaměstnán speciální pedagog, výchovní poradci působí na ZŠ Bystré, ZŠ Pustá Kamenice, ZŠ Telecí, ZŠ Masarykova Polička a ZŠ Na Lukách Polička.

Pečovatelská služba je na území poskytována čtyřmi subjekty: **Oblastní charita Polička** - Březiny, Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Oldřiš, Pomezí, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Telecí; **Svazek obcí AZASS** - Borová, Květná, Oldřiš, Pustá Kamenice, Svojanov, Telecí; **Domov Bystré** - Bystré, Trpín, Hartmanice, Nedvězí, Svojanov; **DPS Penzion Polička** - Polička

Tab. 62a: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících (resp. poskytujících) služby pro obyvatele SO ORP Polička)

Počet obcí	20
Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	1
Týdenní stacionáře	1
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	0
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	0
Nízkoprahová denní centra	2
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	1
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	0
Ostatní	5
Celkem	19

Zdroj dat: Vlastní šetření

Tab. 62b: Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo území SO ORP Polička ovšem působící v něm

Číslo	Název zařízení	Typ zařízení	Zřizovatel zařízení	Sídlo zařízení (ORP)
1.	Bonanza o.s.	nízkoprahové denní centrum	spolek	Svitavy
2.	Azylový dům pro matky s dětmi ve Svitavách	azylový dům	ČČK Svítavy	Svitavy
3.	Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi v Koclířově	azylový dům	Náš domov Koclířov o.s.	Svitavy
4.	Sociální služby města Svítavy - Azylový dům	azylový dům	Město Svítavy	Svitavy

Zdroj dat: Vlastní šetření

Azylové domy - na území SO ORP Polička nejsou provozovány azylové domy. Pro osoby bez přístřeší nabízí ubytování soukromé firmy, pro muže konkrétně firma *Faulhammer s.r.o.* a pro ženy a rodiny s dětmi firma *Ligamen a.s.* Ani jedno z těchto ubytování není provozováno v režimu sociální služby. Spolupráce s těmito společnostmi je poměrně složitá. V případě akutní potřeby ubytování především matkám s dětmi jsou požádány Azylový dům pro matky s dětmi ve Svitavách nebo Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi v Koclířově. Azylový dům pro muže je také ve Svitavách. Kapacity těchto zařízení nejsou vzhledem k uvažovanému záběru území nijak velké.

Bonanza o.s. - organizace, která nabízí mj. nízkoprahové denní centrum pro děti a mládež, působnost má v obci Vendolí.

Služby sociální péče

Sociální poradenství - Oblastní charita Polička provozuje Občanskou poradnu.

Osobní asistence - Oblastní charita Polička - služba pro osoby, které mají sníženou soběstačnost z důvodů tělesného, mentálního, zrakového a sluchového postižení, chronického onemocnění či věku.

Pečovatelská služba - Domov Bystré, Dům s pečovatelskou službou Penzion Polička, Oblastní charita Polička (Charitní pečovatelská služba), Svazek obcí AZASS.

Domácí hospicová péče - Oblastní charita Polička.

Podpora samostatného bydlení - Domov na zámku Bystré.

Denní stacionář - Oblastní charita Polička - podporuje rozvoj osobnosti dospělých lidí s mentálním postižením.

Týdenní stacionář - Domov na zámku Bystré.

Domov pro osoby se zdravotním postižením - Domov na zámku Bystré.

Domovy pro seniory - Svazek obcí AZASS - v Poličce a Bystrém.

Chráněné bydlení - Domov na zámku Bystré.

Služby sociální prevence

Dům na půl cesty - Květná zahrada z.ú.

Nízkoprahové denní centrum - Oblastní charita Polička. Toto centrum je zaměřené především na osoby bez přístřeší, kterým nabízí možnost okamžité osobní hygieny, výměnu šatstva, možnost odpočinku a jídla, sociální poradnu, pomoc při zprostředkování ubytování v azylových domech apod.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - Oblastní charita Polička - Šance pro rodinu - cílem jsou rodiny s nezletilými dětmi, které se ocitly v dlouhodobě nepříznivé sociální situaci a potřebují podporu při obnově základních rodinných funkcí.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením - Svazek obcí AZASS, Oblastní charita Polička, Dům s pečovatelskou službou Penzion Polička.

Sociálně terapeutické dílny - Oblastní charita Polička (AC dílny).

Sociálně rehabilitační služby - Oblastní charita Polička přes program Otevřené dveře nabízí sociální rehabilitace pro osoby, které mají zkušenost s duševním onemocněním. Dalším poskytovatelem sociálních rehabilitací je Svazek obcí AZASS.

Tab. 63: Počet jednotlivých typů sociálních služeb území SO ORP Polička - dle dat MPSV

	Druh sociální služby	
Služby sociální péče	Sociální poradenství	1
	Osobní asistentství	1
	Pečovatelská služba	4
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	1
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	0
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	0
	Služby sociální prevence	Raná péče
Telefonická krizová pomoc		0
Tlumočnické služby		0
Azylové domy		0
Domy na půl cesty		1
Kontaktní centra		0
Krizová pomoc		0
Intervenční centra		0
Nízkoprahová denní centra		1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		0
Noclehárny		0
Služby následné péče		0
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		1
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením		3
Sociálně terapeutické dílny		1
Terapeutické komunity		0
Terénní programy		0
Sociální rehabilitace		2

Zdroj dat: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Tab. 64: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících (resp. poskytujících služby) pro obyvatele SO ORP Polička – terénní výzkum

	Druh sociální služby	
Služby sociální péče	Sociální poradenství	2
	Osobní asistentství	1
	Pečovatelská služba	4
	Tísňová péče	0
	Průvodcovské a předčitatelské služby	0
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	1
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	1
	Týdenní stacionáře	1
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	0
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	5
Služby sociální prevence	Raná péče	0
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	3
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	0
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
	Noclehárny	0
	Služby následné péče	0
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	1
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	3
	Sociálně terapeutické dílny	1
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	9
	Sociální rehabilitace	2

Zdroj dat: Vlastní šetření

Služby sociální péče

Sociální poradenství – Oblastní charita Polička, Salvia; **Osobní asistentství** – Oblastní charita Polička; **Pečovatelská služba** – DPS Penzion Polička, Domov Bystré, Svazek obcí AZASS; **Podpora samostatného bydlení** – Domov na zámku Bystré; **Odlehčovací služba** – Oblastní charita Polička; **Denní stacionář** – Oblastní charita Polička; **Týdenní stacionář** – Domov na zámku Bystré; **Domovy se zdravotním postižením** – Domov na zámku Bystré; **Domovy pro seniory** – Svazek obcí AZASS; **Chráněné bydlení** – Domov na zámku Bystré; **Ústavní péče** – Domov

na zámku Bystré, 2 domovy pro seniory Svazku obcí AZASS, Poličská nemocnice s.r.o., Květná zahrada z.ú.

Služby sociální prevence

Azylové domy – Azylový dům pro matky s dětmi ve Svitavách, Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi v Koclířově, Azylový dům pro muže Svitavy.

Dům na půl cesty – Květná zahrada z.ú.

Nízkoprahová denní centra – Oblastní charita Polička – pro osoby bez přístřeší, Bonanza o.s. – pro děti a mládež.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi – Oblastní charita Polička.

SAS pro seniory – DPS Penzion Polička, Oblastní charita Polička a Svazek obcí AZASS.

Sociálně terapeutické díly – Oblastní charita Polička – pro osoby s mentálním postižením,

Terénní programy – Domov Bystré (pečovatelská služba), DPS Penzion Polička (pečovatelská služba, SAS pro seniory), Domov na zámku Bystré (podpora samostatného bydlení), Oblastní charita Polička (pečovatelská služba, osobní asistence, sociální rehabilitace, SAS pro rodiny), Svazek obcí AZASS (pečovatelská služba).

Sociální rehabilitace – Oblastní charita Polička, Svazek obcí AZASS.

Tab. 65: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele v území SO ORP Polička

Druh služby	Zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	SO ORP Polička					
Typ zařízení sociálních služeb	-	-	-	-	-	-
Centra denních služeb	-	-	-	-	-	-
Denní stacionáře	-	-	-	1	-	-
Týdenní stacionáře	-	1	-	-	-	-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	-	1	-	-	-	-
Domovy pro seniory	-	-	-	-	-	2
Domovy se zvláštním režimem	-	-	-	-	-	-
Chráněné bydlení	-	1	-	-	-	-
Azylové domy	-	-	-	-	-	-
Domy na půl cesty	-	-	-	-	-	1
Zařízení pro krizovou pomoc	-	-	-	-	-	-
Nízkoprahová denní centra	-	-	-	1	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	-	-	-	-	-	-
Noclehárny	-	-	-	-	-	-
Terapeutické komunity	-	-	-	-	-	-
Sociální poradny	-	-	-	1	-	-
Sociálně terapeutické dílny	-	-	-	1	-	-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	-	-	-	1	-	1
Pracoviště rané péče	-	-	-	-	-	-
Intervenční centra	-	-	-	-	-	-
Služby následné péče	-	-	-	-	-	-
Ostatní	-	-	1	-	-	3
Celkem	0	3	1	5	0	7

Zdroj dat: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Denní stacionář - Oblastní charita Polička – církev.

Týdenní stacionář - Domov na zámku Bystré – příspěvková organizace kraje.

Domov pro seniory - DPS Bystré, Polička - provozovatel Svazek obcí AZASS.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením - Domov na zámku Bystré – přísp. org. kraje

Chráněné bydlení - Domov na zámku Bystré - příspěvková organizace kraje.

Dům na půl cesty - Květná zahrada z.ú.

Nízkoprahová denní centra - Oblastní charita Polička – církev.

Sociální poradny - Oblastní charita Polička – církev.

Sociálně terapeutické dílny - Oblastní charita Polička – církev.

Centra sociálně rehabilitačních služeb - Svazek obcí AZASS, Oblastní charita Polička – církev.

Ostatní - Pontopolis - spolek, Cantes o.s. - spolek, Domov Bystré - o.p.s., Dům s pečovatelskou službou Penzion Polička - příspěvková organizace obce.

Tab. 66: Počet sociálních služeb dle zřizovatele v území SO ORP Polička

	Typ sociální služby	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Služby sociální péče	Sociální poradenství	-	-	-	1	-	1
	Osobní asistence	-	-	-	1	-	-
	Pečovatelská služba	-	-	1	1	-	2
	Tísňová péče	-	-	-	-	-	-
	Průvodcovské a předčitatelské služby	-	-	-	-	-	-
	Podpora samostatného bydlení	-	1	-	-	-	-
	Odlehčovací služby	-	-	-	1	-	-
	Centra denních služeb	-	-	-	-	-	-
	Denní stacionáře	-	-	-	1	-	-
	Týdenní stacionáře	-	1	-	-	-	-
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	-	1	-	-	-	-
	Domovy pro seniory	-	-	-	-	-	2
	Domovy se zvláštním režimem	-	-	-	-	-	-
	Chráněné bydlení	-	1	-	-	-	-
	SS poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	-	1	-	-	-	4
	Služby sociální prevence	Raná péče	-	-	-	-	-
Telefonická krizová pomoc		-	-	-	-	-	-
Tlumočnické služby		-	-	-	-	-	-
Azylové domy		-	-	-	-	-	2
Domy na půl cesty		-	-	-	-	-	1
Kontaktní centra		-	-	-	-	-	-
Krizová pomoc		-	-	-	-	-	-
Intervenční centra		-	-	-	-	-	-
Nízkoprahová denní centra		-	-	-	1	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež		-	-	-	-	-	-
Noclehárny		-	-	-	-	-	-
Služby následné péče		-	-	-	-	-	-
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		-	-	-	1	-	-
SAS pro seniory a osoby se zdravotním postižením		-	-	1	1	-	1
Sociálně terapeutické dílny		-	-	-	1	-	-
Terapeutické komunity		-	-	-	-	-	-
Terénní programy		-	1	2	4	-	2
Sociální rehabilitace	-	-	-	1	-	1	
Celkem		0	6	4	14	0	13

Zdroj dat: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Sociální poradenství - Oblastní charita Polička, Salvia.

Osobní asistentství - Oblastní charita Polička.

Pečovatelská služba - DPS Penzion Polička - příspěvková organizace města, Domov Bystré o.p.s., Svazek obcí AZASS, Oblastní charita Polička.

Podpora samostatného bydlení - Domov na zámku Bystré - příspěvková organizace kraje.

Odlehčovací služba - Oblastní charita Polička.

Denní stacionář - Oblastní charita Polička.

Týdenní stacionář - Domov na zámku Bystré.

Domovy se zdravotním postižením - Domov na zámku Bystré.

Domovy pro seniory - Svazek obcí AZASS.

Chráněné bydlení - Domov na zámku Bystré.

Ústavní péče - Domov na zámku Bystré, 2 domovy pro seniory Svazku obcí AZASS, Poličská nemocnice, Květná zahrada z.ú.

Azylové domy - Azylový dům pro matky s dětmi ve Svitavách, Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi v Koclířově. Azylový ve Svitavách pro muže.

Dům na půl cesty - Květná zahrada z.ú.

Nízkoprahová denní centra - Oblastní charita Polička - pro osoby bez přístřeší.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež - Bonanza o.s.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi - Oblastní charita Polička.

SAS pro seniory a osoby se zdravotním postižením - DPS Penzion Polička, Oblastní charita Polička a Svazek obcí AZASS.

Sociálně terapeutické díly - Oblastní charita Polička - pro osoby s mentálním postižením.

Terénní programy - Domov Bystré - pečovatelská služba, DPS Penzion Polička - pečovatelská služba, SAS pro seniory, Domov na zámku Bystré - podpora samostatného bydlení, Oblastní charita Polička - osobní asistence, sociální rehabilitace, SAS pro rodiny, Svazek obcí AZASS - pečovatelská služba.

Sociální rehabilitace - Oblastní charita Polička, Svazek obcí AZASS.

Na území SO ORP Polička jsou nejvýznamnějšími poskytovateli sociálních služeb Domov na zámku Bystré, jehož zřizovatelem je Pardubický kraj. Sídlí ve městě Bystré a je jedním z nejdůležitějším zaměstnavatelů na území města.

Obce v území SO ORP Polička založily Svazek obcí AZASS, který provozuje dva domovy pro seniory, jeden v Poličce a druhý v Bystrém. Zároveň zajišťuje pečovatelskou službu v některých obcích svazku a provozuje centrum sociálně rehabilitačních služeb. Svazek obcí je nejvýznamnějším zaměstnavatelem v oblasti sociálních služeb na území SO ORP.

Další významnou organizací je Oblastní charita Polička - církevní organizace, která na území nabízí široké spektrum sociálních služeb.

Tab. 67: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 v území SO ORP Polička

Druh služby	Finanční prostředky							
	Dotace MPSV	Dotace kraj	Dotace obec	Příspěvek zřizovatele	Úhrady uživatelů	Sponzorské dary	Jiné finanční zdroje	Finanční prostředky celkem
Druh zařízení sociálních služeb								
Centra denních služeb	0	0	0	0	0	0	0	0
Denní stacionáře	660 000	90 000	98 000	0	270 695	1 350	13 722	1 133 767
Týdenní stacionáře	0	0	0	671 139	84 363	0	0	755 502
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	12 665 000	0	0	6 390 802	18 189 671	0	2 301 305	39 546 778
Domovy pro seniory	5 936 000	560 000	0	153 000	17 247 000	0	1 465 000	25 361 000
Domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	0	0	0	0
Chráněné bydlení	200 000	0	0	169 083	840 405	0	0	1 209 488
Azylové domy	0	0	0	0	0	0	0	0
Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0	0	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0
Nízkoprahová denní centra	0	104 089	3 000	0	0	0	0	107 089
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	0	0	0
Noclehárny	0	0	0	0	0	0	0	0
Terapeutické komunity	0	0	0	0	0	0	0	0
Sociální poradny	288 000	150 000	137 500	0	0	5 578	10 000	591 078
Sociálně terapeutické dílny	0	2 467 828	16 000	0	198 185	127 354	18 268	2 827 635
Centra sociálně rehabilitačních služeb	0	1 631 402	44 000	0	0	150 207	37 456	1 863 065
Pracoviště rané péče	0	0	0	0	0	0	0	0
Intervenční centra	0	0	0	0	0	0	0	0
Služby následné péče	0	0	0	0	0	0	0	0
Ostatní	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem za všechna zařízení	19 749 000	5 003 319	298 500	7 384 024	36 830 319	284 489	3 845 751	73 395 402

Zdroj dat: Výročních zprávy

Týdenní stacionář, Domov pro osoby se zdravotním postižením a Chráněné bydlení - poskytovatelem je Domov na zámku Bystré, příspěvková organizace kraje - zřizovatelem je kraj, proto je u kraje částka 0 Kč a u zřizovatele je částka, kterou kraj poskytl. Sponzorské dary eviduje na společném seznamu a není možné je rozpočítat mezi jednotlivé služby.

Domovy pro seniory - ty jsou oba zřízeny a provozovány Svazek obcí AZASS. Částkou 153 000 Kč, která je uvedena pod příspěvkem zřizovatele, je míněna výše členských příspěvků, které hradily svazku členské obce v roce 2012.

Sociálně rehabilitační služby - ty poskytují dvě organizace. Svazek obcí AZASS, který čerpá dotace z individuálních projektů Pardubického kraje v oblasti sociálních služeb, a to ve výši 512 000 Kč v roce 2012. Oblastní charita Polička je dalším poskytovatelem služby sociální rehabilitace, která čerpá z více finančních zdrojů.

Dům na půl cesty - poskytovatelem je Květná zahrada z.ú. Tato organizace finanční údaje neuvádí.

Na sociální služby ve SO ORP Polička bylo **za rok 2012 vynaloženo celkem 73 395 042 Kč**, z čehož největší část finančních prostředků byla tvořena z úhrad uživatelů ve výši 36 830 319 Kč, dále pak dotace z MPSV ve výši 19 749 000 Kč, příspěvku od zřizovatelů ve výši 7 384 024 Kč a dotace kraje ve výši 5 003 319 Kč. Menší, ale také významnou částku, tvoří jiné finanční zdroje a to 3 845 751 Kč.

Tab. 68: Celkové výdaje obcí na sociální služby v území SO ORP Polička

Rok	Výše výdajů v Kč
2003	7 484 810
2004	11 378 300
2005	12 211 250
2006	9 809 550
2007	7 382 880
2008	5 496 660
2009	5 355 560
2010	5 242 740
2011	4 822 620
2012	4 561 930

Zdroj dat: Ministerstvo financí

Finanční údaje, které jsou uvedeny v Tab. č. 68, jsou výpočty výdajů obcí SO ORP za jednotlivé roky, které vynaložily do oblasti sociálních služeb. Nejsou zde rozepsány jednotlivé položky, ale pouze jejich součty, protože v rámci jednoho roku je uváděno několik set až tisíc položek.

V letech 2004 a 2005 byl velký nárůst výdajů obcí, bylo to z důvodu investic do **rekonstrukce budovy domova důchodců v Poličce**. Dalším důvodem vysokých výdajů obcí je, že v těchto letech šly příspěvky na sociální služby přímo od obcí. **Během let 2006 - 2007 začaly příspěvky poskytovat kraje - proběhla sociální reforma.**

V letech 2004 a 2005 jsou ve výdajích obcí uváděny paragrafy, které nejsou evidovány v aktuální metodice. Názvy služeb, které jsou pod paragrafy evidovány, jsou poplatné té době.

V roce 2004 činil z celkové částky 11 378 300 Kč:

- paragraf č. 4316 - domovy důchodců výdaje ve výši 7 367 003 Kč
- paragraf č. 4314 - pečovatelská služba výdaje ve výši 3 250 000 Kč.

V roce 2005 činil z celkové částky 12 211 250 Kč:

- paragraf č. 4316 - domovy důchodců výdaje ve výši 7 541 510 Kč
- paragraf č. 4314 - pečovatelské služby výdaje ve výši 3 500 000 Kč.

V roce 2012 činil z celkové částky 4 561 930 Kč:

- paragraf č. 4351 - osobní asistence, pečovatelské služby a podpora samostatného bydlení výdaje ve výši 3 006 000 Kč
- paragraf č. 4341 - pomoc osobám v hmotné nouzi a osobám sociálně nepřízpůsobivým. Výdaje ve výši 626 000 Kč - toto je první rok, kdy obce vynaložily takovouto výši výdajů na sociální služby

pro osoby v hmotné nouzi. V letech předchozích se tyto výdaje pohybovaly v řádu 100 000 – 200 000 Kč.

Tab. 69: Kapacita zařízení sociálních služeb v roce 2012 v území SO ORP Polička

	Pobytová					Ambulantní					Terénní				
	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory
Druh zařízení sociálních služeb															
Centra denních služeb	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Denní stacionáře	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Týdenní stacionáře	3	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	107	-	-	107	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Domovy pro seniory	119	-	-	119	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Domovy se zvláštním režimem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chráněné bydlení	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Azylové domy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Domy na půl cesty	15	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zařízení pro krizovou pomoc	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nízkoprahová denní centra	-	-	-	-	-	2	106	-	-	-	-	-	-	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Noclehárny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Terapeutické komunity	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociální poradny	-	-	-	-	-	-	400	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociálně terapeutické dílny	-	-	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	-	-	-	-	-	10	-	-	-	-	4	-	-	-	-
Pracoviště rané péče	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Intervenční centra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Služby následné péče	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostatní	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Zdroj dat: Registr poskytovatelů sociálních služeb

Data uvedená v Tab. č. 69 jsou číselné hodnoty vyjadřující kapacitu u zařízení sociálních služeb, která sídlí v území SO ORP Polička.

Denní stacionář - Oblastní charita Polička – 8 klientů. Ve výroční zprávě organizace za rok 2012 je vykázáno 12 klientů, počet docházek za rok 2012 je 988.

Týdenní stacionář - Domov na zámku Bystré - 3 klienti. Ve výroční zprávě organizace je vykázáno za rok 2012 1 klient.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením - Domov na zámku Bystré - 107 klientů.

Domovy pro seniory - Domov důchodců Polička, Domov pro seniory Bystré - 2 samostatná střediska, jejichž zakladatelem a provozovatelem je Svazek obcí AZASS - celkem 119 klientů.

Chráněné bydlení - Domov na zámku Bystré - 9 klientů.

Dům na půl cesty - Květná zahrada z.ú. – 15 klientů.

Nízkoprahová denní centra - Oblastní charita Polička - dle výroční zprávy za rok 2012 bylo zaznamenáno 106 kontaktů.

Sociální poradny - Oblastní charita Polička - 400 intervencí, dle výroční zprávy charity se uskutečnilo v poradně 411 konzultací, odpovědi na 861 dotazů, počet nových klientů za rok 2012 je 375.

Sociálně terapeutické dílny - Oblastní charita Polička - 18 klientů.

Centra sociálně rehabilitačních služeb - Oblastní charita Polička - 10 klientů ambulantních, 4 klienti terénních služeb.

Tab. 70: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením - příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčitatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumovací služby
Příjmy z úhrad uživatelů	156 492	361 410	0	0	14 761	0	0	0
Výdaje	868 170	1 727 409	0	0	-	0	87 000	0
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	18 %	20 %	-	-	-	-	0 %	-

Zdroj dat: Vlastní šetření

Osobní asistence - tato služba je poskytována Oblastní charitou Polička, v roce 2012 organizace vykázala v rámci této služby 22 klientů a 6 267 asistenčních hodin.

Pečovatelská služba - tato služba je poskytována Oblastní charitou Polička, v roce 2012 vykázala v rámci této služby 928 úkonů za rok a eviduje 16 klientů, příjmy z úhrad klientů činí 30 492 Kč a celkové náklady na službu jsou 261 170 Kč. Dalším poskytovatelem je Svazek obcí AZASS, který vykazuje za rok 2012 příjmy ve výši 126 000 Kč a výdaje 607 000 Kč.

Podpora samostatného bydlení - tato služba je poskytována Domovem na zámku Bystré. Ve výroční zprávě za rok 2012 lze vyčíst příjmy z úhrad klientů za tuto službu, náklady na ni nejsou vyspecifikovány.

SAS pro seniory a osoby se zdravotním postižením - poskytovatelem je Svazek obcí AZASS - vykazuje za rok 2012 příjmy 0 Kč a výdaje 87 000 Kč.

Z Tab. č. 70 je patrné, že náklady, spojené s provozováním pečovatelských služeb a osobní asistence, nejsou pokryty ani z poloviny z příspěvků uživatelů. Pokud by služby nebyly dotovány jinými zdroji, jejich provoz by byl ztrátový. SAS pro seniory poskytuje Svazek obcí AZASS pro své uživatele bezplatně.

Číslo nula v Tab. č. 71 znamená, že tyto služby (tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, odlehčovací služby) nejsou na území poskytovány. Zbylá data jsou vyplněna pouze za poskytovatele Svazek obcí AZASS. Osobní asistenci na území nabízí Oblastní charita Polička, ta ale neeviduje počty neuspokojených klientů. Podpora samostatného bydlení - tuto službu nabízí Domov na zámku Bystré, který informace neuvádí.

Tab. 71: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012 v území SO ORP Polička

Typ služby	
Pečovatelská služba	12
Osobní asistence	-
Tísňová péče	0
Průvodcovské a předčitatelské služby	0
Podpora samostatného bydlení	-
Odlehčovací služby	0
Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	114

Zdroj dat: Vlastní šetření

Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Tab. 72a: Denní služby, Denní stacionáře, Zařízení pro krizovou pomoc

	Centra denních služeb			Denní stacionáře			Zařízení pro krizovou pomoc		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	0	0	0	12	0	0	0	

Zdroj dat: Výroční zprávy jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb

Tab. 72b: Nízkoprahová - denní centra, zařízení pro děti a mládež, noclehárny

	Nízkoprahová denní centra			Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež			Noclehárny		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	106 kontaktů		0	0	0	0	0	0

Zdroj dat: Výroční zprávy jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb

Tab. 72c: Sociální poradny, Sociálně terapeutické dílny, Sociální rehabilitace

	Sociální poradny		Sociálně terapeutické dílny		Sociální rehabilitace	
	Děti a mládež do 18 let	dospělí	Děti a mládež do 18 let	dospělí	Děti a mládež do 18 let	dospělí
		muži + ženy		muži + ženy		muži + ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	275	0	23	0	54

Zdroj dat: Výroční zprávy jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb

Tab. 72d: Týdenní stacionáře, Domov pro osoby se zdravotním postižením, Domovy pro seniory

	Týdenní stacionáře			Domov pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	0	1	13	85	9	0	38	99

Zdroj dat: Výroční zprávy jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb

Tab. 72e: Domovy se zvláštním režimem, Chráněné bydlení, Azylové domy

	Domovy se zvláštním režimem			Chráněné bydlení			Azylové domy		
	Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Posuzovaný správní obvod - celkem	0	0	0	0	7	1	0	0	0

Zdroj dat: Výroční zprávy jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb

Údaje zde uvedené jsou získány z dat, která byla zveřejněna ve výročních zprávách jednotlivých poskytovatelů. Někteří z nich nerozdělují své klienty dle pohlaví.

Sociální rehabilitace - tato služba je nabízena dvěma poskytovateli - Svazkem obcí AZASS a Oblastní charitou Polička. Charita neviduje klienty dle pohlaví.

Tab. 73: Počet nákladů na uživatele soc. služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012

Druh zařízení sociálních služeb	Celkové náklady (100 %)	Průměrné náklady na uživatele/den ambulantní služby	Průměrné náklady na uživatele/den terénní služby	Průměrné náklady na uživatele/den pobytové služby
Centra denních služeb	-	-	-	-
Denní stacionáře	1 133 926	-	-	-
Týdenní stacionáře	-	-	-	-
Domovy pro osoby se zdrav. postižením	-	-	-	-
Domovy pro seniory	25 361 000	0	0	584
Domovy se zvláštním režimem	-	-	-	-
Chráněné bydlení	-	-	-	-
Azylové domy	-	-	-	-
Domy na půl cesty	-	-	-	-
Zařízení pro krizovou pomoc	-	-	-	-
Nízkoprahová denní centra	107 103	-	-	-
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	-	-	-	-
Noclehárny	-	-	-	-
Terapeutické komunity	-	-	-	-
Sociální poradny	591 456	-	-	-
Sociálně terapeutické dílny	2 928 129	-	-	-
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2 381 211	370	0	0
Pracoviště rané péče	-	-	-	-
Intervenční centra	-	-	-	-
Služby následné péče	-	-	-	-
ostatní	-	-	-	-

Zdroj dat: Vlastní šetření

Sociální rehabilitace je poskytována ambulantně, nikoliv pobytově jako centrum sociálně rehabilitačních služeb. Náklady jsou ve výši 512 000 Kč a jejich výpočet je 370 Kč/na 1 setkání (intervenci) ambulantní služby.

Domovy pro seniory – 584 Kč je výše průměrných nákladů na 1 lůžkoden pobytové služby. Dalším poskytovatelem služby sociální rehabilitace je Oblastní charita Polička, jejíž celkové náklady činí 1 869 211 Kč. Ředitelka organizace poskytla informace o celkových nákladech ke všem službám, které poskytují.

Tab. 74: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012 v území SO ORP Polička

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP		
	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP	-	-	-
z toho občanská sdružení	-	-	1
z toho církevní právnické osoby	1	1	1
z toho obecně prospěšné společnosti	-	-	-
z toho krátkodobá	-	-	-
z toho dlouhodobá	-	-	-
z toho krátkodobá i dlouhodobá	-	-	-

Zdroj dat: Vlastní šetření

Ve SO ORP Polička nabízí dobrovolnické služby Oblastní charita Polička, ovšem nejsou to akreditované dobrovolnické projekty. Dobrovolníci spolupracují s Charitou při jejím malém obchodu *Fimfárum*, kde se prodávají výrobky, které její klienti vyrábí v sociálně rehabilitačních dílnách. Dále pak jako asistenti klientů. Dobrovolnické služby Charita neposkytuje v rámci jednoho projektu, ale jako souvislou stálou nabídku v rámci svých služeb. Organizace vytvořila *Kruh přátel dobrovolnictví*, s dobrovolníky spolupracuje v průběhu celého roku a oceňuje jejich činnost. Jednou z aktivit je pořádání *Tříkrálové sbírky*.

Významnou dobrovolnickou službou je spolupráce s Cantes o.s. - canisterapie pro klienty.

Tab. 75: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011, 2012 ve SO ORP Polička

Pomoc:	Počet projektů		
	2010	2011	2012
Nezaměstnaným	-	-	-
Osobám sociálně slabým	-	-	-
Osobám zdravotně postiženým	-	-	-
Příslušníkům národnostních menšin	-	-	1
Imigrantům	-	-	-
Osobám po výkonu trestu odnětí svobody	-	-	-
Osobám drogově závislým	-	-	-
Osobám trpícím domácím násilím	-	-	-
Při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase	-	-	-
Při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách	-	-	-
Při ochraně a zlepšování životního prostředí	-	-	-
Při péči o zachování kulturního dědictví	-	-	-
Pořádání kulturních akcí	1	1	1
Při sbírkových charitativních akcích	1	1	1
Uskutečňování rozvojových programů	-	-	-

Zdroj dat: Vlastní šetření

Další organizací je spolek Pontopolis o.s. - které nabízí na bázi dobrovolnictví výuku českého jazyka pro cizince a pomoc při vyřizování všech záležitostí na úřadech a u lékařů. Výuka českého jazyka a pomoc cizincům při vyřizování často velmi náročných povinností na úřadech a u lékařů je ryze dobrovolnická činnost. Pokud by nebylo dobrovolníků, nebyly by tyto služby nabízeny. Významným projektem Pontopolis o.s. je multikulturní festival *Colour meeting*, který

je každoročně organizován od roku 2001. Jeho cílem je vzájemné poznávání české kultury a kultury příslušníků jiných národností.

Z databáze Ministerstva vnitra žádný z poličských poskytovatelů sociálních služeb nemá akreditovanou dobrovolnickou službu.

4.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

Tab. 76: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti soc. služeb v území SO ORP Polička

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Poskytovatelé soc. služeb	dostatek finančních prostředků	úzká nabídka služeb	osobní komunikace s klienty nebo jejich zástupci	zajistit organizaci setkání
	zájem klientů	nízká kvalita poskytovaných služeb	setkání se zástupci organizací stejného oboru	zajištění finančních prostředků pro provoz a investice
	dostatek materiálního zázemí	nedostupnost soc. služeb	-	zajištění finančních prostředků pro poskytované služby
	funkční prostory pro poskytování služeb	vysoké náklady na provoz zázemí	-	-
	podpora ze strany obcí, kraje a státu	komplikované podmínky čerpání podpory	-	-
Klienti	dostupnost služeb v soc. oblasti	nezájem o nabízené služby	osobní komunikace	zajistit organizaci setkání
	vysoká kvalita služeb	neochota platit za poskytnuté služby	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	nízká cena za služby	neadekvátní požadavky na kvalitu služeb a cenu	-	komunikace s médii
	široká nabídka poskytovaných služeb	špatná orientace ve spektru služeb	-	-
Zájemci o sociální služby	dostupnost služeb v soc. oblasti	nezájem o nabízené služby	osobní komunikace	zajistit organizaci setkání
	vysoká kvalita služeb	neochota platit za poskytnuté služby	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	nízká cena za služby	neadekvátní požadavky na kvalitu služeb a cenu	-	komunikace s médii
	široká nabídka poskytovaných služeb	špatná orientace ve spektru služeb	-	-
Rodinní příslušníci klientů	dostupnost služeb v soc. oblasti	nezájem o nabízené služby	osobní komunikace	zajistit organizaci setkání
	vysoká kvalita služeb	neochota platit za poskytnuté služby	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	nízká cena za služby	neadekvátní požadavky na kvalitu služeb a cenu	-	komunikace s médii
	široká nabídka poskytovaných služeb	špatná orientace ve spektru služeb	-	-
Zaměstnanci zařízení	dobré platové podmínky	neodpovídající odbornost	osobní komunikace	zajistit organizaci setkání
	zvyšování kvalifikace	neochota	pravidelné porady	-
	přijatelná pracovní doba	různost požadavků na přijatelnou pracovní dobu – nízká flexibilita	-	-

Dobrovolníci	dobrou spolupráci, vytváření nových projektů	neochota komunikovat	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	zajistit organizaci setkání
	propagace této spolupráce	spolupráce pouze jako formalita, nikoliv jako funkční iniciativa	osobní komunikace	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	výměna zkušeností	časová vytíženost	-	definovat možnosti spolupráce
Představitelé obcí, kde je služba poskytována	dostupnost služeb v soc. oblasti	neochota poskytovat pravidelný příspěvek na poskytované soc. služby	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	zajistit organizaci setkání
	vysoká kvalita služeb	vysoké náklady za služby	osobní komunikace	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	nízká cena za služby	nízká cena povede ke snížení kvality služeb nebo nedostupnosti pro všechny cíl. skupiny	-	-
	široká nabídky poskytovaných služeb	špatná orientace ve spektru služeb	-	-
	spokojení občané	stále vyšší nároky na služby	-	-
Zřizovatelé	nízké rozpočtové požadavky od zřizovatele	neochota poskytovat pravidelný příspěvek na poskytované soc. služby	osobní komunikace	zajistit organizaci setkání
	dostupnost služeb v soc. oblasti	vysoké náklady na provoz služeb	-	-
	vysoká kvalita služeb	vysoké náklady na poskytované služby	-	-
	nízká cena za služby	nízká cena povede k snížení kvality služeb nebo nedostupnosti pro všechny cíl. skupiny	-	-
	široká nabídky poskytovaných služeb	špatná orientace ve spektru služeb	-	-
Partneri organizací	dobrou spolupráci, vytváření nových projektů	neochota komunikovat	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	zajistit organizaci setkání
	propagace této spolupráce	spolupráce pouze jako formalita, nikoliv jako funkční iniciativa	osobní komunikace	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	výměna zkušeností	neochota reciprocity	-	definovat možnosti spolupráce
Kraj	spolupráci s organizacemi na území	nízká finanční podpora	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	zajistit organizaci setkání
	komunitně plánované poskytování sociálních služeb	absence komunikace s poskytovateli sociálních služeb	osobní komunikace	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	široká nabídka sociálních služeb	špatná orientace ve spektru služeb	elektronicky	benchmarking
	optimální rozložení poskytovatelů sociálních služeb na území	duplicita služeb v rámci jednoho území – tvorba konkurence	-	-

Stát	dostatečná kapacita v oblasti poskytování sociálních služeb	nízká finanční podpora	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	zajistit organizaci setkání
	zájem občanů	absence komunikace s poskytovateli sociálních služeb	osobní komunikace	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
	nízké finanční požadavky poskytovatelů sociálních služeb	nesrozumitelná legislativa pro samotné poskytovatele a následně i pro občany, tedy klienty	-	-
Média	informovanost o službách poskytovaných na území	nepřesná formulace informace v médiích = šíření desinformací či mystifikace	formou propagačních letáků/brožur, výročních zpráv nebo přes média	zajistit organizaci setkání
	informace o projektech a činnostech jednotlivých organizací	negativní propagace	-	vytvořit a distribuovat informační tiskoviny
		nezájem o zveřejnění informací	osobní komunikace	komunikace s médii

Zdroj dat: Vlastní šetření

Tab. 77: Analýza rizik – registr rizik v oblasti sociálních služeb v území SO ORP Polička

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz, mzdy a opravy	4	5	20	využití dotačních programů pro běžný provoz, kvalitní rozpočtování organizace, využití příspěvků klientů a zřizovatelů	zřizovatel, samotná organizace
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	využívání dotačních programů na pořízení investic a vybavení	zřizovatel, samotná organizace
Organizační riziko					
Nedostatečná nabídka druhů sociálních služeb	2	4	8	rozšíření nabídky poskytovaných soc. služeb - zajištění jejich financování	samotná organizace
Nedostatek klientů	2	5	10	lepší informovanost o poskytovaných službách	samotná organizace
Nedostupnost sociálních služeb	2	3	6	zavedení terénních služeb	samotná organizace
Nezájem či neochota spolupráce jednotlivých organizací	4	3	12	zavedení supervize - činnost, která by mapovala poskytovatele jimi poskytované služby na území a motivovala je ke komunikaci a spolupráci mezi sebou	samotná organizace
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	3	12	využití dotačních programů na investice	stát
Reformy, které zhorší podmínky pro poskytování služeb	4	4	16	při tvorbě legislativních postupů a předpisů komunikovat s odborníky z dané oblasti – implementovat do procesů informace z praxe	stát
Technické riziko					
Nedostatek technického zázemí pro provoz	3	5	15	zajištění prostoru pro poskytování služeb	samotná organizace
Zastaralé či nevyhovující vybavení	4	3	12	využití dotačních programů na investice	samotná organizace
Věcné riziko					
Špatné řízení organizace	3	4	12	vhodně nadefinované požadavky na posty vedení organizace, spolupráce se zřizovatelem či jinou organizací ve stejném oboru	zřizovatel, samotná organizace
Nízká kvalita poskytovaných služeb	3	4	12	zajištění odborných pracovníků, zajištění dalšího vzdělávání, využití příkladů dobré praxe	samotná organizace
Nezájem klientů či jejich rodin	5	5	25	zajištění propagace služeb a jejich kvality, přiměřené ceny za poskytované služby	samotná organizace
Personální rizika (odbornost, fluktuace, věk, ...)	3	3	9	zajištění pracovníků s odbornou kvalifikací, další vzdělávání zaměstnanců	samotná organizace

Zdroj dat: Vlastní šetření

4.1.4 SWOT analýza oblasti

Tab. 78: SWOT analýza v oblasti sociálních služeb v území SO ORP Polička

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> • fungující Svazek obcí AZASS, který byl založen za účelem poskytování sociálních služeb na svém území • poskytovatelé sociálních služeb na území mají nastaveno vícezdrojové financování služeb • spolupráce poskytovatelů sociálních služeb pro mentálně a zdravotně postižené děti a mládež se školou - na území existuje Speciální ZŠ Bystré • fungující zařízení domu na půl cesty Květná zahrada z.ú., jeho zavedený sociální podnik a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc - Květináč • fungující sociální poradna • fungující SAS pro sociálně znevýhodněné rodiny a seniory • provázanost a spolupráce mezi LDN Polička a domovem pro seniory a pečovatelskou službou • fungující služba chráněné bydlení s potenciálem rozvoje • na území se nachází organizace zaměřená na pomoc pro cizince a menšiny a jejich integraci do společnosti • zavedená domácí hospicová péče • zavedený a fungující proces integrace zdravotně a mentálně postižených do běžného života - spolupráce se školami a místními podnikateli • existence fungujících neziskových organizací zaměřených na sociální oblast • v oblasti sociálních služeb fungují na území dva velmi významní zaměstnavatelé 	<ul style="list-style-type: none"> • absence společného komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP • komunikace a případná spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb na území • na území neexistuje nízkoprahové denní zařízení pro děti a mládež • neexistuje azylový dům pro vyloučené osoby či skupiny • na území neexistuje azylový dům pro matky s dětmi či rodiny v nouzi • ve všech obcích nejsou vybudovány sociální byty • bariéry při vstupech do veřejných budov • potřeba investic do budov v majetku Svazku obcí AZASS • nedostatek vlastních prostor neziskových organizací pro rozvoj a rozšíření nabídky sociálních služeb
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> • možnost rozšíření nabídky sociálních služeb v oblasti ústavní péče • možnost výstavby bezbariérových bytů a bytů pro sociálně slabé • možný rozvoj výstavby chráněného bydlení • spolupráce organizací, které poskytují sociální služby na území • zpracované strategické dokumenty - komunitní plán sociálních služeb pro město Poličku, strategický plán města Poličky, Koncepce sociálních služeb poskytovaných Svazkem obcí AZASS • rozšíření nabídky sociálních služeb 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek finančních prostředků pro financování již fungujících sociálních služeb • nejistota a nejasnost v přerozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu, potažmo z rozpočtů krajů • nedostatečná finanční podpora pro realizaci investic • složitá legislativa pro poskytovatele i pro uživatele • nejednotný metodický postup pro inspektory sociálních služeb • nedostatek finančního zajištění pro nově zavedené sociální služby • nezájem klientů/uživatelů služeb a jejich příbuzných • nezájem občanů o integraci cizinců a menšin • fluktuace a nedostatek odborně vzdělaných pracovníků • zvyšování cen za poskytované sociální služby

Zdroj dat: Vlastní šetření

4.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Na území SO ORP Polička poskytuje sociální služby **mnoho velkých a významných zařízení** - Svazek obcí AZASS, Domov na zámku Bystré a Oblastní charita Polička. Sociální služby jsou zajištěny prostřednictvím vícezdrojového financování. **Pro město Polička a její místní části Lezník, Střítež a Modřec je zpracován Komunitní plán sociálních služeb.** Někteří poskytovatelé ale nesídlí přímo ve městě Polička a jejich služby nejsou v dokumentu popsány.

Jelikož na celém území SO ORP funguje svazek obcí poskytující sociální služby a další velmi významná zařízení v této oblasti, bylo by velkou výhodou, pokud by existoval aktuální dokument - komunitní plán sociálních služeb popisující celé území Poličska, nikoliv jenom samotné město.

Dalšími dokumenty jsou *Komunitní plán a plán rozvoje sociálních služeb*, jeho poslední aktualizace je z roku 2007 a *Koncepce sociálních služeb poskytovaných Svazkem obcí AZASS* z roku 2006. Oba tyto dokumenty jsou vytvořeny Svazkem obcí AZASS, ale jsou již značně zastaralé.

Svazek obcí AZASS byl založen v roce 1998 jako sdružení, posléze se transformoval na svazek obcí. Poskytuje sociální služby pro seniory - SAS, domovy pro seniory aj. Je jedním z velkých zaměstnavatelů na území Poličska a v jeho majetku jsou budovy bývalé poličské nemocnice. Má tedy k dispozici velké zázemí, které některým neziskovým organizacím provozujícím svoji činnost v oblasti sociálních služeb chybí. Některé z těchto budov potřebují rekonstrukci, což znamená vysoké investice. Tento svazek obcí je unikátní. V celé ČR není jiný svazek, který byl založen za účelem poskytování zdravotnických a sociálních služeb a tímto směrem by se i dál rozvíjel. Lze ho použít jako příklad dobré praxe.

Domov na zámku Bystré, příspěvková organizace Pardubického kraje, poskytuje sociální služby pro osoby s mentálním a zdravotním postižením. Má zavedeny služby typu pobytové služby, chráněného bydlení a podporu samostatného bydlení a jeho snahou je integrovat své klienty do běžného života. Domov na zámku Bystré aktivně spolupracuje s místními školami a podnikateli. V současné době vyhledává možnosti a příležitosti k vybudování nového chráněného bydlení. K tomu však potřebuje investiční prostředky, které nejsou v jeho běžných rozpočtových možnostech.

Oblastní charita Polička nabízí široké spektrum sociálních služeb. Jedním z nich je SAS pro znevýhodněné rodiny. Tento fakt vybízí k rozšíření služeb v oblasti nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, které na Poličsku není.

Azylové domy - tato problematika je na celém Poličsku řešena formou spolupráce se soukromými firmami, které nabízí ubytování buď pro osoby bez přístřeší, nebo pro matky s dětmi v nouzi. Ani jedna z těchto ubytoven není v režimu azylových domů a v případě nutnosti jsou tyto osoby odkázány na azylové domy na Svitavsku. Jelikož **spolupráce se soukromými společnostmi není zcela ideální**, nabízí se v rámci spolupráce obcí rozvinout myšlenku azylového domu.

Dům na půl cesty **Květná zahrada z.ú.** je nezisková organizace působící v Květné. V rámci své činnosti založila i sociální podnik a od roku 2013 poskytuje sociální služby v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Tato služba je pro děti věku od 12 let do 18 let.

Pontopolis o.s. je neziskovou organizací, která neposkytuje přímo sociální služby, ale v jejich oblasti se pohybuje. Jejím cílem je integrace menšin a cizinců mezi občany Poličska. Cizincům nabízí výuku českého jazyka a pomoc při vyřizování úkonů na úřadech a u lékařů. Jejím velkým problémem, který v současnosti řeší, je absence zázemí pro zřízení provozovny a učebny.

Slabou stránkou v oblasti sociálních služeb na území SO ORP Polička je **absence aktuálního komunitního plánu sociálních služeb**, který by pokrýval celé území SO ORP a v rámci jeho zpracování by přiměl všechny důležité aktéry v této oblasti ke společné komunikaci a spolupráci. Tento dokument by měl také zároveň omezit duplicitu sociálních služeb na území.

4.2 Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu *"Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"*. Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma *"Sociální služby"*, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy), následně zpracovaných *„Nástinů opatření“* a s ohledem na definovanou vizi, byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena ze zástupců obcí a měst, klíčových poskytovatelů sociálních služeb, pracovníka odboru sociálních věcí a zdravotnictví v území SO ORP Polička. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k jejich realizaci. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

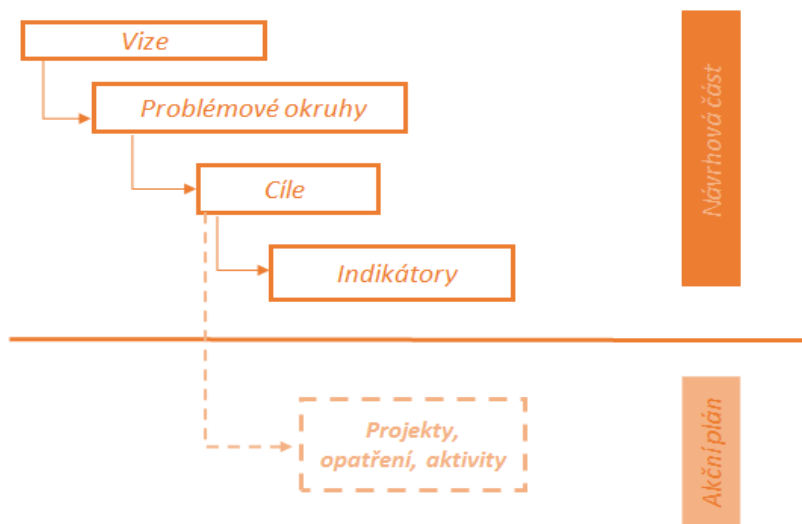
V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných *„Nástinů opatření“*. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů.

Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal,

sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

4.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

V roce 2024 naplno funguje ve SO ORP Polička meziobecní spolupráce, díky níž je dosaženo efektivního jednání a příznivých výsledků při rozvoji regionu. K jeho přednostem patří koordinovaný a propracovaný systém sociálních služeb jdoucí napříč všemi cílovými skupinami a se zastoupením všech regionálních poskytovatelů. Oblast předškolního a základního vzdělávání disponuje technickým vybavením, které odpovídá požadavkům moderního vyučování. Společné projekty škol zvyšují kvalitu výuky a možnost pracovního uplatnění absolventů. Efektivní systém odpadového hospodářství nabízí širokou paletu nádob pro třídění odpadu (včetně bioodpadu), místní si jsou plně vědomi jeho výhod a jsou motivováni ke třídění. Cestovní ruch má pevnou oporu v historických jádrech měst a nabídka je vhodně doplněna zázemím pro aktivní trávení volného času v přírodě. Obce se podílejí na společné propagaci regionu.

Sociální služby	Problémový okruh 2: <i>Absence aktuálního komunitního plánu sociálních služeb na území SO ORP Polička</i>	Problémový okruh 3: <i>Neaktualizované informační materiály o sociálních službách poskytovaných na území SO ORP Polička</i>	Problémový okruh 4: <i>Absence azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička</i>
	Cíl 3: <i>Tvorba komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP Polička</i>	Cíl 4: <i>Tvorba společného informačního materiálu sociálních služeb dostupných v SO ORP Polička</i>	Cíl 5: <i>Zřízení azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička</i>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

Problémový okruh 2: „Absence aktuálního komunitního plánu sociálních služeb na území celého SO ORP Polička“

Na území SO ORP Polička provozuje svoji činnost několik významných poskytovatelů sociálních služeb a zároveň i zaměstnavatelů v této oblasti.

Oblastní charita Polička – církevní organizace, poskytuje soc. služby – denní stacionář, nízkoprahové denní centrum, sociální poradnu, sociální rehabilitační služby, asistenční službu, domácí hospicovou péči, pečovatelskou službu (Březiny, Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Oldřiš, Pomezí, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Telecí), SAS pro rodiny s dětmi. Od září roku 2013 funguje společnost oblastní charity OTACHAR s.r.o., která zaměstnává osoby se zdravotním postižením.

Svazek obcí AZASS – (Areál Zdravotních A Sociálních Služeb) – svazek obcí založený za účelem poskytování zdravotních a sociálních služeb – 2 domovy důchodců, sociální rehabilitační služby, LDN, pečovatelská služba (Borová, Květná, Oldřiš, Pustá Kamenice, Svojanov, Telecí), středisko sociální integrace, SAS pro seniory.

Domov na zámku Bystré – ústav sociální péče, příspěvková organizace kraje – domov pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, týdenní stacionář, podporované samostatné bydlení.

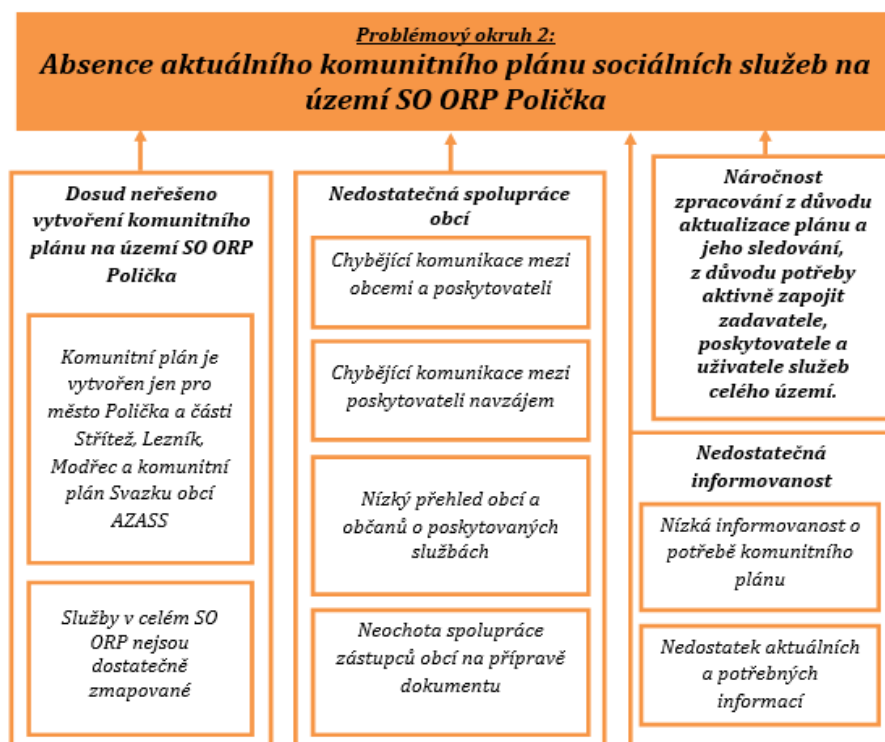
Občanské sdružení Květná zahrada z.ú. - dům na půl cesty, Květináč - zařízení pro děti potřebující okamžitou pomoc, sociální firma.

Pontopolis o.s. – sdružení, jehož cílem je zvýšit povědomí o národnostních menšinách a odlišných kulturách. Pomáhá cizincům žijícím v regionu začlenit se do společnosti a pochopit českou kulturu.

Cantes o.s. - sdružení, které nabízí činnost v oblasti canisterapie - týmy jsou složeny pouze z dobrovolníků. Spolek spolupracuje se zařízeními působícími na území SO ORP.

Domov Bystré – pečovatelská služba (Bystré, Trpín, Hartmanice, Nedvězí, Svojanov).

DPS Penzion Polička – pečovatelská služba (Polička).

V současné době je pro území města Poličky zpracován a schválen *Komunitní plán pro město Poličku a části Strážez, Lezník a Modřec pro rok 2013 – 2016* a *Komunitní plán sociálních služeb Svazku obcí AZASS a Plán rozvoje sociálních služeb Svazku obcí AZASS*, který byl naposledy aktualizován v roce 2007.

Pro celé území SO ORP Polička není vypracován aktuální střednědobý plán sociálních služeb, do nějž by byly zapojeny všechny dotčené subjekty. Tento dokument by měl především analyzovat potřeby území jednotlivých cílových skupin vyžadující sociální služby. Vytvořením aktuálního plánu pro celé území může do budoucna dojít k omezení duplicit poskytovaných sociálních služeb, k lepší vzájemné komunikaci poskytovatelů sociálních služeb, k vydefinování potřeb území a pokrytí tzv. bílých míst, tzn. naplnění potřeb cílových skupin, jejichž situace není na území dosud řešena.

V případě, že nebude komunitní plán sociálních služeb pro celé území SO ORP Polička zpracován, může v budoucnu nastat duplicita poskytování služeb a konkurenční prostředí mezi jednotlivými poskytovateli.

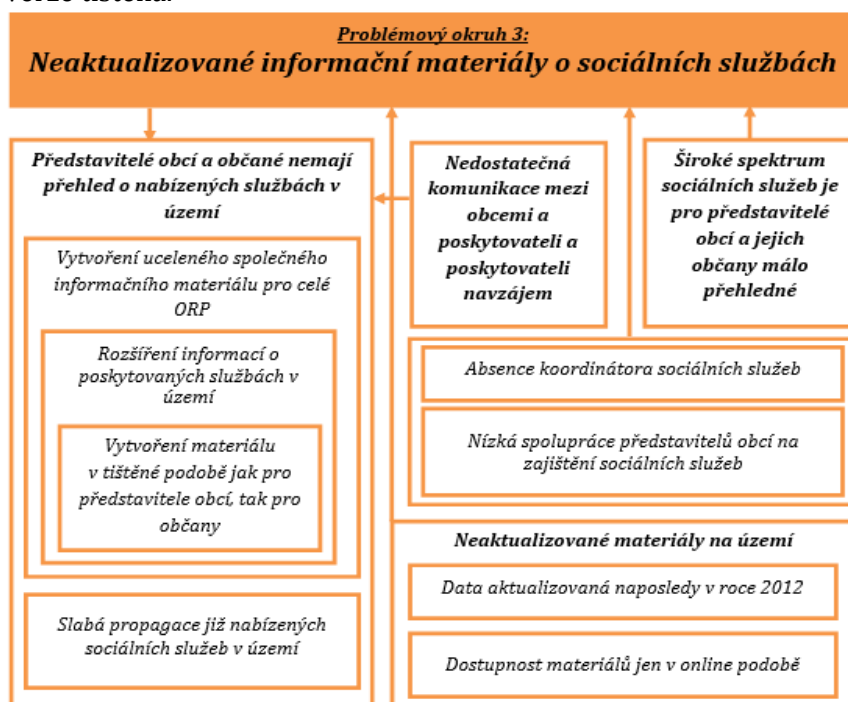
Problémový okruh 3: „Neaktualizované informační materiály o sociálních službách poskytovaných na území SO ORP Polička“

Spektrum sociálních služeb poskytovaných a dostupných na celém území SO ORP Polička je široké. Pro samotné uživatele, zájemce o službu a zástupce obcí je málo přehledné. To ukázalo dotazníkové šetření mezi zástupci obcí a i jednání o meziobecní spolupráci.

Pardubický kraj zpracoval pro své jednotlivé regiony *Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji* vydaný v roce 2012.

Možným řešením je, že ze společné spolupráce poskytovatelů může vzejít **ucelený informační materiál**, který by sloužil pro uživatele a zájemce o služby i pro zástupce obcí, jako pomocný materiál k lepší orientaci v poskytovaných sociálních službách na území. Tento dokument je nutné **vypracovat v tištěné podobě**, aby se dostal ke všem potenciálním uživatelům sociálních služeb.

Pokud by nebyl tento tištěný materiál realizován, mohla by i nadále přetrvávat nepřehledná situace v oblasti sociálních služeb. Přestože existuje elektronická verze katalogu sociálních služeb, pro řadu potenciálních uživatelů sociálních služeb by byla uchopitelnější a dostupnější verze tištěná.

Problémový okruh 4: „Absence azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička“

Z analýzy území a z Komunitního plánu pro město Poličku a části Střítež, Lezník a Modřec pro rok 2013 - 2016 vyplývá, že na území SO ORP Polička nejsou provozovány azylové domy. Pro osoby bez přístřeší nabízí ubytování soukromé firmy, pro muže konkrétně firma *Faulhammer s.r.o.* a pro ženy a rodiny s dětmi firma *Ligamen a.s.* **Ani jedno z těchto ubytování není provozováno v režimu sociální služby.** V případě akutní potřeby ubytování především matek s dětmi jsou požádány Azylový dům pro matky s dětmi ve Svitavách nebo Azylový dům pro matky s dětmi v nouzi v Koclířově. Pro muže je dostupný azylový dům ve Svitavách. Počet míst je zde však velmi omezen vzhledem územní záběru domu.

Možným řešením je v rámci meziobecní spolupráce **vybudovat azylový dům**, na jehož provozu se budou částečně podílet všechny obce zapojené do realizace projektu. Dům, který bude zaregistrován jako sociální služba, může být částečně financován z dotací MPSV ČR a Pardubického kraje.

4.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 2	Absence aktuálního komunitního plánu sociálních služeb na území SO ORP Polička
Cíl 3	Tvorba komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP Polička
Popis cíle	<p>Na území SO ORP Polička působí minimálně 6 významných poskytovatelů sociálních služeb a zároveň zaměstnavatelé v této oblasti (Svazek obcí AZASS, Oblastní Charita Polička, Domov na zámku Bystré, Květná zahrada z.ú., Domov Bystré, DPS Penzion Polička), dále pak několik neziskových organizací, jejichž určité služby mohou mít sociální charakter (Cantes o.s., Pontopolis o.s., MaTami centrum pro rodinu Polička o.s.). V současné době je pro území města Polička zpracován a schválen <i>Komunitní plán pro město Polička a části Střítež, Lezník a Modřec pro roky 2013 – 2016</i> a <i>Komunitní plán sociálních služeb Svazku obcí AZASS a Plán rozvoje sociálních služeb Svazku obcí AZASS</i>, který byl aktualizován v roce 2007. V území není vypracován aktuální střednědobý plán sociálních služeb, do něž by byly zapojeny všechny dotčené subjekty a celé území SO ORP Polička.</p>
Hlavní opatření	<p>A. 1 Nastavení základních parametrů projektu Tvorba komunitního plánu sociálních služeb pro SO ORP Polička</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení subjektu, který bude nositelem projektu • definice jednotlivých kroků spolupráce mezi poskytovateli sociálních služeb na území • tvorba rozpočtu projektu • určení způsobu financování projektu, financování z vlastních zdrojů nebo využití dotačních programů • určení způsobu realizace – možná tvorba pracovního místa pro koordinátora komunitního plánu nebo realizace formou nákupu služeb • tvorba harmonogramu zpracování plánu • zajištění udržitelnosti projektu a koordinace aktivit, které povedou k realizaci jednotlivých opatření komunitního plánu <p>B. 1 Analýza území</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření pracovních skupin, ve kterých budou mít zastoupení všichni poskytovatelé sociálních služeb na území podle zaměření na cílovou skupinu • sběr a analýza dat z území • komunitní projednávání na území <p>B. 2 Definice potřeb a cílů na území v oblasti sociálních služeb</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení cílů a definice jejich priorit – poskytovatelé sociálních služeb na území si sami společnou komunikací vydefinují priority potřeb a cílů, které budou vycházet z analýzy území <p>B. 3 Finanční plán</p> <ul style="list-style-type: none"> • předpokládané rozpočty na realizace projektů, které naplní jednotlivé cíle plánu • určení zdrojů financování pro naplňování stanovených cílů <p>B. 4 Harmonogram naplňování jednotlivých cílů</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvoření harmonogramu a kontrola naplňování cílů
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Vytvoření komunitního plánu sociálních služeb pro území SO ORP Polička (ANO/NE) Zřízení pozice koordinátora komunitního plánování (ANO/NE)</p>
Správce cíle	Starosta obce Květná

Problémový okruh 3	Neaktualizované informační materiály o sociálních službách poskytovaných na území SO ORP Polička
Cíl 4	Tvorba společného informačního materiálu sociálních služeb dostupných v SO ORP Polička
Popis cíle	<p>Spektrum sociálních služeb poskytovaných a dostupných na celém území SO ORP Polička je široké. Pro samotné uživatele, zájemce o službu a zástupce obcí je málo přehledné. To ukázalo i dotazníkové šetření mezi zástupci obcí a vzešlo to i z jednání o meziobecní spolupráci. Pardubický kraj zpracoval pro své jednotlivé regiony Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji naposledy v roce 2012. Online katalog sociálních služeb Pardubického kraje je dostupný na stránkách www.socialnisluzbypk.cz. Vhodné by bylo doplnit tuto online verzi o tištěnou publikaci, která by byla dostupná minimálně na exponovaných místech v území – obecní úřady, TIC, zdravotní a sociální zařízení.</p>
Hlavní opatření	<p>A. 1 Organizační řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení nositele projektu, možné řešení je zapojení koordinátora komunitního plánu • zajištění udržitelnosti projektu – aktualizace dat <p>B. 1 Parametry informačního materiálu a zajištění finančních zdrojů</p> <ul style="list-style-type: none"> • nastavení parametrů způsobu informovanosti obyvatel SO ORP Polička a zástupců obcí – tiskoviny • určení počtu druhů výtisků a počty kusů a způsobu distribuce • tvorba rozpočtu projektu • určení způsobu financování projektu, financování z vlastních zdrojů nebo využití dotačních programů <p>C. 1 Zajištění dat do informačního materiálu</p> <ul style="list-style-type: none"> • ideálním řešením je využití aktuálních informací ze společného komunitního plánu <p>D. 1 Výběr dodavatele na tvorbu propagačních materiálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • vypsání výběrového řízení pro tisk materiálů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Tvorba tištěného katalogu sociálních služeb pro území SO ORP Polička (ANO/NE)
Správce cíle	Starosta obce Květná

Problémový okruh 4	Absence azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička
Cíl 5	Zřízení azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička
Popis cíle	Na území ORP Polička nejsou provozovány azylové domy. Pro osoby bez přístřeší nabízí ubytování soukromé firmy, pro muže konkrétně firma <i>Faulhammer s.r.o.</i> a pro ženy a rodiny s dětmi firma <i>Ligamen a.s.</i> Ani jedno z těchto ubytování není provozováno v režimu sociální služby a ubytovávají osoby z celého Poličska. Možným řešením je meziobecní spolupráce při vybudování azylového domu, na jehož provozu se mohou částečně podílet všechny obce zapojené do realizace tohoto projektu. Dům, který bude zaregistrován jako sociální služba, může být částečně financován z dotací MPSV ČR a Pardubického kraje.
Hlavní opatření	<p>A. 1 Analýza území</p> <ul style="list-style-type: none"> • zjištění a analyzování potřeby sociální služby (nebylo by třeba, pokud na celé území bude existovat komunitní plán sociálních služeb, který potřeby dostatečně vydefinuje) <p>B. 1 Nastavení základních parametrů projektu</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení nositele projektu – subjektu, který bude realizovat výstavbu/rekonstrukci domu, žádat o registraci nové sociální služby a bude azylový dům provozovat • vytipování lokality pro výstavbu nového nebo rekonstrukci stávajícího domu • zpracování technické dokumentace pro stavbu, tvorba rozpočtu projektu • určení způsobu financování projektu, financování z vlastních zdrojů nebo využití dotačních programů • tvorba harmonogramu realizace • zajištění udržitelnosti projektu – financování provozu <p>C. 1 Organizační řešení</p> <ul style="list-style-type: none"> • výběrové řízení na dodavatele stavby a vybavení sociálního zařízení • zaregistrování sociální služby na MPSV ČR • výstavba domu • zavedení nové sociální služby do provozu – personální zajištění provozu, zajištění informovanosti o provozu mezi cílovými skupinami
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zavedení nové sociální služby – azylový dům pro osoby bez přístřeší nebo pro matky či rodiny s dětmi v nouzi (ANO/NE)
Správce cíle	Starosta obce Květná

4.2.4 Indikátory

Problémový okruh 2	Absence komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP Polička		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Vytvoření komunitního plánu sociálních služeb pro území SO ORP Polička		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka indikuje, zdali je vypracován aktuální střednědobý plán sociálních služeb, do něž by byli zapojeni všichni poskytovatelé sociálních služeb na území a všechny obce SO ORP Polička.		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Zpracovatel komunitního plánu		

Cíl 3	Tvorba komunitního plánu sociálních služeb pro celé území SO ORP Polička		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Zřízení pozice koordinátora komunitního plánování		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka indikuje stav procesu vzniku komunitního plánu sociálních služeb. Zřízení pozice koordinátora vzniku komunitního je vhodný předpokladem pro jeho vznik.		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

Problémový okruh 3/ Cíl 4	Neaktualizované informační materiály o sociálních službách poskytovaných na území SO ORP Polička / Tvorba společného informačního materiálu sociálních služeb dostupných v SO ORP Polička		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Tvorba tištěného katalogu sociálních služeb pro území SO ORP Polička		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		

Popis měřítka	Spektrum sociálních služeb poskytovaných a dostupných na celém území SO ORP Polička je široké. Pro samotné uživatele, zájemce o službu a zástupce obcí je málo přehledné. Pardubický kraj zpracoval pro své jednotlivé regiony Katalog sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji naposledy v roce 2012. Online dostupná je elektronická verze.
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko

Problémový okruh 4/ Cíl 5	Zřízení azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička		
Číslo indikátoru	7		
Název indikátoru	Zavedení nové sociální služby – azylový dům pro osoby bez přístřeší nebo pro matky či rodiny s dětmi v nouzi		
Měrná jednotka	ANO / NE		
Správce měřítka	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička		
Roky	2013	2018	2024
Plán		NE	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka indikuje stav, zdali je sociální služba azylového domu pro osoby bez přístřeší a pro matky či rodiny s dětmi v nouzi v území SO ORP Polička zavedena či nikoliv.		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

4.3 Pravidla pro řízení Strategie (implementační pravidla)

4.3.1 Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie

Pro řízení Strategie bude ustaven **manažer Strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou Strategii bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer Strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování Strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení Strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Místostarostka města Polička
Starosta města Bystré
Starosta obce Telecí
Starosta obce Květná

Pro řízení Strategie jsou důležití správci cílů. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat

s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
3	Zřízení pozice koordinátora vzniku komunitního plánu na území SO ORP Polička	Starosta obce Květná
4	Tvorba společného informačního materiálu sociálních služeb dostupných v SO ORP Polička	Starosta obce Květná
5	Zřízení azylového domu pro osoby bez přístřeší a azylového domu pro matky nebo rodiny s dětmi v nouzi na území SO ORP Polička	Starosta obce Květná

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
4	Vytvoření komunitního plánu sociálních služeb pro území SO ORP Polička	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička
5	Zřízení pozice koordinátora komunitního plánování	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička
6	Tvorba tištěného katalogu sociálních služeb pro území SO ORP Polička	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička
7	Zavedení nové sociální služby – azylový dům pro osoby bez přístřeší nebo pro matky či rodiny s dětmi v nouzi	Vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 4.3.3 Souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer Strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer Strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2 Systém změn Strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

4.4 Závěr, postup zpracování

4.4.1 Shrnutí

Návrhová část oblasti sociálních služby obsahuje **3 problémové okruhy** týkající se především celkové přehlednosti sociálních služeb v území. SO ORP Polička jako jeden z mála správních obvodů nabízí poměrně širokou paletu sociálních služeb. Spíše je tedy problém s jejich vzájemným uspořádáním a hledáním jejich užitných kapacit v území. Tento stav by mohl pomoci napravit komunitní plán sociálních služeb pro celé území SO ORP Polička. Na lepší orientaci a přehlednost sociálních služeb cílí tištěný katalog sociálních služeb území SO ORP Polička. V území se jeví jako dlouhodobě neudržitelná situace ohledně poskytování přístřeší pro muže a ženy a matky s dětmi. Nová sociální služba azylového domu by měla cílit právě na řešení těchto problémů.

Pro tento problémový okruh jsou stanoveny **4 indikátory**. Ve všech případech se jedná o binární kritérium postupu prací/splnění úkolu (ANO/NE). Gestorem cílů byl ustanoven **starosta obce Květná**. Gestorem indikátorů byla ustanovena **vedoucí odboru sociálních věcí a zdravotnictví MÚ Polička**.

4.4.2 Popis postupu tvorby Strategie

Návrhová část byla zpracovávána od počátku srpna roku 2014. Prvotně byla vytvořena realizačním týmem vize území SO ORP Polička pro rok 2024, která byla poté rozeslána k verifikaci představitelům obcí z území.

V průběhu měsíce září 2014 byly realizačním týmem zpracovány problémové okruhy, které byly ověřeny a doplněny prostřednictvím jednání účastníků fokusních skupin, která proběhla 6. – 7. října v Bystrém. Každá z utvořených fokusních skupin čítala zhruba 5 až 7 členů.

Následně realizační tým v měsíci říjnu zpracoval návrh cílů, se kterými byli představitelé obcí v kostce seznámeni na zasedání DSO Mikroregion Poličsko dne 26. 11. 2014 v Poličce. Zde byl vznesen návrh na doplnění jednoho z problémových okruhů a jednoho z cílů.

V listopadu byly dále zpracovány jednotlivé indikátory k jednotlivým cílům. Určení gestorů cílů a gestorů indikátorů probíhalo až počátkem prosince roku 2014. Dne 18. 12. 2014 byla finální podoba Souhrnného dokumentu odeslána SMO ČR k připomínkování.

5 Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1 Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1 Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst jako původců odpadů a také povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění jeho financování a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech - příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (*EKO-KOM, a.s.*), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

5.1.1.1 Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství, je uveden níže.

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění
- NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky
- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění

5.1.1.2 Identifikace problémů

Problémy v oblasti odpadového hospodářství **nejsou příliš akcentovány**. Většina představitelů obcí shledává regionální situaci dobrou - veškeré druhy odpadů jsou v pravidelných intervalech vyváženy a to za ceny, které jsou díky konkurenčnímu prostředí 3 různých svozových firem pro obce a města drženy na přijatelné úrovni. Doplatky za nakládání s odpady z obecních rozpočtů nepovažují za nikterak zásadní. Jako příliš nákladný je posuzovaný pouze svoz biologicky rozložitelného odpadu na kompostárnu v obci Borová.

Větší **černé skládky**, které kdy byly založeny, **jsou již odstraněny**. Nové např. v obci Jedlová, Kamenec u Poličky či ve městě Bystré, které se objeví, jsou velmi malého rozsahu a jsou ihned odstraněny.

Třídění odpadu, jehož intenzitu obce sledují prostřednictvím zpětné platby od *EKO-KOMu a.s.*, shledávají představitelé jako dobré. Plánují ještě drobné doplnění sítě sběrných kontejnerů na tříděný odpad. Dobře funguje také pytlový sběr odpadu.

Za **největší problém** (obavu), který představitelé obcí a měst cítí (ačkoliv nebyl na mnohých setkáních naplno vyřčen), považují **budoucí navyšování cen za svoz odpadu a jeho uložení na skládku**. Současný stav, kdy za 350 - 600 Kč/rok může občan vyprodukovat, vyhodit a nechat si svážet, kolik odpadu chce, je výhodný jak pro občany, tak vcelku i pro obce.

Největším problémem je tedy potenciální navyšování cen za svoz a uložení odpadu na skládku a zpříšňování podmínek v souvislosti se vznikem nového zákona o odpadech. Panují také obavy o kapacitu skládky tuhého komunálního odpadu ve městě Bystré a případné navyšování cen, pokud by se odpad musel svážet jinam. Skládky v Třebovicích a Nasavrkách mají ovšem také omezenou kapacitu zhruba do roku 2025.

Lokálním problémem rekreačních obcí Březiny, Nedvězí, Pustá Kamenice, Pustá Rybná a městyse Svojanov je **enormní zvýšení množství odpadu v době turistické a rekreační sezóny** (někdy až na trojnásobek původního množství).

5.1.1.3 Svazky obcí, které již spolupracují v oblasti odpadového hospodářství na území ORP a typ spolupráce

Na bázi odpadového hospodářství v rámci území SO ORP Polička nefunguje žádný oficiální svazek obcí. Obce mezi sebou spolupracují ve formě společného **využití velkokapacitní kompostárny v obci Borová**. Tato kompostárna byla vybudována z finančních prostředků obce Borová a prostředků DSO Mikroregion Poličsko a její služby jsou za cenu svozového poplatku nabízeny sousedním 9 obcím. V některých případech jsou velkokapacitní kontejnery na přechodné uložení biologicky rozložitelného odpadu nabízeny k využití místním občanům, ovšem v řadě obcí po neblahých zkušenostech jsou tyto kontejnery pro místní občany uzavřené.

Dále probíhá neformální spolupráce v rámci sběrných dvorů v Poličce, Borové, Bystrém a Širokém Dole. Občané těchto obcí odevzdávají odpad zdarma (platba zahrnuta již v paušálním „poplatku za odpady“), obyvatelům okolních obcí je zpoplatněno odevzdání odpadu přímo na místě.

Některé obce SO ORP Polička jsou společnými akcionáři ve společnosti *LIKO Svitavy a.s.*, která odváží odpad z 10 obcí a města Poličky (celkem obhospodařuje zhruba 57 obcí a měst v okrese Svitavy). Paradoxem je, že některé obce z jihu a západu území, přestože jsou jejími akcionáři, si nechávají odpad svážet konkurenční společností, neboť podle představitelů obcí nabízí lepší podmínky.

Ve formě nadregionální spolupráce jsou obce a města zapojeny v projektech zpětného odběru *EKO-KOM*, *ASEKOL* (někde pouze prostřednictvím E-boxů), *ELEKTROWIN* a *ELEKTROLAMP*.

5.1.2 Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

V řešeném území je v současné době **odpad svážen 4 svozovými společnostmi LIKO SVITAVY a.s.** – akcionáři jsou obce (sváží v 11 obcích všechny druhy odpadu), **TS města a.s.** – akcionářem je město Bystřice nad Pernštejnem (sváží v 5 obcích komunální odpad), **AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.** – soukromá firma (sváží ve 4 obcích všechny druhy odpadu) + **Technické služby Bystré s.r.o.** – fungují pod městem Bystré (sváží separovaný odpad a nebezpečný odpad ve městě Bystré a objemný odpad a nebezpečný odpad z města Bystré, městyse Svojanov, obcí Jedlová a Trpín).

Cenu za měrnou jednotku (v našem případě tunu) za směsný komunální odpad a separovaný odpad je v případě společností **AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.** a **LIKO SVITAVY a.s.** velmi obtížné kalkulovat, neboť tyto firmy účtují v paušálech. Navíc je velmi těžké toto území porovnat s územím, kde je odpad svážen společností **TS města a.s.** (zde **Technických služeb města Bystré s.r.o.** odpad ukládají na skládku, ve výše zmíněných případech objemný a nebezpečný odpad i sváží).

Průměrná cena za svoz tuny SKO se pohybuje okolo **2 600 Kč**. Obecně v území platí, že 20 % obcí má díky nízkému paušálu významně podprůměrné platby za SKO a zbylých 80 % obcí se pohybuje okolo průměru nebo lehce nad ním. Na druhou stranu obce s vyšší cenou či vyšším paušálem na SKO mají průměrnou až podprůměrnou cenu za svoz tříděného odpadu.

Průměrná cena za svoz tuny tříděného odpadu se pohybuje okolo **3000 Kč**. Celková roční souhrnná průměrná cena na 1 obyvatele pak vychází významně lépe pro obce s nízkým paušálem za svezenu tunu SKO. **V porovnání cen s územím celého Pardubického kraje a ČR je cena za svoz SKO spíše vyšší (PK - 2 351 Kč/tuna, ČR - 2 548 Kč/tuna) a cena za svoz tříděného odpadu významně nižší (PK - 4 708 Kč/tuna, ČR - 4 295 Kč/tuna).**

Platby místního poplatku za odpady se pohybují od 350 Kč do 600 Kč, což vzhledem ke skutečným nákladům a zákonnému rozpětí není mnoho. Obce a města ročně doplácí zhruba 1 až 1,5 mil. Kč, což činí přibližně 80 Kč na jednoho obyvatele. Vyšší částky za svoz a nakládání s odpady, které obec musí doplácet, jsou v obcích, kde existují určité sociální úlevy pro děti a pro seniory nebo v obcích s vyšším podílem rekreačních objektů (40 % obcí). **V porovnání celkové nákladovosti odpadového hospodářství ve SO ORP Polička - 813 Kč/ob. s celou ČR - 884 Kč/ob. a Pardubickým krajem 839 Kč/ob. je situace příznivá.**

V obcích Březiny, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, částečně v městyse Svojanov a také částečně v Poličce není zaveden popelnicový systém pro SKO = odpad je zde sbírán do velkokapacitních kontejnerů, v případě Poličky do běžných městských kontejnerů.

Zařízení pro nakládání s odpady

Tab. 79: Sběrné dvory na území SO ORP Polička, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice	Obec	ZÚJ			
LIKO SVITAVY a.s.	Hegerova	Polička	578576	"není evidována"	236,00	0
LIKO SVITAVY a.s.	-	Široký Důl	578851	"není evidována"	9,00	0
Obec Borová	-	Borová	577839	"není evidována"	71,21	0
Tech. služby města Bystré s.r.o.	U Pazderny	Bystré	577928	20,00	"nelze určit"	0

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 80: Sběrná místa na území SO ORP Polička, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
	Ulice a č. p.	Obec	ZÚJ		
Obec Nedvězí	-	Nedvězí	578452	0	oplocený pozemek pro bioodpad
Obec Oldřiš	-	Oldřiš	578479	0	shromaždiště obecního odpadu u "ocelokolny"
Obec Trpín	-	Trpín	578886	0	shromaždiště u zemědělského družstva
Obec Březiny	-	Březiny	577898	0	velkoobjemové kontejnery u OÚ - nemají popelnicový systém
Obec Pustá Rybná	-	Pustá Rybná	578649	0	1 velké a 1 malé sběrné místo, kam si obec sama sváží odpad - nemají popelnicový systém
Městys Svojanov	-	Svojanov	578843	0	několik míst s velkoobjemovými kontejnery u cest k osadám, kam nelze dojet svozovými auty a nemají tam popelnicový systém
Obec Pustá Kamenice	-	Pustá Kamenice	578631	0	místo s velkoobjemovými kontejnery - nemají popelnicový systém
Obec Stašov	-	Stašov	578801	0	shromaždiště u zem. družstva - bioodpad
Město Polička	-	Polička	578576	0	shromaždiště bioodpadu u překladiště firmy LIKO Svitavy a.s.

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 81: Výkupny odpadů na území SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
LIKO SVITAVY a.s.	Čs. armády	Polička	578576	"není evidována"	"nelze určit"	0
REMAT LETOVICE s.r.o.	Heydukova 511	Polička	578576	"není evidována"	350,00	S
Miroslav Blaha + MBBL s.r.o.	Svojanov-lom	Svojanov	578843	200,00	358,00	S
AUTO SAM s.r.o.	Smetanova 409	Bystré	577928	300,00	67,58	S
Recycling - kovové odpady a.s.	Střítežská	Polička	578576	"není evidována"	2407,10	S

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Z hlediska dostupnosti stacionárních míst pro sběr a výkup odpadu je situace dostatečná. Jsou evidovány 4 sběrné dvory poměrně rovnoměrně rozprostřené v prostoru SO ORP Polička a dále 4 výkupny odpadu. Sběrné dvory povětšinou pokrývají níže zmíněný prostor obcí. Výkupny odpadu pokrývají mnohem širší území, a to i za hranicemi SO ORP Polička. Sběrná místa, která jsou přítomna v obcích, vycházejí z potřeby kumulace odpadu při kontejnerovém systému řešení nakládání s odpady. O legalizaci těchto míst a tím zpřísnění podmínek fungování představitelé obcí příliš nestojí.

Využití sběrných dvorů 2012:

SD Polička (Hegerova): Občané města Polička; v minimální míře občané obce Kamenec u Poličky, Sádek, Stašov, Pustá Rybná - (11,6 % NO; 88,4 % OO)

SD Široký Důl: Občané obce Široký Důl - (4,7 % NO; 95,3 % OO)

SD Borová: Občané obce Borová - (1,1 % NO; 98,9 % OO)

SD Bystré: Občané města Bystré, občané obce Hartmanice, Jedlová, Korouhev, Nedvězí, občané města Polička, občané obce Pomezí, Sádek, občané městyse Svojanov, Trpín + 28 obcí

a jejich občanů mimo SO ORP Polička (zejména ze SO ORP Bystřice nad Pernštejnem a Nové město na Moravě)

Využití sběrných míst:

- využito místními občany a místními technickými službami

Využití výkupu odpadu 2012:

VO Polička (LIKO SVITAVY a.s.): občané obce Borová, Kamenec u Poličky, Jedlová, Korouhev, Květná, Nedvězí, Polička, Pomezí, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Telecí + 32 obcí a jejich občanů mimo SO ORP Polička.

VO Polička (REMAT LETOVICE s.r.o.): občané obce Borová, Březiny, občané města Bystré, Hartmanice, Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Nedvězí, Oldřiš, občané města Polička, Pomezí, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, občané městyse Svojanov, Široký Důl, Telecí, Trpín + 44 obcí a jejich občanů mimo SO ORP Polička - (71 % ocel a železo, 21 % papír a lepenka)

VO Polička (Recycling - kovové odpady a.s.): občané obce Borová, Březiny, občané města Bystré, Hartmanice, Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, občané Květná, Nedvězí, Oldřiš, občané města Polička, Pomezí, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, občané městyse Svojanov, Široký Důl, Telecí, Trpín + 220 obcí a jejich občanů mimo SO ORP Polička - (1,1 % NO; 98,9 % OO)

VO Bystré (AUTO SAM s.r.o.): občané města Bystré; v minimální míře občané obce Borová, Hartmanice, Jedlová, Korouhev, Kamenec u Poličky + 21 obcí a jejich občanů mimo SO ORP Polička - (100 % NO) = autovraky

VO Svojanov (Miroslav Blaha + MBBL s.r.o.): občané města Bystré, občané obce Jedlová, občané městyse Svojanov, občané obce Trpín + 26 obcí a jejich občanů mimo SO ORP Polička - (100 % NO) = autovraky

V obcích probíhá navíc **2x ročně mobilní sběr a svoz nebezpečného a objemného odpadu**, který je jejich obyvateli hojně využíván.

V území se nachází 24 sběrných míst, kde lze odevzdat elektronické spotřebiče prostřednictvím systému ASEKOL (10x škola, 4x stacionární kontejnery v Poličce, 6x prodejci elektro, 2x obec, 2x sběrný dvůr). Zpětný odběr ELEKTROWIN probíhá ve 14 obcích, především prostřednictvím mobilních sběrů.

Zařízení pro tříděný odpad

Sběrná hnízda ve městech a obcích většinou obsahují nádobu na papír, nádobu na plasty, nádobu na sklo (čiré/barevné). Některé obce mají i různé kontejnery na kov (nikoliv však červené kontejnery na kovové obaly) a textil.

Průměrný počet obyvatel na **1 sběrné hnízdo je 114**. Tento ukazatel, ač je v porovnání s jinými SO ORP v Pardubickém kraji nízký (**tedy síť je hustá**), je komplikován délkou intravilánů obcí. Pokud např. obec Telecí má 3 sběrná hnízda (to odpovídá průměru) a intravilán dlouhý 6 km, činí nejdelší docházkový rádius vzdálenost 1 km, což je velmi mnoho. Obecně lze tedy říci, že optimální situace je kombinací docházkové vzdálenosti a počtu obyvatel na 1 sběrné hnízdo. **Hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel.**

Tříděný odpad je sbírán ve velké míře právě do separačních kontejnerů, část (plasty) je sbírána pytlovým systémem. Termíny vyprazdňování kontejnerů jsou **1x za 14 dnů v případě papíru a plasty, v případě skla dle potřeb obce**. V případě města Poličky jsou frekvence svozu týdenní. Samostatné kontejnery na nápojové kartony nejsou v území přítomny. **Frekvence pytlového svozu se různí**. V jižní části území je to 1x za 14 dní, v ostatních obcích

1x za měsíc. Město Bystré, Polička a některé další menší obce vlastní technické zařízení (traktory, vozy) pro svoz tříděného odpadu. Někde obce spolupracují s místním zemědělským družstvem.

Obce si díky zpětnému odběru obalů finančně významně přilepšují. Celková částka za celé území se pohybuje okolo 2,5 mil. Kč ročně. Nejvíce za zpětný odběr získává město Polička 1,6 mil. Kč, město Bystré 150 000 Kč, Pomezí 150 000 Kč, Korouhev 70 000 Kč, Sádek 70 000 Kč.

Tab. 82: Dotříd'ovací linky v blízkosti území SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
LIKO SVITAVY a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	1 000,00	1 084,00	O
OPATEX s.r.o.	274	Opatov	578487	20 000,00	17 500,00	S
SCHWÁKOV s.r.o.	Průmyslová 2066/10	Svitavy	577731	800,00	700,00	S
EPR PRAHA s.r.o.	Zámecká ul.	Svitavy	577731	30 000,00	20 861,45	S
Technické služby Hlinsko s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	"nezjištěno"	220,00	O
TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	250,00	250,00	O
REMAT Letovice s.r.o.	Pražská 51	Letovice	581917	"nezjištěno"	"nezjištěno"	S

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 83: Dotříd'ovací linky využívané obcemi území SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
LIKO SVITAVY a.s.	Tolstého 13	Svitavy	577731	Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Oldřiš, Polička, Pomezí, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Široký Důl	O
TS města a.s.	K Ochozi 666	Bystřice nad Pernštejnem	595411	Bystré, Hartmanice, Nedvězí, Svojanov, Trpín	O
SCHWÁKOV s.r.o.	Průmyslová 2066/10	Svitavy	577731	"stejně jako u LIKO Svitavy a.s. - přebírá od něho"	S
EPR PRAHA s.r.o.	Zámecká ul.	Svitavy	577731	"stejně jako u LIKO Svitavy a.s. - přebírá od něho"	S
REMAT Letovice s.r.o.	Pražská 51	Letovice	581917	Borová	S

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Dotříd'ovací linky nejsou zastoupeny v území SO ORP Polička vůbec. Nejbližší nalezneme ve Svitavách (*LIKO Svitavy a.s.* - plast, *SCHWÁKOV s.r.o.* - plast, kovy, *EPR PRAHA s.r.o.* - papír), Bystřici nad Pernštejnem (plast), Hlinsku (plast), Letovicích (papír) a Opatově (textil). Tato zařízení jsou také nejčastějšími místy, kde se sváží k dotřídění separovaný odpad z území. Sklo je soustředěno společností *LIKO Svitavy a.s.* v ulici V Zahrádkách ve Svitavách a dále předáváno jako surovina pro další výrobu. Zařízení pro separovaný papír, sklo a plasty z Borové (papír putuje do Letovic), Březin, Pusté Kamenice a obce Telecí, které z těchto obcí sváží společnost *AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.*, nelze 100% dohledat. Velké množství tříděného odpadu je ale územně předáváno do SO ORP Chrudim. Kapacity dotříd'ovacích linek jsou ve většině případů využity takřka plně.

Zařízení pro biologicky rozložitelný komunální odpad

Tab. 84: Zařízení pro nakládání s BRKO na území SO ORP Polička, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Typ kompostárny
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
Obec Borová		Borová	577839	900,00	580,00	0	velkokapacitní

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 85: Zařízení pro nakládání s BRKO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Typ kompostárny
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
-		Svitavy	577731	1 800,00	0	0	komunitní
Městské služby Litomyšl s.r.o.		Litomyšl	578347	960,00	900,00	0	komunitní
Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srní	Hlinsko	571393	950,00	506,00	0	komunitní
Obec Vendolí		Vendolí	578932	70,00	120,00	0	komunitní

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 86: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRKO z obcí území SO ORP Polička)

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	Typ kompostárny
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
Obec Borová		Borová	577839	Borová, Březiny, Kamenec u Poličky, Korouhev, Oldřiš, Pustá Rybná, Pustá Kamenice, Sádek, Široký Důl, Telecí	0	velkokapacitní

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelným komunálním odpadem je umístěno **v obci Borová (velkokapacitní kompostárna)**. Kompostárnu v Borové kromě obce samotné využívá **i 9 dalších obcí** v jejím okolí. Sběr probíhá pomocí velkoobjemových kontejnerů. Výsledný produkt, vycházející z kompostárny v Borové, je pak zdarma nabízen občanům příslušných svážených obcí (nemožnost prodeje v rámci pětileté udržitelnosti projektu). Obec Borová vlastní kontejnery a další technické vybavení pro svoz BRKO.

V Poličce, ve Stašově a v Nedvězím existují neoficiální místa pro biologicky rozložitelný odpad. Jinak obyvatelé využívají bioodpad jinými způsoby – kompostováním v rámci obce (Pomezí, Květná), domácím kompostováním, přidáním bioodpadu ke smíšenému komunálnímu odpadu, závozem do sběrného dvora, závozem na zemědělské družstvo aj.

Kompostárny za hranicemi území SO ORP Polička jsou nevyužitelné z důvodů velké vzdálenosti a jejich komunitního statutu. Kompostárna ve Svitavách je ve stavební realizaci.

Zařízení pro směsný komunální odpad

Tab. 87: Blízké spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
SAKO Brno, a.s.	Jedovnická 4247/2	Brno	551058	248 000,00	213 632,00	ZEVO pro KO	S

Zdroj dat: ČHMÚ, Český statistický úřad

Odpad, který pochází z území SO ORP, neputuje v žádném z případů do zařízení, kde by byl odstraněn spalováním. Přibližně do roku 2010 fungovalo v obci Pomezí zařízení pro spalování odpadu, kde byly spalovány balíky stonků lnu, jako odpadu z výroby.

V území SO ORP Polička ovšem v minulých 5 letech existovaly určité tlaky (cenové) k tomu, aby byl směsný komunální odpad odvážen do ZEVO v Brně (vzdálenost 75 km).

Tab. 88: Sklárky odpadů provozované na území SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
Technické služby Města Bystré s.r.o.		Bystré	577928	S-003	část sklárky zrehabilitovaná, volná kapacita 800 000 m ³ , volná kapacita do roku 2025	O

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 89: Nejbližší sklárky odpadů od území SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Srní	Hlinsko	571393	S-003	volná kapacita 227 041 m ³ , volná kapacita do roku 2028	O
Eko Bi s.r.o.	Třebovice	Třebovice	581071	S-002, S-003	volná kapacita 400 000 m ³ , volná kapacita do roku 2020	O
P-D Refractories CZ a.s.	Březinka	Slatina	578762	S-003	volná kapacita 400 000 m ³ , volná kapacita do roku 2025	S
AVE Nasavrky a.s.		Nasavrky	571911	S-001, S-002, S-003	zaplněna přibližně z 90 %, nová volná kapacita přibližně do roku 2025	S

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 90: Koncová zařízení (sklárky) obcí SO ORP Polička

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
Technické služby Města Bystré s.r.o.		Bystré	577928	Bystré, Hartmanice, Nedvězí, Svojanov, Trpín	O
Eko Bi s.r.o./ Technické služby města Bystré s.r.o.	Třebovice /U Pazderny	Třebovice/Bystré	581071/577928	Jedlová, Kamenec u Poličky, Korouhev, Květná, Oldřiš, Polička, Pomezí, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Široký Důl	S
AVE Nasavrky a.s.		Nasavrky	571911	Borová, Březiny, Pustá Kamenice, Telecí	S

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

Tab. 91: Další zařízení pro nakládání s odpady v území SO ORP Polička a v blízkosti

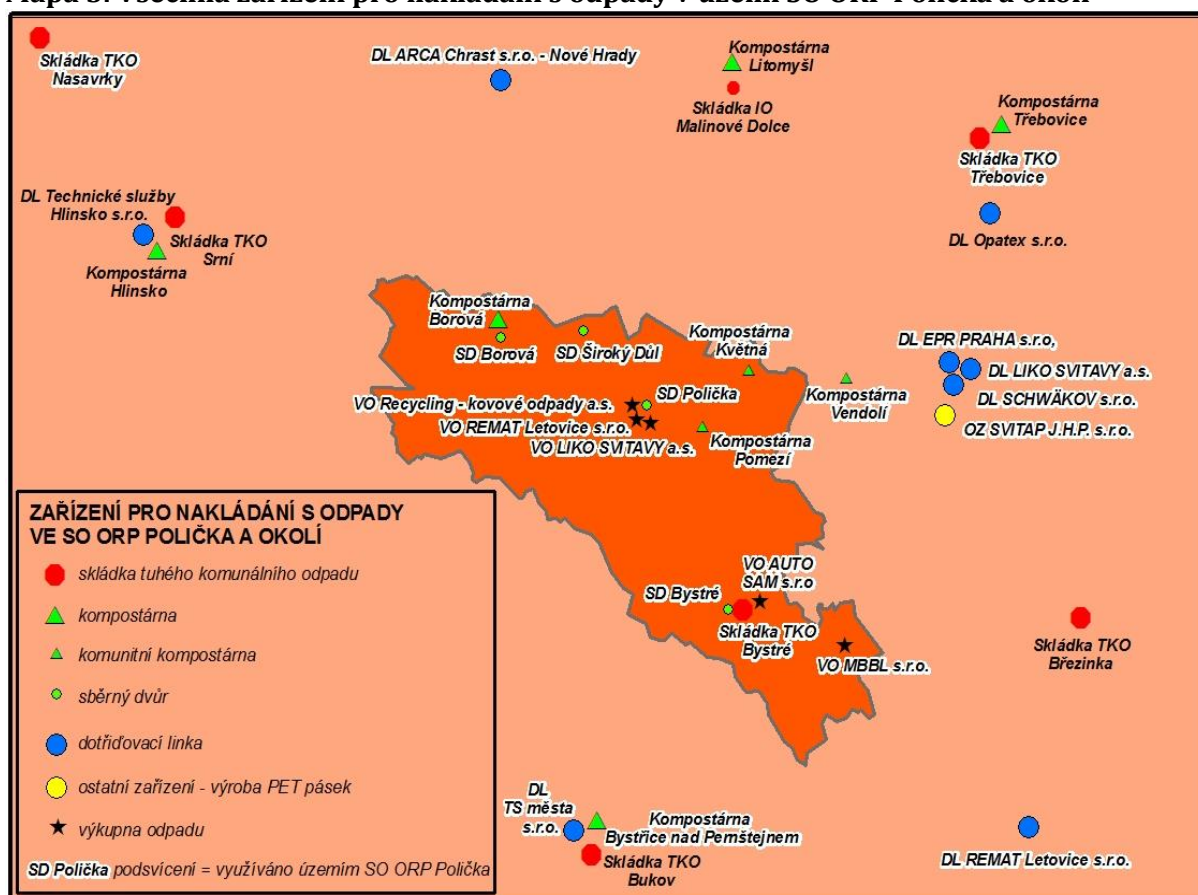
Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
SVITAP J.H.P. s.r.o.	Boženy Němcové 10	Svitavy	577731	Fyzikálně-chemická úprava plastů	S
LIKO SVITAVY a.s.	Čs. armády	Polička	578576	Překladiště odpadu	O

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

V území SO ORP Polička se nachází skládka tuhého komunálního odpadu (TKO) Bystré, kterou provozují *Technické služby města Bystré s.r.o.* Spolu s ní a prostorovým rozmístěním dalších výše uvedených skládek lze říci, že hustota sítě je dostatečná, naopak při jakémkoliv zvýšení ceny skládkového mají svozové firmy možnost kvalitní alternativy. Skládka v Nasavrkách je ve vlastnictví dceřiné společnosti *AVE CZ odpadové hospodářství a.s.*, tudíž její cena může být variabilnější. Na druhou stranu dnes využívané skládky pro území SO ORP Polička z hlediska kapacity budou za 5 až 10 let na hranici své životnosti. Žádná obec nevlastní svozový vůz pro sběr a svoz SKO.

Směrování smíšeného komunálního odpadu z území na skládky je přibližně v poměru: skládka TKO Bystré (60 %), skládka TKO Třebovice (30 %), skládka TKO Nasavrky (10 %). Odpad z překladiště v Poličce (zhruba 3 300 tun ročně) je kyvadlově odvážen na skládku TKO Bystré (56,7 %) a na skládku TKO Třebovice (43,3 %). Skládka inertního odpadu je také v blízkosti území, u Litomyšle. Nejbližší skládka pro nebezpečný odpad se nachází v Rybitví u Pardubic. Sklad nebezpečného odpadu je u skládky TKO v obci Třebovice.

Mapa 5: Všechna zařízení pro nakládání s odpady v území SO ORP Polička a okolí

Zdroj dat: Vlastní šetření, Český statistický úřad

SVITAP J.H.P. s.r.o. vlastní recyklační linku na výrobu PET pásek z vloček drcených PET lahví s maximální kapacitou 3000 tun PET vloček za rok.

Produkce odpadů

V této části se analýza zabývá zjištěním produkce odpadů ve SO ORP Polička od všech původců [roky 2008 – 2012, zdroj dat: Veřejná databáze GROUP ISOH (MŽP)] a dále identifikací odpadů, jejichž původcem je pouze obec [rok 2012, zdroj dat: ISOH (MŽP, CENIA) a EKO-KOM a.s.].

Tab. 92: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008 - 2012 území SO ORP Polička

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	22 611,94	23 054,90	16 380,08	16 696,93	15 625,35	18 091,08
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	1 460,94	662,51	504,68	1 038,54	1 647,06	669,97
Celková produkce (OO a NO)	24 155,24	23 717,40	16 884,76	17 735,47	17 272,41	18 761,05

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Tab. 93: Celková a měrná produkce OO, NO a všech odpadů od obcí za rok 2012

Územní jednotka	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
SO ORP Polička	274,71	13,97	8 593,97	436,89	8 868,68	450,85
Pardubický kraj	7 995,73	15,48	271 172,68	525,08	279 168,41	540,56
ČR	127 634,47	12,14	5 580 580,96	530,67	5 708 215,44	542,81

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V posledních 4 letech celková produkce odpadu osciluje okolo 17 500 tun. Dle dlouhodobého vývoje celkové produkce odpadu od roku 2002 jsou roky 2009, 2010, 2011, 2012 příznačné prakticky čtyřmi největšími produkcemi (pokud nepočítáme roky 2007 a 2008, kde došlo k nárůstu o 6 000 tun škváry, strusky a kotelního prachu).

V Tab. č. 93 je zobrazena produkce odpadů za rok 2012 vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). **Produkce všech odpadů od obcí tvoří 47 % z celkové produkce odpadů** vyprodukovaných v celém území SO ORP Polička všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 41 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v území SO ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 53 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce *Poličské nemocnice s.r.o.* (77 tun) a společnosti *Chládek a Tintěra Pardubice a.s.* (21 tun), která v území v roce 2012 realizovala svou stavbu.

Jak je z Tab. č. 93 zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje SO ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a nižší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se území SO ORP pohybuje pod průměrnou hodnotou Pardubického kraje. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP o 1,8 kg vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 92 kg nižší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tab. 94: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území SO ORP Polička za období 2008 - 2012

Č.	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	246,60	236,50	177,90	0,00	80,25
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	224,57	917,30	1 122,83	852,20	934,77
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	39,44	20,21	13,92	298,55	83,90
04	Odpady z kožedělného, kožesnického a textilního průmyslu	0,00	0,00	0,00	7,74	18,62
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	3,00	5,50	0,73	1,00	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	19,41	0,00	0,00	0,00	0,63
07	Odpady z organických chemických procesů	4,37	4,90	30,21	7,58	12,33
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	17,66	14,02	15,37	11,71	6,25
09	Odpady z fotografického průmyslu	0,74	3,80	2,70	4,46	1,93
10	Odpady z tepelných procesů	6 242,66	42,65	10,12	18,35	9,36
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	0,93	0,29	1,60	1,36	0,77
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	298,65	296,52	253,93	255,76	233,97
13	Odpady olejů a odpadů kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	58,57	28,24	49,94	89,61	58,57
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnačích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	3,75	2,65	2,57	3,07	5,57
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	2 124,20	4 533,71	1 324,05	1 541,47	1 307,44
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	637,67	536,47	1 184,64	672,37	560,41
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	6 598,58	2 698,28	5 949,09	5 429,83	6 675,04
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	78,48	73,60	106,84	77,85	122,62
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čištění odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	433,81	404,34	1 841,03	2 266,70	2 204,05
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	6 684,22	7 065,63	5 647,90	5 732,74	6 444,58
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,10	0,16	0,09	0,06	0,00
Celková produkce odpadů [t]		23 717,40	16 884,76	17 735,47	17 272,41	18 761,05

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V roce 2012 byly nejvíce zastoupenými skupinami odpadu (podíl na celkovém množství): č. 17 - stavební a demoliční odpad včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst (35 %); č. 20 - komunální odpad včetně odpadu z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů včetně složek z odděleného sběru (34 %); č. 19 - odpady ze zařízení na zpracování, využívání a odstraňování odpadu z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely (12 %); č. 15 - odpadní obaly, absorpční činidla, čistící tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené (7 %) a č. 02 odpady z prvovýroby zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin (5 %).

Největšími producenty odpadu č. 17 jsou paradoxně společnosti, které v území nesídlí, ale realizují zde své stavby (rok 2012): *M - SILNICE a.s.*, (1700 tun), *AQUAVITA, spol. s r.o.* (800 tun), *N o Z s.r.o.* (800 tun), *ABK - Pardubice, a.s.* (187 tun), *IMOS Brno, a.s.*, *MATEX HK s.r.o.*, *Cooptel, stavební a.s.*, *Elitbau s.r.o.* Pro srovnání místní stavební firmy (*BÁČA, Polička s.r.o.*, *ŠVANDA PRIMA, s.r.o.*) vyprodukovaly okolo 50 tun tohoto druhu odpadu.

Největšími producenty odpadu č. 20 jsou města a obce v území. Čím větší město nebo obec, tím logicky větší produkce odpadu. Nejvíce odpadu tohoto druhu produkuje město Polička 2400 tun ročně. Středně velké obce od 500 do 1000 obyvatel přibližně v rozmezí 100 až 300 tun ročně komunálních odpadů. Pro srovnání jeden z největších místních průmyslových závodů *ZŘUD - Masokombinát Polička a.s.* (necelých 500 zaměstnanců), vyprodukuje asi 150 tun komunálních odpadů.

Největšími producenty odpadu č. 19 je společnost *Ravensburger Karton s.r.o.* (výroba hraček), která přispívá do této kategorie přibližně 80 % papírem a lepenkou. Méně významným přispěvatelem v této kategorii druhu odpadu je *Měšťanský pivovar v Poličce, a.s.* (85 tun kalů).

Největšími producenty odpadu č. 15 je opět největší místní zaměstnavatel *Ravensburger Karton s.r.o.*, v mnohem menší míře *AGRICOL s.r.o.* (výroba mléčných výrobků) a *ZŘUD - Masokombinát Polička a.s.* (zpracování masa a produkce masných výrobků).

Největšími producenty odpadu č. 02 je společnost *VOPOL a.s.* z Pomezí (odpady z rostlinných pletiv) a *ZŘUD - Masokombinát Polička, a.s.* (odpad ze zpracování masa a potravinových výrobků)

Většina skupin odpadu se nevyznačuje jednoznačným trendem, ať už stoupajícím či klesajícím, spíše dochází k fluktuaci. Rostoucí trend se objevuje pouze u skupin odpadu č. 19, tím, že dochází k postupnému rozšiřování společnosti *Ravensburger Karton s.r.o.* (odpovědný za 80 % produkce těchto druhů odpadů), u skupin odpadu č. 18 - spotřeba vyššího množství zdravotnického a veterinárního materiálu (nejvýznamnějším zdrojem je *Políčská nemocnice s.r.o.*, která poskytuje právě zdravotnické a sociální služby prakticky v celém území). Tyto dvě skupiny odpadů jsou hlavní měrou odpovědné za celkový růst produkce odpadů v území SO ORP Polička. Stagnující skupiny odpadu jsou č. 20 (komunální odpad včetně odpadu z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů včetně složek z odděleného sběru), č. 17 (stavební a demoliční odpad včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst) a č. 02 (odpady z prvovýroby zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin). Ostatní skupiny jsou zanedbatelné či hodnoty kolísají.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti *EKO-KOM, a.s.* Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze je tvořena prostřednictvím hlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů,

kteří nemají ohlašovací povinnost nebo ohlašovací povinnost nesplnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízení k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.) nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovatelů) a v časové řadě.

Informace sdělované společností *EKO-KOM, a.s.* především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytríděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.) Na rozdíl od databáze ISOH získává *EKO-KOM, a.s.* údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze *EKO-KOM, a.s.* tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci, se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytríděných odpadů a nad vybranými daty, např. o smíšeném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. 95: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce smíšeného komunálního odpadu (dále jen SKO) za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce KO	8 789,44	11 577,09	6 954,36	7 247,75	7 733,97
Celková produkce SKO	4 758,20	5 431,74	4 177,61	4 113,79	4 412,64
Celková produkce odpadů	23 717,40	16 884,76	17 735,47	17 272,41	18 761,05

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Komunálnímu odpadu (skupina č. 20) jednoznačně dominuje smíšený komunální odpad a papír a lepenka + papírové a lepenkové obaly. Zbylé druhy odpadu už tvoří pouze nízké procento zastoupení (objemný odpad, plasty, sklo, zemina a kamenivo a biologicky rozložitelný odpad).

Tab. 96: Celková a měrná produkce KO a SKO, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka (Zdroj dat)	Celková produkce KO (20+1501) [t] (MŽP, CENIA)	Měrná produkce KO [kg/obyv.] (MŽP, CENIA)	Celková produkce SKO (200301) [t] (MŽP, CENIA)	Měrná produkce SKO [kg/obyv.] (MŽP, CENIA)	Měrná produkce SKO [kg/obyv.] (EKO-KOM, a.s.)
SO ORP Polička	6 243,31	317,39	3 893,06	197,91	188,79
Pardubický kraj	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69	210,08
ČR	3 886 782,29	369,60	2 211 052,64	210,25	215,95

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP), EKO-KOM, a.s.

V Tab. č. 96 je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012 vyprodukovaných v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce **KO od obcí tvoří 81 % celkové produkce KO** v území SO ORP. Produkce **SKO z obcí tvoří dokonce 88 % z celkové produkce SKO** vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 19 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Směsný komunální odpad, který pochází od obcí a je výhradně skládkován, **tvoří 62,5 % celkové produkce komunálních odpadů**.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v území SO ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj srovnatelná. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP Polička o 52 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 12,5 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích.

Tab. 97: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Polička za období 2008 - 2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	2 209,97	2 727,87	1 479,67	1 707,59	1 504,78
Sklo	150107, 200102	269,23	228,36	347,25	268,60	256,04
Plast	150102, 200139	372,79	350,10	404,87	442,63	475,50
Nápojové kartony	150105	2,07	1,16	0,00	0,00	0,00
Celkem separovaný sběr		2 854,06	3 307,50	2 231,79	2 418,82	2 236,32

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Sběr separovaného odpadu v území SO ORP Polička je integrální součástí sběru komunálního odpadu. V území ho lze rozdělit na sběr do nádob (na tříděný odpad - sklo, papír a plast) a na pytlový sběr (plast). Oba systémy se vzájemně doplňují. Nově dochází o rozšiřování sběrných nádob o nádoby na textil. Jinak v obcích, kde tyto nádoby ještě nejsou, sbírá staré ošacení *Diakonie Broumov*.

Obecně **roste množství sebraných plastů a stagnuje množství sebraného skla** (zde lze hledat jistou kauzalitu, neboť plastové obaly jsou v mnoha případech nahrazovány skleněnými a navíc dochází ke zlehčování skleněných obalů). Zcela nečitelný je vývoj papíru, kde je jeho množství z poloviny ovlivněno firmou *Ravensburger Karton s.r.o.* (papírové a lepenkové obaly). V roce 2012 představuje separovaný sběr (papír, plast, sklo) 17,5 % veškerého komunálního odpadu pocházejícího od obcí. Strukturovanější data o separovaném odpadu za rok 2012 za jednotlivé obce jsou obsažena v Dalšíh potřebných analýzách (str. 125).

Tab. 98: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	SO ORP Polička	Celková produkce za SO ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]	Měrná produkce za ČR [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	499,92	25,41	28,43	29,56
Plast	(150102, 200139)	328,97	16,72	12,05	10,01
Sklo	(150107, 200102)	251,33	12,78	12,92	10,96
Nápojové kartony	(150105)	0,00	0,00	0,19	0,28
Kovy	(200140, 150104)	274,01	13,93	33,28	40,61

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V Tab. č. 98 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012 vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce papíru od obcí tvoří 33 %, produkce skla 98 %, produkce plastů 69 %, z celkové produkce těchto odpadů vyprodukovaných v celém území SO ORP všemi původci odpadů. Nápojové kartony nejsou v území samostatně tříděny. Z těchto hodnot je patrné, že kromě papíru (zde dominuje společnost *Ravensburger Karton s.r.o.*), tvoří většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území SO ORP Polička odpady z obcí (zejména obalové odpady).

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za Pardubický kraj na podobné úrovni. Významně vyšší je produkce plastů a významně nižší produkce kovů. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty vzhledem k průměrným hodnotám ČR nižší pouze u papíru, nápojových kartonů a zejména u kovů. **Třídění v území SO ORP Polička je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na podobné úrovni.**

Ke sběru kovů a kovových materiálů dochází přes síť primárních výkupen odpadu. Množství veškerého převzatého kovového odpadu výkupnami a sběrnými dvory v roce 2012 v území SO ORP Polička bylo 605,2 tun. Celkové množství převzatého kovového materiálu (včetně zpětného převzetí některých výrobků nebo elektrozařízení) bylo 2 563,8 tun. Výhradní zastoupení v příjmu kovových odpadů mají firmy *Recycling - kovové odpady a.s.* a *REMAT LETOVICE s.r.o.*

Tab. 99: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	SO ORP Polička	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]	Měrná produkce za ČR [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	18,42	20,14	18,08
Plast	(150102, 200139)	16,36	11,32	9,72
Sklo	(150107, 200102)	12,72	11,92	10,97
Nápojové kartony	(150105)	0,08	0,28	0,38
Kovy	(200140, 150104)	21,21	29,30	19,98

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

V Tab. č. 99 je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze *EKO-KOM, a.s.*, která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a *EKO-KOM, a.s.* se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje *EKO-KOM, a.s.* jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. **Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s Tab. č. 98,** což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupen, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze *EKO-KOM, a.s.* lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. **Třídění v území SO ORP Polička je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na kvalitní úrovni, což potvrzuje i předcházející Tab. č. 98.**

Tab. 100: Produkce odděleného sběru KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2012

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
(0 až 500 obyv. včetně)	5,2	12,0	12,9	0,3	1,2	31,6
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,1	11,2	11,7	0,4	3,8	35,1
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,9	12,9	12,8	0,4	7,9	46,9
(4001 až 10000 obyv. včetně)	24,9	13,2	12,0	0,5	51,1	101,6
(10001 až 20000 obyv. včetně)	25,8	11,1	11,0	0,2	54,3	102,4
(20001 až 50000 obyv. včetně)	37,2	13,1	19,8	0,3	66,8	137,1
(50001 až 100000 obyv. včetně)	34,4	9,2	10,5	0,2	19,6	74,0
Pardubický kraj	20,2	11,6	12,1	0,3	25,9	70,2
ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj dat: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích do 500 obyvatel. Za SO ORP Polička to jsou obce Březiny, Hartmanice, Květná, Nedvězí, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Stašov, Svojanov, Široký Důl, Telecí a Trpín.

Tab. 101: Identifikace 5 hlavních druhů BRO v území SO ORP Polička v období 2008-2012

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
191201	Papír a lepenka	0,00	0,00	1342,24	1 873,56	1 713,05
020103	Odpad rostlinných pletiv	0,00	669,90	843,70	506,40	558,63
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	372,05	219,93	302,57	240,80	400,65
200201	Biologicky rozložitelný odpad	22,21	6,90	15,70	38,05	217,14
020204	Kaly z čištění odpad. vod v místě jejich vzniku	0,00	172,10	208,80	199,10	184,48

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Většina z hlavních 5 druhů biologicky rozložitelného odpadu nepochází z produkce obcí a měst. Většinu produkují soukromé firmy. Pouze kategorie 200201 je významně ovlivněna novou kompostárnou biologicky rozložitelného odpadu v Borové (v roce 2012 přijmula 205,0 tun BRKO). Do kompostárny v Borové však jde povětšinou sečená tráva, **běžný bioodpad z domácností není prakticky vůbec součástí zpracovávaného odpadu.**

Tab. 102: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP Polička za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	7 928,69	9 780,45	10 012,73	9 911,47	9 823,57
z toho celková produkce BRKO	5 507,59	6 227,13	4 952,91	5 112,36	5 495,94

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Tab. 103: Celková a měrná produkce BRKO a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce bio- logicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biolo- gicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
SO ORP Polička	4 881,37	248,15	217,14	11,04
Pardubický kraj	143 289,78	277,46	13 417,24	25,98
ČR	3 030 194,74	288,15	205 388,46	19,53

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Většina BRKO je v případě obcí tvořena směsným komunálním odpadem, menší část je tvořena objemným odpadem a papírem a lepenkou. Samotný biologicky rozložitelný odpad (*katalogové číslo 200201*) tvoří pouhých 4 %.

V Tab. č. 103 je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 89 % celkové produkce BRKO v území SO ORP Polička vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 11 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území SO ORP a nejsou zapojeny do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO vyprodukovaného obcemi je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 200201, ta je v porovnání s krajskou hodnotou také nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území SO ORP **o 40 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 8,5 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 200201**, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 200201 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 200201 na území ORP. Tento systém je zaveden v 10 obcích v západní části sledovaného území.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území SO ORP, a to v zařízeních k tomu určených a situovaných pouze na území SO ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území SO ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území SO ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tab. 104: Nakládání s odpady celkově v území SO ORP Polička za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	2 988,39	218,54	4 651,69	6 877,76	2 777,36	7 495,46
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		12,37	0,92	27,55	38,78	16,08	39,95
	Energetické využití	256,66	0,00	701,70	823,30	559,40	541,90
	Celkem vybrané způsoby využití	3 310,98	218,54	5 353,39	7 701,06	3 336,76	8 037,36
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
	13,71	0,92	31,71	43,42	19,32	42,84	
Celková produkce odpadů		24 155,24	23 717,40	16 884,76	17 735,47	17 272,41	18 761,05
Odstranění	Skládkování	13 055,80	6 817,35	3 479,88	4 903,35	6 222,02	5 921,35
	Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		6 817,35	3 479,88	4 903,35	6 222,02	5 921,35

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Nakládání s odpady v území SO ORP Polička má poměrně jednoduchou strukturu a je úzce spjato se zařízeními k nakládání s odpady, které se nacházejí na území SO ORP. Většina odpadu je dále materiálově zužitkována (7 495 tun v roce 2012) či skládkována (5 921 tun v roce 2012). Pouze malá část (541 tun v roce 2012) je energeticky využita, a to výhradně společností *VOPOL a.s.* se sídlem v Pomezí (využití rostlinných pletiv k výrobě peletek). V řešeném území se odpad ani nespaluje a ani není jinak ukládán.

Materiálově je odpad využit především na skládce TKO v Bystrém (83 % veškerého materiálově využitého odpadu - k rekultivaci skládky - zejména zemina a kamenivo; beton; směsné stavební a demoliční odpady; směsi betonu, cihel, tašek a keramických výrobků), 9 % využitého materiálu je kompostováno - zejména biologicky rozložitelný odpad, piliny, hobliny, rostlinná pletiva a uliční smetky), 6,5 % tvoří materiálově využití kalů z ČOV pro zemědělskou produkci, 1,2 % tvoří druhotné využití suroviny (v našem případě plastů).

Kromě výše zmíněného probíhá na skládce TKO ve městě Bystré zaskládování odpadu (přibližně 6 000 tun). Z toho tvoří 80 % směsný komunální odpad, 8 % objemný odpad, 5,3 % stavební a demoliční materiál, 3 % odpad plastů a plastových obalů.

Tab. 105: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území SO ORP Polička za období 2008 - 2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	38,01	0,00	246,98	37,18	5,95	525,01	
		Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
			0,65	0,00	2,13	0,53	0,08	6,79	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	34,93	0,00	246,98	37,18	5,95	525,01	
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							
		0,60	0,00	2,13	0,53	0,08	6,79		
	Celková produkce KO [t]			5 823,06	8 789,44	11 577,09	6 954,36	7 247,75	7 733,97
	Odstranění	Skládkování		4 604,48	3 214,64	4 461,21	5 672,80	5 240,81	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Celkem způsoby odstranění			4 604,48	3 214,64	4 461,21	5 672,80	5 240,81		
SKO	Využití	Materiálové využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
		Celkem vybrané způsoby využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování		2 846,98	2 225,17	4 084,69	5 129,29	4 700,85	
		Spalování		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem způsoby odstranění		2 846,98	2 225,17	4 084,69	5 129,29	4 700,85	

Zdroj dat: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Toky odpadů produkovaných obcemi (6 243,31 tun)

Směsný komunální odpad (62,5 %) – veškerý tento odpad končí na skládkách tuhého komunálního odpadu. V území zůstává odpad na skládce TKO Bystré 60 %, mimo území je odvážen na skládku TKO Třebovice 30 % a na skládku TKO Nasavrky 10 % směsného komunálního odpadu (**odstranění**)

Objemný odpad (7 %) – je ve většině případů odvážen mimo území na překladiště Svitavy – ulice Olomoucká a dále zpracováván (**odstranění + využití**)

Tříděný odpad - papír, sklo, plast (17,5 %) – je odvážen na dotříd'ovací linky mimo území do Svitav, Letovic a Bystřice nad Pernštejnem (**využití**)

Zemina a kamenivo (5 %) – jsou odváženy a zpracovány v místní kompostárně v Borové (**využití**)

Biologicky rozložitelný odpad (3,5 %) - je odvážen a zpracován v místní kompostárně v Borové (**využití**)

Piliny a hobliny (1 %) - jsou odváženy a zpracovány v místní kompostárně v Borové (**využití**)

Pneumatiky (0,5 %) – jsou odváženy mimo území a ve většině případů používány jako palivo ve společnosti *Holcim, a.s* v Prachovicích (**využití**)

Oděvy (0,01 %) – předány firmě *REVENGE, a.s.* se sídlem v Praze (**využití**)

Ostatní (2,2 %) – barvy, jedlý olej a tuk, nemrznoucí směsi, asfaltové směsi, obaly obsahující zbytky nebezpečných látek aj. (**odstranění + využití**)

V území SO ORP Polička nejsou aktuálně přítomna zařízení k nakládání s tříděným komunálním odpadem. Separovaný sběr (plast, papír, sklo) je vyvážen v poměrně velkém množství (okolo 2 000 tun ročně) za hranice území SO ORP Polička. Nejčastěji dochází k jeho dotřídění na třídících linkách ve Svitavách (přes 1 100 tun), Letovicích (250 tun) a Bystřici nad Pernštejnem (70 tun). Dále je separovaný sběr předáván ke zpracování i do SO ORP Chrudim (150 tun), SO ORP Pardubice (70 tun), Hlavního města Prahy (70 tun) a jiných oblastí. Po protřídění je separovaný sběr předmětem druhotného využití.

Kovy a kovový materiál je sbírán převážně přes síť privátních výkupen. V roce 2012 činilo množství tohoto materiálu 605 tun (celkové množství převzatého kovového materiálu včetně zpětného převzetí některých výrobků nebo elektrozařízení bylo 2 563,8 tun). Přes sběrné dvory se jedná pouze o minimální množství okolo 20 tun. V některých obcích sbírají kovy místní organizace (hasiči, školy). Sběrná hnízda prakticky vůbec neobsahují samostatné nádoby na kovové a kompozitové obaly. Kovy z výkupen odpadu putují dále do sesterských provozoven ve Slatiňanech, Vysokém Mýtě, Čáslavi či Letovicích.

Biologicky rozložitelný odpad (BRO) je složkou odpadu, jejíž množství se v celkovém množství odpadu neustále zvyšuje. V roce 2012 došlo kromě stávajícího materiálového využívání BRO - kalů z ČOV na zemědělskou půdu (zhruba 460 tun) i ke kompostování biologicky rozložitelného odpadu (jako samostatného druhu pod č. 200201, 205 tun); pilin, hoblin a odřezků dřeva (60 tun); odpadní kůry a korku (10 tun) a odpadu z rostlinných pletiv (10 tun). **Energeticky je BRO využíván pro výrobu paletek** z odpadu z rostlinných pletiv společností *VOPOL a.s.* Pomezí.

Doplňující informace - černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Černé skládky byly při rozhovorech s představiteli obcí identifikovány. Většinou se však jedná o drobné skládky a jsou ihned na náklady obce odstraněny. Největší problémy s nimi mají obec Jedlová a Kamenec u Poličky a město Bystré.

V území SO ORP Polička se nacházejí místa s ekologickou zátěží, která jsou pravidelně monitorována. Jedná se o místa bývalých skládek odpadu v Květné (zrekultivovaná skládka komunálního odpadu blízko nádraží ČD; není zabezpečena proti úniku škodlivin), u města

Bystré (zrekultivovaná a zatravněná skládka komunálního a stavebního odpadu severně od města, po pravé straně silnice na Jedlovou; není zabezpečena proti úniku škodlivin), u obce Jedlová (zatravněná skládka komunálního a stavebního odpadu jižně od obce Jedlová); u obce Široký Důl (rekultivovaná skládka komunálního a průmyslového odpadu při silnici I/34 Polička-Hlinsko), u města Polička (skládka komunálního a průmyslového odpadu na západě města Polička; není zabezpečena proti úniku škodlivin). Dále pak se jedná o průmyslové areály *Poličských strojůren a.s.* (zrekultivovanou skládku popílku, skládku průmyslového odpadu a kalovou galvanickou lagunu), firmy *Skanska a.s.* - obalovna u odbočky na Modřec (kontaminovaná lokalita a není vyloučeno negativní ovlivnění okolní krajiny) a bývalých kasáren v Květné (znečištění zemin a znečištění areálu pro skladování pohonných hmot). Není vyloučeno, že v bývalých (i současných) objektech zemědělských družstev se mohou nacházet staré jímky, odpadní jámy a nevhodně uskladněné stroje.

Finanční analýza

Ekonomická stránka odpadového hospodaření obcí a měst je z hlediska příjmů poměrně jednoduchá (nejsou zde ale započítány odměny od *EKO-KOM, a.s.* a kolektivních systémů a příjmy ze smluvních závazků). Poplatky za uložení odpadu jsou příjmem města Bystré za skládku TKO Bystré (par. 1333) – částka přibližně 2,6 mil. Kč. Druhou položkou, která se již týká všech obcí a měst, jsou poplatky za komunální odpad (par. 1337), resp. v roce 2012 poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu (par. 1340) – částka necelých 10 mil. Kč. Trend této částky je rostoucí, v závislosti na zvyšujícím se počtu obyvatel a navyšování právě samotného poplatku. Posledním příjmem je podpora sběru autovraků pro město Poličku (par. 1359) – částka 30 000 Kč.

Výdajový účet neinvestičních nákladů je pestřejší, ovšem zcela dominantní položku tvoří částka za sběr a svoz komunálního odpadu – 92 % veškerých nákladů (par. 3722). Necelá 3 % tvoří částka za sběr a svoz nebezpečného odpadu (par. 3721), 2,5 % využívání a zneškodňování ostatních odpadů (par. 3726) a konečně necelá 2 % sběr a svoz ostatních odpadů (par. 3723). Ostatní položky jsou zcela marginální.

Tab. 106: Výdaje na odpadové hospodářství v letech 2010 - 2012 v území SO ORP Polička

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	326 320	394 810	442 000
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	13 618 620	16 577 590	14 762 650
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	181 780	187 150	274 010
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	30 100	920	20 670
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	109 080	65 190	81 890
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	68 050	131 160	378 880
3727	Prevence vzniku odpadů	7 880	0	180
3728	Monitoring nakládání s odpady	30 340	67 130	31 060
3729	Ostatní nakládání s odpady	5 400	15 000	1 760
Celkové náklady		14 377 570	17 438 950	15 993 100

Zdroj dat: Ministerstvo financí

Rozdíl příjmového a výdajového účtu obcí a měst dle této analýzy se pohybuje od 3 do 5 mil. Kč. Vezmeme-li ovšem v úvahu, že údaje o příjmech nejsou zcela kompletní (nejsou zde zohledněny příjmy z kolektivních systémů, obce mohou příjmy účtovat i do jiných položek) je reálný doplatek obcí a měst z rozdílu příjmů a výdajů nižší. Je tedy nutné zohlednit příjem od společnosti *EKO-KOM, a.s.* za zajištění sběru, využívání obalů a obalové složky odpadu,

který ročně dosahuje v území SO ORP Polička až 2,5 mil. Kč. **Celkové náklady odpadového hospodářství na 1 obyvatele se pohybují v území okolo 813 Kč, což je v porovnání s Pardubickým krajem (839 Kč) a ČR (884 Kč) o mnoho méně.**

Jelikož se v území nachází přibližně 1 100 rekreačních objektů, jejichž majitelé jsou taktéž plátcí poplatku za sběr a svoz odpadu a zároveň mnoho obcí má zavedeny sociální úlevy (pro děti a seniory) je velmi obtížné porovnávat náklady jednotlivých obcí na nějakou referenční jednotku (např. počet obyvatel). Zároveň lze též velmi obtížně kriticky hodnotit výši místního poplatku bez přesné znalosti místní okolností.

5.1.3 Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Tab. 107: Analýza cílových skupin v oblasti odpadové hospodářství ve SO ORP Polička

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Občané - plátcí místního poplatku za sběr a svoz odpadu	Nízký místní poplatek za sběr a svoz komunálního odpadu; Časově a finančně efektivní systém v obci (tzn., pokud člověk chce kvalitně třídít, tak aby měl výborné možnosti); Nepřeplněnost sběrných míst a kontejnerů a čistota okolo nich;	Nezájem o ekologické a efektivní způsoby nakládání s odpady; Odvolávání se na zaplacený místní poplatek, který opravňuje k nečinnosti v třídění; Neplatí místní poplatek;	Místní periodika; Společné besedy s místními organizacemi a školou; Pozitivní příklady v místním periodiku;	Systematizace a racionalizace systému odpadového hospodářství v obci; Medializace pozitivních příkladů osobností obce;
Soukromé firmy a živnostníci	Minimalizace nákladů na nakládání s odpady; Dostupnost zařízení pro likvidaci a zpracování odpadu;	Nerespektování ekologických a efektivních způsobů nakládání s odpady a vznik černých skládek; Vznik kontaminovaných míst;	Jednání;	Medializace pozitivních příkladů; Pravidelné kontroly;
Představitelé obcí	Levný a bezproblémový systém nakládání s odpady;	Podceňování významu této problematiky; Podceňování vývoje legislativy;	Školení; Osobní jednání;	Společná příprava strategie odpadového hospodářství; Meziobecní spolupráce;
Místní organizace (i ekologické)	Sběr místních komodit (papír, kov); Zisk malých finančních částek; (Ekologická) výchova členů; Udržování kvalitního místního prostředí;	Odmítavý postoj ekologických organizací ke zřízení nových zařízení k nakládání s odpady	Osobní jednání; Besedy s místními organizacemi;	Kvalitní integrace místních organizací do života obce; Medializace jejich činnosti; Vyslechnutí (třeba i jiných) argumentů;
Školy	Environmentální výchova; Sběr místních komodit (papír, kov); Významná integrace do systému nakládání s odpadem v obci;	Špatně zvolený postup vzhledem k věku dětí; Několik ne zcela podřízených akcí;	Osobní přístup; Kvalitní vysvětlení při výuce (aby se děti nebály této činnosti);	Osvětové programy; Příprava materiálů s tematikou odpadového hospodářství pro děti; Projekty (i vícedenní) na téma odpadového hospodářství;

Svozové firmy	Maximalizace zisku; Rozšíření svozového území;	Nastavení cen, které nemotivují představitele obcí ke změně systému	Smluvní jednání	Nastavení výhodnějších cen za separovaný odpad a naopak zvýšení ceny za SKO;
Majitelé skládek, dotřídovacích linek a jiných zařízení pro zpracování odpadu	Maximalizace zisku; Naplnění vlastních kapacit;	Konání kroků a lobování ve vlastním zájmu, nikoliv ve prospěch udržitelného systému;	Jednání;	Nastavení jasných a transparentních podmínek státu; Využití moderních technologií;
Turisté, rekreatanti, návštěvníci akcí	Možnost "zbavit" se odpadu, a to i s možností třídění jednotlivých druhů odpadu;	Mnohdy nízký vztah k místu;	Upozornění na pozvánce; Osobní komunikace;	Pozvánky s jasným textem ohledně odpadů v území či na akci; Srozumitelné vysvětlení místních procesů;

Zdroj dat: Vlastní šetření

V území SO ORP Polička bylo identifikováno 11 různých cílových skupin. Z Tab. č. 107 je zřejmé, že některé skupiny disponují podobnými zájmy (mnohdy jdoucími proti sobě). Opatření či způsob komunikace s jednotlivými cílovými skupinami je nastaven na míru této skupině (nejsou tedy nikterak paušalizující). Klíčovými skupinami (aniž bychom chtěli snižovat roli ostatních skupin) jsou dle našeho mínění 1. občané, 2. Soukromé firmy a ostatní původci odpadu, 3. Představitelé obcí, 6. Svozové firmy, 7. Majitelé zařízení pro zpracování odpadu.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů Strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

V analýze rizik bylo identifikováno celkem 16 rizik. Tato rizika se vyznačují různou velikostí rizikové hodnoty. Nejvyšší míru rizika tvoří naplnění skládky TKO Bystré, zvyšující se platby za ukládaný odpad na skládky, potažmo i zvyšující se platba místního poplatku, roztržitost území mezi 4 svozové společnosti a absence zařízení na zpracování odpadu. Vlastníkem rizika je ve valné většině případů obec či město, jeho obyvatelé a místní firmy.

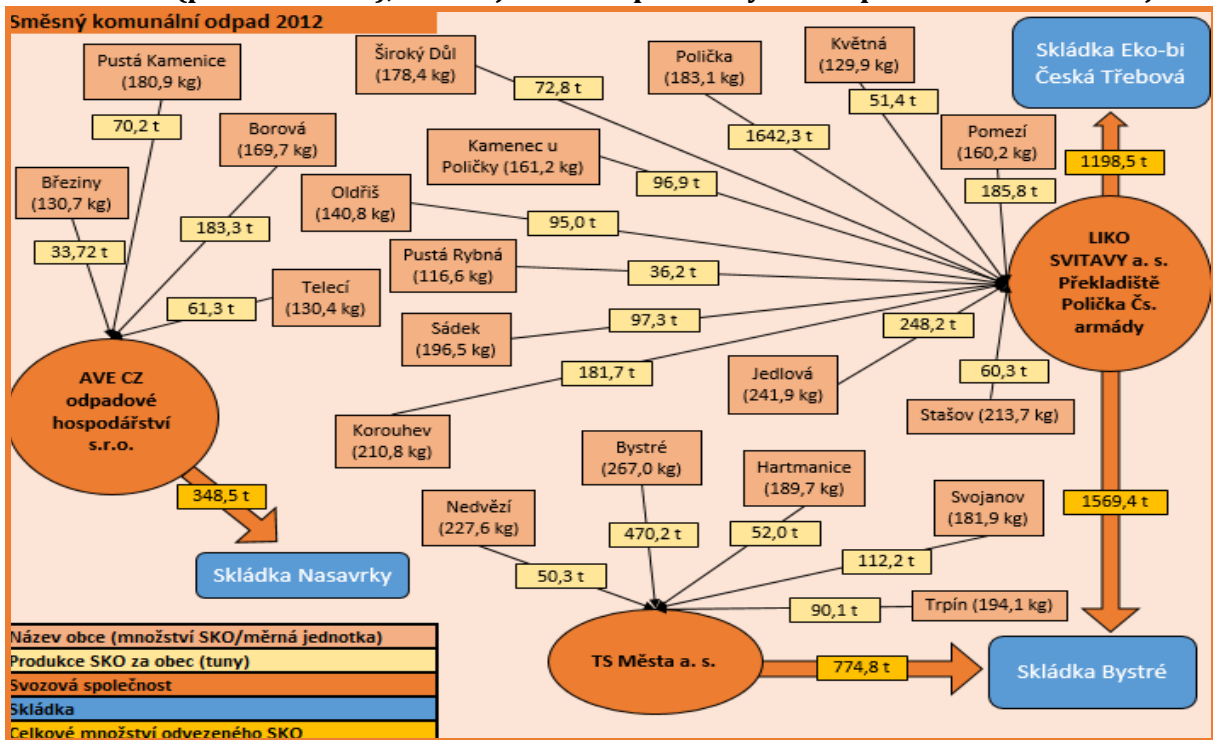
Tab. 108: Analýza rizik - registr rizik v oblasti odpad. hospodářství ve SO ORP Polička

Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
		P	D	V = P * D		
Finanční riziko	Nemalé (a v budoucnu zvyšující se) doplatky obce na sběr a svoz komunálního, nebezpečného, ostatního odpadu a biologicky rozložitelného odpadu	4	3	12	Osvěta představitelů obcí ohledně možností nakládání s odpady; Následná racionalizace systému nakládání s odpady (doplnění sběrných míst, změna svozové firmy atd.); Pozitivní místní kampaň ve spolupráci s místními organizacemi;	Obec
Finanční riziko	Nedostatek financí na investice do vylepšení systému nakládání s odpady	3	3	9	Využití fondu EU či jiných; Úspora nákladů díky Meziobecní spolupráci;	Obec, Firma
Finanční riziko	Nedostatek financí na likvidaci odpadu v případě nějaké nenadálé události (stávká, nehoda)	1	5	5	Tvorba krizového plánu; Spolupráce obcí;	Obec
Finanční riziko	Naplnění skládky TKO v Bystřem	5	3	15	Zabývání se možnostmi odstraňování SKO (i např. na území kraje)	Obec, Občan, Firma
Finanční riziko	Zvýšení místního poplatku	5	2	10	Osvěta a uvědomění místních obyvatel; Zvýhodnění občanů, kteří třídí odpad;	Občan, Firma
Organizační riziko	Roztříštěnost řešeného území mezi 4 svozové společnosti a omezení možností pro jednotné řešení celého mikroregionu	5	2	10	Meziobecní spolupráce; Nastavení podmínek či dohoda s firmou LIKO Svitavy a.s., aby získala zpět ztracené obce a mikroregion mohl fungovat jako celek;	území SO ORP Polička
Organizační riziko	Nekoncepční přístup Pardubického kraje při řešení spaloven odpadu a komunitních kompostáren	4	2	8	Meziobecní spolupráce; Rovnoměrná síť pro uspořádání kompostáren a nastavení správné kapacity;	území SO ORP Polička
Právní riziko	Příliš rychlé úpravy legislativy ve smyslu zákazu skládkování	2	4	8	Upozorňování na dopady legislativních změn SMO ČR;	Obec, Občan
Právní riziko	Legislativní nestálost a časté změny v klíčových funkcích státu, resp. kraje	2	2	4	Zákon o nakládání s odpady a dlouhodobá strategie nakládání s odpady založená na konsensu napříč politickým spektrem;	Obec
Technické riziko	Špatné zakonzervování kontaminovaných míst	2	4	8	Průběžný monitoring;	Obec / Vlastník nemovitosti
Technické riziko	Nedostatečná technika při změně systému sběru tříděného odpadu (např. zavedení systému tříděného odpadu do pytlů včetně čárových kódů)	3	3	9	Využití fondu EU či jiných; Meziobecní spolupráce;	Obec, Občan
Věcné riziko	Nepřistoupení občanů a firem na modifikaci systému nakládání s odpady	3	2	6	Osvěta a uvědomění místních obyvatel; Benefity za vstup do modifikovaného systému;	Obec
Věcné riziko	Přísnější pravidla mohou generovat neplatiče místního poplatku a černé skládky	3	1	3	Systém kontroly;	Obec

Zdroj dat: Vlastní šetření

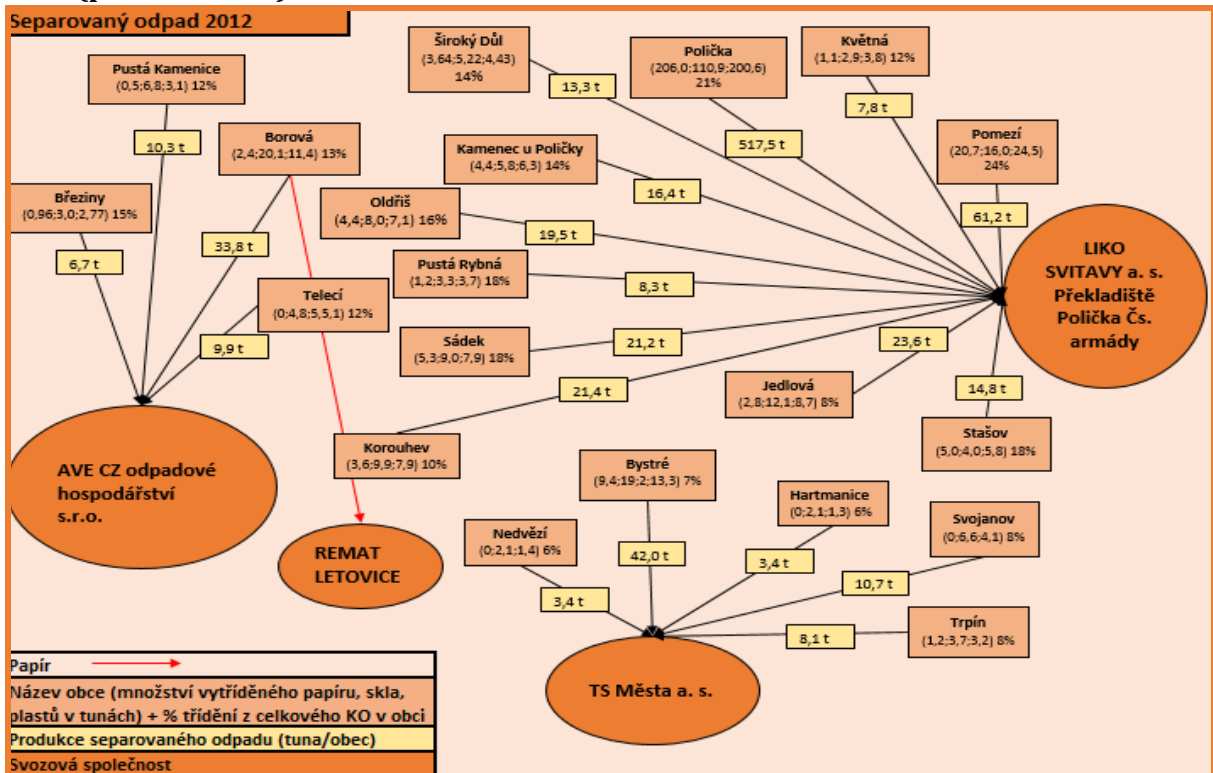
c) Další potřebné analýzy

Schéma 1: Síť pohybu a množství směsného komunálního odpadu v roce 2012 v území SO ORP Polička (pouze za obce), měrná jednotka=počet obyvatel + počet rekreačních objektů

Zdroj dat: Databáze Krajského úřadu Pardubického kraje, odbor životního prostředí a zemědělství

Schéma 2: Síť pohybu a množství separovaného odpadu v roce 2012 v území SO ORP Polička (pouze za obce)

Zdroj dat: Databáze Krajského úřadu Pardubického kraje, odbor životního prostředí a zemědělství

Schémata 1 a 2 ukazují absolutní a relativní zastoupení struktury komunálního odpadu v jednotlivých obcích a městech SO ORP Polička. Relativizování absolutních hodnot není provedeno pouze na počet obyvatel, ale vzhledem k počtu obyvatel a rekreačních objektů. Výsledný údaj je pak mnohem lépe vypovídající o množství separovaného odpadu v celkové produkci odpadů v konkrétní obci. K významně lepšímu třídění dochází v obcích Pomezí, Polička, Pustá Rybná, Stašov, Sádek. Naopak nízké procento vytríděného odpadu a velmi vysoké množství směsného komunálního odpadu na měrnou jednotku je v jižních obcích SO ORP Polička.

5.1.4 SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP

Tab. 109: SWOT analýza v oblasti odpadového hospodářství v území SO ORP Polička

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> • konkurenční prostředí 4 svozových společností a spokojenost s jejich fungováním • výstavba velkokapacitní kompostárny v obci Borová • kombinace pytlového a nádobového sběru separovaného odpadu • relativně nízká cena za sběr a svoz odpadu pro občany • pravidelný sběr a svoz nebezpečného a objemného odpadu 	<ul style="list-style-type: none"> • paušální místní poplatky bez rozlišení kolik kdo vyprodukuje odpadu • velký podíl směsného komunálního odpadu pocházející od obcí - 62,5 %, který je skládkován • roční doplatky obcí 1 až 1,5 mil. Kč do celkové ceny za sběr a svoz odpadu • nekoncepčnost řešení odpadů v Pardubickém kraji (lokalizace regionálních spaloven a kompostáren)
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> • změna k více motivujícímu systému pro třídění odpadu • propracování umístění sběrných hnízd a doplnění kontejnerů na další druhy odpadu, sdílení sběrných dvorů několika obcemi - vyšší zpětné platby od EKO-KOMu • využití fondů EU • meziobecní spolupráce a společná územní strategie pro odpadové hospodářství • osvěta a místně vedená kampaň se zapojením místních organizací 	<ul style="list-style-type: none"> • zaplnění skládky TKO Bystré, nutnost připravit a realizovat příslušná opatření • prudké zvyšování místního poplatku za sběr a svoz komunálního odpadu v závislosti na zvyšujícím se poplatku za skládkování • snížení cen za výkup separovaného sběru komunálního odpadu • špatně zakonzervovaná kontaminovaná místa a černé skládky • náhlé a často prováděné změny legislativy

Zdroj dat: Vlastní šetření

SWOT analýza vychází především ze současných predispozic SO ORP Polička (silné a slabé stránky) a doplňuje je o vhodné vnější a budoucí faktory (příležitosti a hrozby). Obecně jsou hlavními tématy finance, možnosti lepší efektivity fungování systému, právní úpravy či problematika informovanosti a osvěty obyvatel.

Z návrhů představitelů obcí vyplývá snaha o snížení nákladovosti systému, vylepšení separovaného sběru do nádob, řešení biologicky rozložitelného odpadu v jižní části území, s čímž úzce souvisí i realizace společných projektů.

5.1.5 Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Na území SO ORP Polička v současné době **odpad sváží 4 svozové společnosti** a to *LIKO Svitavy a.s.* u 11 obcí, *TS Města a.s.* u 5 obcí a společnost *AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.* u 4 obcí. *Technické služby Bystré s.r.o.* (sváží separovaný odpad a nebezpečný odpad ve městě Bystrém a objemný odpad z města Bystré, městyse Svojanov, obcí Jedlová a Trpín). **Na jednu stranu je území v tomto smyslu roztržité, na druhou stranu tato konkurenční situace dává do určité míry možnost výběru**, což je pozitivní fakt (jak pro obce, tak pro jejich občany), neboť cena je pro subjekty v odpadovém cyklu klíčová. V rámci ekologického a efektivního

odstraňování odpadu je tedy nutné subjekty finančně motivovat, přinášet jim kvalitní praktické příklady, zapojit do osvěty místní organizace a posunout ekologické a efektivní nakládání s odpady mezi celospolečenská témata.

V řešeném území je přítomno **několik zařízení pro nakládání s odpadem** (skládky, kompostárny, linka pro výrobu peletek z odpadu z rostlinných pletiv). Malá kapacita těchto zařízení je však problémem, a proto je **velká část odpadu vyvážena mimo řešené území**. Kapacita blízkých zařízení za hranicemi řešeného území ovšem není o nic lepší. Bodem k řešení pro meziobecní spolupráci by jednoznačně mohlo být zužitkování odpadu v území (samotné posílení separovaného sběru, eventuálně vznik dotřídovací linky). Meziobecní spolupráce by mohla být předstupněm ke spolupráci mikroregionů a její závěry by se mohly promítnout v koncepčních dokumentech Pardubického kraje ohledně tematiky odpadového hospodářství.

Významné zvyšování ceny za neekologické a neefektivní odstraňování odpadu může být významným akcelerátorem výše zmíněných postupů. Svou roli při legislativním procesu ohledně odpadového hospodářství by měl sehrát Svaz měst a obcí ČR.

Prvním předpokladem pro aktivní jednání může být seznámení se s riziky současné situace. A je to právě hlavně **finanční riziko, které je odvislé od naplněnosti místní skládky TKO Bystré**, ale i dalších dvou využívaných skládek TKO Třebovice a TKO Nasavrky (všechny nabízí volnou kapacitu maximálně do roku 2025). Problém to není jen z hlediska deponování SKO (tvoří 62,5 % komunálního odpadu), ale i materiálového využití odpadu (materiálově využitý odpad je z 83 % využíván právě na rekultivaci skládek).

Příležitosti, které obce a města mají, vycházejí z nového plánovacího období Evropské unie. Integrální součástí OP ŽP jsou specifické cíle ohledně zvýšení úrovně materiálového využití odpadu a předcházení vzniku odpadu.

Nezávisle na svozové společnosti by bylo vhodné posílit systém separovaného sběru do nádob, neboť jiné jednotné návrhy řešení celého území, kde jsou přítomné tak různorodé druhy svozových firem, jsou prakticky nemožné. Samostatně (pro každou obec zvlášť) by bylo vhodné vypracovat **odpadové letáky**, které by jasně sdělily nejdůležitější informace ohledně odpadového hospodářství v obci (termíny svozů, kam s určitým druhem odpadu, umístění sběrných hnízd, jak správně třídit, motivace k separovanému sběru, uvedení kvalitních příkladů z obce, kontakty).

5.2 Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu *"Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"*. Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy), následně zpracovaných „Nástinů opatření“ a s ohledem na definovanou vizi, byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena ze zástupců obcí a měst, svozových firem, technických služeb a pracovníka odboru odpadového hospodářství z území SO ORP Polička. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k jejich realizaci. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

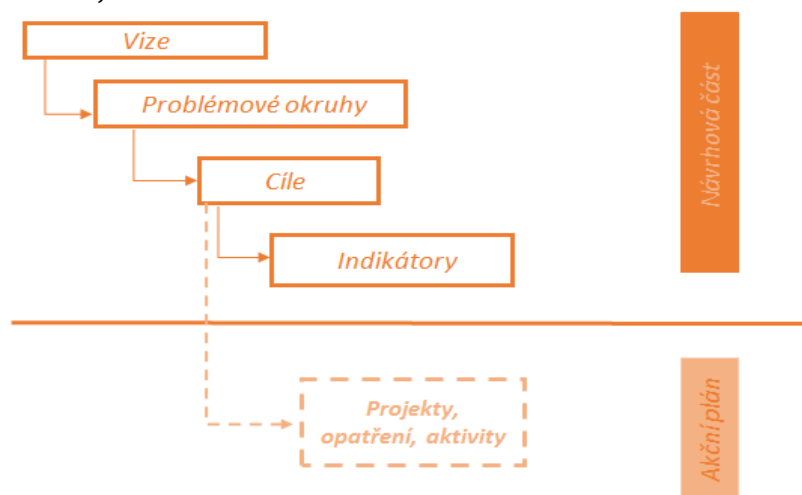
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných „Nástinů opatření“. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

5.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

V roce 2024 naplno funguje ve SO ORP Polička meziobecní spolupráce, díky níž je dosaženo efektivního jednání a příznivých výsledků při rozvoji regionu. K jeho přednostem patří koordinovaný a propracovaný systém sociálních služeb jdoucí napříč všemi cílovými skupinami a se zastoupením všech regionálních poskytovatelů. Oblast předškolního a základního vzdělávání disponuje technickým vybavením, které odpovídá požadavkům moderního vyučování. Společné projekty škol zvyšují kvalitu výuky a možnost pracovního uplatnění absolventů. Efektivní systém odpadového hospodářství nabízí širokou paletu nádob pro třídění odpadu (včetně bioodpadu), místní si jsou plně vědomi jeho výhod a jsou motivováni ke třídění. Cestovní ruch má pevnou oporu v historických jádrech měst a nabídka je vhodně doplněna zázemím pro aktivní trávení volného času v přírodě. Obce se podílejí na společné propagaci regionu.

Odpadové hospodářství	Problémový okruh 5: <i>Podíl nevytríděného směšného komunálního odpadu z domácností</i>		Problémový okruh 6: <i>Nepřímá informovanost obyvatel s ohledem na odpadové hospodářství</i>
	Cíl 6: <i>Optimalizovat sběrnou síť (nádoby, další sběrné prostředky) s ohledem na plnění zákonných povinností pro využití komunálních odpadů</i>	Cíl 7: <i>Připravit systém třídění kovů s ohledem na schválenou legislativu</i>	Cíl 8: <i>Navrhnout a vyhodnotit možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce na úrovni svazků obcí (sběrné dvory, komunitní kompostování, ostatní způsoby sběru)</i>
			Cíl 9: <i>Zajistit pravidelné informování občanů o výsledcích OH obce, a to včetně ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady</i>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

Problémový okruh 5: „Podíl nevytríděného směšného komunálního odpadu z domácností“

Analýzou odpadového hospodářství území SO ORP Polička bylo zjištěno, že v domácnostech v roce 2012 došlo k nevytrídění přibližně 62,5 % odpadu, který skončil jako směšný komunální odpad na skládkách tuhého komunálního odpadu v Bystrém, Třebovicích a Nasavrkách. Přestože v území SO ORP Polička dochází k vytrídění 17,5 % (plastů, papíru, skla), 3,5 % biologicky rozložitelného odpadu, 1 % pilin a hoblin, 0,5 % pneumatik a 605 tun kovů a kovových obalů (realizováno především přes privátní výkupny odpadu) a území patří mezi lepší průměr z hlediska třídění odpadu, domníváme se, že je třeba dále na systému separace odpadu pracovat a vytvářet co možná nejlepší podmínky. Ve vyspělých západních zemích převyšuje množství vytríděného odpadu 50 % (někde dosahuje až 70 %) z celkové produkce KO.

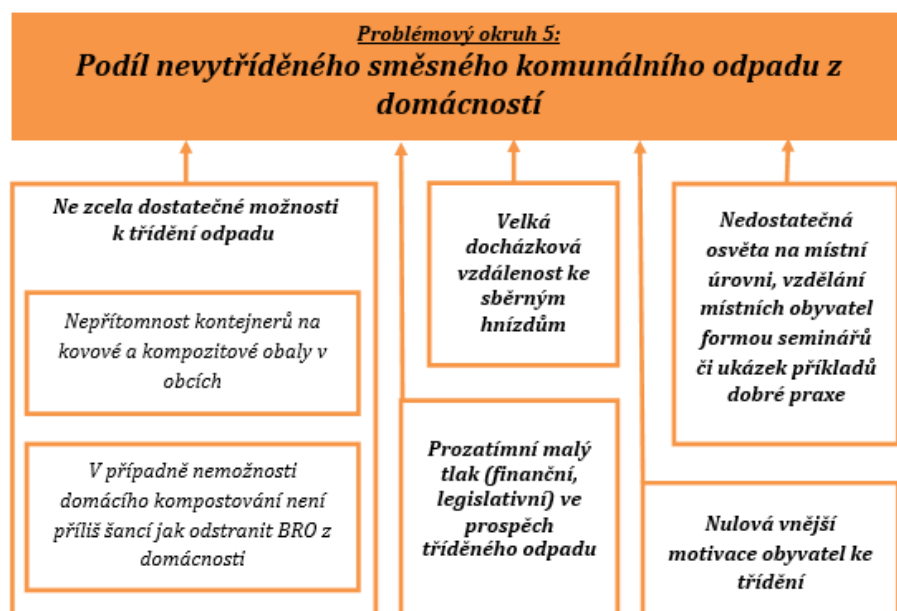
V souvislosti s novelou zákona o odpadech nastává povinnost od 1. 1. 2015 v obcích zřídit místa pro třídění kovů a kovových obalů a biologicky rozložitelného odpadu. Pouze malé množství BRKO je dnes oficiálně zaznamenáno v odpadovém hospodářství obcí, a to číselně 11,04 kg/ob. ročně oproti 25,98 kg/ob. v celém Pardubickém kraji. Sběrná místa na kovy a kovové obaly jsou dnes ve více než polovině obcí.

Obce si mohou kvalitním systémem třídění finančně přilepšit. Při přepočtu vytríděného komunálního odpadu na finanční částku obdrží zpětnou platbou od společnosti EKO-KOM, a.s. všechny obce dohromady přibližně 2 500 000 Kč. Propočet tedy udává, že při zvýšení/snížení množství vytríděného odpadu o 1 % (to odpovídá zhruba 33 tunám vytríděného odpadu) činí

rozdíl zhruba 100 000 Kč. Např. obec Pomezí ročně takto získá 150 000 Kč, při 1 200 obyvatelích.

Příčin, které brzdí vyšší podíl vytríděných komodit, bylo identifikováno několik. Přestože je počet obyvatel na 1 sběrné hnízdo nízký - 114 (je zde kvalitní síť ke třídění odpadu), je toto komplikováno délkou intravilánu zdejších obcí. Obce SO ORP Polička jsou právě typické značnou délkou, a proto limitujícím faktorem není hustota sběrné sítě, ale docházková vzdálenost. Kromě stacionárních míst pro tříděný odpad, funguje v území i pytlový sběr plastů. V případě BRKO doposavad systém nějak fungoval – biologicky rozložitelný odpad se v domácnostech kompostoval, ukládal do popelnic na SKO, zavážel ke družstvu, sypal se do potoka.

Úzce souvisí problém s nedostatečnou osvětou – většina kampaní probíhá v nadmístní úrovni, přičemž lidé se identifikují právě nejvíce s místem, kde žijí. V obcích není nijak systematicky řešen sběr kovových obalů. Vzdělávání dětí ohledně správného třídění trvá teprve pár let a je nutné pracovat i se staršími lidmi. Nejsou uváděny příklady dobré praxe konkrétních lidí a rodin. Kromě projektů ohledně kompostárny v Borové, nebyly skrze DSO Mikroregion Poličsko realizovány projekty k podpoře třídění odpadu.

Problémový okruh 6: „Nepřímá informovanost obyvatel s ohledem na odpadové hospodářství“

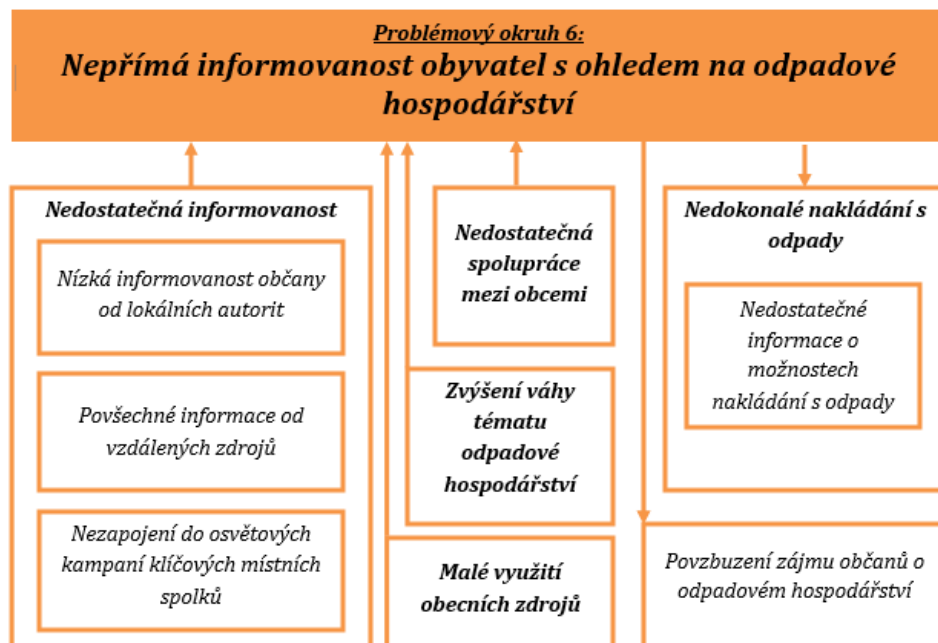
Analýzou odpadového hospodářství území SO ORP Polička bylo zjištěno, že většina informací o odpadovém hospodářství, která se k místním lidem dostává, pochází z kampaní celostátní či krajské úrovně. Většina kampaní probíhá v nadmístní úrovni, přičemž lidé se identifikují právě nejvíce s místem, kde žijí – tedy obcí. Mezi rezidenty jsou dále předávány prosté informace o sběrných místech a termíny svozů pocházející od svozové firmy. Někdy dochází lidskou tvořivostí i k rozšiřování nepravd či polovičatých informací, které mohou rezidenty mást.

Kromě města Poličky nemá žádná obec ucelené informace či nevede nějakou ucelenou kampaň ohledně odpadového hospodářství (ať už v podobě odpadového letáku či sekci na webových stránkách). Např. by bylo vhodné uvádět množství vytríděného odpadu z obce, kolik financí to přineslo obci a kam se investovaly, umístění sběrných hnízd, podněty k zapojení hlavních místních organizací, příklady dobré praxe z obce.

Příčiny tohoto stavu lze hledat ve vedení samotných obcí, kdy buď na tuto aktivitu nemají čas, anebo jim tato problematika k řešení připadá méně důležitá než problematiky ostatní. Pokud odpadové hospodářství funguje (nikdo z obyvatel si nestěžuje na některé jeho aspekty)

a obce nemusí doplácet ze svého rozpočtu vysoké rozdíly příjmů a nákladů, není třeba to více řešit.

Velmi vhodné by bylo do jednotné kampaně zapojit místní organizace spolky, které integrují podstatnou část místního obyvatelstva. Spolupráce s místní školou by měla být hnacím motorem kampaně.

5.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 5	Podíl nevytríděného směsného komunálního odpadu z domácností
Cíl 6	Optimalizovat sběrnou síť (nádoby, další sběrné prostředky) s ohledem na plnění zákonných povinností pro využití komunálních odpadů
Popis cíle	<p>Z analytického výstupu za SO ORP Polička je zřejmé, že SKO tvoří největší část komunálního odpadu pocházejícího od obcí (62,5 % - 3 900 tun). Zároveň nakládání s ním by do roku 2024 mělo projít patrně nejdynamičtějším změnami. Lze využít potenciálu ukrytého v současné struktuře SKO tak, aby mohly být ještě odkloněny jeho nedokonale vytríděné příměsi (primárně se předpokládá zvýšená efektivita třídění u občanů). Právě oddělení prozatím nedokonale vytríděných příměsí by mohlo pomoci naplnit střednědobý horizont Plánu odpadového hospodářství ČR ohledně omezení/ukončení skládkování. Cílem by mělo být zvýšení počtu hnízd pro sběr tříděného odpadu (místa pro dvousložkové třídění skla, papíru, plastů) a zvýšení pohodlí občanů při třídění odpadu. Podstatně by mělo dojít ke zkrácení maximální docházkové vzdálenosti. Celkově by tak mělo dojít k úbytku množství SKO, zvýšení podílu vytríděných složek, vyšším výnosům obcí za třídění druhotně využitelných surovin (od společnosti EKO-KOM), zvýšení komfortu služeb pro občany a dalším úsporám.</p>
Hlavní opatření	<p>A. 1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> rozbor novely zákona o odpadech č. 229/2014 Sb. v souvislosti s tříděným odpadem rozbor podmínek současného stavu vypůjčování sběrných kontejnerů obcemi od společnosti EKO-KOM <p>A. 2 Průběžný monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> hledání možností jak získat (získávat) data a průběžně vyhodnocovat systém třídění komunálního odpadu do úrovně obcí SO ORP Polička <p>B. 1 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> rozbor finančních nákladů na pořízení kontejnerů v porovnání s možnými finančními zisky (tak, aby náklady významně nepřevýšily možné zisky) <p>C. 1 Společný postup obcí při pořízení kontejnerů</p> <ul style="list-style-type: none"> určení nositele projektu (nejspíš DSO Mikroregion Poličsko) zpracování rozboru poptávky po množství sběrných kontejnerů v každé obci či městě, včetně druhu a počtu nádob tvorba rozpočtu projektu zajištění finančních zdrojů a financování nákladů nastavení harmonogramu aktivit a financování určení způsobu financování projektu, financování z vlastních zdrojů nebo využití dotačních programů společná příprava žádosti ve vazbě na možnost čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů 2014 – 2020 výběrové řízení na dodavatele a zajištění realizace projektu <p>C. 2 Společný postup obcí při pořízení dalších sběrných prostředků</p> <ul style="list-style-type: none"> společná příprava dalších projektů sloužících ke zvýšení množství vytríděného odpadu
Název indikátorů k hodnocení cíle	Podíl nevytríděného směsného komunálního odpadu (%) Podání společné žádosti obcí o dotaci na rozšíření sběrné sítě (ANO/NE)
Správce cíle	Starosta města Bystré

Problémový okruh 5	Podíl nevytríděného směsného komunálního odpadu z domácností
Cíl 7	Připravit systém třídění kovů s ohledem na schválenou legislativu
Popis cíle	<p>Z analytického výstupu za SO ORP Polička je zřejmé, že SKO tvoří největší část komunálního odpadu pocházející od obcí (62,5 % - 3 900 tun). SKO obsahuje i znatelné množství kovů a kovových obalů. Např. ve městě Letohrad se ročně vybere 1,36 kg kovových obalů na 1 obyvatele (obecně se uvádí 1,2 kg na 1 obyvatele). To předpokládá pro území SO ORP Polička celkové množství zhruba 25 – 30 tun kovového materiálu (plechovek, konzerv, plíšků od jogurtů, uzávěry od sklenic, hliníkových folií). V souvislosti s připravovanou novelou zákona č. 185/2001 Sb. o odpadovém hospodářství a významným tlakem Evropské komise na povinné třídění kovů (kovových obalů) je nezbytné činit jednotlivé kroky pro naplnění zákona. Tudíž je nutné odklonit kovové obaly z SKO. Jako řešení se nabízí zavedení hnědých (červených) kontejnerů na kovové obaly, které by doplnily stávající nabídku kontejnerů na tříděný odpad. Jelikož dochází k jejich naplňování pomaleji než např. u plastů, nemusela by být jejich přítomnost ve všech sběrných hnízdech obce. Alternativou by mohl být sběr kovových obalů do pytlů určené barvy, přičemž jejich svoz by probíhal společně v termínu pytlového svozu plastů (1x za měsíc).</p>
Hlavní opatření	<p>A. 1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> rozbor novely zákona o odpadech č. 229/2014 Sb. v souvislosti se tříděným odpadem, zejména s výkladem o povinnosti třídít kovové obaly rozbor možností svázat další druh tříděného odpadu (kovové obaly) svozovými firmami, a to jak kontejnerovým, tak pytlovým systémem <p>A. 2 Průběžný monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> hledání možností, jak získat (získávat) data a průběžně vyhodnocovat systém třídění komunálního odpadu do úrovně obcí SO ORP Polička <p>A. 3 Dohoda se svozovými firmami</p> <ul style="list-style-type: none"> hledání dohody se svozovými firmami ohledně svozu kovových obalů <p>B. 1 Ekonomická analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> rozbor finančních nákladů na pořízení kontejnerů v porovnání s finančními náklady na svoz kovových obalů prostřednictvím pytlového systému <p>C. 1 Společný postup obcí při pořízení kontejnerů</p> <ul style="list-style-type: none"> určení nositele projektu (nejspíš DSO Mikroregion Poličsko) zpracování rozboru poptávky po množství sběrných kontejnerů v každé obci či městě, včetně druhu a počtu nádob vytipování vhodných lokalit pro umístění sběrného hnízda tvorba rozpočtu projektu zajištění finančních zdrojů a financování nákladů nastavení harmonogramu aktivit a financování určení způsobu financování projektu, financování z vlastních zdrojů nebo využití dotačních programů společná příprava žádosti ve vazbě na možnost čerpání finančních prostředků ze Strukturálních fondů 2014 – 2020 výběrové řízení na dodavatele a zajištění realizace projektu
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zřízení pracovní skupiny zabývající se společným systematickým řešením sběru a třídění kovů v obcích (ANO/NE)
Správce cíle	Starosta města Bystré

Problémový okruh 5	Podíl nevytríděného směsného komunálního odpadu z domácností
Cíl 8	Navrhnout a vyhodnotit možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce na úrovni svazků obcí (sběrné dvory, komunitní kompostování, ostatní způsoby sběru)
Popis cíle	Z analytického výstupu za SO ORP Polička je zřejmé, že SKO tvoří největší část komunálního odpadu pocházející od obcí (62,5 % - 3 900 tun). SKO obsahuje i významné množství biologicky rozložitelného komunálního odpadu. Průměrně se uvádí, že z váhového hlediska, tvoří podíl biologicky rozložitelného odpadu v SKO zhruba 30 % až 50 % a z pohledu objemu nádoby, což je mnohdy podstatnější, činí okolo 10 %. Obě veličiny jsou závislé na typu zástavby, ze které SKO pochází. Cílem je využití potenciálu ukrytého v současné struktuře SKO tak, aby mohly být ještě odkloněny jeho nedokonale vytríděné příměsi (primárně se předpokládá zvýšená efektivita třídění u občanů). V souvislosti s připravovanou novelou zákona č. 229/2014 Sb. o odpadovém hospodářství a významným tlakem Evropské komise na povinné třídění biologicky rozložitelného odpadu je nezbytné činit jednotlivé kroky pro naplnění zákona. Jako společné řešení se jeví zřízení velkokapacitních zařízení na biologicky rozložitelný odpad s hygienizační jednotkou, které by bylo použitelná pro obce v centrální a jižní části území, včetně největších měst Poličky a Bystré.
Hlavní opatření	<p>A. 1 Právní analýza</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor novely zákona o odpadech č. 229/2014 Sb. v souvislosti s biologicky rozložitelným odpadem • zpracování možností řešení svozu bioodpadu v souladu s platnou legislativou • stanovení podmínek dohody o spolupráci při řešení bioodpadu <p>A. 2 Průběžný monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> • hledání možností, jak získat (získávat) data a průběžně vyhodnocovat systém sběru biologicky rozložitelného odpadu do úrovně obcí SO ORP Polička <p>B. 1 Nastavení parametrů sběru a svozu bioodpadu</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení nositele projektu • rozbor variantního řešení sběru a svozu bioodpadu mezi jednotlivými obcemi • zpracování návrhu ekonomických aspektů celého systému sběru a svozu bioodpadu <p>C. 1 Parametry postupu</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení nositele projektu • určení harmonogramu prací
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zřízení pracovní skupiny zabývající se společným systematickým řešením sběru a nakládání s bioodpady v obcích (ANO/NE)
Správce cíle	Starosta města Bystré

Problémový okruh 6	Nepřímá informovanost obyvatel s ohledem na odpadové hospodářství
Cíl 9	Zajistit pravidelné informování občanů o výsledcích OH obce, a to včetně ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady
Popis cíle	<p>Cílem je zvýšení informovanosti obyvatel o systému nakládání s komunálními odpady, např. o způsobech a rozsahu odděleného sběru odpadu a o nakládání s dalšími složkami komunálních odpadů. Součástí by měly být také informace o možnostech prevence a minimalizace vzniku komunálních odpadů. Minimálně jednou do roka by měly být zveřejňovány kvantifikované výsledky odpadového hospodářství obce. Většina informačních kampaní probíhá v nadmístní úrovni (celostátní, krajské) přičemž lidé se identifikují nejvíce s místem, ve kterém žijí. Informace by měly tedy zejména vycházet z regionální či obecní úrovně, aby byla brána v potaz regionální či lokální specifika. Pod informacemi by měla být jednoznačně podepsána místní autorita, tedy nejlépe starosta/starostka obce. Zveřejňované informace by měly mít kvalitu a měly by být přehledné, a to včetně kvalitních pozitivních příkladů z obce/z regionu.</p>
Hlavní opatření	<p>A. 1 Analýza informačních kanálů</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbor stavu místních periodik ohledně informací o odpadovém hospodářství a četnost jejich vydávání • rozbor internetových stránek obcí ohledně jejich náplně týkající se informací o odpadovém hospodářství • analýza místních vyhlášek o místním poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů <p>A. 2 Průběžný monitoring</p> <ul style="list-style-type: none"> • hledání možností a zpracování postupu, jak získat (získávat) data a průběžně vyhodnocovat systém sběru komunálního odpadu do úrovně obcí SO ORP Polička <p>B. 1 Vytvoření jednotné šablony</p> <ul style="list-style-type: none"> • určení nositele projektu (nejspíš DSO Mikroregion Poličko) • vytvoření jednotného materiálu – šablony, do které by bylo možné vpisovat konkrétní údaje za každou obec zvlášť a která by měla tvořit základní kostru pro předávání informací mezi uživateli systému odpadového hospodářství v obci
Název indikátorů k hodnocení cíle	<p>Počet obcí vydávající informační letáky ohledně odpadového hospodářství v území SO ORP Polička (počet) Vytvoření jednotné šablony pro obec (ANO/NE)</p>
Správce cíle	Starosta města Bystré

5.2.4 Indikátory

Problémový okruh 5	Podíl nevytříděného směsného komunálního odpadu z domácností		
Číslo indikátoru	8		
Název indikátoru	Podíl nevytříděného směsného komunálního odpadu		
Měrná jednotka	%		
Správce měřítka	Vedoucí technických služeb města Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		55	50
Skutečnost	62,5		
Popis měřítka	Měřítka vyjadřuje množství směsného komunálního odpadu odcházejícího z domácností dále do systému nakládání s odpady. Nepřímo tak i ukazuje na podíl vyříděného odpadu, který lze druhotně využít.		
Metodika a výpočet	Podíl množství směsného komunálního odpadu k celkovému množství komunálního odpadu násobený 100		
Zdroj čerpání dat	Odbor územního plánování, rozvoje a životního prostředí MÚ Polička, EKO-KOM a.s.		

Cíl 6	Optimalizovat sběrnou síť (nádoby, další sběrné prostředky) s ohledem na plnění zákonných povinností pro využití komunálních odpadů		
Číslo indikátoru	9		
Název indikátoru	Podání společné žádosti obcí o dotaci na rozšíření sběrné sítě		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí technických služeb města Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka vyjadřuje prosté zapojení se obcí do společné žádosti na rozšíření sběrné sítě na tříděný odpad v obcích SO ORP Polička		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

Cíl 7	Připravit systém třídění kovů s ohledem na schválenou legislativu		
Číslo indikátoru	10		
Název indikátoru	Zřízení pracovní skupiny zabývající se společným systematickým řešením sběru a třídění kovů v obcích		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí technických služeb města Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		

Popis měřítka	Měřítka vyjadřuje stupeň postupu prací na společném řešení ohledně sběrné sítě na třídění kovů a kovových obalů v obcích SO ORP Polička
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko

Cíl 8	Navrhnout a vyhodnotit možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce na úrovni svazků obcí (sběrné dvory, komunitní kompostování, ostatní způsoby sběru)
--------------	--

Číslo indikátoru	11		
Název indikátoru	Zřízení pracovní skupiny zabývající se společným systematickým řešením sběru a nakládání s bioodpady v obcích		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí technických služeb města Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka vyjadřuje stupeň postupu prací na společném řešení ohledně sběrné sítě na třídění bioodpadu v obcích SO ORP Polička		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

Problémový okruh 6	Nepřímá informovanost obyvatel s ohledem na odpadové hospodářství
---------------------------	--

Číslo indikátoru	12		
Název indikátoru	Počet obcí vydávajících informační letáky ohledně odpadového hospodářství v území SO ORP Polička		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Vedoucí technických služeb města Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		10	15
Skutečnost	1		
Popis měřítka	Měřítka počtu obcí vydávajících informační letáky ukazuje na stupeň přenosu informací mezi vedením obce a místními obyvateli ohledně systému odpadového hospodaření v obci, jeho efektivitě a finanční nákladnosti. Znalost místních podmínek umožňuje zanesení místních specifik.		
Metodika a výpočet	Prosté sledování obcí vydávajících informační letáky (předpoklad jednorozhodnutí vydání v místním periodiku)		
Zdroj čerpání dat	Webové stránky městských a obecních úřadů v území SO ORP Polička		

Cíl 9	Zajistit pravidelné informování občanů o výsledcích OH obce, a to včetně ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady
--------------	--

Číslo indikátoru	13
Název indikátoru	Vytvoření jednotné šablony pro obce

Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí technických služeb města Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka naznačuje stupeň rozpracovanosti pracovních postupů ohledně informování veřejnosti, kdy by bylo vhodné pro ulehčení práce v obcích vytvořit nějaký pomocný materiál – šablonu		
Metodika a výpočet	Konstatování ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

5.3 Pravidla pro řízení Strategie (implementační pravidla)

5.3.1 Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie

Pro řízení Strategie bude ustaven **manažer Strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou Strategii bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer Strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování Strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení Strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny
Místostarostka města Polička
Starosta města Bystré
Starosta obce Telecí
Starosta obce Květná

Pro řízení Strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
6	Optimalizovat sběrnou síť (nádoby, další sběrné prostředky) s ohledem na plnění zákonných povinností pro využití komunálních odpadů	Starosta města Bystré
7	Připravit systém třídění kovů s ohledem na schválenou legislativu	Starosta města Bystré
8	Navrhnout a vyhodnotit možnosti sběru a dalšího nakládání s komunálními bioodpady v rámci meziobecní spolupráce na úrovni svazků obcí (sběrné dvory, komunitní kompostování, ostatní způsoby sběru)	Starosta města Bystré
9	Zajistit pravidelné informování občanů o výsledcích OH obce, a to včetně ekonomiky a konkrétních způsobů nakládání s odpady	Starosta města Bystré

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
8	Podíl nevytríděného směsného komunálního odpadu	Vedoucí technických služeb města Bystré
9	Podání společné žádosti obcí o dotaci na rozšíření sběrné sítě	Vedoucí technických služeb města Bystré
10	Zřízení pracovní skupiny zabývající se společným systematickým řešením sběru a třídění kovů v obcích	Vedoucí technických služeb města Bystré
11	Zřízení pracovní skupiny zabývající se společným systematickým řešením sběru a nakládání s bioodpady v obcích	Vedoucí technických služeb města Bystré
12	Počet obcí vydávající informační letáky ohledně odpadového hospodářství v území SO ORP Polička	Vedoucí technických služeb města Bystré
13	Vytvoření jednotné šablony pro obce	Vedoucí technických služeb města Bystré

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 5.3.3 Souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer Strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer Strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2 Systém změn Strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejednalo-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou

změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

5.4 Závěr, postup zpracování a kontakty

5.4.1 Shrnutí

Návrhová část obsahuje **2 problémové okruhy**, které se týkají oblasti třídění odpadu a informačních prostředků pro místní obyvatele. Cíle pro naplnění oblasti třídění odpadů úzce souvisí s novelou zákona o odpadech č. 229/2014 Sb. platnou od 1. 1. 2015. Společný postup obcí území SO ORP Polička i rámci této legislativy by měl vést ke snižování podílu směsného komunálního odpadu a odklonu tříditelných složek (kovy, BRKO a další běžně tříditelné složky), a to až na hranici 50 % směsného komunálního odpadu vzhledem k celkovému množství komunálního odpadu. Další dílčí cíl souvisí s vyšším stupněm rozšiřování informací mezi místní obyvatelstvo. Informační materiály mají poukazovat na reálnou funkcionalitu systému odpadového hospodaření v obci.

Jednotlivé indikátory jsou povětšinou stanoveny jako binární kritérium započítání určité činnosti (ANO/NE), neboť datová dostupnost za odpadové hospodářství je omezená.

Pro téma odpadového hospodářství je stanoveno **6 indikátorů**. Gestorem cílů byl ustanoven **starosta města Bystré**. Gestorem indikátoru byl ustanoven **vedoucí technických služeb města Bystré**.

5.4.2 Popis postupu tvorby Strategie

Návrhová část byla zpracovávána od počátku srpna roku 2014. Prvotně byla vytvořena realizačním týmem vize území SO ORP Polička pro rok 2024, která byla poté rozeslána k verifikaci představitelům obcí z území.

V průběhu měsíce září 2014 byly realizačním týmem zpracovány problémové okruhy, které byly ověřeny a doplněny prostřednictvím jednání účastníků fokusních skupin, která proběhla 6. – 7. října v Bystrém. Každá z utvořených fokusních skupin čítala zhruba 5 až 7 členů.

Následně realizační tým v měsíci říjnu zpracoval návrh cílů, se kterými byli představitelé obcí v kostce seznámeni na zasedání DSO Mikroregion Poličsko dne 26. 11. 2014 v Poličce. Zde byl vznesen návrh na doplnění jednoho z problémových okruhů a jednoho z cílů.

V listopadu byly dále zpracovány jednotlivé indikátory k jednotlivým cílům. Určení gestorů cílů a gestorů indikátorů probíhalo až počátkem prosince roku 2014. Dne 18. 12. 2014 byla finální podoba Souhrnného dokumentu odeslána SMO ČR k připomínkování.

SO ORP Polička je složen z **20 obcí** (Borová, Březiny, Bystré, Hartmanice, Jedlová, Kamenec u Poličky, Květná, Korouhev, Nedvězí, Oldřiš, Polička, Pomezí, Pustá Kamenice, Pustá Rybná, Sádek, Stašov, Svojanov, Široký Důl, Telecí, Trpín) s **29 katastrálními územími**. Centrem území je město Polička, které je správním střediskem pro všechny obce obvodu. Druhým nejvýznamnějším sídlem je město Bystré.

SO ORP Polička se rozkládá z části na území Českomoravské vrchoviny, parciálně do území zasahuje Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy – s nejčlenitějším reliéfem území SO ORP Polička.

6.1.1.3 Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti

SO ORP Polička má, přestože patří k chladnějším oblastem České republiky, vhodné klimatické i terénní podmínky pro turistiku. **Vzhledem k reliéfu jsou zde dobré podmínky jak pro pěší turistiku, tak pro cykloturistiku.** Téměř každou obcí prochází minimálně jedna cyklotrasa. Vhodné podmínky jsou zde i pro agroturistiku. SO ORP Polička může nabídnout hipotrasu, která je v poslední době čím dál tím více vyhledávanou. **V zimním období je zde možnost lyžování – sjezdového i běžeckého. Významnou součástí cestovního ruchu je možnost sportovního a rekreačního rybaření.**

V území byla vytyčena řada naučných stezek a je zde několik kulturně historických atraktivit. Hlavními turistickými cíli ve SO ORP jsou město Polička a hrad Svojanov. Na území se nachází mnoho významných kostelů, mezi které patří kostel s kostnicí v Korouhvi nebo kostel sv. Jana Křtitele a Panny Marie Karmelské v Bystrém. Najdeme zde poutní místa - Majdalenka s kaplí Máří Magdalény u Hlásnice. Za zmínku stojí i zaniklé lázně Balda nedaleko obce Jedlová, kde se dříve léčil revmatismus. Nyní je zde poutní místo s kaplí Panny Marie z poloviny 18. století a vyvěrající pramen s údajně léčivou vodou.

Jako jednu ze zajímavostí lze uvést, že se ve městě Bystrém natáčely dva slavné filmy režiséra Vojtěcha Jasného - *Všichni dobří rodáci* a *Návrat ztraceného ráje*, díky čemuž Bystré navštěvuje mnoho turistů.

V blízkém okolí řešeného území se nachází řada dalších turistických cílů (město Litomyšl, město Svitavy, Touloucovy maštale, rokokový zámek Nové Hradky, hrad Pernštejn, zřícenina Aušperk, zřícenina Zubštejn, Vířská přehrada, Veselý kopec aj.).

6.1.1.4 Předpoklady destinace pro cestovní ruch

Jedním z předpokladů pro cestovní ruch ve zmiňované oblasti jsou přírodní a kulturně historické zajímavosti. Území SO ORP Polička je charakteristické různorodou a členitou krajinou, ve které jsou ideální podmínky pro turistiku i lyžování. V území je mnoho historických atraktivit, které jsou spojené s pořádáním četných kulturních a společenských akcí. Dostupný je místní ubytovací a stravovací servis.

Kulturně historické a přírodní předpoklady cestovního ruchu

Turistickými centry SO ORP Polička s nadregionálním významem jsou Polička a Svojanov. Polička je královským věnným městem a disponuje mnoha historickými skvosty. Historické jádro města bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou a láká turisty a návštěvníky na významného rodáka Bohuslava Martinů.

Svojanov je městysem, nad kterým se tyčí hrad Svojanov. Původně jde o gotický hrad ze 13. století ležící na Trstenické stezce, která byla ve středověku spojnicí mezi Čechami a Moravou. Je nejnavštěvovanější památkou SO ORP Polička.

Město Polička nabízí bohaté kulturní vyžití pořádáním kulturních akce nejen regionálního, ale i nadregionálního významu (hudební festivaly – *Polička Jazz*, *Polička 555*, *Martinů fest*, *Poličské rockoupání* a *Colour meeting*). V menší míře se uskutečňují kulturní a společenské akce

v dalších obcích SO ORP (např. v městyse Svojanov – *Divadelní loutkářská pouť* nebo tradiční *Svojanovské léto* atd.) Další významnou událostí, která se v území odehrává, je *Řezbářské sympozium* v Bystrém, kam se každoročně sjedou řezbáři nejen z České republiky, ale i ze zahraničí.

Ostatní obce se mohou chlubit lidovou a drobnou dobovou architekturou a sakrálními památkami. Obec Telecí je zařazena mezi vesnické památkové zóny.

Tab. 110: Kulturně-historické a přírodní atraktivity území SO ORP Polička

Obec	Zajímavosti
Borová	Katolický kostel sv. Markéty založený benediktiny ve 14. století a velmi cenný kostel sv. Kateřiny, evangelický kostel s farou z 18. století.
Březiny	Lidová architektura, Drašarova lípa, spisovatelův hrob na místním hřbitůvku, státem chráněná přes 500 let stará Luňáčkova lípa, pomník obětem 1. světové války, přírodní rezervace Čtyři palice.
Bystré	Veřejnosti přístupný barokní poutní kostel sv. Jana Křtitele a Panny Marie Karmelské, ševcovské minimuzeum, barokní radnice, zámek z 16. století, lidová architektura, boží muka, barokní sochy.
Hartmanice	Kaplička sv. Jana Nepomuckého, hrob hraběnky Arnoštky z Langetu.
Jedlová	Gotický kostel Navštívení Panny Marie se zvonící, galerie Jedlová, bývalé lázně Balda.
Kamenec u Poličky	Lidová architektura.
Korouhev	Kostel sv. Petra a Pavla, kostnice, zvonice, lidová architektura.
Květná	Architektura tzv. německého dvorcového typu, kostel sv. Vavřince, boží muka.
Nedvězí	Lidová architektura, kostel sv. Prokopa, meteorologická stanice.
Oldřiš	Lidová architektura - stará stavení typu poličských dvorců, boží muka. Lokality U Třech buků, U Zbořených mostů navazují na zajímavá zákoutí lesa Dolního Štamberku.
Polička	Barokní radnice (původně gotická), prstenec městských hradeb s přístupnými ochozy, morový sloup od J. Pacáka. Kostel sv. Jakuba se světničkou ve věži, kde se narodil B. Martinů. Evangelický kostel, kostel sv. Michala, klasicistní vrata na měšťanských domech, městská galerie, prodejní galerie Vysočina.
Pomezí	Kostel sv. Jiří z 1. poloviny 14. století, bývalá tvrz z 16. století hrabat z Walderode a hrabat z Kolovrat, později přestavěna na sýpku, vyřezávaná vrata na usedlosti čp. 87, kaple a křížky v obci, lesní kaple Panny Marie Zázračné v baldeckém lese.
Pustá Kamenice	Kostel sv. Anny, půdorys kostela je miniaturou chrámu sv. Petra v Římě, roubené chalupy, památný strom lípa malolistá stará 300 let.
Pustá Rybná	Kostel sv. Bartoloměje, baptistický kostel, evangelický kostel, evangelická fara z hrázděného zdiva, přírodní rezervace Damašek, přírodní park Rybenské Perničky, velmi zachovalá lidová architektura, roubená stavení, osmiboká roubená stodola - expozice starých zemědělských strojů a nářadí.
Sádek	Kostel Nejsvětější Trojice, boží muka, kaplička sv. Jana Nepomuckého, pozůstatky starého evangelického hřbitova pocházejícího z roku 1783, bývalá rychta a krčma č. p. 33 - nejstarší dochovaná zděná stavba na Poličsku
Stašov	Kostel Nanebevzetí Panny Marie s oltářem směrem na západ, lidová architektura.
Svojanov	Hrad Svojanov, kostel sv. Mikuláše ve Starém Svojanově ze 13. století, poutní místo Marie z Magdaly zvané „ <i>Majdalenka</i> “.
Široký Důl	Gotický kostel sv. Jana Křtitele z roku 1347, velmi zachovalá lidová architektura: polygonální stodola s doškovou střechou, soubor zděných státek čtvercového typu. Velkou přírodní zvláštností je chráněný strom Vysoká neboli Vopařilova jedle. Stáří tohoto stromu se odhaduje kolem 400 let. Strom je vysoký 40 m a obvod měří 4,7 m.
Telecí	Kostel sv. Maří Magdalény, Lukasova "zpívající" lípa, Pajkrův dub v Telecím, vesnická památková zóna.
Trpín	Kostel sv. Václava, barokní zvonice, významné poutní místo sv. Magdaleny.

Zdroj dat: *Mikroregion Poličsko*

Za zmínku jistě stojí i **četné vodní plochy** nacházející se na území SO ORP Polička. Většinou se jedná o rybníky, které jsou ve velké míře **využívány k rekreačnímu, ale i sportovnímu rybaření** v letním i v zimním období. Na řadě z nich se pořádají rybářské závody. Polička je sídlem aktivního Rybářského sdružení Vysočina. Hojně vyhledávané vodní plochy najdeme v Poličce (přehrada), Jedlové (Peklo), Pomezí (Limberský rybník), Svojanově (Šindelka), Stašově (Stašovský rybník) a Poličce - Modřeci (Nový rybník).

Ubytovací předpoklady

Ubytování na území SO ORP Polička je možné v hotelech, penzionech, ubytovnách a najít zde můžeme i nabídky k ubytování v soukromých objektech, chatách či chalupách, např. turistická chata Lucký vrch. Možnost kempování je v Borové, kde se nachází certifikovaný kemp, další možnosti kempování jsou ve městech Polička a Bystré. Stylové ubytování na statku či na ranči nabízí obec Stašov, Květná a Široký Důl. Rodiny s dětmi mohou využít ubytování v Hotelu v Bystrém nebo v Hartmanicích, kde se na rodiny s dětmi specializují a nabízí mnoho doplňkových služeb.

Doprovodná infrastruktura

Doprovodnou infrastrukturou se rozumí vybavenost území pro potřeby cestovního ruchu. Vzhledem k vhodným podmínkám pro turistiku a cykloturistiku ji tvoří **odpočívadla, informační tabule a mapy**, které vznikly při spolupráci DSO Kraj Smetany a Martinů a DSO Mikroregionu Poličsko.

V posledních třech letech vznikla nová dřevěná posezení v obcích Polička, Bystré, Trpín, Korouhev, Nedvězí, Rohozná, Oldřiš, Telecí, Borová a Jedlová. Některá posezení jsou i zastřešená a mají přídatné stojany na kola.

V zimním období můžeme ve SO ORP Polička využít 2 sjezdovky s umělým zasněžováním, vlekem a dětským vlekem. Devíti obcemi prochází značené běžecké stopy, které jsou soustředěny převážně do oblasti Žďárských vrchů.

6.1.1.5 Potenciál cestovního ruchu

Potenciál cestovního ruchu mapuje v České republice Ústav územního rozvoje. Potenciál cestovního ruchu je chápán jako zhodnocení co možná nejkompexnějšího okruhu územních podmínek a předpokladů pro další možný rozvoj cestovního ruchu. Ústav rozčlenil přírodní a kulturní předpoklady, které lze seskupit do dvou dílčích potenciálů, jimiž jsou potenciál atraktivit cestovního ruchu a potenciál ploch a linií ovlivňující cestovní ruch.

Atraktivita cestovního ruchu jsou reálným vyjádřením cílů návštěvníků regionu. Jsou to například hrady, zámky, botanické zahrady, golfová hřiště, lázeňská místa aj., ale patří sem i přírodní pozoruhodnosti (jeskyně, skalní města aj).

U potenciálu ploch a linií ovlivňujících cestovní ruch se ústav neupíná na konkrétní objekty, ale na širší územní předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Vychází z toho, že různé plochy mají různý obecný význam pro cestovní ruch. Linie vyjadřují délku významných silnic, železnic, břehu vodních nádrží vhodných ke koupání. Vypovídá o podmínkách relativně snadné dostupnosti území individuální i hromadnou dopravou.

Dle zprávy o *Aktualizaci potenciálu cestovního ruchu v České republice*, vydané roku 2010 Ústavem územního rozvoje, disponuje SO ORP Polička následujícím potenciálem:

Tab. 111: Potenciál cestovního ruchu ORP Polička

Atraktivita CR	A	B	C	Body		
Přírodní pozoruhodnosti	-	1	-	20		
Historické městské soubory	-	2	-	60		
Historické vesnické soubory	-	1	-	20		
Hrady, tvrze, zříceniny	-	1	-	40		
Muzea, galerie	-	1	-	45		
Jiné atraktivita CR	1	-	-	50		
Turistická informační centra	2	-	-	30		
Úhrn				265		
Plochy a linie	A	B	C	D	E	Body
Rekreační a turistická krajinná oblast II		•				160
Silnice I. třídy		•				80
Železnice II		•				40
Úhrn						280
Potenciál cestovního ruchu území ORP						545

Zdroj dat: Ústav územního rozvoje

Z Tab. č. 111 vyplývá, že nejvíce hodnocenou atraktivitu představují historické městské soubory v Poličce a Bystrém s počtem bodů 60. Následuje hrad Svojanov, jehož atraktivita je téměř srovnatelná s muzei (městské muzeum Polička, malé muzeum města Bystré). Historický vesnický soubor patří obci Telecí, přírodní atraktivitu představují Rybenské Perničky. Na území převládá rekreační a turistická krajina II s charakteristicky velmi členitým vrchovinným reliéfem s množstvím lesů, luk a vyhlídkových bodů. Silnice I. třídy a železnice II. třídy umožňují dobré dopravní spojení.

Tab. 112: Potenciál cestovního ruchu SO ORP na území Pardubického kraje

SO ORP	Celkový potenciál CR	SO ORP	Celkový potenciál CR
Česká Třebová	460	Pardubice	725
Hlinsko	715	Polička	545
Holice	290	Přelouč	560
Chrudim	1 355	Svitavy	405
Králíky	780	Ústí nad Orlicí	700
Lanškroun	570	Vysoké Mýto	355
Litomyšl	525	Žamberk	1 275
Moravská Třebová	695		

Zdroj dat: Ústav územního rozvoje

V rámci Pardubického kraje zaujímá **SO ORP Polička nižší až střední bodové hodnocení**. Zajímavostí je, že SO ORP Litomyšl, které disponuje památkou UNESCO má potenciál nižší (525 bodů). Důvodem je lepší hodnocení Poličska jako rekreační a turistické krajiny. Z toho lze usoudit, že cestovní ruch zde má svůj význam a mohla by mu pomoci systematická péče o něj.

6.1.1.6 Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti

Obecné trendy v cestovním ruchu se neustále vyvíjejí, a to i díky stálým změnám technologií a změnám životního stylu. Také stoupá náročnost návštěvníků s ohledem na kvalitu služeb.

- Během několika let dojde k výraznému **nárůstu osob ve vyšším věku**, přičemž zdravotní stav seniorů se bude postupně zlepšovat a zároveň budou disponovat vyššími příjmy než tomu bylo v minulosti. Díky tomuto faktu poroste poptávka turistů – seniorů mnohem rychleji, než obecně zaměřená poptávka po cestovním ruchu.
- **Zájem o zdravý životní styl bude** v budoucnosti neustále **narůstat**. Tato skutečnost neovlivní objem poptávky, zcela jistě však bude mít vliv na výběr destinace a způsob trávení volného času. Turisté se budou vyhýbat destinacím, které se budou zdát rizikové. Populární bude aktivní trávení dovolené a bude stoupat poptávka po wellness produktech, lázeňských pobytech a fitness centrech.
- Současným trendem společnosti je **nárůst průměrné úrovně vzdělanosti**. Proto můžeme předpokládat rostoucí roli umění, kultury a historie při plánování dovolených.
- Moderní společnost klade stále větší tlak na pracovní stránku člověka, a tak i stimuluje jeho poptávku po volném čase a relaxaci. Na druhou stranu má tento trend pozitivní vliv na volné disponibilní příjmy vzhledem k **rostoucímu počtu dnů placené dovolené**.
- Díky **rozšiřování Internetu** a jeho využívání nejen k získávání informací, ale i k nákupu turistických produktů a služeb, si turisté budou svoji dovolenou rezervovat přímo přes internet a **význam cestovních agentur poklesne**.
- Touha po čisté **ekologické turistické atraktivitě a čistých ekologických produktech**.
- Touha po **extrémních (nevšedních) adrenalinových zážitcích**.

6.1.1.7 Nejvýznamnější trendy ovlivňující turistickou oblast (zdraví životní styl, agroturistika, poznávání, sport, relaxace)

V souvislosti se stoupající poptávkou společnosti po odpočinku, rekreaci a zdravé dovolené je SO ORP Polička vhodnou destinací pro trávení právě této formy dovolené. Vzhledem k tomu, že se jedná o rekreační oblast s kvalitním životním prostředím, má předpoklady stát se vyhledávanou destinací. Tento trend může velmi příznivě ovlivnit podnikatele zabývající se venkovským cestovním ruchem, pro které zdejší krajina představuje ideální podmínky. Navíc roste poptávka po domácích a českých produktech, zájem o poznání života na venkově a poznání venkovských tradic a zvyků. Přidanou hodnotou může být pořádání různých atraktivních činností (jezdecká škola, rybolov apod.). Oblast je navíc poměrně bohatá na venkovskou architekturu, což ve spojení s výše uvedenými aktivitami, představuje ideální kombinaci. Všechny uvedené skutečnosti mohou dát další podnět pro rozvoj agroturistiky či ekoagroturistiky.

Zdejší životní prostředí a krajina vhodná pro turistiku jsou také vhodné pro rostoucí skupinu aktivních turistů - seniorů, jejichž stále více oblíbenou činností je např. provozování nordic walkingu.

V souvislosti s rozvojem informačních technologií je nutno stále zlepšovat kvalitu webových stránek a rozšiřovat i on-line služby. Českomoravské pomezí využilo chytrých telefonů k vytvoření zábavné hry, která motivuje návštěvníky k návštěvě zajímavých míst. Město Polička nabízí mobilní aplikaci pro prohlídku města.

Oblast cestovního ruchu ovlivňují i slevové portály, které mají za následek pokles cen zahraničních zájezdů i tuzemských pobytů s ubytováním vyšší kategorie za konkurenční nebo nižší ceny než nabízí místní podnikatelé. Turisté pak dávají přednost těmto zájezdům. S ohledem

na obecné trendy v cestovním ruchu mají na destinaci negativní vliv stále se měnící a nedokonalé jízdní řády, absence půjčoven jízdních kol a sportovních potřeb a také chybějící zábavné zařízení. S tím souvisí nedostatečná nabídka aktivit pro rodiny s dětmi.

6.1.2 Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti

6.1.2.1 Kulturně historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci)

Historické památky

Město Polička

Město Polička je vstupní branou do Žďárských vrchů, jednoho z nejkrásnějších koutů Českomoravské vrchoviny. V minulosti bývala věnným městem českých královen a v 18. století patřila mezi nejbohatší města Východních Čech. Do dnešních dnů se dochovaly městské hrady, zpevněné 19 věžemi, s ochozem místy přístupným veřejnosti.

Polička – gotické opevnění

Hradby jsou 1220 m dlouhé, vysoké 10 m a 2,5 m široké. Obepínají celé historické jádro. V 15. století byly doplněny 19 půlválcovými baštami vysokými 22 m (jsou přístupné po žebřících, vyzděné do 14 m). **Hradby v Poličce patří k nejcelistvěji zachovaným hradbám v ČR**, tím se také řadí mezi evropské unikáty. Opevnění se postupně rekonstruuje, hlavní hradba s 19 věžemi je téměř kompletní.

Polička - barokní radnice

Mohutná dvoupatrová **barokní budova radnice** pochází z let 1739 – 1744. Roku 1845 byly po požáru města instalovány nové věžní hodiny. Hodnotný je i vnitřek budovy s barokními klenbami a kaplí prostupující dvě podlaží. V radnici se nachází obrazová galerie. Před radnicí stojí 22 m vysoký **barokní morový sloup** vystavěný jako projev vděčnosti za ochranu města v roce 1713 před morovou nákazou. Sochy na původních barokních kašnách, socha sv. Jana Nepomuckého u radnice, morový sloup a radnice byly roku 2008 prohlášeny národní kulturní památkou.

Město Bystré

Město Bystré má ve svém středu **městskou památkovou zónu**. Na náměstí ve tvaru podkovy se nachází **barokní kostel sv. Jana Křtitele**, který je údajně nejstarším poutním místem Panny Marie Karmelské u nás. V tomto kostele se po domluvě konají prohlídky. Další významnou stavbou je **barokní radnice** z počátku 18. století.

Pro svoji malebnost se Bystré stalo dějištěm natáčení filmů Vojtěcha Jasného - *Všichni dobří rodáci* (1967) a *Návrat ztraceného ráje* (1997).

Město Bystré je od roku 1999 účastníkem evropského projektu *Cultural Village of Europe*.

Bystré - Barokní radnice

Barokní budova radnice, dnes sídlo městského úřadu, vznikla v letech 1717 až 1719 za panovnického rodu Hohenemsů. Radnice je ze tří stran volně stojící. Původní radnice z roku 1560 byla zničena požárem.

Bystré zámek

Ve městě se nachází i **renesanční zámek** z let 1586 – 1590 a patří k hlavním symbolům města. V současné době je sídlem příspěvkové organizace Pardubického kraje - Domova na zámku Bystré, dále zde má sídlo Základní škola speciální Bystré a Speciálně pedagogické

centrum při Základní škole speciální. Součástí zámku je i veřejně přístupný anglický park, který kromě zeleně zdobí i díla řezbářů.

Hrad Svojanov

Významnou kulturní památkou v území SO ORP Polička je **hrad Svojanov**. Ten vlastní již 100 let město Polička, které na hradě provedlo nezbytné úpravy. Postupně ho zpřístupnilo veřejnosti. Hrad je významnou památkou nejen Poličska, ale i celého Pardubického kraje.

Gotický královský hrad na pomezí Čech a Moravy z poloviny 13. století byl založen králem Přemyslem Otakarem II. k ochraně obchodní cesty spojující Čechy a Moravu. V první polovině 15. století byl hrad stavebně upravován a výrazně zesílilo jeho opevnění. Síla zdiva mohutných hradeb dosahuje místy až 8 m. Na počátku 16. století byl přestavěn hradní palác. Od 2. poloviny 16. století se majitelé hradu střídali. Po požáru roku 1842 byl přestavěn v empírovém stylu. Svou dnešní podobu tehdy získal hradní palác a vstupní brána.

Hradní válcová věž, zvaná „*Hláska*“, je vysoká 26 m a slouží jako rozhledna. Svojanov je jediný hrad v ČR, v jehož architektuře se mísí gotika s empírem, tedy středověk s 19. stoletím.

Muzea a galerie

Polička

Od roku 1994 se v prostorách radnice nacházejí stále expozice **městského muzea a galerie**: Staré umění na Poličsku, Moderní umění na Poličsku a Bohuslav Martinů ve výtvarném umění. Zajímavá je obrazová galerie rodu Hohenemsů - obraz o rozměrech 5,43 m x 2,12 m s 54 osobami. Obraz byl namalován roku 1578.

Polička - Centrum Bohuslava Martinů

Na jaře 2009 bylo v budově městského muzea v Poličce při příležitosti plánovaného 50. výročí od úmrtí slavného hudebního skladatele a nejznámějšího poličského rodáka Bohuslava Martinů slavnostně otevřeno **Centrum Bohuslava Martinů**. Na návštěvníky čekají expozice, jež jsou připraveny tak, aby je seznámily nejen s osobou hudebního velikána Martinů, ale i s historií města Poličky a dalšími pamětihodnostmi tohoto regionu. V Centru se také pořádají časté koncerty a kulturní večery.

Bystré - Brtounova chaloupka

Jedno z nejstarších dochovaných roubených stavení v obci z roku 1723 slouží jako minimuzeum s expozicí lidového umění a ševcovského řemesla, které bylo v 19. století nejrozšířenějším řemeslem v Bystrém. Součástí expozice je také obraz venezuelské malíčky Maicy Gonzales, která jej věnovala městu v roce 2004.

Církevní památky

Polička - Kostel sv. Jakuba, kostel sv. Michaela

Na náměstí Bohuslava Martinů stojí novogotický **trojlodní kostel sv. Jakuba**, který v letech 1853 až 1865 nahradil kostel pocházející ze 14. století. Důvodem bylo zničení původní stavby požárem roku 1845. Zajímavé jsou malované okenní vitráže vyrobené v Německu. Sochu sv. Jakuba na hlavním oltáři vytvořil z mramoru sochař Václav Levý roku 1864 v Římě a je posvěcena papežem. Kostel má 7 zvonů. Ve věži je rodná světnička hudebního skladatele Bohuslava Martinů.

Kostel sv. Michaela byl postaven roku 1670 ve slohu gotickém, vnitřní prostor tvoří čtvercové trojlodí s renesančními křížovými klenbami. U kostela je patrová hranolová zvonice a kostnice. Při vstupu na místní hřbitov najdeme hrob hudebního skladatele B. Martinů a básníka M. Bureše.

Bystré - Barokní kostel sv. Jana Křtitele a Panny Marie Karmelské

Kostel v Bystrém je **zasvěcen sv. Janu Křtiteli** a je údajně nejstarším poutním místem Panny Marie Karmelské u nás. Tento kostel byl původně gotický se dvěma věžemi z poloviny 14. století. Kostel několikrát vyhořel a další výrazná oprava se uskutečnila v roce 1601 za Jana Bezdrůžického z Kolovrat. Dnešní podoba chrámu pochází z období 1722 až 1723, kdy vlastnil bysterské panství rod Hohenemsů.

Hartmanice - Kaple sv. Jana Nepomuka

Tato kaple je na území SO ORP Polička známá spíše pod názvem „*Hartmanská kaplička*“. Nachází se v místě, kde byl kdysi morový hřbitůvek. Roku 1705 byly položeny základy na místě starší kaple zasvěcené andělům strážným a roku 1708 byla vysvěcena bysterským farářem Bohumírem Herbstem ke cti svatého Jana Nepomuckého. Jde o centrální stavbu s klenutou kopulí a otevřeným výhledem do osmiboké věže v podobě lucerny v jejím středu. Věžičku s okny obstupují římsy. V západní kruchtě nesené valenou klenbou se nachází vchod zdobený kamennou sochou sv. Jana Nepomuckého.

Poutní místa

Jedlová/Stašov - Balda

Lázně Balda jsou bývalé minerální lázně, které nyní slouží jako poutní místo, kde se každoročně scházejí věřící z celého okolí v kapli Panny Marie Sněžné. Tato pouť se slaví každou první neděli v srpnu.

Svojanov/Trpín - Kaple sv. Máři Magdalény

Na tomto místě byl postaven gotický klášter zasvěcený Marii z Magdaly. V současné době se zde nachází jen **torzo s kapličkou**. Zde se každoročně již od 17. století pořádá každou druhou sobotu v červenci pouť.

Lidová architektura

Poličský dvorec

Podoba vesnic se změnila především v 60. a 70. letech minulého století. Mnoho budov bylo necitlivě přestavěno. Přesto se podařilo v některých vesnicích (Jedlová, Korouhev, Svojanov, Široký Důl, Telecí, Březiny) uchránit staré stavby, které se vyznačují roubenou konstrukcí s lomenicí a bílými vodorovnými pruhy nebo jsou celé dřevěné. Tato východočeská lidová architektura se nazývá *Poličský dvorec*.

6.1.2.2 Přírodní atraktivita (chráněná území a objekty, naučné stezky)

Území SO ORP Polička nabízí kromě historických památek také krásnou a neporušenou přírodu, díky které se stává ideálním místem pro relaxaci nebo aktivní trávení dovolené na kole nebo na pěších výletech. Nachází se zde velké množství rybníků, a tím se stává velice oblíbenou destinací pro rybáře.

Chráněná území

Žďárské vrchy

Část území leží v chráněné krajinné oblasti Žďárských vrchů, které jsou považovány za jednu z nejčistších a nejzachovalejších oblastí České republiky. Typické pro Žďárské vrchy jsou vrcholové hřebeny pokryté lesy a dlouhými údolními.

Přírodní rezervace

Damašek

Přírodní rezervace Damašek se nachází na katastru obce Pustá Rybná. Pojmenování získala podle rozptýlené osady. Chráněné jsou zde vlhké rašelinové louky v nivě meandrujícího potoka v nadmořské výšce od 625 do 635 m n. m.

Čtyři palice

Přírodní rezervace Čtyři palice je součástí CHKO Žďárské vrchy a nachází se u obce Březiny.

Oblast byla vyhlášena přírodní rezervací v roce 1990. Je tvořena rulovými skalními útvary připomínající čtyři palice, jež vznikly mrazovým zvětráváním hornin. Jednotlivé skalní útvary mají své názvy - Čtyřpaličatá skála, Děvín a Tvrz. Na ně navazuje ještě jeden menší skalní útvar - Opomenutá. Nejvýznamnější z nich, Čtyřpaličatá skála, dala dle svého tvaru jméno celému útvaru.

Přírodní památky

Rybenské Perničky

Skalní útvary Rybenské Perničky byly v roce 1980 vyhlášeny přírodní památkou. Nacházejí se 2 km západně od Pusté Rybné.

Skalní útvary jsou tvořeny dvěma oddělenými skalními bloky s výškou stěn 16 a 18 m. Na vrcholové plošině východního z nich byla zvětráváním po vodorovné puklině vytvořena výrazná lavice, do níž jsou vyhloubeny 3 skalní mísy, z nichž největší má průměr až 60 cm a hloubku 20 cm. Skalním mísám, lidově *perničkám*, byl dříve připisován umělý původ a kultovní rozměr. Pod skalami jsou odlámané suťové haldy. Skalní útvar je turisticky zpřístupněn.

Technické památky

Bystré - Vápenka

Pec k pálení vápence se nachází v blízkosti města Bystré.

Oldřiš - U zbořených mostů

U rybníka nad obcí Oldřiš jsou zachovány dva oblouky historického mostu, který dříve spojoval obce Oldřiš a Široký Důl.

Naučné stezky

Na území SO ORP Polička se nachází **14 naučných stezek**, které najdeme v 5 celkem obcích. Ke všem těmto stezkám jsou k dostání tištěné mapky.

Informace o naučných stezkách v území je možné nalézt jak na stránkách obcí, kterých se jednotlivé stezky týkají, tak na portálech turistických oblastí Českomoravské pomezí, Východní Čechy, Turistické regiony v ČR, Naučné stezky v České republice. DSO Kraj Smetany a Martinů vydal brožuru *Kraj Smetany a Martinů - Naučné stezky*, kde jsou popsané všechny stezky nacházející se na Poličsku a Litomyšlsku.

Borová - Borovská poznávací stezka

Trasa prochází v těsné blízkosti vlakového nádraží. Je dlouhá 19 km. V tomto prostoru je umístěna velkoplošná poznávací mapa stezky a je zde možné navštívit 3 restaurace s celodenním provozem, WC a prodejnu potravin.

Informace o této naučné stezce najdeme přímo na stránkách obce Borová, kde je zveřejněna mapka a popsaná jednotlivá stanoviště. Borovská poznávací stezka má na trase 11 zastavení.

Bystré – naučná stezka - „malý městský okruh“

Tento okruh spojuje jednotlivé nemovité památky města Bystré. Tyto nemovité památky jsou umístěny v samém srdci městské památkové zóny.

Bystré – naučná stezka – „velký městský okruh“

Velký městský okruh ukazuje přírodu okolí města Bystré. Spojuje jednotlivé významné krajinné prvky, kapličky a drobné sakrální prvky.

Zmínka o naučných stezkách v Bystrém se nachází v brožuře *Kraj Smetany a Martinů – Naučné stezky*.

Květná – Lesní škola Květná

V lesíku u nádraží v Květné vznikl malý naučný okruh o délce cca 300 m. Na trase se nachází 6 naučných tabulí s vyobrazením a stručným popisem 12 druhů domácích a lesních dřevin našeho kraje. Na konci okruhu se nachází pravá lesní školka pod bukem, kde je umístěné odpočívadlo.

Informace o stezce nalezneme na stránkách obce Květná a ostatních portálech.

Polička – Naučná stezka u Poličky

Stezka představuje známá i méně známá místa v blízkém okolí Poličky, sestává se z 15 originálních tabulí s informacemi o zajímavých místech a úkoly, které je možné během trasy plnit.

V informačním centru v Poličce jsou k dispozici mapky s vyznačenými trasami a brožura *Průvodce naučnou stezkou u Poličky*.

Polička - Putování po městských lesích Polička

V rámci projektu *Posílení rekreační funkce lesů a usměrnění turismu v lesích města Poličky* bylo zřízeno celkem 10 stanovišť, které byly rozděleny do dvou velkých turistických okruhů – *Turistický okruh Poličko* a *Turistický okruh Svojanovsko*.

Svojanov – Naučná stezka kolem Svojanova

Stezka spojuje nejvýznamnější památky Svojanova. Výchozí bod je u radnice, stezka pokračuje se kolem kaple sv. Jana Nepomuckého. Dále stezka pokračuje po modré turistické značce kolem kostela sv. Petra a Pavla do Hlásnice. Odtud ke kapli sv. Máří Magdalény tzv. Majdalenka. Od Majdalenky stezka pokračuje přes Předměstí ke kostelu sv. Mikuláše ve Starém Svojanově. Dále přes Korytka, kolem Božích muk až na hrad Svojanov.

Svojanov – Naučná stezka údolím Kavinského potoka

Údolí se nachází v místní části Dolní Lhota. Vede kolem kaskád na Kavinském potoce po zelené turistické značce chráněným územím. Trasa vede i přímo korytem potoka.

Svojanov – Vycházka kolem Salvátora

Trasa vede od kostela sv. Mikuláše ve Starém Svojanově na Křib, kde stojí bývalá fara. Po polní cestě dojdeme až k obrázku sv. Salvátora.

Svojanov – Masarykovou cestou na hrad

Touto cestou přijel na hrad Svojanov T. G. Masaryk. Mapky ke všem naučným stezkám ohledně Svojanova jsou k dostání v turistickém informačním centru ve Svojanově a na výše zmíněných portálech.

6.1.2.3 Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika)

Pěší turistika

Díky své poloze, krásné přírodě a rozmanité krajině je území SO ORP Polička vhodné pro podnikání různých forem turistiky.

Na své si přijdou turisté díky velkému počtu památek, krajině s potoky, rybníky a kopcovitému terénu Žďárských vrchů. Celé území je protkáno řadou značených turistických tras.

Cykloturistika

Území SO ORP Polička protíná mnoho cyklistických tras, a proto je také toto území hojně navštěvované cyklisty. Cyklotrasy se nachází téměř v každé obci a vedou jak po silnicích II. a III. třídy, tak i po místních komunikacích. Díky projektu Kraje Smetany a Martinů bylo vytvořeno několik cyklistických odpočívadel. K dispozici cyklistům kromě cyklomap jsou i informační brožury *Na kole krajem Smetany a Martinů* vydané DSO Kraj Smetany a Martinů nebo *Na kole* vydané Svazkem obcí Českomoravské pomezí. V nich lze najít tipy na výlety včetně popisu trasy, náročnosti a atraktivit, které se po cestě vyskytují.

Tab. 113: Cyklotrasy v ORP Polička

Číslo	Průběh cyklotrasy
104	Městečko Trnávka, Pacov, Přední Arnoštov, Arnoštovské sedlo, Křenov, Janůvky, Rudná, Horáková Lhota, Moravská Chrastová, Chrastavec, Vítějeves, Svojanov, Hamry , Nyklovice, Sulkovec, Ubušín, Jimramov, Nový Jimramov, Javorek, Líšná, Sněžné, Krátké, Kadov
4101	Polička, Kamenec, Sádek, Telecí, Kučerův mlýn, Březiny
4102	Polička , Vysoký Les, Chmelík
4103	Polička, Sádek, Oldřiš , Lubenská myslivna
4104	Polička, Balda, Stašov, Rohozná, Svojanov
4105	Oldřiš, Lucký vrch, Pustá Rybná, Pustá Kamenice, Pec
4106	Polička, Korouhev, Lačnov , Borovnice, Spělkov, Krásné
4107	Květná , Vysoký Les, Lezník, Strítěž, Široký důl, Na Babce
4108	Jelínek, Kamenec
4109	Polička (Šibeniční vrch, U přehrady, Na Přehradě)
4110	Nad kůlnou, U Aiglova domu
4019	Litomyšl, Osík, Dolní Újezd, Horní Újezd, Sebranice, Strítěž, Polička, Modřec, Balda, Jedlová, Bystré
4021	Litomyšl, Nedošín, Tržek, Morašice, Přfluka, Nové Hrady, Jarošov, Budislav, Kamenné Sedliště, Borová
4022	Svitavy, Hradec nad Svitavou, Radiměř, Pomezí, Paseky, Polička, Kamenec, Sádek, Oldřiš, Borová, Pustá Rybná, Březiny , České Milovy, Zdislavice, Milovy, Samotín, Blatky, Kadov
4023	Balda, Pomezí, Květná , Chmelík, Trstěnice, Čistá
4025	Polička, Kamenec, Sádek, Lačnov , Borovnice, Jimramov, Strachujov, Unčín, Dalečín, Vír, Koroužné, Švařeč, Štěpánov nad Svratkou, Ujčov, Nedvědice
4027	Radiměř, Rohozná, Svojanov
5085	Kunštát, Rudka, Petrov, Sulíkov, Ústup, Veselka, Kněževs, Trpín

Zdroj dat: Vlastní šetření

Služby pro cyklisty

V území nabízí cyklistům své služby cykloservisy v obcích Borová, Bystré, Polička, Jedlová a Sádek. Co ale v území SO ORP Polička chybí, jsou půjčovny sportovních potřeb a jízdních kol.

Doprava pro cyklisty

Od začátku června do konce září vždy v pátek, sobotu a neděli projíždí obcemi Borová, Polička a Květná cyklobus. Tento provoz realizuje (od roku 2006) svazek obcí Českomoravské pomezí.

Hipoturistika

Územím SO ORP Polička prochází jedna hipostezka, která vede přes Pustou Rybnou – Kamenec – Poličku – Stašov – Rohoznou – Starý Svojanov. Nachází se zde i několik jezdeckých klubů, které v letním období pořádají dětské tábory nebo jezdeckou školu. Některé statky nabízí ubytování s možností projížděk a návštěvníci si sami mohou zkusit péči koně.

6.1.2.4 Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty)

Rozhledny

SO ORP Polička se nachází v kopcovitém terénu vhodném pro rozhledny, ale i přesto se zde žádná nenachází. Je zde možné nalézt **několik vyhlídkových míst, např. Hláska na hradě Svojanov, kostel Sv. Jakuba v Poličce nebo vyhlídka na Luckém vrchu.**

Nejbližší rozhledny jsou situovány mimo SO ORP Polička na Bystřicku a Boskovicku.

Sportovní zařízení

V každé obci SO ORP Polička se nachází hřiště buď na míčové hry, fotbal nebo víceúčelová hřiště. Největší zastoupení sportovních zařízení má město Polička, kde se nachází krytý bazén, zimní stadion, letní stadion, sportovní haly, tenisové kurty, horolezecká stěna, skate park, minigolf, fitcentra, bowling a koupaliště.

Další větší sportovní vyžití nabízí obec Borová, kde se nachází sportovní areál s minigolfem, volejbalovým hřištěm, minibowlingem, pingpongovým stolem, kuželkami, kriketem, tenisovou zdí a dětským hřištěm. Dále se zde nachází víceúčelové hřiště, kde je možné hrát házenou, malý fotbal, volejbal a 2 tenisové kurty.

Ve městě Bystrém je v provozu krytý bazén s mořskou vodou, tenisové kurty, víceúčelové hřiště. Adrenalinové sporty může území nabídnout buď v podobě paintballu v Poličce nebo horolezení ve Žďárských vrších.

Zimní sporty

Sjezdové lyžování

Pro zimní období lze využít 2 sjezdovky s umělým zasněžováním a 1 bez umělého zasněžování.

Tab. 114: Sjezdovky na území SO ORP Polička

Sjezdovky					
Obec	Počet vleků	Délka vleku	Délka tratě	Převýšení	Obtížnost
Bystré	1		360 m	90	červená
Polička	1	245 m	320 m	35	modrá
Telecí	1	450 m	500 m	70	modrá

Zdroj dat: Internetové stránky sjezdovek

Další možnosti lyžování jsou dostupné v blízkém Jimramově, Karasíně, Novém Městě na Moravě a v poslední době velice oblíbený ski areál Olešnice na Moravě.

Lyžařské trasy

Klub českých turistů ve spolupráci s Mikroregionem Poličsko vyznačil mezi Poličkou, Borovou a Březinami několik běžeckých stop, které jsou dlouhé 70 km. Tyto stopy jsou pro lyžaře upravovány strojově. Stopy vedou jak podle značek pro pěší turistiku, tak podle značek pro lyžaře. Pro více informací slouží informační mapa *Lyžařské trasy v mikroregionu Poličsko*, kterou vydal DSO Mikroregion Poličsko ve spolupráci s Klubem českých turistů.

Na území SO ORP Polička chybí půjčovny lyžařského vybavení a potřeb.

Další atraktivita

Na území SO ORP Polička se během roku koná bezpočet akcí, ať už se jedná o zábavy, které si spolky v obcích pořádají sami a jsou převážně v letních měsících nebo plesy v zimě. Tradiční je pořádání poutí (většinou na jméno toho, komu je kostel v dané obci zasvěcen). Dále každá obec především během prázdnin pořádá dětské dny, různá herní odpoledne, rybářské závody, divadelní představení, různé netradiční festivaly, pochody, hasičské závody. V zimních měsících se jedná o vyřezávání z dýní, karnevaly, masopusty a mnoho dalších.

Pořádají se zde i akce, které mají dlouholetou tradici a každoročně je navštíví mnoho desítek návštěvníků.

Každoroční akce na Poličsku

Velikonoce na Hradě – akce připomíná zvyky a tradice spojené s obdobím Velikonoc.

Polička Jazz – mezinárodní festival představuje v druhé polovině dubna špičkové domácí i zahraniční interprety jazzové hudby v Tylově domě.

Hradní jarmark – na začátku května se prostory hradu změny ve středověké tržiště s ukázkami tradičních řemesel. Na horním nádvoří probíhá doprovodný program s historickou tematikou.

Martinův fest – nejen hudba Bohuslava Martinů zazní na festivalu, který je pořádán na počest tohoto místního rodáka.

Poličské rockování – jeden z největších „open-air“ festivalů v Pardubickém kraji, který se koná v areálu poličského koupaliště. Je zaměřen na současnou populární hudbu i na okrajové hudební žánry.

Colour meeting – mezinárodní multikulturní festival, jehož cílem není jen prezentace hudby folkové, etnické a world music, ale zejména snaha o vzájemné setkávání a poznávání různých kultur.

Historické slavnosti – program je tvořený převážně vystoupením šermířských skupin. Součástí jsou také noční prohlídky hradu a dobové tržiště.

Divadelní pout' – tento festival je přehlídkou domácích i zahraničních divadelních souborů, které doplňuje vystoupení šermířů, kejklířů a dalších umělců.

Polička 555 – multižánrový festival pořádaný každý rok v srpnu. Je zde možný poslech mnoha hudebních stylů, vidění několika divadelní představení a ohňostroj.

Mezinárodní řezbářské sympozium – pořádané v Bystrém. Jedná se o setkání výtvarníků, sochařů a řezbářů. Jde o dřevorezbu pod širým nebem a jarmark lidového umění.

Den evropského dědictví – města Českomoravského pomezí se účastní celoevropského projektu, který vždy v září otevírá dveře památek a dalších objektů jindy veřejnosti nepřístupných.

Formanský den – v Borové. Přehlídka chladnokrevných koní spojená se soutěží v orbě, tahání klády, zápřežím, dostihem a ukázkou westernové a skokové jízdy.

Advent na hradě – hrad otvírá své brány i mimo turistickou sezónu. Nachází se zde vánoční výzdoba, výstavba betlémů, koncerty a další umělecká vystoupení.

Území SO ORP Polička má dobrý **předpoklad pro tematický cestovní ruch, a to konkrétně filmový a literární**. Mezi filmová místa patří již zmíněné město Bystré, kde se natáčely dva filmy od Vojtěcha Jasného - *Všichni dobří rodáci* a *Návrat ztraceného ráje*. Dále se ve městě Polička natáčel film *Návrat idiota* a *Oběti a vrazi*. Březiny a okolí se mohou pochlubit pohádkou *Obušku z pytle ven* a obec Nedvězí seriálem *Četnické humoresky*, který se točil převážně v sousedním Jihomoravské kraji.

Za zmínku jistě stojí i nová **unikátní hra pro chytré mobilní telefony GEOFUN**, která vychází z populárního geocachingu a návštěvníky provede po nejzajímavějších místech Českomoravského pomezí. V této oblasti si lze zahrát v Poličce, Svojanově, Bystrém a Telecím.

6.1.2.5 Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Hrad Svojanov

Nejvíce navštěvovanou památkou SO ORP Polička je hrad Svojanov. V roce 2006 sem zavítalo 25 tisíc návštěvníků, v roce 2009 návštěvnost dosáhla bezmála 47 tisíc, v dalších letech se vždy držela na hranici 40 tisíc. V roce 2013 to už bylo téměř 42 tisíc. **V roce 2014 dosáhl hrad Svojanov absolutně rekordní návštěvnosti, kdy 2. listopadu si jeho prostory prohlédlo již 50 000 návštěvníků.**

Tab. 115: Návštěvnost hradu Svojanov

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Návštěvnost	25 017	27 495	34 724	46 887	41 600	39 982	39 536	41 985

Zdroj dat: hrad Svojanov

Podle agentury *CzechTourism* je hrad Svojanov **3. nejnavštěvovanější památkou v Pardubickém kraji.**

Město Polička

Ve městě Polička turisté nejvíce navštěvují Centrum Bohuslava Martinů, kde probíhají různé výstavy a akce. V roce 2013 navštívilo Centrum 26 000 turistů. Oproti roku 2012 je to ale viditelný pokles, to byla návštěvnost 29 000. Druhou nejvíce navštěvovanou atrakcí města je světnička skladatele Bohuslava Martinů, kterou v roce 2013 navštívilo 4 678 návštěvníků, což je o 22 % méně než v roce 2012. Další atraktivitou jsou městské hradby s návštěvností 2619. Opět je zaznamenán pokles oproti roku 2012. Nárůst počtu návštěvníků zaznamenala městská galerie, kam zavítalo 201 návštěvníků. **Celková návštěvnost města Polička v roce 2013 byla 33 876 turistů, což je oproti roku 2012 méně o 12 %.**

Tab. 116: Návštěvnost Poličky v roce 2013

Návštěvnost 2013	Dospělí	Zdarma	Děti	Zdarma	Důchodci	Zdarma	Celkem
CBM (expoze)	511	261	1 504	389	462	36	3 163
CBM (krátkodobé výstavy)	1 200	1 068	5 893	2 365	451	81	11 058
Prohlídka města	1	5	57	0	24	0	87
Hradby	1 043	123	755	361	335	2	2 619
Světnička	1 777	188	1 312	671	718	12	4 678
Galerie (expoze)	42	9	23	3	108	16	201
Akce CBM	1 510	6 349	248	3 529	202	232	12 070
Celkem	6 084	8 003	9 792	7 318	2 300	379	33 876

Zdroj dat: MÚ Polička

Tab. č. 116 rozděluje návštěvnost Centra Bohuslava Martinů na dospělé návštěvníky, děti a seniory. Návštěvníci, kteří měli vstup zdarma, jsou uvedeni zvlášť.

Z výše uvedených statistik vyplývá, že nejvyšší návštěvnosti dosahuje hrad Svojanov. Centrum Bohuslava Martinů má vysokou návštěvnost především díky pořádání různých akcí.

6.1.2.6 Struktura ubytovacího zařízení a jejich vytíženost

Jedenáct z dvaceti obcí na území SO ORP Polička nabízí ubytování různých úrovní - v hotelech, penzionech, ale i v kempech. Je zde možnost ubytování i v soukromých objektech. Nachází se zde velké množství chat a chalup, které jejich majitelé pronajímají turistům. Ubytovací zařízení nabízí ve většině případů celoroční provoz. Plný seznam ubytovacích zařízení lze najít v kapitole 6.5 v příloze č. 2.

Největší počet ubytování nabízí město Polička, kde se nachází 10 zařízení. V Bystrém se dále nachází 3 hotely a jeden penzion zaměřený na relaxaci a wellnes. V *Hotelu Bystré* se nachází bazén s mořskou vodou, a i díky tomu hotel využívají mladé rodiny s dětmi a senioři. Dalším zajímavým ubytováním je ubytování přímo na hradě Svojanov, kde se nachází pokoje s nábytkem z přelomu 19. – 20. století.

Stanování nabízí *Camping Borová*, *Hotel Otakar* v Bystrém, kde je i možnost tábořiště. Ubytování ve venkovském stylu nalezneme na *Statku v Širokém Dole*.

Na základě průzkumu lze srovnat vytíženost ubytovacích kapacit různých zaměření. Ubytování na hradě Svojanov využilo v roce 2013 1151 osob, přičemž nejvyšší obsazenosti dosahuje penzion v letních měsících. Celková obsazenost však rok od roku klesá. Kapacita penzionu je 46 lůžek. *Statek Široký Důl*, který je zaměřen na venkovský cestovní ruch, měl s kapacitou 20 pevných lůžek (+ možnost přistýlek) v roce 2013 návštěvnost 250 osob. 70 % této obsazenosti tvořila letní sezóna. Soukromé ubytování na Březinách ubytovalo v loňském roce 50 osob. Nejvyšší návštěvnost evidují od jara do podzimu.

6.1.2.7 Finanční analýza SO ORP Polička

Finanční analýza byla sestavena na základě webových stránek monitor.statnipokladna.cz.

Do hlavní finanční analýzy byly zahrnuty paragrafy zadané SMO ČR, což byly paragrafy **Vnitřní obchod** (par. 2141), **Cestovní ruch** (par. 2143) a **Zájmová činnost v kultuře** (odd. 342), kam se řadí paragrafy: **Využití volného času dětí a mládeže** (par. 3421) a **Ostatní zájmová činnost v kultuře** (par. 3429).

Mezi vedlejší paragrafy, které svou náplní inklinují k cestovnímu ruchu, je zařazen paragraf **Divadelní činnost** (par. 3311), který má ve svém rozpočtu zahrnuto město Bystré a v některých letech i město Polička. Dále také paragrafy **Filmová tvorba, distribuce, kina** (par. 3313) - využívá jen město Bystré, které kino provozuje. **Činnost muzeí a galerií** (par. 3315) a **Výstavní činnost v kultuře** (par. 3317) využívají opět jen obě města na území, ve kterých se galerie a muzea nacházejí.

Do finanční analýzy byly zařazeny **Sportovní zařízení v majetku obce** (par. 3412), kam patří péče o sportoviště, tělocvičny, sportovní haly, plavecké bazény, které jsou v majetku obce. Téměř v každé obci se nachází jak sportovní hřiště, tak dětská hřiště, která mohou turisté při své návštěvě využít. Prakticky jde o nejvíce podporovanou oblast, do které je investováno.

Finanční toky přes rozpočty obcí je třeba brát jako ukazatel orientační, neboť je velmi pravděpodobné, že některé položky, které s cestovním ruchem souvisí, mohou být proúčtovány ještě do jiných paragrafů.

Tab. 117: Hlavní oblasti CR financované obcemi SO ORP Polička v roce 2013

Obec	2013							Celkem	Kč/na 1 obyva-tele
	Hlavní oblasti			Vedlejší oblasti					
Č. paragrafu	2141	2143	342	3311 + 3313	3315	3317	3412		
Borová	851 686	4 163	3 257	-	-	-	446 908	1 306 014	1 342
Březiny	-	-	241 105	-	-	-	-	241 105	1 597
Bystré	2 208	600 436	646 903	539 302	85 117	128 042	360 359	2 362 367	1 474
Hartmanice	5 562	-	-	-	-	-	6 258	11 820	41
Jedlová	-	-	-	-	-	-	96 381	96 381	92
Kamenec u Poličky	150 472	-	1 859	-	-	-	235 620	387 951	698
Korouhev	-	-	-	-	-	-	13 200	13 200	16
Květná	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Nedvězí	9 664	-	-	-	-	-	-	9 664	49
Oldřiš	-	-	270 940	-	-	-	-	270 940	414
Polička	-	298 504	1 523 495	-	4 733 656	-	9 098 616	15 654 271	1 760
Pomezí	-	-	18 000	-	-	-	62 831	80 831	66
Pustá Kamenice	-	524 528	21 205	-	-	-	17 137	562 870	1 748
Pustá Rybná	-	-	-	-	-	-	-	0	0
Sádek	-	-	10 400	-	-	-	673 694	684 094	1 291
Stašov	-	-	29 617	-	-	-	-	29 617	120
Svojanov	-	27 166	-	-	-	-	-	27 166	71
Široký Důl	-	-	4 725	-	-	-	772 653	777 378	1 939
Telecí	-	-	-	-	-	-	522 053	522 053	1 246
Trpín	-	-	-	-	-	-	248 328	248 328	583
Celkem	1 019 592	1 454 797	2 771 506	539 302	4 818 773	128 042	12 554 038	23 286 050	1 182

Zdroj dat: monitor.statnipokladna.cz

6.1.3 Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu

6.1.3.1 Infrastruktura

Stravovací služby

Turisté i místní obyvatelé si mohou vybírat z jídelních i nápojových lístků stravovacích zařízení různých kategorií, která jsou rozmístěna po celém území SO ORP Polička. **Téměř v každé obci SO ORP Polička se nachází stravovací zařízení. Dvanáct z nich disponuje teplou kuchyní.** Nejvíce těchto zařízení se nachází ve městě Polička, dále pak ve městě Bystré. Většina restaurací se zaměřuje na minutkovou kuchyni. Na území SO ORP Polička chybí restaurace, která by nabízela typicky česká jídla. Některé restaurace mohou být pro turisty neatraktivní z hlediska otevírací doby.

Tab. 118: Stravovací zařízení v území SO ORP Polička

Obec	Hospoda/restaurace bez kuchyně	Hospoda/restaurace s kuchyní
Borová	-	3
Březiny	-	-
Bystré	-	4
Hartmanice	1	1
Jedlová	2	1
Kamenec u Poličky	1	1
Korouhev	1	1
Květná	-	1
Nedvězí	1	-
Oldřiš	1	-
Polička	17	15
Pomezí	2	-
Pustá Kamenice	2	-
Pustá Rybná	-	1
Sádek	-	2
Stašov	-	-
Svojanov	1	2
Široký Důl	1	-
Telecí	-	1
Trpín	1	-

Zdroj dat: Vlastní šetření

Ubytovací zařízení

Do infrastruktury bezpochyby patří i ubytování a informace s ním související, kterým se podrobně věnuje kapitola 6.1.2.6.

Dopravní dostupnost

Železniční doprava

Územím vede železniční trať č. 261 ve směru Svitavy – Žďárec u Skutče. Tato jednokolejná trať prochází sedmi obcemi SO ORP Polička (Květná, Pomezí, Polička, Sádek, Oldřiš, Borová, Pustá Kamenice). Nejbližší železniční dopravní napojení na koridor pro mezinárodní a státní dopravu se nachází ve městě Svitavy.

Autobusová doprava

Na území tuto dopravu zajišťuje především společnost *Zlatovánek s.r.o.* O dopravu mimo region se starají i dopravci *ZDAR a.s.*, *ČSAD Ústí nad Orlicí a.s.*, *AZ BUS & TIR PRAHA s.r.o.* Jedná se o dopravu převážně do měst jako je Litomyšl, Svitavy, Hlinsko, Pardubice, Brno, Praha aj. V okrajových částech města Polička a jeho místních částech zajišťuje dopravu MHD Polička.

Veřejná doprava

Územím prochází páteřní komunikace - silnice I/34 ve směru Svitavy – Polička – Hlinsko. Z hlediska dalšího napojení regionu na nadřazený dopravní systém je významná zejména silnice II/360, která spojuje Poličku s Litomyšlí a napojuje region na silnici I/35.

Turistická informační centra

Ve SO ORP Polička se nachází **3 turistická informační centra**, která jsou všechna certifikována a zařazena do třídy B. TIC se nachází ve městech Polička a Bystré a v městyse Svojanov.

Třída B znamená, že musí splňovat několik standardů, jako jsou např. otevřeno celoročně minimálně 5 dní v týdnu, minimálně 40 hodin týdně. V hlavní turistické sezóně musí být otevřeno minimálně 6 dní v týdnu, minimálně 45 hodin týdně. TIC poskytuje informace ve 2 světových jazycích, přičemž jeden z nich může být na úrovni pasivní znalosti, umožňuje veřejnosti přístup na internet, zprostředkovává průvodcovskou službu, pracovníci TIC mají minimálně středoškolské vzdělání a alespoň jeden pracovník se minimálně jednou ročně účastní vzdělávacího programu v oblasti cestovního ruchu, který pořádá *A.T.I.C. ČR* nebo *CzechTourism*. Všechny tyto podmínky TIC na Poličsku splňují.

Tab. 119: Návštěvnost turistických informačních center

Návštěvnost TIC v roce 2013		
TIC	Celkový počet návštěvníků	Z toho zahraničních
Polička	31 111	276
Bystré	2 457	64
Svojanov	1 948	33

Zdroj dat: Turistická informační centra

6.1.3.2 Lidské zdroje pro cestovní ruch (odbornost – střední a vysoké školy)

Na území SO ORP Polička se nachází pouze jedna škola s obory věnovanými cestovnímu ruchu a příbuzným oborům. Naplněnost těchto oborů je vysoká, podobně jako i uplatnitelnost absolventů. Přestože se absolventi uplatňují relativně dobře a praktická výuka u učebních oborů se na celkovém objemu výuky podílí až z jedné poloviny, zaměstnavatelé upozorňují na jejich praktickou nepřipravenost.

Tab. 120: Specializované školy v území SO ORP Polička

Název školy	Studijní obory	Učební obory
SOŠ a SOU Polička	Hotelnictví a cestovní ruch	Kuchař-číšník
	Gastronomické služby	

Zdroj dat: SOŠ a SOU Polička

Dalšími lidskými zdroji pro cestovní ruch jsou již zmiňovaná turistická informační centra. Jejich účelem je motivovat turisty k návštěvě různých turistických atrakcí. Každý zaměstnanec informačního centra by měl mít znalost minimálně dvou světových jazyků, měl by se dobře orientovat v místním prostředí a znát všechny nejvýznamnější turistické cíle v oblasti. Dále by měl mít přehled o turistických trasách, možnostech stravování a ubytování v regionu.

Jednotlivá turistická informační centra na území SO ORP Polička zaměstnávají převážně jednoho zaměstnance, kterého v době hlavní turistické sezóny doplňují brigádníci. Ve městě Polička a městě Bystré pracují pracovníci se vzděláním v oboru cestovního ruchu.

Tab. 121: Zaměstnanci v TIC SO ORP Polička

Turistická informační centra	Počet zaměstnanců	Počet zaměstnanců v sezóně	Vzdělání v CR
Polička	2	3	1
Bystré	1	1-2	1
Svojanov	1	2	0

Zdroj dat: Vlastní šetření

6.1.3.3 Marketing cestovního ruchu

Informace přímo v území poskytují **turistická informační centra**. V území SO ORP Polička se nachází 3, a to ve městě Polička (toto TIC je navštěvované nejvíce), dále ve městě Bystrém a městyse Svojanov. Zde turisté získávají informace přímo od zaměstnanců. Většina TIC má přehled o všech akcích v okolí, nabízí informační materiály o okolních atrakcích a vše o daném území. Informační centrum v Poličce má své internetové stránky, kde se návštěvníci mohou dozvědět o nadcházejících akcích v okolí, o zajímavostech města, ale mohou se zde dozvědět i jaké stravovací a ubytovací zařízení se zde nachází. TIC města Bystré a městyse Svojanov jsou pouze uvedena na stránkách vlastního města/městyse, což může být lehce nepřehledné.

Další možnost, kde se turisté mohou dozvědět informace o území, jsou **internetové portály**. Území SO ORP Polička spadá do turistického regionu Východní Čechy, který má zavedený internetový portál, kde je zmapované celé území Pardubického kraje. Jsou tu základní informace o jednotlivých oblastech regionu a městech. Dají se zde nalézt i typy na výlety, kalendáře akcí, které se na území konají a různé další informace. Další portál, který je velice často návštěvníky využíván, je portál Českomoravské pomezí, který se zabývá především marketingem a propagací.

Celé území má velice dobré **turistické značení**. Téměř každou obcí prochází cyklotrasa, která je značena převážně prostřednictvím dobrovolných svazků či *Klubem českých turistů* za podpory Pardubického kraje. Obce jsou vybavené turistickými mapami.

Informační materiály, které jsou k dostání v informačních centrech nebo v některých obcích, jsou převážně vydávány privátními subjekty, obcemi a městy, Pardubickým krajem, DSO Krajem Smetany a Martinů, DSO Českomoravské pomezí aj. Území SO ORP Polička zasahuje do map jak Svitavska, tak Žďárských vrchů. Bohužel ale toto území nenajdeme na žádné mapě celé. Částečně je tento problém vyřešen mapou oblasti Českomoravské pomezí. Ale tento stav také ideální není, neboť území SO ORP Polička je vyobrazeno na okraji mapy a je zde minimální přesah do oblasti Žďárských vrchů, Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje.

Jako další možnost, kde mohou návštěvníci získávat informace, jsou propagační materiály, které vydávají **svazky obcí** a společně se snaží podporovat cestovní ruch. Obce SO ORP Polička jsou zapojeny do DSO Mikroregion Poličsko, DSO Kraj Smetany a Martinů a DSO Českomoravské pomezí. Město Polička je dále jako jediné ze SO ORP Polička zapojeno do svazků Česká inspirace, Královská věnná města, Sdružení historických sídel Čecha a Moravy a Kruhu přátel hrazených měst.

6.1.3.4 Management cestovního ruchu

Aktéry rozvoje cestovního ruchu v SO ORP Polička jsou všechny **instituce na regionální a lokální úrovni**, které zde působí, zejména samosprávy obcí, podnikatelské subjekty, orgány státní správy, příspěvkové a neziskové organizace a lidé, kteří zde žijí. Kromě toho je rozvoj cestovního ruchu výrazně ovlivňován národní a nadnárodní politikou (EU).

Na národní úrovni je orgánem státní správy v oblasti rozvoje cestovního ruchu Ministerstvo pro místní rozvoj, které vyhláší národní programy podpory cestovního ruchu. Pro rok 2014 je to např. program *Cestování dostupné všem*.

Na regionální a lokální úrovni je za rozvoj cestovního ruchu odpovědný Pardubický kraj a obce spadající do SO ORP Polička. Kraj podporuje cestovní ruch prostřednictvím nástrojů ve formě grantů a dotačních titulů financovaných z rozpočtu kraje nebo účelových fondů. Pro rok 2014 je program zaměřen např. na budování a obnovu infrastruktury cestovního ruchu. Obce SO ORP Polička realizují svou aktivitu v oblasti cestovního ruchu především prostřednictvím rozvoje a budování turistické infrastruktury a zajišťováním turistického značení.

Dvě obce sledovaného území (Bystré, Svojanov) provozují turistická informační centra. Turistické informační centrum v Poličce má soukromého majitele. TIC jsou rovněž spolufinancována Pardubickým krajem, který zajišťuje systém podpory, kdy je TIC přidělena dotace na základě systému, který zohledňuje certifikaci podle JK TIC ČR a aktivitu při vkládání informací na turistický portál Pardubického kraje www.vychodni-cechy.info. Aktivity jednotlivých obcí jsou financovány především z rozpočtu obcí, z dotačních a grantových titulů. Obce mohou rovněž finanční prostředky čerpat z prostředků na podporu cestovního ruchu z fondů EU.

V rámci Pardubického kraje provozuje svou činnost celokrajská *Destinační společnost Východní Čechy*, jejímiž členy jsou veřejné i soukromé subjekty. Hlavním předmětem činnosti tohoto sdružení je realizace aktivit směřujících k rozvoji destinace Pardubického kraje na trhu cestovního ruchu. Vedle této organizace působí na území kraje lokální destinační organizace, které jsou členy *Destinační společnosti Východní Čechy*. Na území SO ORP Polička je to Dobrovolný svazek obcí Českomoravské pomezí.

V cestovním ruchu je také řada profesních a zájmových sdružení, jakými je např. *Asociace turistických informačních center*, v níž je registrováno TIC Polička a TIC Svojanov.

Systém řízení a organizace cestovního ruchu v SO ORP Polička by měl být založený především na vzájemné spolupráci poskytovatelů služeb, tedy veřejného a soukromého sektoru. Vzájemná spolupráce právě veřejného a soukromého sektoru však v ORP Polička není příliš rozvinutá, z čehož mohou plynout negativní následky a omezení.

6.1.3.5 Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

DSO Kraj Smetany a Martinů

Úhrnem 10 obcí ze SO ORP Polička (Borová, Bystré, Jedlová, Květná, Oldřiš, Polička, Pomezí, Svojanov, Široký Důl, Telecí) z celkového počtu 20 je zapojeno v **DSO Kraj Smetany a Martinů**, který se zabývá podporou rozvoje turistiky a vytvářením podmínek pro její všestranný rozvoj. Mezi hlavní aktivity DSO patří cílená propagace a reklama v oblasti cestovního ruchu, vzájemná spolupráce v získávání finančních prostředků pro spolupráci s českými i zahraničními institucemi.

Do roku 2012 pracoval svazek bez členských příspěvků a od roku 2013 je roční příspěvek 2 Kč za obyvatele za každou obec.

Díky DSO Kraj Smetany a Martinů se v obcích zhotovila odpočívadla a vybudovaly se na naučné stezky.

Projekty od roku 2008 – 2013 zrealizované díky Kraji Smetany a Martinů v ORP Polička:

V roce 2008 valná hromada odsouhlasila příspěvek 25 000 Kč ze svazku pro obce, které doposud nerealizovaly stavbu odpočívadel. Konkrétně to byly obce Jedlová, Květná, Oldřiš, Pomezí, Svojanov.

V roce 2009 byly vydány aktualizované brožurky *Na kole Krajem Smetany a Martinů* a předány jednotlivým obcím pro propagační účely. Počet brožur byl následující: 5000 ks v českém jazyce, 500 ks v německém jazyce a 500 ks v anglické verzi. Náklady na tyto brožury snížily příspěvky inzerentů.

Na základě smluv o bezúplatném převodu byla převedena odpočívadla z majetku svazku na město Polička a obec Borová. Obci Korouhev, která nebyla členem svazu, bylo nabídnuto odkoupení odpočívadla za cenu 5 000 Kč.

V roce 2011 DSO převedl odpočívadla, pořízená v roce 2005 pomocí grantu Pardubického kraje, členským obcím na území SO ORP Polička. Jednalo se o odpočívadla Bystré, Široký Důl, Polička a Telecí. Z prostředků svazku byly pořízeny mapy pro město Bystré (9 900 Kč). Svazek též poskytl městu Bystré příspěvek na opravu převáděného odpočívadla ve výši 2 142 Kč.

Téhož roku se dotiskly brožury *Na kole Krajem Smetany a Martinů*. Svazek pořídil opět 5000 ks v českém jazyce, 500 ks v německém jazyce a 500 ks v anglické verzi. Náklady se opět snížily díky inzerci. Celková částka za inzerci činila 20 000 Kč. Dotisk brožur realizovala tiskárna *H.R.G. s.r.o.* za celkovou částku 70 800 Kč. Turistům jsou tyto brožury poskytovány zdarma.

V roce 2012 DSO obdržel dotaci Pardubického kraje na projekt *Turistická odpočívadla a odpočinková místa v Kraji Smetany a Martinů* ve výši 167 144 Kč. Celkové náklady projektu byly ve výši 398 000 Kč vč. DPH. Díky dotaci byla vybudována nová zastřešená odpočívadla v obci Květná, Polička (části Modřec, Lezník, Střítež). Město Bystré pořídilo 5 nových odpočinkových míst. Součástí každého odpočívadla jsou i stojánky na kolo. Odpočívadla jsou vybavena mapou regionu.

V roce 2013 jsou pravidelně jednotlivé obce svazku vyzývány každý měsíc k zaslání kulturních akcí. Tyto akce jsou potom dále prezentovány ve zpravodaji v rubrice *Pozvání do Kraje Smetany a Martinů*. Každý měsíc je představována jedna obec DSO v rubrice *Kraj Smetany a Martinů představuje*. Dále se v tomto roce realizoval nový propagační a informační materiál, který podává přehled o naučných stezkách regionu s názvem *Naučné stezky Kraje Smetany a Martinů*. Tyto letáky jsou k dostání ve všech členských obcích a jsou poskytovány zcela zdarma. Byly vyrobeny informační tabule, které obdržely všechny členské obce.

Během roku 2013 byla v rámci POV Pardubického kraje podána žádost na pořízení mobilního pódia. Této žádosti bylo vyhověno a pódium pořízeno. Nyní si ho mohou členské obce navzájem půjčovat na pořádání kulturních akcí.

DSO Mikroregion Poličsko

Mikroregion Poličsko je dobrovolný svazek obcí a zahrnuje 21 obcí. Sídlo tohoto svazku je ve městě Polička. Jeho cílem je hájení ekonomických, sociálních, společenských a kulturních zájmů obyvatel regionu. Svazek má za úkol řešit problémy, které přesahují rámec a možnosti jednotlivých obcí.

V roce 2011 realizoval svazek projekt: *Velkoplošné mapy běžeckých tras Mikroregionu Poličsko*. Výše poskytnutého grantu byla 99 000 Kč. Díky poskytnuté dotaci pořídil svazek obcí 11 ks velkoplošných exteriérových map, na kterých jsou zakresleny lyžařské stopy. Mapy jsou umístěny na dřevěných stojanech v centrech obcí, popř. na místech navštěvovaných lyžaři. Každá z obcí se mohla rozhodnout pro světlou či tmavou variantu stojanů. Přínosem projektu je kvalitnější informovanost a zároveň propagace značených běžeckých tras. Projekt má pomoci k rozvoji cestovního ruchu ve formě aktivního trávení volného času.

Dřevěné tabule (o velikosti 1 m x 1,20 m), které obsahují velkoplošnou vývěsní mapu běžeckých tras, popisky tras a legendu mapy, jsou umístěny v obcích: Polička (1 ks), Kamenec u Poličky (1 ks), Sádek (1 ks), Oldřiš (2 ks), Borová (3 ks), Pustá Kamenice (2 ks) a Březiny (1 ks). Projekt realizoval na základě poptávky *Klub českých turistů* a Pardubického kraje.

V roce 2012 v rámci programu *Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji* realizoval svazek projekt: *Turistická odpočívadla a odpočinková místa v Mikroregionu Poličsko*. Výše poskytnutého grantu byla 167 500 Kč, celkové náklady na projekt 367 854 Kč. Díky projektu byla vybudována nová odpočinková místa v Poličce a Telecí, nová zastřešená odpočívadla v obcích Korouhev, Nedvězí, Rohozná, Trpín, Oldřiš a nový skládací set v obci Borová. Součástí odpočívadel jsou i stojánky na kolo a mapa regionu.

DSO Českomoravské pomezí

Českomoravské pomezí je dobrovolný svazek obcí v okresech Svitavy a Ústí nad Orlicí, jehož správním centrem je město Litomyšl. Jeho cílem je především aktivně přispívat k rozvoji cestovního ruchu ve svěřeném území. Sdružuje celkem 5 měst (Litomyšl, Polička, Svitavy, Moravská Třebová, Vysoké Mýto) a byl založen v roce 2007. Turistická oblast Českomoravské pomezí zahrnuje území podél historické hranice mezi Čechami a Moravou.

DSO Českomoravské pomezí za podpory Pardubického kraje provozuje každoročně od roku 2006 v turistické sezóně cyklobus. Tento cyklobus jezdí každý pátek, sobotu a neděli. Je uzpůsobený pro převoz jízdních kol.

DSO Českomoravské pomezí pracuje na velkých a finančně náročných reklamních kampaních, které mají za úkol „dostat“ turistu do tohoto území. Mezi jeho projekty patří marketingové kampaně s názvy *Českomoravské pomezí - pět barevných světů*, *Českomoravské pomezí - Navlékněte si svůj náhrdelník zážitků a Českomoravské pomezí hraje všemi barvami*.

DSO vydal mapu, která vyobrazuje Turistickou oblast Českomoravské pomezí, která leží v jihovýchodním cípu Východních Čech. Na rubu mapy nalezneme informace o památkách, muzeích a galeriích, rozhlednách a vyhlídkových věžích, přírodních krásách, možnostech sportu a každoročně pořádaných akcích na území.

MAS Polička z.s.

Na základě iniciativy členských obcí DSO Mikroregion Poličko bylo v březnu roku 2006 založen subjekt s názvem MAS Poličko z.s. Členy občanského sdružení jsou v současné době DSO Mikroregion Poličko (z toho 20 obcí spadá do SO ORP Polička), Svazek obcí AZASS, 18 podnikatelských subjektů a 11 neziskových organizací se sídlem či územní působností v regionu Polička.

Tab. 122: Realizované projekty MAS Poličko v obcích SO ORP v oblasti CR od roku 2009

Rok	Obec	Projekt	Celkové výdaje	Výše dotace
2009	Trpín	Výstavba dětského hřiště	655 308	495 611
2010	Bystré	Farní zahrada - prostor pro hry a sport	2 202 958	1 800 00
	Trpín	Výstavba dětského hřiště II. Etapa	356 144	267 108
	Borová	Vybavení společenského sportovního centra	240 004	180 00
2011	Bystré	Výletišťe za hasičskou zahradou	3 061 921	1 797 772
	Květná	Sport na vsi stmeluje	150 000	112 500
	Sádek	Vestavba víceúčelového sportovně společenského centra	750 269	560 378
2012	Nedvězí	Kulturní dům - rekonstrukce	618 942	460 381
	Široký Důl	Obnova hřiště	813 926	568 800
	Kamenec u Poličky	Rozšíření vybavení pro volnočasové aktivity v obci	142 879	90 540

Zdroj dat: MAS Poličko z.s.

Poslední projekt, na kterém MAS Poličko z.s. v současné době pracuje, je projekt *Hřbitovy – naše kamenná historie*. Na tomto projektu spolupracuje ze sousedními MAS, a to MAS Boskovicko plus, MAS Partnerství venkova. Cílem tohoto projektu je nabídnout jednotlivým obcím aktualizaci a elektronizaci dat ohledně evidence hřbitovních míst. Součástí projektu bude i tvorba několika naučných okruhů po regionech s názvem *Stezky historie* po místech hřbitovů, které mohou nabídnout zajímavě popisovanou historii našeho území (informace o slavných rodácích, unikátních stavbách na hřbitovů, historických stromech a dalších zajímavostech). Tyto stezky budou koncipovány formou nabídky tras po regionu s jednotlivými zastaveními.

Ostatní svazky

Město Polička patří do svazku obcí **Královská věnná města**, jehož cílem jsou především společné aktivity ve prospěch cestovního ruchu a vzájemná spolupráce. Tento svazek vydává společné propagační materiály. Společná je i prezentace na internetových stránkách a veletrzích cestovního ruchu.

Jako jediné město ze SO ORP přináleží město Polička do dobrovolného svazku obcí **Česká inspirace**. Společně s ním sem patří i Hradec Králové, Jindřichův Hradec, Cheb, Třeboň, Kutná Hora, Litomyšl, Telč. Jako hlavní cíl mají města aktivně přispívat k rozvoji cestovního ruchu se zaměřením na kulturní nabídku sdružených míst.

Česká inspirace vydává vlastní propagační materiály ve třech jazykových mutacích (ČJ, AJ, NJ). Pravidelně se účastní tuzemských i zahraničních veletrhů cestovního ruchu a systematickou propagací přispívá k rozvoji domácího i zahraničního cestovního ruchu v regionech České republiky.

6.1.4 SWOT analýza oblasti

Tab. 123: SWOT analýza v oblasti cestovního ruchu a rekreace v území SO ORP Polička

Silné stránky:	Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> přítomnost DSO formujících oblast cestovního ruchu kvalitní podmínky pro turistiku středně velký rekreační potenciál přítomnost CHKO Žďárské vrchy atraktivita nadregionálního významu - město Polička a hrad Svojanov výhodná poloha na pomezí Čech a Moravy dostatečný počet Turistických informačních center ve vztahu k počtu turisticky významných oblastí kvalita životního prostředí a jeho nedotčenost kvalita vzduchu hustá síť cyklotras možnost občerstvení téměř ve všech obcích 	<ul style="list-style-type: none"> neucelený destinační management absence turistických produktů zaměřených na určitou skupinu lidí (např. děti do 3 let) slabý důraz na tematický cestovní ruch časté změny jízdnicích řádů veřejné dopravy absence terénní cyklostezek v okolí města Bystré absence nabídky lokální kuchyně a slabá propagace místních produktů absence mapového podkladu, kde by v centru zájmu byl Mikroregion Poličsko a zobrazeno bylo i okolí nespolupráce veřejného a soukromého sektoru absence rozhleden a nedostatek vyhlídek vzhledem k reliéfu území málo rozvinutá agroturistika a ekoagroturistika
Příležitosti:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> kvalitní a ucelená propagace území rozvoj ubytování v soukromí rekonstrukce a modernizace stávajícího ubytovacího zařízení zvýšení počtu zahraničních a domácích turistů zvýšení zájmu o rekreaci v regionu zlepšení turistické infrastruktury provozování půjčoven sportovních potřeb a cyklopůjčoven produkce a nabídka místních produktů a lokální kuchyně 	<ul style="list-style-type: none"> konkurence okolních oblastí konkurenční síla zahraničních destinací zhoršení stavu technické infrastruktury, zejména silnic II. a III. třídy neochota propagace a rozvoje cestovního ruchu v obcích s nízkou kvalitou poskytovaných služeb omezení provozních dob obchodů, informačních center, pošt a jiných služeb zhoršování stavu významných kulturních památek pokračující neschopnost spolupráce veřejného a soukromého sektorů při podpoře cestovního ruchu celkový růst cen

Zdroj dat: Vlastní šetření

SWOT analýzou byly vydefinovány silné a slabé stránky cestovního ruchu a rekreace a dále do budoucna byly identifikovány možné příležitosti a případné hrozby.

Nejsilnější stránkou v oblasti cestovního ruchu a rekreace na území SO ORP Polička jsou vhodné podmínky pro turistiku a cykloturistiku (a to i díky tomu, že část území zasahuje do chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a téměř každou obcí SO ORP Polička prochází minimálně jedna cyklotrasa).

Nejslabší stránkou je především malá provázanost a spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem v oblasti cestovního ruchu a málo kladený důraz na společný cíl. Je zde však mnoho dalších drobných negativních elementů, které nejsou nijak systematicky řešeny. Na území jsou nejvíce propagovány dva hlavní turistické cíle, a to město Polička a hrad Svojanov. Ostatní obce už jsou propagovány v mnohem menší míře.

6.1.5 Souhrn výsledků analýz

Území SO ORP Polička, čítající 20 obcí, **spadá svým umístěním pod turistickou oblast Českomoravské pomezí**. Mezi nejvíce navštěvované turistické atraktivity patří samotné město Polička, které v roce 2013 navštívilo 33 876 turistů. Další významnou turistickou atraktivitou je gotický hrad Svojanov, který v loňském roce vykázal návštěvnost přes 50 000 turistů. Hrad Svojanov se podle agentury *CzechTourism* drží **na 3. místě v návštěvnosti památek Pardubického kraje**.

V řešeném území se nachází celkem 14 naučných stezek, které jsou v pěti obcích, a to v Borové, Bystrém, Květné, Poličce a Svojanově. Díky svému reliéfu, zachovalé přírodě a blízkosti CHKO Žďárské vrchy je území vhodné jak pro pěší turistiku, tak cykloturistiku. **Téměř každou obcí SO ORP Polička vede minimálně jedna cyklotrasa**. Území obsahuje cyklotrasy jak silniční, tak terénní. V okolí města Bystré chybí vyznačit některé terénní cyklotrasy. Vhodné by bylo vytipovat a označit i další cyklostezky v terénu na hranicích s Krajem Vysočina a Jihomoravským krajem.

Na území se každoročně pořádá **velké množství společenských a kulturních akcí**. Jedná se např. o festivaly v Poličce (*Martinův fest, Polička Jazz, Poličské rockování, Polička 555 aj.*). Další významné akce pořádá i hrad Svojanov (*Hradní jarmark, Historické slavnosti, Divadelní pouť aj.*).

Ubytování je v území možné prakticky ve všech typech zařízení - hotelech, penzionech, kempech. Město Polička nabízí nejvíce jak ubytovacích, tak stravovacích zařízení. **Stravovací a občerstvovací zařízení jsou rozeseta prakticky po celém území**. Dvanáct stravovacích zařízení disponuje teplou kuchyní. Její kvalita a otevírací doba z pohledu turisty nemusí být vždy ideální. Na území se nenachází stravovací zařízení s typickou lokální kuchyní. Většina stravovacích zařízení se zabývá spíše minutkovou kuchyní.

Ve sledovaném území se nacházejí **3 turistická informační centra**, a to ve městě Polička, městě Bystré a městyse Svojanov. Všechna tato informační centra se nacházejí ve třídě B. Největší návštěvnost zaznamenává turistické informační centrum Polička, kde se v loňském roce vystřídalo 31 111 návštěvníků, z toho 276 zahraničních, dále potom informační centrum v Bystrém kde je návštěvnost zaznamenána na 3 457 turistů, z toho 64 cizinců a informační centrum Svojanov, které navštívilo celkem 1 948 turistů, z toho 33 zahraničních.

Území v současné době postrádá především provázanost a spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem v oblasti cestovního ruchu a více kladený důraz na společný jednotný cíl.

6.2 Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1 Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "*Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností*". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma "*Cestovní ruch a rekreace*", na jejímž základě byly připraveny Nástiny opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovního ruchu a rekreace.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako

žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovního ruchu a rekreace.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy), následně zpracovaných „Nástinů opatření“ a s ohledem na definovanou vizi, byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupina byla složena ze zástupců obcí a měst, podnikatelů v cestovním ruchu, pracovníka turistického informačního centra a kastelána hradu Svojanov. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma cestovního ruchu a rekreace.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k jejich realizaci. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

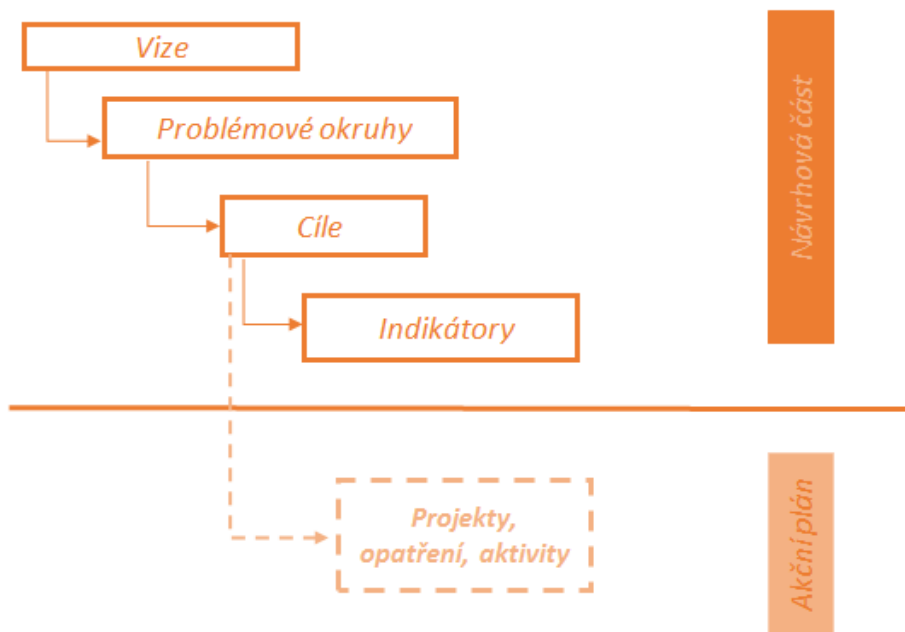
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovního ruchu a rekreace. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných „Nástinů opatření“. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

6.2.2 Vize a problémové oblasti (okruhy)

Struktura problémových oblastí a cílů „Cestovní ruch a rekreace“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

V roce 2024 naplno funguje ve SO ORP Polička meziobecní spolupráce, díky níž je dosaženo efektivního jednání a příznivých výsledků při rozvoji regionu. K jeho přednostem patří koordinovaný a propracovaný systém sociálních služeb jdoucí napříč všemi cílovými skupinami a se zastoupením všech regionálních poskytovatelů. Oblast předškolního a základního vzdělávání disponuje technickým vybavením, které odpovídá požadavkům moderního vyučování. Společné projekty škol zvyšují kvalitu výuky a možnost pracovního uplatnění absolventů. Efektivní systém odpadového hospodářství nabízí širokou paletu nádob pro třídění odpadu (včetně bioodpadu), místní si jsou plně vědomi jeho výhod a jsou motivováni ke třídění. Cestovní ruch má pevnou oporu v historických jádrech měst a nabídka je vhodně doplněna zázemím pro aktivní trávení volného času v přírodě. Obce se podílejí na společné propagaci regionu.

Cestovní ruch a rekreace	Problémový okruh 7: <i>Nízká úroveň komunikace mezi aktéry cestovního ruchu, neucelená propagace území a chybějící mapové produkty území SO ORP Polička</i>		Problémový okruh 8: <i>Rozšíření cyklotras mimo silnice II. a III. třídy</i>
	Cíl 10: <i>Zkvalitnění spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem</i>	Cíl 11: <i>Vytvoření mapových podkladů pro turisty</i>	Cíl 12: <i>Realizace nových a zlepšení značení stávajících terénních cyklostezek</i>

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

Problémový okruh 7: „Nízká úroveň komunikace mezi aktéry cestovního ruchu, neucelená propagace území a chybějící mapové produkty území SO ORP Polička“

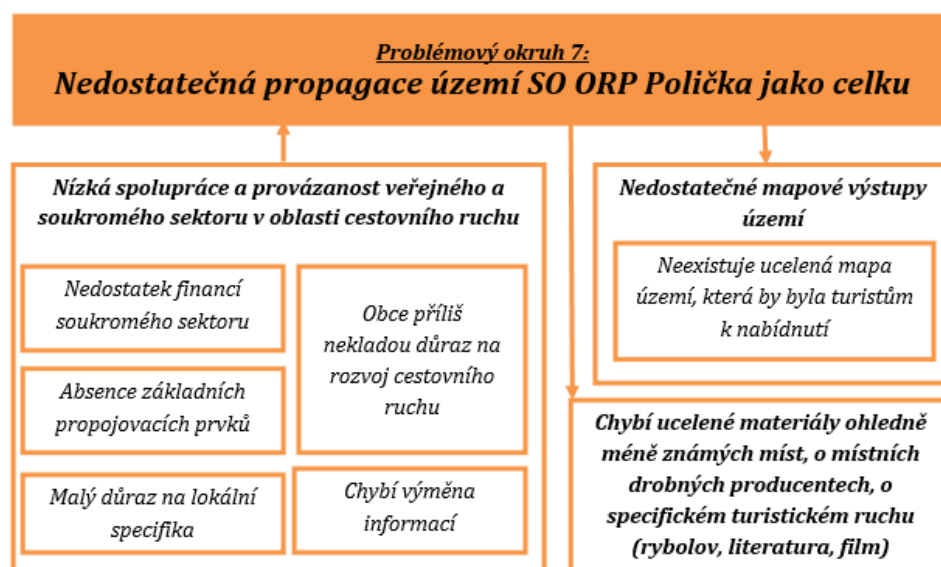
Zpracováním analytické části bylo zjištěno, že nejvíce propagované turistické atraktivity na území jsou samotné město Polička, Bystré a hrad Svojanov. Na území dobře působí turistická

oblast Českomoravské pomezí, která má za úkol „dostat“ turisty do této oblasti. Pokud turisté do této oblasti přijedou a zamíří konkrétně do území SO ORP Polička, je nutné se na mikroregionální bázi o ně kvalitně postarat.

To lze i prostřednictvím kvalitně zpracované mapy (mapy, kde by byl centrálně zobrazen Mikroregion Poličsko a která by měla drobný přesah i do Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje, což nyní chybí). Vhodné by bylo i zveřejňování informací **prostřednictvím informačního portálu**, který by působil i směrem ven z území. Veškeré této činnosti by však měla předcházet dostatečná komunikace a výměna informací mezi veřejným a soukromým sektorem.

V důsledku neřešení problému a přetrvávající nekomunikaci mezi jednotlivými aktéry cestovního ruchu, by mohl nadále pokračovat stav s roztržitými informačními zdroji a nastávat některé bizarní situace, kdy se o jednotlivé obce a jejich událostech, můžeme dovídat z několika různých zdrojů, ale o některých se nedozvíme vůbec. Vrcholem tohoto zmatení je pak snaha o samostatnou propagaci v některých menších obcích.

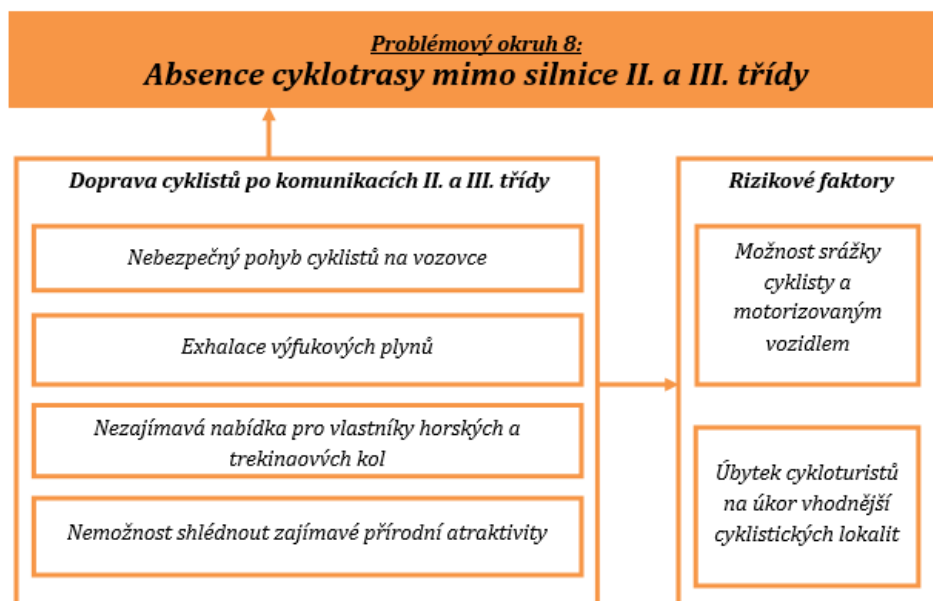
V diskuzi ve fokusní skupině se účastníci shodli, že na území SO ORP Polička chybí **ucelenost nabídky a kvalitní mapový podklad**. Jako zcela zásadní byla **označena komunikační bariera mezi soukromým a veřejným sektorem** v oblasti cestovního ruchu. Nejsou dostatečné informace o jednotlivých obcích na území SO ORP Polička, o jednotlivých podnikatelích na území a o jednotlivých místních produktech.

Problémový okruh 8: „Rozšíření systému cyklotras mimo silnice II. a III. třídy“

Analýzou cestovního ruchu a rekreace území SO ORP Polička bylo zjištěno, že na území se **v menší míře než by bylo potřebné, objevují značené cyklotrasy s vyloučením motorizované dopravy**. Bylo by vhodné vytipovat a označit další zpevněné i nezpevněné komunikace, které by mohly být využívány cyklisty, kteří vlastní horská či trekingová kola a chtějí mít větší kontakt s přírodou. Především se jedná o trasy v okolí města Bystré a dále směrem na hranice Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje.

V důsledku neřešení tohoto problému by mohla nastat situace, že turisté (cykloturisté) budou vyhledávat jiné destinace, kde podobné trasy budou moci využít. V souvislosti se stále vyšší motorizací společnosti jsou bezpečné cyklotrasy či cyklostezky - vedoucí převážně přírodou mimo hlavní komunikace, kde turisté mohou v klidu vychutnávat okolní krajinu a nehrozí jim, ani např. dětem, nebezpečí případného střetu s motorovým vozidlem – vyhledávaným turistickým lákadlem.

6.2.3 Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 7	Nízká úroveň komunikace mezi aktéry cestovního ruchu, neucelená propagace území a chybějící mapové produkty území SO ORP Polička
Cíl 10	Zkvalitnění spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem
Popis cílů	Na území SO ORP Polička je nedostatečná spolupráce soukromého a veřejného sektoru v oblasti cestovního ruchu a jednoznačně selektivně pojatý destinační management. Nedostatkem je skutečnost, že představitelé obou sektorů mají nedostatečné příležitosti k předávání informací, zkušeností a poznatků z dané problematiky v regionu. Propagace území probíhá zcela rozmělněně přes více zdrojů. Vhodné by bylo všechny tyto aktivity sjednotit do společného informačního portálu a předávat informace přehledně a jednotně.
Hlavní opatření	<p>A. 1 Realizační opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> plánovaná setkání s představiteli jednotlivých obcí a podnikateli v cestovním ruchu ve sledovaném území stanovení cílů, které budou přínosem pro oba sektory diskuse nad vybranými tématy z oblasti cestovního ruchu a rekreace, které povedou ke vzájemné spolupráci <p>B. 1 Ekonomická opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> nastavení a vydefinování jednotlivých kroků spolupráce všech zapojených subjektů určení zdrojů financování k pokrytí nákladů spojených s realizací projektů <p>C. 1 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> předpokládané rozpočty na realizaci projektů, které naplní jednotlivé cíle určení zdrojů financování pro naplnění stanovených cílů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vznik uceleného turistického informačního portálu území SO ORP Polička (ANO/NE) Vznik společné platformy pro komunikaci mezi soukromým a veřejným sektorem (ANO/NE)
Správce cíle	Místostarostka města Polička

Problémový okruh 7	Nízká úroveň komunikace mezi aktéry cestovního ruchu, neucelená propagace území a chybějící mapové produkty území SO ORP Polička
Cíl 11	Vytvoření mapových podkladů pro turisty
Popis cílů	SO ORP Polička spadá do turistické oblasti Českomoravské pomezí, která zajišťuje propagaci největších atraktivit území a tím je kulturně historické centrum Poličky a hrad Svojanov. Obě tyto atraktivity mají největší návštěvnost. Podnikatelé si sami vytvářejí propagační materiály a mapy, které využívají pro své klienty. Cílem je vytvořit mapový produkt, který by turistům sloužil k seznámení se s územím SO ORP Polička a zajímavostmi v jednotlivých obcích. Mapy, kde by byl centrálně zobrazeno Poličsko a která by měla drobný přesah i do Kraje Vysočina a Jihomoravského kraje, což nyní chybí. Měly by být zaznamenány všechny turistické atraktivity z území. Návštěvníci budou mít možnost vyhledat si jednotlivé subjekty a tím mít přehled o nabídce služeb cestovního ruchu.
Hlavní opatření	A. 1 Setkávání a výměna informací <ul style="list-style-type: none">• organizování setkání mezi představiteli obcí a podnikateli v cestovním ruchu a zlepšování jejich spolupráce• diskuse nad tvorbou společného materiálu, který by propagoval území a nabídku služeb v cestovním ruchu pro návštěvníky regionu B. 1 Ekonomicko-právní opatření <ul style="list-style-type: none">• nastavení a vydefinování jednotlivých kroků spolupráce všech zapojených subjektů• nastavení rozpočtu• určení zdrojů financování k pokrytí nákladů spojených s realizací projektu• nabídka propagace soukromým subjektům formou podílení se na nákladech C. 1 Realizace <ul style="list-style-type: none">• sběr podkladů pro mapové dílo• výběr dodavatele na grafické zpracování a tisk• grafické zpracování C. 2 Distribuce propagačních materiálů <ul style="list-style-type: none">• zajištění distribuce všem zájemcům z území – subjektům v oblasti cestovního ruchu• využití bezplatné propagace v TIC Polička, Bystré, Svojanov
Název indikátorů k hodnocení cíle	Vznik uceleného turistického informačního portálu území SO ORP Polička (ANO/NE) Vydání mapy s tematikou cestovního ruchu v území SO ORP Polička (počet vydání)
Správce cíle	Místostarostka města Polička

Problémový okruh 8	Rozšíření cyklotras mimo silnice II. a III. třídy
Cíl 12	Realizace nových a zlepšení značení stávajících terénních cyklostezek
Popis cílů	Územím SO ORP Polička prochází každou obcí minimálně jedna cyklotrasa. Jedná se jak o trasy silniční, tak terénní. V okolí města Bystré a v jižní části území se nabízí možnost vytyčení dalších terénních cyklotras, které by byly s vyloučením motorizované dopravy a mohly by spojovat jednotlivé obce. Trasa vedená terénem by byla využívána více rodinami s dětmi, pro které tato jízda bude bezpečnější nebo cyklisty, kteří vlastní horská či trekingová kola a chtějí mít větší kontakt s přírodou. Realizací nové cyklotrasy vedoucí mimo hlavní komunikace se zkvalitní podmínky cykloturistiky v daném území, dojde k obohacení turistických zážitků cyklistů návštěvníků a k přispění celkové bezpečnosti silničního provozu. Zároveň ale nedojde k zatížení životního prostředí.
Hlavní opatření	<p>A. 1 Legislativní opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • zohlednění platných legislativních předpisů • vyřešení majetkoprávních vztahů s vlastníky pozemků <p>B. 1 Realizace</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupráce s KČT (Klub českých turistů) • zmapování území a vypracování návrhů tras, které by mohly kopírovat turistické trasy • vymezení trasy s ohledem na atraktivnost území (krajina, restaurace, ubytování) a možné návazné aktivity (odpočívadla) • stanovení technických opatření pro zajištění bezpečnosti, napojení na veřejnou dopravu • zpracování podkladů do map • tisk mapových materiálů a distribuce <p>B. 2 Finanční opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanovení rozpočtu celého projektu – vymezení trasy, umístění značek, zákresy do map, náklady spojené s údržbou cyklotrasy • snížení nákladů s ohledem na využití stávajících cest • stanovení finančních zdrojů k pokrytí nákladů
Název indikátorů k hodnocení cíle	Realizace terénních cyklotras (počet úseků) Spolupráce s KČT při značení místních terénních cyklotras (ANO/NE)
Správce cíle	Místostarostka města Polička

6.2.4 Indikátory

Problémový okruh 7	Nízká úroveň komunikace mezi aktéry cestovního ruchu, neucelená propagace území a chybějící mapové produkty území SO ORP Polička		
Číslo indikátoru	14		
Název indikátoru	Vznik uceleného turistického informačního portálu území SO ORP Polička		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí informačního centra Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		NE	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka značí výsledné vyústění společné spolupráce a komunikace soukromého a veřejného sektoru na propagaci území prostřednictvím společného internetového portálu		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

Cíl 10	Zkvalitnit spolupráci mezi soukromým a veřejným sektorem v oblasti cestovního ruchu a kvalitní mapové podklady		
Číslo indikátoru	15		
Název indikátoru	Vznik společné platformy pro komunikaci mezi soukromým a veřejným sektorem		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí informačního centra Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	NE		
Popis měřítka	Měřítka vyjadřuje zavedení/nezavedení společné komunikační platformy (společných setkávání) mezi soukromým sektorem podnikajícím v oblasti cestovního ruchu a veřejným sektorem. Právě na společných schůzkách by měly být navrženy společné postupy a úkoly zkvalitnění destinačního managementu.		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

Cíl 11	Vytvoření mapových podkladů pro turisty		
Číslo indikátoru	16		
Název indikátoru	Vydání mapy s tematikou cestovního ruchu v území SO ORP Polička		
Měrná jednotka	Počet vydání		
Správce měřítka	Vedoucí informačního centra Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán		1	2
Skutečnost	0		
Popis měřítka	Měřítka určuje množství emisí mapových výstupů týkajících se cestovního ruchu. Mapové		

	podklady (byť jednoduché) jsou velmi důležité pro elementární orientaci návštěvníka v území SO ORP Polička.
Metodika a výpočet	Prosté sledování vydaných mapových výstupů území SO ORP Polička
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko

Problémový okruh 8	Rozšíření systému cyklotras mimo silnice II. a III. třídy		
Číslo indikátoru	17		
Název indikátoru	Realizace terénních cyklotras		
Měrná jednotka	Počet úseků		
Správce měřítka	Vedoucí informačního centra Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán	0	1	2
Skutečnost	0	1	2
Popis měřítka	Realizací úseků cyklotras vedoucí mimo hlavní komunikace se zkvalitní podmínky cykloturistiky v daném území a dojde k přispění k celkové bezpečnosti silničního provozu. Indikátor umožňuje sledovat počet nově vzniklých úseků cyklotras mimo hlavní komunikace.		
Metodika a výpočet	Prosté sledování realizovaných cyklotras v terénu území SO ORP Polička		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

Cíl 12	Realizace nových a zlepšení značení stávajících terénních cyklostezek		
Číslo indikátoru	18		
Název indikátoru	Spolupráce s KČT při značení místních terénních cyklotras		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Vedoucí informačního centra Bystré		
Roky	2013	2018	2024
Plán	NE	ANO	ANO
Skutečnost	NE	ANO	ANO
Popis měřítka	Pro zkvalitnění nabídky služeb v oblasti cykloturistiky je na místě vzájemná spolupráce s Klubem českých turistů, který se mimo jiné stará o kompletní síť turisticky značených cest v celé České republice. Indikátor sleduje započítání spolupráce mezi aktéry cestovního ruchu, mezi veřejným sektorem a Klubem českých turistů.		
Metodika a výpočet	Konstatování stavu ANO/NE		
Zdroj čerpání dat	Informace DSO Mikroregion Poličsko		

6.3 Pravidla pro řízení Strategie (implementační pravidla)

6.3.1 Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace Strategie

Pro řízení Strategie bude ustaven **manažer Strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou Strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer Strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování Strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení Strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
Místostarostka města Polička
Starosta města Bystré
Starosta obce Telecí
Starosta obce Květná

Pro řízení Strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
10	Zkvalitnění spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem	místostarostka města Polička
11	Vytvoření mapových podkladů pro turisty	místostarostka města Polička
12	Realizace nových a zlepšení značení stávajících terénních cyklostezek	místostarostka města Polička

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
14	Vznik uceleného turistického informačního portálu území SO ORP Polička	Vedoucí informačního centra Bystré
15	Vznik společné platformy pro komunikaci mezi soukromým a veřejným sektorem	Vedoucí informačního centra Bystré
16	Vydání mapy s tematikou cestovního ruchu v území SO ORP Polička	Vedoucí informačního centra Bystré
17	Realizace terénních cyklotras	Vedoucí informačního centra Bystré
18	Spolupráce s KČT při značení místních terénních cyklotras	Vedoucí informačního centra Bystré

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 6.3.3 Souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování

a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer Strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. - 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer Strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1. - 2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2 Systém změn Strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3 Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, postupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

6.4 Závěr, postup zpracování

6.4.1 Shrnutí

Návrhová část obsahuje **2 problémové okruhy**, z nichž klíčová je nízká provázanost a spolupráce veřejného a soukromého sektoru v oblasti cestovního ruchu a rekreace. Významná infomační roztržitost, přítomnost obcí ve vybraných svazcích s tématem cestovního ruchu (DSO Českomoravské pomezí – dominantní propagace města Polička a hradu Svojanov, DSO Kraj Smetany a Martinů – propagace pouze 10 obcí území, aj.), absence výměny informací o poskytovaných službách a produktech jsou fakta, která je záhodno brát velmi vážně. Nutno na závěr zdůraznit, že cíl svazku obcí Českomoravské pomezí a jeho managementu je pouze „dostat“ návštěvníka do území! Jak je o něj postaráno v jednotlivých SO ORP z hlediska ucelenosti nabídky je věc druhá.

Problémové okruhy ústí do **3 strategických cílů**. Na ty navazuje **5 indikátorů** k daným cílům. V souvislosti s extrémně problematickým zjišťováním datových podkladů k problematice cestovního ruchu jsou indikátory navrženy jako binární kritérium určité aktivity (ANO/NE). Gestorem cílů byla ustanovena **místostarostka města Polička**. Gestorem indikátoru byla ustanovena **vedoucí informačního centra Bystré**.

6.4.2 Popis postupu tvorby Strategie

Návrhová část byla zpracovávána od počátku srpna roku 2014. Prvotně byla vytvořena realizačním týmem vize území SO ORP Polička pro rok 2024, která byla poté rozeslána k verifikaci představitelům obcí z území.

V průběhu měsíce září 2014 byly realizačním týmem zpracovány problémové okruhy, které byly ověřeny a doplněny prostřednictvím jednání účastníků fokusních skupin, která proběhla 6. – 7. října v Bystrém. Každá z utvořených fokusních skupin četla zhruba 5 až 7 členů.

Následně realizační tým v měsíci říjnu zpracoval návrh cílů, se kterými byli představitelé obcí v kostce seznámeni na zasedání DSO Mikroregion Poličsko dne 26. 11. 2014 v Poličce. Zde byl vznesen návrh na doplnění jednoho z problémových okruhů a jednoho z cílů.

V listopadu byly dále zpracovány jednotlivé indikátory k jednotlivým cílům. Určení gestorů cílů a gestorů indikátorů probíhalo až počátkem prosince roku 2014. Dne 18. 12. 2014 byla finální podoba Souhrnného dokumentu odeslána SMO ČR k připomínkování.

6.5 Přílohy

Příloha 1: Naučné stezky v území SO ORP Polička

Příloha 2: Ubytovací zařízení ORP Polička

Příloha 1: Naučné stezky v území SO ORP Polička

Obec	Název naučné stezky	Délka stezky	Tematické zaměření	Obtížnost	Občerstvení	Veřejné WC
Borová	Borovská poznávací stezka	20 km	Památky, zajímavosti, příroda	P, C (v zimě na běžkách)	ANO	ANO
Bystré	Naučná stezka Bystré - malý městský okruh	2 km	Historické památky	P, C, K	ANO	ANO
Bystré	Naučná stezka Bystré - velký městský okruh	6 km	Památky, příroda - fauna, flora	P, C	ANO	ANO
Květná	Lesní škola Květná	0,3 km	Popis 12 druhů lesních dřevin	P, C	NE	NE
Polička	Naučná stezka u Poličky	10 km	Příroda, historie	P, C	ANO v Poličce - celoroční	ANO v Poličce - celoroční
Polička	Putování po městských lesích Polička	3 km	Příroda, les - procházková trasa	P, C, K	ANO - Borová	NE
Polička	Putování po městských lesích Polička	3 km	Příroda, les - procházková trasa	P, C, K	ANO - Borová	NE
Polička	Putování po městských lesích Polička	4 km	Příroda, les - procházková trasa	P, C, K	NE	NE
Polička	Putování po městských lesích Polička	3 km	Příroda, les - procházková trasa	P, C, K	NE	NE
Polička	Putování po městských lesích Polička	8 km	Příroda, les - procházková trasa	P, C	ANO - Svojanov	NE
Svojanov	Naučná stezka "Kolem Svojanova"	6,5 km	Historie, památky	P- 6,5 km K-2,5 km	ANO - penzion, restaurace	ANO - TIC Svojanov
Svojanov	Naučná stezka údolím Kavinského potoka	2,5 km	Chráněné území	P	NE	NE
Svojanov	Vycházka kolem Salvátora	3,5 km	Památky, vyhlídky	P, C, K	NE	NE
Svojanov	Masarykovou cestou na hrad	1,2 km	Vyhlídková místa	P	ANO - penzion, restaurace	ANO - TIC Svojanov

Zdroj dat: *Kraj Smetany a Martinů Naučné stezky*

Příloha 2: Ubytovací zařízení území SO ORP Polička

Obec	Název	Adresa	Kategorie	Sezónní provoz	Počet pokojů
Borová	Camping Borová	Borová 339	Kemp	letní provoz	11 až 50
Březiny	Penzion Na Bělisku	Březiny 18	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	Štursa Jaroslav	Březiny 35		celoroční provoz	10 a méně
Bystré	Hotel Bystré	Bystré, nám. Na podkově 84	Hotel ***	celoroční provoz	11 až 50
	Hotel Vomočil	Bystré, nám. Na podkově 76	Hotel *	celoroční provoz	10 a méně
	Penzion Kubíčkov	Bystré, Nerudova 222	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	Hotel Otakar	Bystré, Hamry 40	Ostatní zařízení	letní provoz	11 až 50
Hartmanice	Penzion na Vysočině	Hartmanice 8	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
Jedlová	Penzion Jedlová	Jedlová 266	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	Penzion Jedlová	Jedlová 421	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	Cyklo-ubytovna Jedlová	Jedlová 108	Ubytovna/hostel	celoroční provoz	10 a méně
Polička	Hotel THT	Polička, Palackého nám. 16	Hotel ***	celoroční provoz	10 a méně
	Hotel Pivovar	Polička, Riegrova 35	Hotel **	celoroční provoz	11 až 50
	Penzion Adéla	Polička, Hegerova 363	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	Penzion na Chalupě	Polička, Hegerova 100	Penzion	letní i zimní provoz	10 a méně
	Penzion u Purkmistra	Polička, Riegrova 48	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	PENZION 239	Polička, Riegrova 239	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
	PENZION 555	Polička, Vrchlického 16	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	SPORTOVNÍ KLUBY POLIČKA	Polička, U Liboháje 60	Kemp	celoroční provoz	11 až 50
	Hotel Opus	Polička, Družstevní 893	Hotel **	celoroční provoz	30
	DOMOV MLÁDEŽE	Polička, Dolní Předměstí, Zákrejsova 142	Ostatní zařízení	celoroční provoz	11 až 50
	Penzion Otakar	Šaffova 91	Penzion	celoroční provoz	10 a méně
	Penzion Šenk nožíře Dobrot	Na Bídě 15	Penzion	celoroční provoz	3
	Penzion Na Parkánech	Parkány 38	Penzion	celoroční provoz	4
Pustá Rybná	UBYTOVACÍ HOSTINEC HLUČÁL	Pustá Rybná 32	Ostatní zařízení	celoroční provoz	10 a méně
Stašov	STATEK NA HRADĚ	Stašov 109	Statek	celoroční provoz	2
Svojanov	HOTEL MONIKA	Svojanov 130	Hotel ***	letní provoz	11 až 50
	PENSION PALLA	Svojanov 115	Penzion	celoroční provoz	11 až 50
	LETNÍ DĚTSKÝ TÁBOR	Svojanov	Chatová osada	letní provoz	11 až 50
	HRAD SVOJANOV	Svojanov 1	Turistická ubytovna	celoroční provoz	10 a méně
Široký Důl	STATEK ŠIROKÝ DŮL	Široký Důl 8	Penzion	letní i zimní provoz	10 a méně
Telecí	CHATA NA LUCKÉM VRCHU	Telecí 189	Penzion	letní provoz	11 až 50

Zdroj dat: Český statistický úřad

7 Závěr, kontakty

Správní obvod ORP Polička je území situované v oblasti Vnitřní periferie na rozmezí Pardubického kraje a kraje Vysočina. Správní obvod je tvořen z 20 obcí a měst a k 1. 1. 2014 čítal 19 706 obyvatel. Dominantní roli vzhledem k počtu obyvatel, úřední moci, zaměstnanosti, sociálním službám, zdravotnictví, kultuře a ostatním komerčním službám hraje samotné město Polička. Z ekonomického hlediska patří území mezi stabilizované, míra nezaměstnanosti aktuálně osciluje v rozmezí 6 až 7 %. Částečným problémem je struktura nabízených pracovních míst, která je v neprospěch vysokoškolsky vzdělaných lidí. Ti odcházejí za kvalifikovanější prací mimo území SO ORP Polička. Jako důležitý prvek pro budoucí rozvoj území se jeví vývoj ekonomických a demografických poměrů, které úzce souvisí s mnoha oblastmi plánování. **Pro plánování předškolního a školního vzdělávání a plánování sociálních služeb bude vývoj demografické situace klíčový.**

V území funguje meziobecní spolupráce prostřednictvím několika svazků. Mezi nejvýznamnější patří Svazek obcí AZASS (oblast zdravotních a sociálních služeb) a DSO Mikroregion Poličsko (polyfunkční svazek). Přestože jsou oba svazky funkční, v případě DSO Mikroregion Poličsko lze spolupráci v mnohém posunout dále. Příkladem mohou být jiné svazky po celém území ČR.

Z pohledu povinných témat se možná spolupráce v oblasti předškolního a školního vzdělávání omezuje na spolupráci mateřských škol v zajištění nabídky prázdninového režimu. Vždy by se jednalo o 2 až 3 mateřské školy, které jsou si geograficky blízké, a které by si mohly z hlediska časování otevírací doby o prázdninách vzájemně vyhovět. Doplňkovou činností může být společné pořádání akcí – projektů, výletů, naučných akcí zaměřených na různá témata, které by např. pouze jedna mateřská škola mohla obtížně realizovat. Pořádáním společných akcí se mohou mezi sebou děti lépe poznat a překonat tak bariéru ostýchavosti např. při navštěvování mateřské školy v sousední obci o prázdninách. Výsledkem této činnosti by pak mohl být **koordinovaný a doplňující se systém otevírací doby mateřských škol, zvýšení kvality výchovy mateřských škol a lepší vzájemná znalost (prostředí, mezilidská).**

Sociální sféra je utvářena několika organizacemi, které nabízí poměrně širokou paletu sociálních služeb vzhledem k velikosti území. Aktuálně chybí zajištění služeb azylových domů, které jsou nahrazovány spoluprací s privátními subjekty, které poskytují ubytování lidem v nouzi, nikoliv však v režimu sociální služby. Jelikož spolupráce s těmito privátními subjekty není optimální, je nasnadě jeden z cílů pro meziobecní spolupráci právě řešení azylového domu v režimu sociální služby. **Obecně v širším kontextu území (i přes hranice SO ORP Polička) schází sociální služba azylového domu pro muže a ženy bez přístřeší.** Pro potřeby koordinace sociálních služeb v území SO ORP Polička by bylo vhodné v budoucnu **přesunout územní provedení komunitního plánu sociálních služeb z úrovně samotného města Polička a jeho místních částí, na úroveň celého SO ORP Polička.** Takto by došlo k významnému zpřesnění absorpční kapacity území a zpřesnění územní působnosti jednotlivých služeb. Vhodným doplňkovým nástrojem pro uživatele sociálních služeb by bylo vytvoření **tištěného katalogu sociálních služeb dostupných v území, který by byl k dispozici na exponovaných místech SO ORP Polička** (úřady, TIC, zdravotní a sociální zařízení).

Odpadové hospodářství obcí a měst v území SO ORP Polička nevykazuje žádné významné defekty. Ceny svozových firem za poskytované služby jsou z celorepublikového měřítko na nižší úrovni a množství odkloněných složek (papír, plast, sklo) z komunálního odpadu prostřednictvím třídění je také dobrém stupni. Přesto změny legislativy (novely zákona o odpadech č. 229/2014 Sb., nový zákon o odpadech s platností od 1. 1. 2016) přináší nové podněty k řešení. **Společným cílem obcí by proto mělo být snížení podílu SKO z celkového množství odpadu vycházejícího z obcí, který v současnosti činí 62,5 %.** Jako další **logická spolupráce a směřování ke stejnému cíli se jeví společné řešení v oblasti třídění kovů a biologicky rozložitelného komunálního odpadu.** Jeho evidované množství je hluboko pod krajským i celorepub-

likovým průměrem. Významným **prostředkem pro zkvalitnění nakládání s odpady by mělo být také vydání informačního letáku**, který respektuje specifické místní podmínky odpadového hospodaření v jednotlivé obci či městě a identifikuje efektivitu odpadového hospodaření.

Cestovní ruch a rekreace se opírá o dvojici místních dominant, kterými jsou město Polička a hrad Svojanov. Současné situace v území SO ORP Polička v oblasti cestovního ruchu a rekreace neoplývá přílišnou koordinací, a to především na kontaktní linii mezi veřejnou a soukromou sférou. Území není pokryto celistvě jedním sdružením obcí, které by ho na poli cestovního ruchu zastupovalo, tříští se i jednotlivé informace o nabídce turistických aktivit i atraktivit a informování o akcích v území. Chybí jednotný ucelený směr a širší komunikační platforma reprezentující společnou vůli a společný cíl. **Nabízí se tak k řešení vytvoření jednotného turistického portálu vzniklého na bázi společné komunikace zainteresovaných osob, lepší mapové vybavení území a cílem může být i dotažení systému cyklotras mimo komunikace s motorizovanou dopravou.**

Smluvní partner projektu Podpora meziobecní spolupráce pro SO ORP Polička:

Město Bystré
nám. Na Podkově 2
56992 Bystré

Motivující starostové:

Ing. Miloslav Sejkora
starosta města Bystré
starosta@bystre.cz

Jaroslav Šimon
starosta obce Telecí
obec@teleci.cz

Realizační tým:

Mgr. Tomáš Lorenc
koordinátor meziobecní spolupráce
lorenc@bystre.cz

Petra Martinů, DiS.
analytička meziobecní spolupráce
manazer@maspolicsko.cz

Leona Šudomová
analytička meziobecní spolupráce
sekretariat@maspolicsko.cz

Monika Křížová, DiS.
asistentka meziobecní spolupráce
krizova@bystre.cz

Bc. Jiřina Marečková
tematický expert
jirina.mareckova@seznam.cz

8 Přílohy

8.1 Seznam zkratek

AZASS	<i>Areál zdravotních a sociálních služeb</i>
BRKO	<i>biologicky rozložitelný komunální odpad</i>
BRO	<i>biologicky rozložitelný odpad</i>
CENIA	<i>Česká informační agentura životního prostředí</i>
ČHMÚ	<i>Český hydrometeorologický ústav</i>
ČOV	<i>čistírna odpadních vod</i>
CR	<i>cestovní ruch</i>
ČR	<i>Česká republika</i>
ČSÚ	<i>Český statistický úřad</i>
DPH	<i>daň z přidané hodnoty</i>
DPS	<i>domov s pečovatelskou službou</i>
DSO	<i>dobrovolný svazek obcí</i>
DZ	<i>datová základna</i>
EU	<i>Evropská unie</i>
CHKO	<i>chráněná krajinná oblast</i>
JK TIC ČR	<i>jednotná klasifikace turistického informačního centra České republiky</i>
KČT	<i>Klub českých turistů</i>
KO	<i>komunální odpad</i>
KÚ	<i>krajský úřad</i>
LDN	<i>léčebna dlouhodobě nemocných</i>
MAS	<i>místní akční skupina</i>
MOS	<i>meziobecní spolupráce</i>
MPSV	<i>Ministerstvo práce a sociálních věcí</i>
MŠ	<i>mateřská škola</i>
MŠMT	<i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i>
MŽP	<i>Ministerstvo životního prostředí</i>
NO	<i>nebezpečný odpad</i>
NOZ	<i>nový občanský zákoník</i>
OH	<i>odpadové hospodářství</i>
OCH	<i>oblastní charita</i>
OCHP	<i>Oblastní charita Polička</i>
OO	<i>ostatní odpad</i>
OP IROP	<i>Operační program Integrovaný regionální operační program</i>
OP VVK	<i>Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání</i>
OP ŽP	<i>Operační program Životního prostředí</i>
ORP	<i>obec s rozšířenou působností</i>
PK	<i>Pardubický kraj</i>
PO	<i>prioritní osa</i>
POH	<i>plán odpadového hospodářství</i>
PrO	<i>průmyslový odpad</i>
RLP	<i>rychlá lékařská pomoc</i>
RUD	<i>rozpočtové určení daní</i>
RZP	<i>rychlá zdravotnická pomoc</i>
SAS	<i>sociálně aktivizační služba</i>
SC	<i>specifický cíl</i>
SKO	<i>směsný komunální odpad</i>
SLDB	<i>sčítání domu lidu a bytu</i>
SMO ČR	<i>Svaz měst a obcí České republiky</i>
SO	<i>správní obvod</i>
SŠ	<i>střední škola</i>
SVC	<i>středisko volného času</i>
SVP	<i>středisko výchovné péče</i>
SZČ	<i>speciální základní škola</i>
ŠD	<i>školní družina</i>
ŠJ	<i>školní jídelna</i>
ŠK	<i>školní klub</i>
TIC	<i>turistické informační centrum</i>
ÚAP	<i>územně analytické podklady</i>

ÚSES	územní systém ekonomické stability
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola
ŽP	životní prostředí

8.2 Seznam tabulek

Tab. 1: Základní informace o Strategii.....	4
Tab. 2: Obce SO ORP Polička dle abecedního pořadí.....	5
Tab. 3: Relevantní významné strategické dokumenty.....	6
Tab. 4: Charakteristika území SO ORP Polička.....	9
Tab. 5: Demografický vývoj v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2012.....	10
Tab. 6: Reálný a prognózovaný populační vývoj v území SO ORP Polička do roku 2030.....	11
Tab. 7: Stručná charakteristika školství v území SO ORP Polička.....	12
Tab. 8: Stručná charakteristika oblasti kultura a sport v území SO ORP Polička.....	13
Tab. 9: Charakteristika soukromého a veřejného zdravotnictví v území SO ORP Polička.....	13
Tab. 10: Ekonomická aktivita obyvatel území SO ORP Polička.....	14
Tab. 11: Vzdělanostní struktura území SO ORP Polička s územně nadřazenými celky.....	14
Tab. 12: Charakteristika nezaměstnanosti v území SO ORP Polička.....	14
Tab. 13: Charakteristika trhu práce v území SO ORP Polička.....	15
Tab. 14: Největší zaměstnavatelé v území SO ORP Polička.....	16
Tab. 15: Územní a strategické plánování.....	19
Tab. 16: Limity území SO ORP Polička vycházející z územního plánování.....	21
Tab. 17: Popis klíčových aktérů.....	22
Tab. 18: SWOT analýza území SO ORP Polička.....	23
Tab. 19: Přítomnost škol a školských zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Polička 2013.....	26
Tab. 20: Rozložení škol podle velikostní kategorie obcí ve SO ORP Polička v roce 2013.....	27
Tab. 21a: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2012/2013.....	27
Tab. 21b: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2011/2012.....	27
Tab. 21c: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2010/2011.....	28
Tab. 21d: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2009/2010.....	28
Tab. 21e: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2008/2009.....	28
Tab. 21f: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2007/2008.....	29
Tab. 21g: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2006/2007.....	29
Tab. 21h: Pracovníci ve školách a škol. zařízeních v území SO ORP Polička 2005/2006.....	29
Tab. 22: Počet ZŠ dle jejich zřizovatele za SO ORP Polička 2012/2013.....	30
Tab. 23: Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích v území SO ORP Polička 2012/2013.....	31
Tab. 24: Vývoj atributů ZŠ zřizovaných obcemi a krajem v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013.....	31
Tab. 25: Školy a školská zařízení v jednotlivých obcích SO ORP Polička 2012/2013.....	32
Tab. 26: Počty tříd a žáků v ZŠ ve školním roce 2012/2013 ve SO ORP Polička (bez Speciálních škol v Poličce a Bystrém a nižšího stupně Gymnázia).....	33
Tab. 27: Počet úplných a neúplných ZŠ v území SO ORP Polička.....	33
Tab. 28: Údaje o pracovnících ZŠ ve školním roce 2012/2013 v území SO ORP Polička.....	34
Tab. 29: Ostatní pedagogičtí pracovníci ZŠ ve šk. roce 2012/2013 v území SO ORP Polička.....	34
Tab. 30: Počet absolventů ZŠ v území SO ORP Polička.....	34
Tab. 31: Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve SO ORP Polička.....	35
Tab. 32a: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2012/2013.....	35
Tab. 32b: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2011/2012.....	35
Tab. 32c: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2010/2011.....	35
Tab. 32d: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2009/2010.....	36
Tab. 32e: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2008/2009.....	36
Tab. 32f: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2007/2008.....	36
Tab. 32g: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2006/2007.....	36
Tab. 32h: Průměrný počet žáků ve třídách v území SO ORP Polička v roce 2005/2006.....	36
Tab. 33: Kapacita a naplněnost ZŠ v území SO ORP Polička ve školním roce 2012/2013.....	37
Tab. 34: Očekávaný vývoj počtu žáků v území SO ORP Polička.....	37

Tab. 35a: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2012/2013.....	38
Tab. 35b: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2011/2012.....	38
Tab. 35c: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2010/2011.....	38
Tab. 35d: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2009/2010.....	38
Tab. 35e: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2008/2009.....	38
Tab. 35f: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2007/2008.....	39
Tab. 35g: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2006/2007.....	39
Tab. 35h: Celkové počty MŠ a dětí dle zřizovatele v území SO ORP Polička 2005/2006.....	39
Tab. 36: Vývoj atributů MŠ zřizovaných obcemi a krajem v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013.....	40
Tab. 37: Vývoj počtu pedagogů v MŠ zřizovaných obcemi a krajem v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013.....	40
Tab. 38: Popis MŠ v SO ORP Polička v školním roce 2012/2013.....	41
Tab. 39: Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v SO ORP Polička.....	41
Tab. 40: Školní družiny a školní kluby v území SO ORP Polička v roce 2012/2013.....	42
Tab. 41: Údaje o ped. pracovnících ŠD a ŠK v území SO ORP Polička za šk. rok 2012/2013.....	42
Tab. 42: Počet ZUŠ podle zřizovatelů a dle obcí SO ORP Polička za školní rok 2012/2013.....	43
Tab. 43: Údaje o pedag. pracovnících ZUŠ v SO ORP Polička za školní rok 2012/2013.....	43
Tab. 44: Přehled SVČ podle zřizovatele v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013.....	43
Tab. 45: SVČ zřizované obcemi v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013.....	43
Tab. 46: Údaje o pracovnících SVČ v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013.....	43
Tab. 47: Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v území SO ORP Polička ve školním roce 2012/2013.....	44
Tab. 48: Školní jídelny zřizované obcemi v území SO ORP Polička za školní rok 2012/2013.....	44
Tab. 49: Celkové provozní výdaje na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaná obcemi v území SO ORP Polička (tis. Kč).....	45
Tab. 50: Vývoj nákladů ze stát. rozpočtu ve SO ORP Polička v letech 2006 až 2013 (tis. Kč).....	45
Tab. 51: Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání ve školním roce 2012/2013 v SO ORP Polička.....	46
Tab. 52: Financování z RUD v obcích SO ORP Polička v roce 2013.....	46
Tab. 53: Nezbytné investiční potřeby obcí ve SO ORP Polička týkající se ZŠ do roku 2024.....	47
Tab. 54: Dopravní obslužnost obcí spadujících do základních škol v Poličce.....	48
Tab. 55: Dopravní obslužnost obcí spadujících do základní školy v Pomezí.....	49
Tab. 56: Dopravní obslužnost obcí spadujících a do základní školy v Bystrém.....	49
Tab. 57: Dopravní obslužnost obcí spadujících do základní školy v Telecím.....	50
Tab. 58: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti předškolního a základního vzdělávání v území SO ORP Polička.....	51
Tab. 59: Analýza rizik – registr rizik v oblasti předškolního a základního vzdělávání v území SO ORP Polička.....	54
Tab. 60: SWOT analýza v oblasti předškolního a základního vzdělávání v území SO ORP Polička.....	55
Tab. 61: Počet typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci SO ORP Polička.....	68
Tab. 62a: Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících (resp. poskytujících služby pro obyvatele SO ORP Polička).....	69
Tab. 62b: Zařízení sociálních služeb se sídlem působících v rámci SO ORP Polička.....	70
Tab. 63: Počet jednotlivých typů sociálních služeb území SO ORP Polička.....	71
Tab. 64: Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících (resp. poskytujících služby pro obyvatele SO ORP Polička).....	72
Tab. 65: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele v území SO ORP Polička.....	73
Tab. 66: Počet sociálních služeb dle zřizovatele v území SO ORP Polička.....	74
Tab. 67: Přehled financování zařízení sociálních služeb v roce 2012 v území SO ORP Polička.....	76
Tab. 68: Celkové výdaje obcí na sociální služby v území SO ORP Polička.....	77
Tab. 69: Kapacita zařízení sociálních služeb v roce 2012 v území SO ORP Polička.....	78
Tab. 70: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – příjmy z úhrad uživatelů a výdaje v roce 2012.....	79
Tab. 71: Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením – evidovaný počet neuspokojených žadatelů v roce 2012 v území SO ORP Polička.....	80
Počet uživatelů (klientů) v zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	80
Tab. 72a: Denní služby, Denní stacionáře, Zařízení pro krizovou pomoc.....	80
Tab. 72b: Nízkoprahová - denní centra, zařízení pro děti a mládež, noclehárny.....	80
Tab. 72c: Sociální poradny, Sociálně terapeutické dílny, Sociální rehabilitace.....	80
Tab. 72d: Týdenní stacionáře, Domov pro osoby se zdravotním postižením, Domovy pro seniory.....	80
Tab. 72e: Domovy se zvláštním režimem, Chráněné bydlení, Azylové domy.....	81
Tab. 73: Počet nákladů na uživatele soc. služeb v zařízeních sociálních služeb v roce 2012.....	81
Tab. 74: Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012 v území SO ORP Polička.....	82

Tab. 75: Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011, 2012 ve SO ORP Polička.....	82
Tab. 76: Analýza cílových (dotčených) skupin v oblasti soc. služeb v území SO ORP Polička.....	83
Tab. 77: Analýza rizik – registr rizik v oblasti sociálních služeb v území SO ORP Polička.....	86
Tab. 78: SWOT analýza v oblasti sociálních služeb v území SO ORP Polička.....	87
Tab. 79: Sběrné dvory na území SO ORP Polička, současný stav.....	104
Tab. 80: Sběrná místa na území SO ORP Polička, současný stav.....	105
Tab. 81: Výkupny odpadů na území SO ORP Polička.....	105
Tab. 82: Dotříd'ovací linky v blízkosti území SO ORP Polička.....	107
Tab. 83: Dotříd'ovací linky využívané obcemi území SO ORP Polička.....	107
Tab. 84: Zařízení pro nakládání s BRKO na území SO ORP Polička, současný stav.....	108
Tab. 85: Zařízení pro nakládání s BRKO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav.....	108
Tab. 86: Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRKO z obcí území SO ORP Polička).....	108
Tab. 87: Blízké spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo SO ORP Polička.....	109
Tab. 88: Sklárky odpadů provozované na území SO ORP Polička.....	109
Tab. 89: Nejbližší sklárky odpadů od území SO ORP Polička.....	109
Tab. 90: Koncová zařízení (sklárky) obcí SO ORP Polička.....	109
Tab. 91: Další zařízení pro nakládání s odpady v území SO ORP Polička a v blízkosti.....	110
Tab. 92: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008 - 2012 území SO ORP Polička.....	111
Tab. 93: Celková a měrná produkce OO, NO a všech odpadů od obcí za rok 2012.....	111
Tab. 94: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území SO ORP Polička za období 2008 - 2012.....	112
Tab. 95: Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a směsného komunálního odpadu (dále jen SKO) za období 2008 - 2012.....	114
Tab. 96: Celková a měrná produkce KO a SKO, jehož původcem je obec, rok 2012.....	114
Tab. 97: Separovaný sběr odpadů na území SO ORP Polička za období 2008 - 2012.....	115
Tab. 98: Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012.....	115
Tab. 99: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012.....	116
Tab. 100: Produkce odděleného sběru KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2012.....	117
Tab. 101: Identifikace 5 hlavních druhů BRO v území SO ORP Polička v období 2008-2012.....	117
Tab. 102: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP Polička za období 2008-2012.....	117
Tab. 103: Celková a měrná produkce BRKO a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012.....	117
Tab. 104: Nakládání s odpady celkově v území SO ORP Polička za období 2008-2012.....	118
Tab. 105: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území SO ORP Polička za období 2008 - 2012.....	119
Tab. 106: Výdaje na odpadové hospodářství v letech 2010 - 2012 v území SO ORP Polička.....	121
Tab. 107: Analýza cílových skupin v oblasti odpadové hospodářství ve SO ORP Polička.....	122
Tab. 108: Analýza rizik - registr rizik v oblasti odpad. hospodářství ve SO ORP Polička.....	124
Tab. 109: SWOT analýza v oblasti odpadového hospodářství v území SO ORP Polička.....	126
Tab. 110: Kulturně-historické a přírodní atraktivita území SO ORP Polička.....	144
Tab. 111: Potenciál cestovního ruchu ORP Polička.....	146
Tab. 112: Potenciál cestovního ruchu SO ORP na území Pardubického kraje.....	146
Tab. 113: Cyklotrasy v ORP Polička.....	153
Tab. 114: Sjezdovky na území SO ORP Polička.....	154
Tab. 115: Návštěvnost hradu Svojanov.....	156
Tab. 116: Návštěvnost Poličky v roce 2013.....	156
Tab. 117: Hlavní oblasti CR financované obcemi SO ORP Polička v roce 2013.....	158
Tab. 118: Stravovací zařízení v území SO ORP Polička.....	159
Tab. 119: Návštěvnost turistických informačních center.....	160
Tab. 120: Specializované školy v území SO ORP Polička.....	160
Tab. 121: Zaměstnanci v TIC SO ORP Polička.....	160
Tab. 122: Realizované projekty MAS Poličsko v obcích SO ORP v oblasti CR od roku 2009.....	164
Tab. 123: SWOT analýza v oblasti cestovní ruch a rekreace v území SO ORP Polička.....	165

8.3 Seznam grafů

<i>Graf 1: Reálný a prognózovaný populační vývoj v území SO ORP Polička.....</i>	<i>11</i>
<i>Graf 2: Vývoj počtu pedagog. pracovníků v ZŠ a MŠ v let 2005 až 2013 ve SO ORP Polička.....</i>	<i>30</i>
<i>Graf 3: Vývoj počtu dětí v MŠ dle zřizovatele v území SO ORP Polička v letech 2005 až 2013.....</i>	<i>40</i>

8.4 Seznam map

<i>Mapa 1: Administrativní členění území SO ORP Polička.....</i>	<i>8</i>
<i>Mapa 2: Anamorfovaná mapa území dle počtu obyvatel k 1. 1. 2014.....</i>	<i>9</i>
<i>Mapa 3: Přítomnost technické infrastruktury v obcích SO ORP Polička.....</i>	<i>18</i>
<i>Mapa 4: Vyznačení obcí se zpracovaným územním a strategickým plánem (případně programem rozvoje obce, programem obnovy venkova) ve SO ORP Polička k 31. 3. 2014.....</i>	<i>20</i>
<i>Mapa 5: Všechna zařízení pro nakládání s odpady v území SO ORP Polička a okolí.....</i>	<i>110</i>
<i>Mapa 6: Atraktivita cestovního ruchu v území SO ORP Polička.....</i>	<i>142</i>

8.5 Seznam schémat

<i>Schéma 1: Síť pohybu a množství směšného komunálního odpadu v roce 2012 v území SO ORP Polička (pouze za obce), měrná jednotka=počet obyvatel + počet rekreačních objektů.....</i>	<i>125</i>
<i>Schéma 2: Síť pohybu a množství separovaného odpadu v roce 2012 v území SO ORP Polička (pouze za obce).....</i>	<i>125</i>

